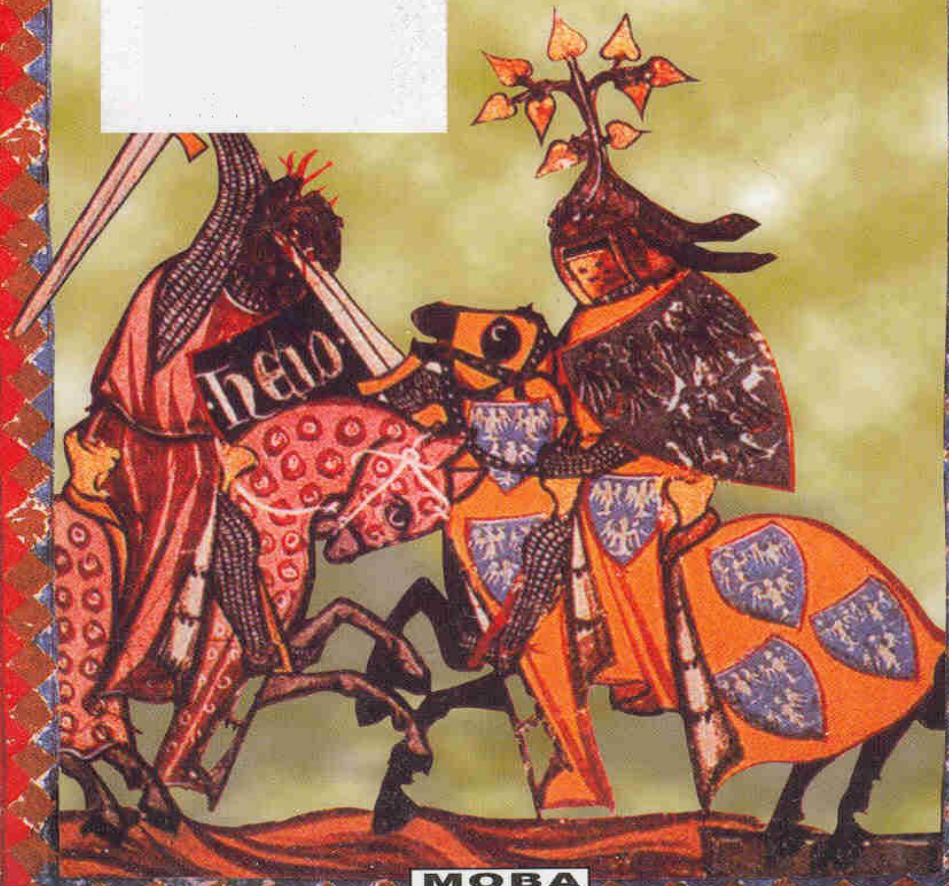
VLASTIMIL VONDRUŠKA

Dýka s hadem

Hříšní lidé Království českého

MOBA

Vlastimil Vondruška

DÝKA S HADEM
Hříšní lidé Království českého

Odpovědná redaktorka Marcela Chutná
Technická redaktorka Miroslava Zedníčková
Obálka a grafická úprava DTP MOBA
Vydalo nakladatelství MOBA Kotlářská 53,602 00 Brno
Tisk FINIDR, s.r.o., Český Těšín
© Vlastimil Vondruška, 2002
© Foto autora Petr Kříž
© Mapa Alena Vondrušková
© Moravská Bastei MOBA, Brno, 2002
Vydání první
ISBN 80-243-0945-9
Cena včetně DPH 215 Kč

Dýka s hadem

aneb tři zločiny, které rozřešil královský prokurátor Oldřich z Chlumu léta Páně 1269

Mé ženě Aleně

Píše se druhá polovina 13. století. České království patří k nejmocnějším v Evropě. Právem, ale také s trochou závisti označují současníci českého krále Přemysla II. Otakara „králem železným a zlatým.“ Kutnohorské doly chrlí neuvěřitelné bohatství stříbra. Obávaná česká vojska porážejí v krvavých bojích nejednoho nepřítele. Český král soupeří s Habsburky o titul římského císaře.

Za pozlátkem slávy se však skrývají trhliny. Doma, v českém království, zápasí Přemysl II. Otakar s vlastní odbojnou šlechtou. Páni si za časů jeho předků až příliš zvykli na slabou vládu a nyní jim pevná ruka vadí. Bojují každý s každým a všichni společně proti králi. Všem jde o jediné – ovládnout co největší majetek, urvat pro sebe co nejvíce moci. Je to doba nebezpečná a neklidná.

Aby upevnil svou moc, buduje panovník nová královská města a také hrady. Jedním z nich je i nedávno založený Bezděz v severních Čechách. Výstavbou hradu a dohledem nad odbojnou oblastí je pověřen mladý královský prokurátor Oldřich z Chlumu. Zastupuje panovníka, velí královské vojenské posádce, vybírá daně, stará se o bezpečnost na cestách a také hájí zemské právo. Vyšetřuje hrdelní zločiny, soudí a vynáší rozsudky. I když všechny své povinnosti plní jistě svědomitě, vyniká především při řešení detektivních případů.

OSOBY

Hlavní postavy

Oldřich z Chlumu – královský prokurátor a správce hradu Bezdězu
Ludmila z Vartemberka – manželka královského prokurátora
Ota ze Zástřizlí – panoš královského prokurátora
Diviš – velitel vojenské družiny

Osoby z Případu dýky pro vraha

Jindřich z Donína – pán hradu Grabštejn
Jaroslav z Donína – jeho starší bratr, majitel panství v sousední Lužici
Marek z Vartemberka – švagr královského prokurátora
Hynek Berka z Dubé – mocný severočeský šlechtic
Manhart z Lesné – purkrabí hradu Grabštejn
Kateřina – žena purkrabího

Osoby z Případu tajemného lučištníka

Anselm – mnich johanitské komendy v Dubu
Konrád Wolf – zeman ze Smržova
Vít – nájemce poplužního dvora v Kněžičkách
Lucie – dcera nájemce Víta
Jíra – syn uhlíře

Osoby z Případu hry se smrtí

Adalbert – převor johanitské komendy v Dubu
Wolfram – komtur johanitského řádu
Vincent – mnich, pomocník správce klášterní pokladnice
Gotthard – německý stavitel, mistr kamenické hutě
Havel z Lemberka – zámožný šlechtic a zakladatel johanitské komendy v Dubu

I.

Léto roku 1269 bylo skvělé. Na polích dozrála hojnost obilí a lidé stihli úrodu sklidit a svézt do stodol a na sýpky ještě dřív, než přišel podzim. Nebyl důvod bát se nadcházející zimy, ve vesnicích i městech lidé odpočívali a veselili se. Nikomu nevadily deštivé dny, které přinesl konec září. Pouze mravokárci říkali, že Bůh ztratil trpělivost s věrnými křesťany, kteří místo aby vzdali modlitbou dík za to požehnání, hřešili více než kdy jindy.

Krátké, ale prudké deště doprovázel silný vítr. Vlhkost a chlad zalézaly pod kůži, a kdo nemusel ven, zůstal raději doma. Královský prokurátor Oldřich z Chlumu si přehodil přes ramena hnědý vlněný plášť s kapuci, podšitý bobří kožešinou. Nerozhodně se zastavil na prahu paláce a díval se na tu slotu. Chtěl ještě před večerem obejít celý Bezděz. Králi Přemyslu II. Otakarovi za celý hrad odpovídal. Navíc byl sám zvědavý, jak postupují stavební práce. Od té doby, co přišel mistr Gotschalk se svými kameníky, pokračovala výstavba královského paláce s kaplí a obrannou věží velice rychle.

Do urostlého těla, zimomřivě zahaleného v plášti, bušil vítr v nepříjemných poryvech. Oldřichovi nebylo ještě ani třicet let, a přesto ho král pověřil úřadem královského prokurátora. Nikoli na přímluvu vlivných příbuzných, ale výhradně pro jeho schopnosti. Oldřich si dokázal i přes svůj nízký věk získat respekt. Černé vousy rámovaly ostře řezaný obličej, jemuž dávalo husté obočí přísný vzhled. Jakmile se však člověk zadíval pozorněji do jeho tmavých očí, zjistil, že se dívají přívětivě. Oldřich měl pověst statečného rytíře, ale dosáhl uznání i pro svou moudrost, jež bývá vlastností spíše zralého stáří.

Vychodil školu v klášteře svatého Jiří. Otec ho jako druhorozeného chtěl nechat vysvětit na kněze. Jenže pak se to nějak zašmodrchalo. Proto uměl Oldřich číst a psát, což bylo mezi jeho šlechtickými vrstevníky něco naprosto neobvyklého. Rytíř má umět vládnout mečem a ne husím brkem. Tohle vtloukali v šlechtických rodinách otcové od dětství do hlav svým synům. V neklidných dobách, které panovaly, se svobodný muž beze zbraně obejít nemohl.

Přes svist větru dolehlo k Oldřichovi řinčení řetězů, jimiž se spouštěl padací most u hlavní brány. Co se stalo? Aby někdo přijel večer a ještě v takovém počasí, pomyslel si překvapeně.

Ale to už přibíhal udýchaný voják. „Urozený pane, přijel posel pánů z Donína!“

„Koně odveď do stáje, pořádně ho vyhřebelcuj a nakrm. Posla pošli do kuchyně, ať se nají a ohřeje. Určitě na něm není nitka suchá!“

„Tvrdí, že s vámi musí hned mluvit, urozený pane,“ naléhal voják a pak ještě zabručel: „Vypadá vyplašeně. Já si myslím, že se něco stalo a…“

„Když někdo přicválá na zpěněném koni pozdě večer v tak mizerném počasí a ještě chce vyřídit vzkaz dřív, než se nají, asi se skutečně něco stalo,“ usmál se trochu ironicky Oldřich. „Posla hned odveď do přijímací síně a sežeň mého panoše Otu a džbán s horkou medovinou!“

Oldřich však nespěchal, protože déšť zatím ustal. Chvilku postál na nádvoří a díval se do kraje, na který se pomalu snášel soumrak. Miloval pohled na titěrné vesničky s obdélníky polí a pastvin i na zelené koberce lesů hluboko pod ním. Z komínů stoupaly proužky šedého kouře a třepetaly se ve větru. Teprve po chvilce se otočil a vydal se k dolnímu paláci, který již byl na rozdíl od královského dokončen. Vstoupil do přijímacího sálu a překvapeně se usmál na štíhlou dívku. Měla světlé vlasy, v nichž se odráželo světlo loučí. Rychle si svlékl plášť, rukou setřel krůpěje deště z naježených vousů a pak ji objal. Trochu neobratně pohladil jemný oválný obličej a tu si všiml strachu v jejích očích. Ludmila z Vartemberka byla jeho ženou teprve několik měsíců a nemohla si zvyknout na rušný život na Bezdězu. Nelitovala ztraceného klidu klášterních cel, kde byla vychována, jen potřebovala čas. Role manželky ji okouzlovala a cítila se šťastná.

„Nic vážného se nestalo. Pouze přijel nějaký posel. Nemusíš mít strach,“ konejšil ji. V tu chvíli vešel Ota ze Zástřizlí, Oldřichův panoš a nejbližší pomocník, a v patách za ním cizí mladík. V promoklém plášti vypadal jako zplihlý vrabec.

„Vidíš," špitl Oldřich do ucha své ženě, „má donínský erb. Zase nějaká šarvátka mezi šlechtou. Prosím tě, nech nás samotné, abych mohl zjistit, co se vlastně stalo. Pak za tebou přijdu!"

Ludmila se nepatrně zamračila, ale věděla, že by neměla být při projednávání úředních záležitostí. Zpočátku se právě s tím smiřovala dost nerada. Pohodila vzpurně hlavou a loudavě odcházela, aby vyjádřila svůj nesouhlas.

Oldřich ji přesto galantně doprovodil až ke dveřím. Teprve pak převzal od unaveného posla listinu. Rychle si zmoklého mladíka přeměřil. Udělal na něj dobrý dojem. Měl bystré oči a přes zjevnou únavu po dlouhé cestě nepostrádal jeho obličej určitou jemnost. Jako by vůbec nepatřil k čeládce, sloužící v družinách místní šlechty. Vojáci byli drsní chlapi a podle vzhledu by je náhodný pocestný těžko odlišil od lupičů. Zjizvené tváře ošlehané větrem důvěru vzbuzovat nemohly.

Královský prokurátor došel ke svému křeslu, pohodlně se usadil a pozorně si prohlédl pečeť. Teprve když se ujistil, že je neporušená, zlomil ji a listinu rozvinul. Rychle přelétl text a pak jako by nevěřil tomu, co čte, ještě jednou. „Rozumím dobře? Na Grabštejně se stala vražda? Není to mýlka?" hovořil chvatně a upřeně pozoroval mladého posla.

„Není, urozený pane," potvrdil mladík. „Našeho pána Jindřicha z Donína někdo probodl v jeho ložnici. Nebyla to nehoda. V ložnici se takové nehody ostatně ani nestávají!" dodal s jemnou ironií, kterou Oldřich zachytil, ale rozhodl se přejít tu drzost bez povšimnutí. Vždyť posel měl za sebou celý den na koni a ještě v mizerném počasí. To uměl Oldřich ocenit.

Vstal a listinu odložil na křeslo pokryté hnědou medvědí kožešinou. Ruce složil za záda a přemýšlel. Několikrát přešel po sále, jehož strop zaklenutý štíhlými žebry se ztrácel vysoko v šeru. Zastavil se až u krbu, v němž praskala silná březová polena a ohřál si ruce. Otočil se mladého posla: „Jak se jmenuješ?"

„Jan, ale říkají mi Šipka," odpověděl mladík a bylo slyšet, jak mu zuby drkotají zimou.

„Pojď k ohni," usmál se Oldřich a ukázal na lavici, stojící vedle koše s březovými poleny. „Pověz mi, co o tom víš." Sám se pohodlně usadil na nízkou stolici.

Mladík přijal od panoše Oty hliněný pohár se zlatavou, hořce vonící medovinou. Pohárek příjemně hřál zkřehlé ruce. Lačně se napil, rychle polkl a zálibně mlaskl. Pak se na několik vteřin zadíval do plamenů olizujících polena. Měl svého pána Jindřicha rád. Smrt sice patřila k životu a rytířské řemeslo bylo nebezpečné. Ale zemřít smrtí tak zbytečnou!

Věděl však jen to, co si na Grabštejně povídala čeleď a vojáci. Překvapilo ho, že s ním královský prokurátor hovoří tak laskavě. A že ho dokonce pozval na číši medoviny. To se mu už dlouho nestalo. Páni žili v paláci a vojáci v čeledníku. Tak tomu bylo odjakživa.

Oldřich se však rád vyptával prostých lidí. Uměl si spočítat výhody, které mu to přinášelo. V duchu se divil, jak jsou někteří urození lidé hloupí, když si myslí, že jejich služebnictvo nic nevidí, neslyší a nechápe. Právě naopak, ti lidé bývali často výtečně informováni.

Ve škole ho abatyše Maty Ida učila, že lidé j sou si rovni před zákonem, stejně jako před Bohem. Kolikrát za to sklidil posměch urozených pánů. „Jak může mít názor špinavého chlapa stejnou váhu jako slovo urozeného muže?" křičeli rozhořčeně. Neodpovídal, neboť věděl, že nemá smysl hádat se.

„Neboj se Jane, nebo vlastně Šipko, a povídej. Ale jen to, co skutečně víš. Žádné smyšlenky! Tys měl pana Jindřicha rád, viď?"

„To měl," připustil mladík. Protože už vyprázdnil pohár, panoš Ota mu rychle dolil. Grabštejnský posel vděčně přikývl a začal vyprávět. „Asi před týdnem se k nám na hrad sjela vybraná společnost. Urození páni z celého okolí. Náš pán připravoval podzimní hon. Jako první dorazil jeho bratr Jaroslav z Donína, pak váš švagr Marek z Vartemberka a dokonce i Hynek Berka z Dubé…"

„Ten přijel také?" vrtěl nevěřícně hlavou královský prokurátor. Pánové z Donína a z Dubé byli už léta nepřátelé. Grabštejn původně patřil pánům z Dubé. Jenže bratranec pana Hynka Berky se postavil proti Přemyslovi. Král ho nechal popravit, hrad mu odňal a věnoval ho Jindřichovi z Donína. I bez Grabštejna bylo panství pánů z Dubé

obrovské, ale Hynek Berka nezapomínal. Všichni ho znali jako čestného rytíře a statečného bojovníka, ale také nelítostného nepřítele a tvrdého muže. Ztrátu Grabštejna považoval za věc cti. Proto bylo těžko uvěřit, že by tam jel na hon.

„Nikdy předtím u nás nebyl," potvrdil mladík. „Všechny to překvapilo. Hodně mých kamarádů má šrámy ze šarvátek s jeho vojáky. Proto nám pán nařídil držet se stranou a nenechat se vyprovokovat. Žádné vyřizování účtů, přikazoval."

„Podzimní hon," pomyslel si Oldřich. „Dobrá záminka! Pro zábavu se určitě nejmocnější severočeští šlechtici na Grabštejn netrmáceli. V takovém počasí! O čem ale mohli jednat?"

„Včera jsem se vrátil z Míšně, nesl jsem list arcibiskupovi. A dneska, hned ráno, se strhl poprask," pokračoval mladík. „Panoš Jakub šel vzbudit našeho pána a nalezl ho mrtvého. Ležel ve své ložnici s dýkou v srdci. Kolem kaluž zaschlé krve. Písař tvrdí, že se to muselo stát už v noci."

„Co urození hosté?" nadhodil se zájmem královský prokurátor.

„Velení na hradě převzal pan Jaroslav, bratr našeho pána. Požádal všechny hosty, aby počkali, dokud nepřijedete. Určitě je budete chtít vyslechnout."

„Udělal dobře," souhlasil Oldřich a uvažoval. Mezi šlechtou byly spory na denním pořádku. Někdy se řešily soubojem, jindy válkou a drancováním. Rytířský souboj, to ano, ale vražda?

Jakmile mladík dopil pohár, královský prokurátor ho propustil, aby se šel usušit a najíst. „Do zítřka si odpočiň, doprovodíš nás zpátky na Grabštejn!"

Hned jak zapadly těžké dubové dveře, obrátil se na svého panoše. Ota ze Zástřizlí byl druhorozeným synem bohatého zemana. Panství zdědil jeho starší bratr a Otu z rodné tvrze vyhnal. Proto přijal službu u královského prokurátora. Pohybovat se ve společnosti u dvora mu ostatně vyhovoval mnohem lépe než žít ve venkovské tvrzi. Miloval turnaje a krásné ženy. Jeho přátelé mu záviděli úspěchy, které prý měl v obojím. Byl vysoký, urostlý, obličej mu lemovaly světlé vlasy nakadeřené podle německé módy. I přes svou trochu lehkomyslnou a dobrodružnou povahu se však stal pro královského prokurátora neocenitelným pomocníkem.

„Co ty si o tom myslíš, Oto?“ zamračeně se optal Oldřich. Protože už bylo pozdě večer, odmítl další pohár. „Hynek Berka z Dubé, můj švagr Marek z Vartemberka, Jaroslav z Donína, ti tři společně pod jednou střechou!“

„To je stejné, jako v té bajce o lišce, vlku a zajíci,“ usmál se panoš.

„Teď je jen otázka, kdo je tím zajícem a kdo vlkem. Je předčasné spekulovat. Zatím nevíme vůbec nic, kromě toho, že někdo probodl pana Jindřicha. Zajdi za mou paní, že ji prosím, aby přišla. Určitě je zvědavá, co se stalo!“

Královský prokurátor miloval svou mladou manželku. Ludmila dokázala jako každá žena střídat něhu nevinné dívky s vášní milující ženy. Vychovali ji v cisterciáckém klášteře ve Francii, kde získala na ženu neobyčejné vzdělání. Tolik se odlišovala od nevzdělaných manželek jiných šlechticů a jejich hloupoučkých dcer, se kterými se musel Oldřich jako královský úředník stýkat.

Nestačil si ještě promyslet, co bude muset před nadcházející cestou zařídit, když vrzly dveře a v nich stála Ludmila. Oldřich vstal z křesla, galantně se jí uklonil a počkal, až usedne proti němu. Praskající dřevo vonělo a příjemně hřálo. Oldřich nalil do dvou pohárů zlatavou medovinu, jež zbyla ve džbánu. Pak si sedl proti ní na svou stolici.

Panoš Ota, který Ludmilu přivedl, čekal uctivě u dveří. „Zajdi za Divišem, ať se připraví na zítřek,“ poručil Oldřich. Na velitele své vojenské družiny se mohl ve všem spolehnout. Zkušený Diviš byl pravým opakem Oty. Zamlklý, zamračený, věčný bručoun. Ale to bylo jen zdání. Rád se bavil a když šlo do tuhého, neváhal nasadit život, aby pomohl druhému.

„Ota už mi o té vraždě řekl,“ začala Ludmila. Svraštila čelo a bylo vidět, že přemýšlí. Ochutnala medovinu a pak odložila pohár na nízký stolek vedle sebe. „Donínové byli vždy spojenci Vartemberků. Můj otec, dej mu Bůh věčnou slávu, se s Jindřichem přátelil léta. Byli stejně staří a kdysi spolu sloužili v družině krále Václava. Loni, když můj otec bojoval proti pánům z Dubé, stál věrně na naší straně.“

„Jenže nic netrvá věčně,“ namítl Oldřich. „Pokud vím, tvůj bratr Marek se po smrti otce s Jindřichem nepohodl.“

„Nebylo to tak strašné," oponovala Ludmila. „Náš otec byl velice bohatý a půjčoval peníze přátelům. Těsně před smrtí půjčil také Jindřichovi z Donína. Kolik přesně nevím, ale šlo o dost vysokou částku. Marek ti určitě řekne, o kolik hřiven stříbra šlo. Do zástavy si za tu půjčku vzal několik vesnic z grabštejnského panství. Po otcově smrti ale přišly problémy. Jindřich neměl na zaplacení."

„A splatil už ten dluh?" přerušil ji Oldřich.

„Zatím ne," zavrtěla neochotně hlavou. Pak se napila a po krátkém přemýšlení pokračovala. „Měl ho splatit někdy koncem léta. Ale bratr naléhal na Jindřicha marně." Pak se omluvně usmála. „Je obvyklé, že lidé neradi vracejí vypůjčené peníze. Marek držel v zástavě Jindřichovy vesnice, takže o nic přijít nemohl."

Zaváhala, ale protože bylo jasné, že její muž o té věci stejně něco ví, pokračovala: „Všechno by bylo v pořádku, kdyby Jindřichovi vojáci před několika týdny zastavené vesnice neobsadili. Vyhnali dokonce správce mého bratra. Za všechno mohl text zástavní smlouvy, který si pán z Donína vykládal jinak než můj bratr. V listině je napsáno, že vesnice se mají vrátit před podzimní sklizní. I když je logické, že se tím míní, že se mají vrátit před sklizní po zaplacení dluhu, v listině se o tom nemluví. Jindřich z Donína se bránil tím, že má své vesnice dostat zpět, i když dluh ještě neuhradil. Bratr se samozřejmě rozzlobil, ale pak si to nechal projít hlavou, znáš ho, jak je opatrný. Nakonec mu Jindřich dáním ruky slíbil, že dluh vyrovná během několika týdnů."

Královský prokurátor mlčel. Díval se do plamenů a přemýšlel. Když to trvalo déle, než byla Ludmila ochotná tolerovat, vykřikla popuzeně: „Oldřichu, snad si nemyslíš, že můj bratr zavraždil Jindřicha? Kvůli několika vesnicím!"

„Lidé se zabíjejí pro menší majetek," vyhnul se odpovědi. „Protože ale Marka znám jako čestného rytíře, nepovažuji ho za vraha," dodal smířlivě a pohladil Ludmilu po zamračené tváři. „Zamordovat někoho dýkou je zločin, a navíc podlý. Tak rytíř nejedná! Pokud by si chtěl tvůj bratr spor vyřídit s Jindřichem se zbraní v ruce, udělal by to určitě v poctivém souboji. Ostatně," dodal, když viděl, že se Ludmila mračí dál, „i já jsem zabil tvého snoubence, abych tě získal. Čestně jako rytíř s mečem na kolbišti!"

„Ty lháři," usmála se Ludmila. „Snoubence, kterého mi chtěl vnutit můj otec, jsi zabil v souboji, protože to byl vrah. Sám víš, žes mu jinak jeho vinu dokázat nemohl. Bůh rozhodl, na čí straně byla pravda. Že tě mám ráda ses dozvěděl až po souboji, když jsem ti ošetřovala rány. Ty ses nebil kvůli mně, ale kvůli pravdě. Tak je to s tebou pořád. Úřad máš raději než mě!"

„Ty si máš co stěžovat," protestoval Oldřich, když se ujistil, že zažehnal zárodek hrozící rodinné rozepře. Zvedl pohár a připil na krásu své ženy.

„Můj pane," špitla Ludmila a sklopila cudně oči, v nichž ale svítila touha, „když mi zítra odjedeš kdo ví na jak dlouho, strávíš dnešní noc v mé komnatě?"

Oldřich se rozesmál, chytil svou zlatovlasou ženu do náruče, zvedl ji jako pírko a zatočil se s ní. „Už se nemohu dočkat, má lásko!"

II.

Bylo ještě šero a lezavá ranní mlha stoupala z mokřin, když z Bezdězu vyrazila družina jezdců. Proti včerejšku se oteplilo a uklidnil se vítr, ale stejně ranní počasí nestálo za nic. Muži zahalení do plášťů s erbem českého krále jeli mlčky. Nebylo pravděpodobné, aby se někdo odvážil napadnout oddíl vyzbrojených vojáků. Přesto vyslal Oldřich dopředu hlídku.

Uprostřed průvodu jel po boku královského prokurátora panoš Ota. Oldřich v noci příliš nespal, pod očima teď měl šedavé stíny, přesto v jeho jindy podmračené tváři zářil úsměv. Panoš si ho dobromyslně měřil. Bylo na čase, že si našel pořádnou ženskou, říkal si v duchu.

Na listech stromů i mezi stébly trávy se jiskřila ranní vláha. Cesta rozrytá koly těžkých formanských povozů se vinula řídkými lesy a pastvinami, porostlými sytě zelenou Otavou. Teď však byla pustá. Jen občas potkali osamoceného jezdce či povozníka.

„Zdá se, že máme štěstí," zabručel spokojeně panoš Ota. „To je tenhle týden poprvé, co neprší hned od Božího rána."

„Jen abys to nezakřikl," strachoval se Oldřich.

„Nikde ani živáčka. Na poledne budeme v Jablonném," hlásil velitel Diviš, který se právě vrátil z obhlídky. Poplácal po šíji svého hnědáka a pokračoval: „Cesta před námi je naprosto bezpečná!" Pak se obrátil v sedle a obdivně se díval zpátky, kde se v ranním rozbřesku rýsovala silueta hradu. „Dobývat takovou pevnost, jako je Bezděz, to bych tedy na stará kolena skutečně nechtěl. Máte ještě nějaké příkazy, urozený pane?"

„Zatím ne, Diviši," odpověděl královský prokurátor hřmotnému muži s hrozivě vypadající jizvou na levé tváři. Když král svěřoval Oldřichovi úřad královského prokurátora, řekl mu: „Jsou jen dvě věci, o které se můžeš v severních Čechách bezpečně opřít. Pevné zdi mého Bezdězu a poslušnost velitele Diviše." Již mnohokrát musel dát svému králi Přemyslovi za pravdu.

„Poslechněte si zatím, co o té vraždě víme. I když toho není moc," pokračoval Oldřich. V krátkosti shrnul, co se dozvěděl od své ženy Ludmily.

„To by mohl být motiv! Nesplacený dluh, uchvácené vesnice, asi šlo o hodně peněz," vyhrkl panoš Ota. Diviš mlčel. Mluvil málo, ale když se konečně odhodlal něco říci, mělo to hlavu a patu. Panoš Ota býval zbrklejší. Často mluvil rychleji než myslel.

„Nedělej ukvapené závěry," napomenul ho Oldřich. „Důvod k vraždě měli všichni hosté. Pánům z Dubé odňal náš panovník hrad Grabštejn s celým panstvím a dal ho Jindřichovi. Copak pán z Dubé neměl důvod? Mohl se chtít pomstít!"

„Těžko," zabručel velitel Diviš. Cesta tu příkře stoupala, a proto všichni seskočili ze svých koní. I když bylo chladno, vyrazil mužům na čele pot. Diviš si ho stíral dlaní a pokračoval v tom, co nakousl. „Poctivý rytíř by se mstil jinak. Znám pana Hynka dlouho, určitě déle než vy. Vždycky si své věci vyřizoval tváří v tvář a s mečem v ruce. S ním to umí opravdu skvěle, přísahám Bohu," dodal a bezděčně si pohladil jednu z jizev na své tváři.

„Snad ano. Zatím jen uvažujeme, ale neměli bychom vynechat nikoho! Dále je tu Jaroslav, bratr zavražděného Jindřicha," pokračoval Oldřich. „Rodinný majetek a co já vím ještě! To by také mohl být motiv! Jaroslav je starší, ale Grabštejn dostal od krále mladší Jindřich. Podporoval krále Přemysla v nejtěžší chvíli a ten mu dal Grabštejn jako osobní léno."

„Osobní léno?" podivil se velitel Diviš. „Co je léno vím, ale osobní?"

„Osobní je takové, které má mimořádná privilegia. Král určil, že Grabštejn má být soukromým majetkem pana Jindřicha. Hrad se ale nesměl stát součástí donínských rodových držav. Jenže vysvětluj obsah takové neobvyklé listiny staršímu bratrovi, který by měl podle tradice rozhodovat o veškerém rodovém majetku. Při úctě, jakou dnes šlechta chová k zemským zákonům. Jaroslav se s tím nikdy nesmířil a neustále tlačil na mladšího Jindřicha, aby se mu podřídil."

„Přesto si myslím, urozený pane," namítl Ota, „že ani tohle samo o sobě nestačí. Skoro všichni šlechtici tady v okolí někomu něco dluží, stále mají mezi sebou spory a na smrt se nenávidějí, o rodové mstě se hovoří na každém turnaji či hostině a mezi bratry se vedly hádky o majetek odjakživa. Ostatně," dodal trochu trpce, „já sám bych mohl vyprávět!"

„Samozřejmě," potvrdil královský prokurátor. „Ale co z toho vyvozuješ?"

„Že tu je třeba ještě někdo další, kdo mohl mít zatraceně dobrý důvod Jindřicha zamordovat. Třeba čekal, až bude na Grabštejně společnost, protože předpokládal, že podezření padne na někoho z urozených hostů."

„Stejně tak ale mohl mít kterýkoli z urozených hostů motiv, o kterém zatím nevíme, Oto," odpověděl Oldřich. „Vždycky jsem obdivoval Aristotelovu logiku. Od známého k neznámému. Krok za krokem. Kolikrát si to opakuji, když něco vyšetřujeme. Myslím, že tady to bude stejné. Musíme zjistit fakta a hledat nesrovnalosti. Až se spojí v řetěz a my se budeme divit, že nás tak jasná věc nenapadla dřív."

„Co když stopy povedou k vašemu švagrovi?" nesměle nadhodil zamračený velitel.

„Milý Diviši," dodal po chvíli uvažování Oldřich, „tím si budu lámat hlavu, až budeme na Grabštejně. Ale vyšetřování povedu bez ohledu na sympatie. Známe se už hodně dlouho, aby ses nemusel na takové věci ptát! Úředník by neměl mít příbuzné, přátele a známé. Jeho jedinou družkou je spravedlnost. Nezapomeň, že Bůh sleduje naše kroky. Jednou mu budeme skládat účty ze všeho, co jsme na zemi vykonali dobrého i špatného! Bez spravedlnosti ztrácí tenhle svět smysl!"

Velitel Diviš nepochyboval, že to jeho pán myslí doopravdy. Oldřichovy ideály hraničily v drsné a kruté době násilí někdy až s naivitou. On sám takový nebyl a ani být nemohl. Voják rychle přijde o víru a kdyby byl naivní, nedožije se první zimy.

Kolem poledne se zastavili v šenku na náměstí v Jablonném. Napojili koně a najedli se. Vysoko po obloze pluly šedé mraky a zdálo se, že větrné počasí bez deště vydrží až do večera. Oldřich chvilku přemýšlel, protože by se slušelo, aby se zastavil na nedalekém hradu Lemberku a pozdravil pana Havla a jeho choť Zdislavu. Jenže po takovém setkání vůbec netoužil. Miloval veselé lidi z masa a krve, ale s těmi dvěma se kromě nekonečně nudných hovorů o spáse duše nedalo mluvit o ničem jiném.

„Diviši, pojď sem," rozhodl nakonec. „Pošli nějakého šikovného vojáka na Lemberk se vzkazem. Že zdravím pana Havla i paní Zdislavu a lituji, že jim nemohu vzdát hold osobně. Spěchám ve věci, která nesnese odkladu."

Diviš přikývl a šel tu věc zařídit. Ale panoš Ota, který stál opodál, si neodpustil ironický úšklebek. Naštěstí ho Oldřich neviděl.

Dál pokračovali po široké cestě, která mírně stoupala k pohraničním horám. V hustých smrkových lesích se otevíraly průseky, na mýtinách vyrůstaly ze země bizarní pískovcové homole. Jejich stěny zbrázděné puklinami byly místy ohlazené deštěm jako hladké zrcadlo, jinde porostlé mechem, že připomínaly vrásčitou tvář starce.

S příchodem soumraku se před nimi rozevřelo mělké údolí. V něm leželo městečko Hrádek, rozdělené říčkou Nisou na dvě části. V té menší stál kostel a domy nejbohatších kupců, na protějším břehu ležely chalupy ze dřeva, kryté dřevěnými šindeli, místy ztrouchnivělými nebo porostlými mechem. Ty patřily chudákům. Žili zde řemeslníci, povozníci, sedláci, podruzi a také mnozí z těch, kteří sloužili na Grabštejně. Obě části městečka spojoval masivní dřevěný most, klenoucí se přes Nisu. Tudy vedla jedna z frekventovaných kupeckých cest z Čech na sever do nedaleké Žitavy a dále do Lužice a Slezska. Z mýta, které se na mostě vybíralo, plynulo do pokladny pana Jindřicha pěkných pár stříbrňáků ročně.

„Podívejte, urozený pane," ukazoval posel Šipka. „Cesta vede přes most za kostel, kolem farní zahrady k těm topolům a od nich je to na Grabštejn slabá čtvrthodina jízdy."

„Kde je tu nějaký dobrý šenk?" zavrtěl hlavou Oldřich.

Mladík překvapeně zvedl obočí. Předpokládal samozřejmě, že ještě před západem slunce budou na hradě. Nicméně ochotně ukázal na patrovou usedlost poblíž kostela, svítící novotou. Dům byl postaven podle poslední módy hrázděnou technikou. Černé trámy tvořily konstrukci domu, pole mezi nimi byla vy zděna kameny a omítnuta bílou maltou. „To je náš nejlepší hostinec. Jmenuje se U císaře Jindřicha, protože tu před sto lety přenocoval skutečně sám císař."

„Jedeme," rozhodl královský prokurátor. „Dneska přespíme tady a ráno budeme pokračovat dál. Na Grabštejně jsou teď ubytovány družiny všech hostů. A to není málo lidí. Určitě tam není k hnutí a když přijedeme na noc, kdo ví, jak dlouho bychom museli čekat, než pro nás něco najdou. Tady budeme mít pohodlí. Bez čekání."

Usedlost tvořilo několik budov, obehnaných vysokým dřevěným plotem s masivní dvoukřídlou bránou, jíž mohl bez problémů projet plně naložený formanský vůz. Prostorný obdélníkový dvůr byl dokonce vydlážděn plochými kameny, jako by to byla tvrz a ne jen městská hospoda. Po levé straně se rozkládaly chlévy a stodola, po pravé maštal pro koně, kůlna a dva přístřešky. Pod jedním z nich stál vůz s nákladem, přikrytý plachtou. Hlídal ho špinavý čeledín.

V šenku bylo příjemně teplo. Stěny prostorné výčepní místnosti byly čerstvě obílené, od tmavých trámů ve stropě visely svazky cibule. V rohu stála vysoká dřevěná lavice, sloužící jako výčep. Zleva se o ni opíraly na dvou trnožích sudy s pivem, na druhé straně stál na nízké stoličce veliký džbán s medovinou. Na stěně za pultem visely tři police s poháry a miskami z načervenalé pálené hlíny. Téměř všechny stoly byly obsazené.

Kromě dvou německých kupců a jejich čeledi tu sedělo několik potulných studentů, mnich řádu svatého Benedikta s jakýmsi knězem a také místní lidé.

Hned jak kulaťoučký šenkýř uviděl vznešenou návštěvu a všiml si, že hosté mají na pláštích erb českého krále, začal se uklánět tak horlivě, že se div nepřekulil přes své kulaťoučké břicho na zem. „Račte, pánové, račte," mumlal úslužně. Neurvale chytil jednoho ze studentů za límec a vyhodil ho od stolu, kde s přáteli popíjel tmavé ječné pivo.

„Táhni," sykl. „V čeledníku je místa dost!" Rukávem smetl na zem se stolu okousané kosti a drobky chleba. A hned se zase ukláněl Oldřichovi. „Prosím, urozený pane, prosím. Místo pro vás. Co vám mohu přinést?" Studenti pochopili, že odporovat je zbytečné. Sebrali džbán s číšemi a bez protestů zamířili ke dveřím.

„Počkejte," zavolal na ně Oldřich. Překvapeně a trochu zaraženě se otočili. Být vyhozen a ještě mít opletačky s cizím velmožem, to

bylo věru příliš! Ale vrásky na jejich tvářích nahradil vzápětí široký úsměv.

„Abyste neřekli," věcně oznámil královský prokurátor a hodil jim stříbrňák. Aniž si jich dál všímal, stáhl z ramen plášť, podal ho šenkýři a usadil se k uvolněnému stolu. Vsoukal se na dřevěnou lavici u zdi a zády se opřel o stěnu. Pohodlně si natáhl nohy ztuhlé po celodenní jízdě v sedle. Panoš Ota a velitel Diviš, který předal velení nejstaršímu z družiny, se usadili na rozviklané stolice proti němu. V šenku panovalo zvědavé ticho. Všichni si je prohlíželi s nebývalým zájmem.

„Pro nás, šenkýři, nějaké maso, sýr, chléb a pivo. A dej najíst i mé družině. Přespíme tu. Mým mužům stačí suchý kout někde v čeledníku. Jsou to vojáci a na nepohodlí si už zvykli. Pro mě pěknou komnatu a nějakou komoru pro mé pomocníky. A samozřejmě píci pro koně. Můžeš to zařídit?"

„Ale jistě, jistě, urozený pane," ukláněl se šenkýř a dychtivostí mu na čele vyrazil pot, jak usilovně počítal, kolik mu tihle hosté vynesou stříbrňáků. „Mám tu uzenou kýtu v brusinkové omáčce a pokud budou mít urození páni chuť, mohu přinést i makové trdelníky. Dneska jsme pekli a má dcera Marta je vynikající kuchařka. Uvidíte sami. Pak vám mohu nabídnout ještě…"

„Dobrá," přerušil ho Oldřich netrpělivě. „To je jedno, co přineseš, hlavně ať je toho hodně a je to rychle. Než vypočítáš, co můžeš nabídnout, umřeme hladem. A z koho bys pak ždímal své stříbrňáky?"

Šenkýř stál zaraženě a najednou se mu stalo, co už dlouho ne. Nevěděl, jak odpovědět. Proto se kvapně uklonil a utekl do kuchyně, aby dal připravit pozdní večeři. V šenku stále vládlo hrobové ticho. Jedině oba němečtí kupci si dál hlasitě povídali a o návštěvu se nestarali. Ostatní seděli s otevřenými pusami a dívali se ke stolu vzácných hostů. „Viděli jste, jak Matouše popletl?" liboval si jeden z místních sedláků, sedící hned u vchodu.

„Příjemná hospoda," usmál se velitel Diviš. „Takových se vidí málo. Většinou to jsou špinavé špeluňky, kde spíš chytneš blechy, než se pořádně najíš."

„Máte pravdu, urozený pane,“ ozval se hřmotný muž v špinavé košili a kožené zástěře, podle oblečení kovář. „Však jsme také na ni hrdí. Také se ještě nestalo, aby ji nějaký kupec minul bez zastávky. Tohle je panečku proslulá hospoda. Až ve Slezsku ji znají!“

„Copak to,“ pokračoval s úsměvem další. „Ale až ochutnáte makový trdelník, to teprve něco uvidíte. Marta je kuchařka, že by si ji i král považoval!“

Oldřich při zmínce o jídle cítil, jak se mu do úst hrnou sliny a rychle polkl. Měl skutečně hlad, jak už dlouho ne. To zřejmě po té dlouhé cestě. Od té doby, co se oženil, mu pohyb trochu chyběl. „Náš milostivý král má rád vybrané pochoutky,“ řekl s hranou vážností.

„Pokud je vaše Marta tak dobrá kuchařka, jak říkáš, asi ji vezmu s sebou do Prahy.“

„Tak to ne,“ vyskočilo hned několik místních. „Myji nedáme. Co bychom si tu počali?“

„Ani králi?“

„Ani králi!“ potvrdil důstojně kovář, ale podle šelmovského výrazu očí bylo jasné, že pochopil žert.

„Jakube, mírni se,“ napomínal ho sedlák ve špinavé soukenné haleně. „Jak můžeš odporovat vznešeným pánům? Viděl jsi, co tu mají vojáků?“

„Kdo by chtěl sáhnout na naši Martu, toho přetáhnu perlíkem po hlavě,“ holedbal se kovář.

„Tak dost!“ vstal Oldřich a na oko přísně se mračil. „Za tvou drzost tě odsuzuji k tomu, že ráno prohlédneš všechny mé koně a když bude potřeba, opravíš podkovy!“

Když začal hovořit, bylo vidět, jak většina hostů zbledla strachem, ale když skončil, vypukli v halasný smích. Tem, kterým nedošlo, že jde jen o vtip, to šeptem vysvětlili sousedé.

„Aby se neříkalo, že služebníci krále Přemysla jsou lakomci, tady máš,“ pokračoval Oldřich a hodil kováři několik stříbrňáků. „Závdavek. Můžeš ho s přáteli propít na Přemyslovo zdraví a na slávu českého království!“

Právě v tu chvíli se otevřely dveře kuchyně a do šenkovní místnosti se vracel hospodský Matouš. V ruce nesl veliký dřevěný podnos a na něm pečené maso, z něhož se ještě kouřilo. Strašlivě se

vyděsil, protože výčepem duněl rachotivý křik a provolávání slávy. Trhl sebou, div podnos neupustil na zem.

„Co se tu děje? Sousedé, jak se to chováte před vznešenými pány? Bořku, Jíro, Petře, ticho!“ spílal a v duchu se děsil, aby se hosté nesebrali a neodjeli. V Hrádku byla ještě jedna hospoda, samozřejmě zdaleka ne tak dobrá, jako ta jeho, ale přece jen…

„Matouši, pivo všem!“ poroučel kovář. Potom překřikl sousedy: „A ticho! Šenkýř má pravdu. Nejsme Sašové, my se umíme chovat.“ Významně se obrátil na oba hlučné kupce a hlasitě jim německy nařídil, aby se i oni ztišili. Po jeho slovech oba kupci rozhořčeně vstali, hodili na stůl peníze a beze slova se vydali po schodech do patra, kde měli pronajatou komoru.

Šenkýř se chtěl za nimi vrhnout s omluvami, neboť host je host, ale královský prokurátor ho zadržel. „Jídlo sem!“ poručil přísně.

V tom zmatku si ani nevšiml, že se za tlustým šenkýřem ukrývá štíhlá dívka s rozpuštěnými černými kudrnatými vlasy. Na sobě měla vyblednou modrou suknici a úzkostlivě bílou halenku, u krku rozhalenou o trochu víc, než by se asi slušelo. Dávala tak vyniknout plnosti svých ňader. V levé ruce nesla ošatku pletenou ze slámy a na ní rozkrájený makový trdelník, sypaný skořicí a drcenými ořechy, v druhé košík s nakrájeným chlebem. Vše opatrně položila na stůl, přitom se předklonila, aby se mohli vznešení hosté potěšit letmým pohledem na její nesporné půvaby.

„Budou si pánové přát ještě něco?“ usmála se a trochu rozpačitě si svázala šňůrku u krku, aby trochu zakryla svůj výstřih.

„Podle toho, co nám můžeš nabídnout?“ usmíval se bezostyšně panoš Ota. Ale dříve, než mohl Oldřich dívce chladně poděkovat a poslat ji pryč, protože neměl tenhle způsob zábavy rád, zvedli se od sousedního stolu oba preláti. Benediktinský mnich, oděný do hnědé tuniky svého řádu, zůstal stát nerozhodně v pozadí. Zato kněz v černém plášti postoupil výhružně dopředu a v natažené pravé ruce třímal masivní kovaný kříž, který měl kolem krku zavěšený na obyčejném konopném provaze. „Odstup, hříšnice,“ vřeštěl na dceru hostinského nepříjemným skřehotavým hlasem. „Bůh tě zatratí, Marto! Tebe i toho tvého pancharta. Nemáš místo mezi poctivými křesťany!“

„Věřím v Boha z celého srdce jako každý. A možná ještě víc!“ odsekla vztekle.

„To se podíváme,“ sykl kněz bledý hněvem. „Překazím rejdy ďáblovy, to ti slibuji! Pojď, bratře,“ obrátil se na mnicha. „Páchne to tu hříchem!“

„Tak dost,“ vyskočil s ústy staženými do přísné linky Oldřich. „Kdo jsi, že se opovažuješ rušit královského prokurátora při práci?“

Kněz se trochu zarazil. Jeho široký obličej s malýma potměšilýma očkama se roztáhl do úlisné grimasy. „Odpusťte vznešený pane. Jmenuji se Joachim a byla mi svěřena péče o věřící křesťany v této farnosti. Jsem jen nevzdělaný služebník Boží. Ale ďáblovy rejdy poznám. Můj přítel bratr Honorius se v tom však vyzná mnohem lépe než já. Je inkvizitorem v Míšni. Dovoluji si tedy tvrdit, že se ve své práci vyznáme,“ pokračoval a z jeho řeči zmizela hraná pokora. Mluvil teď chladně a v jeho skřehotavém hlase zněla hrozba. „Oba jsme zajedno. Páchne to tu peklem. A já nedovolím, aby se ďábel…“

„Dost,“ umlčel ho Oldřich. „Tady jsi v šenku a ne v kostele! Teď chci v klidu povečeřet. Pokud se nechceš bavit jako ostatní, seber se a zmiz!“

Kněz stáhl oči do úzkých štěrbin a vztekle si jako divoká kočka měřil královského prokurátora. Byl bledý a třásl se na celém těle. „Abyste nelitoval,“ sykl tiše, pak se otočil a vyšel ven.

Oldřich si dlaní přejel obličej. Potom se obrátil na Martu a chladněji napomenul: „Ty se na veřejnosti chovej, jak se sluší. Nebo tě nechám potrestat jako hampejznici! Doufám, že teď se snad konečně najím!“

Sedl si, natáhl ruku k ošatce a hladově si do úst strčil celý plátek trdelníku. Jeho přísný výraz zjihl. Obrátil se k dívce, která zatím se skloněnou hlavou odcházela ze šenku.

„Počkej, Marto,“ zavolal. Když se otočila, usmál se. „Možná se někdy nechováš jako zbožná panna, to nejsem oprávněn soudit. Ale tvůj trdelník je skvělý. To tě omlouvá. Alespoň v mých očích!“

Šenkovní místností se ozvalo pochvalné zabručení. Jak královský prokurátor pochopil, faráře měli místní plné zuby a jeho ponížení mu přáli. Umínil si, že se na ten problém podívá, pokud mu

zbyde čas. Král měl s církevními hodnostáři neustálé spory a Oldřich věděl, že když přistřihne křídla jednomu nadutému faráři, Přemysl se na něj hněvat nebude. Spíše naopak. Potom ale všechny starosti pustil z hlavy a dal se s chutí do jídla.

III.

Oldřich šel hned po večeři spát, protože oči se mu samy klížily, měl dluh ještě z minulé noci. Ale panoš Ota i Diviš zůstali v šenku. Hned jak královský prokurátor odešel, přesedli si k velkému stolu u dveří.

Popíjeli dlouho do noci, i po nočním troubení. Šenkýř to jindy neviděl rád, protože mohl dostat od rychtáře pokutu.

Vrchnost nařídila, že po nočním troubení mají lidé spát. Šenky se musely zavřít a lidé v domech zhasnout. Ale teď tu byla panovníkova družina. Rychtář sice dorazil a hned začal hartusit, ale rychle pochopil, že je to marné. Nakonec si přisedl k ostatním a objednal další džbánek. Šenkýř s potěšením sledoval, jak v sudu ubývá piva a dával pozor, aby nezapomněl za každý džbánek vyříznout nožem další vrub do hole, kterou pro počítání útraty užíval.

Domů se rozjařená společnost rozcházela hodně pozdě. Šenkýř Otovi s Divišem svítil na schodech loučí, přesto oba klopýtali. Nohy je nechtěly poslouchat a hlava se točila z vypitého piva a medoviny. Hospodský ještě oběma pomohl zout škorně a pak jim s úklonou popřál dobrou noc. Také se těšil do postele.

Ale ještě než se Ota s Divišem odstrojili úplně, ozvalo se tiché zaklepání a dovnitř vklouzla drobná postava v plášti. Ve tmě ji dobře neviděli, ale když zvedla malou lampičku, již stínila rukou, poznali šenkýřovu dceru Martu. Dívka se zastavila uprostřed komnaty a snažila se v šeru rychle orientovat. Pak se obrátila na panoše Otu a tiše špitla: „Pane, prosím, mohu vás chvíli obtěžovat?“ Ještě než se mladík stačil rozzářit, protože nic nepotěší muže povzneseného dobrým pivem jako dívčí náruč, pokračovala: „Nemyslete si nic špatného, prosím! Mám problém a vy mi můžete pomoci!“

Ota vyskočil, zavřel oči a rychle se snažil zastavit víření v hlavě. Vypil piva příliš. Nevěděl honem, co si má myslet, ale mnohokráte už zažil, že dívky užívají nejpodivnější triky, když se chtějí tajně pobavit.

Diviš si trochu žárlivě měřil krásnou dívku. Pak se pohrdavě ušklíbl, odepnul plášť, lehl si na své lože tváří ke zdi a svým pláštěm se přikryl. Začal ostentativně chrápat, aby bylo zřejmé, že nic nevidí a neslyší.

Dívka však nemínila s Otou probírat svůj problém zde. Vzala ho za ruku a vedla přes temnou chodbu do své komůrky. Usadila ho na nízkou stolici a sama si sedla na lože. Podkrovní místnost byla malá se stropem na jedné straně skoseným dolů. Ozařovala ji jediná louč, jež prskala a vydávala tlumené světlo. Vedle lože vyplněného slámou stála dřevěná truhla z hrubě tesaných prken a u protější stěny stolek. Marta přiložila prst ke rtům, aby Ota zůstal potichu. Pak ukázala do tmavého kouta, kde stála nízká postýlka. „Můj syn," špitla na vysvětlenou.

„To je ten…," zarazil se panoš.

„Ano, ten bastard," usmála se hořce. „Jeho otec byl tovaryšem u soukeníka Franzla. Měla jsem ho ráda a chtěla jsem si ho vzít. Když jsem mu ale řekla, že s ním čekám dítě, sebral se a utekl. Pak už ho tu nikdo neviděl a je to tak možná dobře. Nedávno říkal jeden forman, že prý ho snad viděl pracovat jako tovaryše v Jablonci."

Panoš Ota byl rozmrzelý. Neměl rád, když mu dívky svěřovaly své problémy. Zvláště takové. Takhle si milostnou předehru nepředstavoval.

„Ale proto jsem vás nevzbudila," pokračovala. „Mám starší sestru Elišku. Před čtyřmi měsíci se provdala za čiháře Kryštofa. Její muž je trochu zvláštní. Nemluva, mezi lidi skoro nechodí, ale je to správný chlap. Žil jenom moc dlouho sám. Má chalupu v údolí pod Oldřichovem. To je vesnice kousek odtud. Asi před třemi týdny mu Eliška řekla, že s ním čeká dítě a druhý den se Kryštof ztratil. Nikdo o něm nic neví, ale všichni si šuškají, že utekl. Stejně jako ten můj. Jenže to není pravda!" skoro vykřikla. Dítě v kolébce se pohnulo a začalo tiše plakat.

Marta vstala, vzala nemluvně do náruče a tišila ho. Panoš Ota si ji zatím v mihotavém světle čadící louče prohlížel. Ač nerad, pochopil, že ho zřejmě nepozvala zalaškovat si. O to víc o ni stál. Příjemná opilost se pomalu vykouřila z hlavy a zůstala spalující touha. V šeru před ním se pod bílým plátnem rýsovaly dívčiny pevné boky, ploché břicho a ve srovnání s její drobnou postavou veliká ňadra.

„Zítra ti ho najdu," sliboval chvatně, natáhl ruku a uchopil ji kolem pasu.

„Počkejte, pane," odstrčila se rázně. „Jste rytíř a věřím, že hanebně nezneužijete tuhle chvíli," mluvila trochu rozpačitě a odsedla si.

„Co vlastně chceš," zabručel rozmrzele. To měl tak rád, když ho dívka pozve a pak apeluje na jeho rytířskou čest. K čertu sní!

„Co chci?" špitla tiše se sklopenou hlavou. „Potřebuji pomoc. Pro svou sestru. A taky trochu pro sebe."

„Já zase potřebuji tebe! Jsi krásná," lichotil jí panoš Ota. „Kolik chceš? Zaplatím dobře." Alkohol mu pulsoval v krvi a cítil, jak ho spaluje prudká vášeň.

I v šeru bylo vidět, jak Marta zrudla. „Nejsem na prodej," odsekla uraženě.

„Ne?" protáhl panoš Ota zlomyslně. „V šenku jsi mému pánovi div nevlezla až do nohavic. Skrz výstřih ti bylo vidět kdoví kam. Takhle se počestná dívka nechová," shrnul lakonicky, vstal a trochu se zapotácel. Toužil po ní.

„Jak se chovat v šenku mi nařídil otec. Hospodě to prospívá a mně to neublíží. Ale nikoho si pod sukně nepustím! Tedy…" zarazila se a podívala nešťastně na kolébku v rohu komory. „Nikoho za peníze. Jednou jsem udělala chybu a to bylo z lásky. Chlap vždycky slibuje a pak zradí."

Panoš Ota se znovu pokusil obejmout ji a vemlouvavě nadhodil: „Ten tvůj tě zradil, proč bys nemohla milovat mě? Copak se ti nelíbím?"

„Nezapomeňte, urozený pane, že nejsem sama. Když vám vyhovím, budete mému synovi dobrým otcem?"

Otovi se zdálo, jako by ho šlehla bičem. Stál a najednou se strašlivě styděl. Opilost byla rázem pryč. Rozpačitěji pustil, sprostě zaklel a beze slova odešel. Dlouho se na svém loži převracel a nemohl usnout. „Zatracený život," klel v duchu.

Hned ráno chtěl za Martou zajít a omluvit se. Ale probudil se, když už slunce stálo vysoko na obloze a z chodby slyšel klení pana Oldřicha. Bleskově se oblékl a v rychlosti posnídal. Řídkou polévku se zeleninou, houbami a trochou ječných krup mu donesl šenkýř. Martu nepotkal. Nakonec to nevydržel a zeptal se, kde má dceru.

„Ráno odešla," zabručel neurčitě a otočil se, aniž cokoli vysvětloval. S tím se nakonec musel Ota spokojit.

Oldřich poslal Šipku napřed, aby oznámil jeho příjezd. Sám nespěchal. Jel se svou družinou po kamenité cestě, jež z údolí Nisy stoupala do kopců. Hrad dlouho vidět nebyl, i když k němu nebylo daleko. Přejeli lesnaté návrší a teprve pak se otevřel pohled na ostroh na druhé straně mělké kotliny, jemuž vévodil hrad Grabštejn. Proti šedavé obloze s těžkými mraky působila stavba z černých kvádrů nepřívětivě. Věž, cimbuří, opevněné brány, mohutné zdi s palisádami, chránícími palác, a několik hospodářských budov, to vše sevřené v jediný tichý a nepřátelský celek. V předhradí se krčilo asi deset dřevěných chatrčí, přilepených k hradním zdem. V nich žili podruzi a čeleď. O něco níže u potoka klapal mlýn s doškovou střechou a za ním, na dolním konci údolí, ležely tři selské dvorce.

Na hradním nádvoří panoval obvyklý ruch. Vojáci, kteří zrovna nedrželi stráž, lelkovali a besedovali, podkoní hřebelcovali koně, čeledíni a děvečky pobíhali s vědry na vodu a štoudvemi s krmením pro dobytek. Uprostřed všeho zdánlivého zmatku čekal skoro netečně muž středního věku, oděný do černého kabátce a přiléhavých nohavic. Z hubeného obličeje čněl špičatý nos. Oči měl pichlavé jako trnky, přísné a studené.

Na první pohled nepůsobil příliš sympaticky, ale hosty uvítal příjemným kultivovaným hlasem. Přivolal sluhu, aby se ujal zavazadel královského prokurátora. Vysoký čeledín odvedl za uzdu Oldřichova ryzáka. „Jsem grabštejnský purkrabí, jmenuji se Manhart z Lesné. Vítám vás a doufám, že vám naše neútulné zdi poskytnou tolik pohodlí, kolik je to jen možné. Je mi líto, že se setkáváme právě v tak smutné chvíli. Pojďte prosím za mnou, pan Jaroslav z Donína už vás očekává." Uklonil se a zamířil s Oldřichem v patách na horní nádvoří. Prošli druhou bránou a ocitli se na malém nádvoří, jemuž vévodil patrový palác s masivní válcovitou věží na jedné straně a nevelkou kaplí na straně druhé, spojenou s palácem dřevěnou pavlačí.

Hlavní síň zabírala téměř celé přízemí hradního paláce. Nebýt asi desítky loučí, upevněných kovovými držáky na stěnách, bylo by tu šero. Zdi byly přes metr široké, jen s několika úzkými a nízkými

okny, připomínajícími spíše střílny. Jimi dovnitř jen obtížně pronikaly kužely denního světla. Bylo zřejmé, že síň vznikla po přestavbě paláce a přízemní prostory sloužily dříve jako součást opevnění.

Kromě velikého krbu v rohu, v němž praskala buková polena, tu stálo ještě pár nádherných bronzových ohřívadel, naplněných rezavým dřevěným uhlím. Stěny zdobily kožešiny divoké zvěře, další kryly křesla u masivního stolu a lavice, stojící podél dvou delších stěn. Jinak byl sál prázdný a přes svou strohost působil příjemným dojmem.

Když vstoupili, vstal od stolu postarší zavalitý muž s tmavým vousem, prokvétajícím šedinami. Jaroslav z Donína byl holohlavý, mírně odulých tváří, na pohled trochu těžkopádný. Měl dobromyslné oči, ale královský prokurátor dobře věděl, jak jeho vzhled klame. Pán z Donína se dokázal chovat laskavě k lidem, na nichž mu záleželo, proto měl řadu přátel. Ale ke svým nepřátelům byl bezohledný a krutý. Pokud by to přineslo zisk, dokázal bez hnutí oka zradit nejlepšího přítele. „Nebo bratra?“ mihlo se královskému prokurátorovi hlavou.

Objali se, jak bylo mezi rytíři zvykem. Oldřich jménem krále vyjádřil soustrast nad úmrtím jeho bratra Jindřicha. Jaroslav přijal s vděčným díkem laskavá slova a jménem celého rodu poděkoval. Poté, co odbyli nezbytné formality, přešli ke krbu, u něhož stála dvě křesla a nízký stolek s pohoštěním. Pohodlně se usadili a grabštejnský purkrabí nalil do vysokých číší z nazelenalého skla červené víno, které se v nich při svitu loučí nádherně zajiskřilo.

„Můžeš jít, Manharte, už tě nebudeme potřebovat,“ řekl Jaroslav a gestem propustil purkrabího. Zvedl číši proti světlu a zálibně se díval na barvu vína. „Na zdraví, urozený pane. A na zdraví našeho milostivého krále Přemysla!“

„Ať žije věčně,“ odpověděl Oldřich a usmál se.

„Ušlechtilý nápoj,“ mlaskl Jaroslav trochu odulými rty. „Mám ho až z Burgundska! Má žena odtud pochází, jak možná víte. To je země,“ zasnil se. „Slunce hřeje a hladí i na podzim. Ne jako tady. Kdybyste viděl ty květy, co mají barev. Jako v ráji. A to víno…,“ zasnil se a znovu se s rozkoší napil.

Oldřich se pousmál, ale v duchu byl ostražitý. Nechtěl být nezdvořilý, nehodilo se začít hned o vraždě. Přesto se mu zdálo, že pán z Donína je zbytečně žoviální a mluví víc, než by se slušelo. Někdo zamorduje jeho bratra a on, místo aby mluvil o spravedlnosti a pomstě, obdivuje jiskru vína.

S Jindřichem se královský prokurátor stýkal často a měl ho rád. Oba patřili mezi věrné stoupence krále Přemysla. Ale s Jaroslavem se dosud setkal jen dvakrát. Stál stranou věčných zápasů mezi severočeskou šlechtou, protože měl svá panství v Lužici. Tady vlastnil jen několik vesnic.

„Souhlasím, pane Jaroslave," přitakal Oldřich. „To víno je vynikající a jistě budeme mít příležitost si o něm zevrubně pohovořit. Ale mám tu své povinnosti a jim bych se chtěl věnovat především!"

„Ano, pane Oldřichu, ano," bručel jeho hostitel a trochu rozpačitě se ošíval. Pak se znovu napil. „Víte," zvedl hlavu a upřeně se na královského prokurátora zahleděl. „Musím se vám omluvit, že jsem vás sem v tak nevlídném počasí táhl zbytečně."

„Zbytečně?" opáčil překvapeně královský prokurátor. „Copak se tu nestala vražda?"

„Stala, bohužel. Jenže toho lotra, co zamordoval mého bratra, jsem včera večer chytil! To už jste ale byl na cestě sem. Vrah sedí v místním vězení ve věži. Je mi to líto, pane Oldřichu, ale snad přijmete jako odškodnění za tu zbytečnou cestu pozvání na zítřejší hon. Lovčí vystopoval nádherného dvanácteráka. Ráno vyrazíme."

„Vy už máte vraha?" vyskočil překvapeně Oldřich, div ze stolu nesrazil číši s vínem. „Kdo je to?"

„Jeden mladík z Hrádku. Můj bratr uvěznil jeho milou a on se chtěl pomstít. Takové věci se stávají, bohužel."

Oldřich souhlasil. „Smutná věc. Smrt je vždycky zbytečná! Jen Bůh ví, jaký osud čeká nás. Přiznal se ten mladík?"

„Ještě ne," opáčil klidně Jaroslav. „Zatvrzele zapírá. Nemohli jsme ho ovšem vyslechnout na mučidlech. Je to jen otázkou času. Víte, taková shoda náhod. Místní kat před dvěma týdny zemřel. A nového ještě nemáme. Snad kdybyste vy…?"

Oldřich přimhouřil oči a přemýšlel. Samozřejmě, nebyl by problém povolat z Bezdězu Ctirada, mistra ostrého meče, jak se jeho

kat s oblibou tituloval. Ale nechtělo se mu. Měl raději důkazy než mučení.

„Možná později," opáčil neurčitě. Pomalu se napil a zamyšleně se rozhlížel kolem. V rozhovoru nastala pauza.

Pán Donína si pozorně prohlížel obličej královského prokurátora, pak se podrbal na pleši a dobromyslně se usmál: „Vidím, že vás ten případ zajímá, i když vraha už máme. Dnes stejně není co na práci a než zítra vyrazíme na hon, můžete tu pátrat, jak je vám libo. Prohlédněte si komnatu, kde můj nebohý bratr zemřel, vyptejte se lidí, co o té věci vědí a můžete samozřejmě vyslechnout vězně. I když to asi bude zbytečné, protože jenom opakuje, že nic neudělal. Přitom je ten případ úplně jasný. Na hradě se ukryl tu noc, kdy se stala vražda. To jediné přiznal. Chápu, že královské právo zastupujete vy a měl byste vraždu prošetřit, vždyť jde o smrt šlechtice!"

Královský prokurátor s úsměvem poděkoval a znovu si uvědomil, jak obratný umí být tenhle stárnoucí muž. Oldřichovo váhání nebylo Jaroslavu z Donína po chuti, ale ani náznakem si nedovolil zpochybnit panovníkovo právo zjednat průchod spravedlnosti. Pán z Donína věděl, proč je tak vstřícný. V nejbližších měsících bude muset přesvědčit krále o své bezvýhradné věrnosti. Jde přece o Grabštejn! Pouze na Přemyslově vůli záleželo, zda mu ho po smrti jeho bratra postoupí jako léno. Hrad nebyl dědičným majetkem a zájemců o Grabštejn bude jistě dost. Třeba zrovna Hynek Berka z Dubé. Kdyby se královský prokurátor zmínil panovníkovi o obtížích s vyšetřováním, určitě by to Jaroslavovi neposloužilo.

„Rád přijímám úkol přezkoumat vraždu vašeho nebohého bratra," přikývl Oldřich sladce, jako by mu tím dělal kdovíjakou milost. „Ale nejdřív mne ubytujte."

„Samozřejmě, jsem to ale špatný hostitel," omlouval se Jaroslav. „Už jsem vám nechal připravit komnatu v patře, hned vedle mé ložnice. Tam jsou nejlepší místnosti paláce. Uvidíte sám!" Tleskl a přivolal purkrabího.

„Hned jak se ubytuji, dám se do práce," loučil se královský prokurátor.

IV.

Když purkrabí Manhart otevřel dveře ze zpuchřelého dřeva, zavanula z hradní kaple syrová zima. Vlhké kamenné stěny pokrývala na několika místech nazelenalá plíseň a vzduch byl cítit zatuchlinou. Oltář, zčásti zakrytý děravou fialovou rouškou, byl stejně jako lavice prolezlý červotočem.

„Víte, urozený pane," vysvětloval purkrabí, „na Grabštejně nemáme vysvěcenou osobu, která by tu sloužila mše. Proto se kaple už několik let neužívá. Můj nebohý pán byl patronem kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hrádku a za duchovní útěchou jezdíval tam."

Královský prokurátor se chtěl ironicky optat, jak často tu duchovní útěchu potřeboval. Znal Jindřicha a o jeho horlivosti ve víře věděl své. Když ale byl mrtvý a jeho tělo tu leželo chladné, věděl, že by žertování nebylo vhodné. Proto jen přikývl.

Na kamenném katafalku u oltáře stála dřevěná rakev s odklopeným víkem. Mrtvolu zakrývala bílá loktuše. Purkrabí se pokřižoval a pak roušku poodhrnul. Královský prokurátor tiše přistoupil a zahleděl se do bledé tváře mrtvého muže. Jindřich z Donína býval výtečný společník. Uměl pít, výtečně hrát na loutnu a zpívat. Jako trubadúr si mezi dámami vysloužil uznalý obdiv. Protože však nebyl žádný krasavec, rytíři neměli důvod žárlit.

Oldřich se tiše pomodlil a rovněž se pokřižoval. Hned jak pronesl tiché „Amen!", začal purkrabí rakev zase zakrývat.

„Ne, ne, jen počkej," zarazil ho. „Sundej tu plachtu. Chci si tělo prohlédnout!"

Purkrabí Manhart zvedl obočí na znamení údivu, ale neodvážil se cokoli namítnout. Obešel rakev a opatrně začal plachtu od nohou svinovat, aby ji příliš nepomačkal.

Zavražděný Jindřich byl oblečen do honosného šatu, na krku měl zlatý řetěz s křížem a u pasu svou oblíbenou stříbrnou dýku s hnědými topasy. Královský prokurátor váhal jen chvilku, pak rozvázal šněrování na vyšívaném kabátci. Mrtvola byla již ztuhlá a dostat oděv dolů nebylo snadné. Purkrabí však ochotně pomohl.

Oldřich toho na mrtvém těle příliš nenašel. Na levé straně hrudi zela nevelká rána způsobená dýkou s velice úzkým ostřím. Kolem

jizvy zůstaly na bledé kůži zbytky zčernalé krve. Smrtící rána byla vedena obratně přímo do srdce. Jiná poranění na těle vidět nebyla. Oldřich neobjevil nic, o čem by mu neřekli. Chtěl se však přesvědčit na vlastní oči. Především o tom, jak byla smrtící rána zasazena.

„Váš posel," obrátil se k purkrabímu, „říkal, že mrtvého hned po vraždě prohlížel hradní písař a určil prý přibližnou dobu smrti. Chci s tím mužem mluvit!"

„Jak si přejete, urozený pane," uklonil se purkrabí Manhart. „Ten muž nepatří ovšem k našemu hradu. Přijel v družině pana Jaroslava. Není sice vystudovaný lékař, ale v léčení se prý vyzná výtečně. Říká to pán z Donína," dodal na vysvětlenou.

„Chci s ním hned mluvit! Ale jinde než v téhle lednici. Zaveď mě do Jindřichovy ložnice. Alespoň si prohlédnu místo vraždy. Doufám, že tam se topí!"

„Samozřejmě, jako v každé obytné místnosti," uklonil se purkrabí. Pak opatrně, téměř láskyplně zakryl mrtvé tělo plátnem. „Odpusťte mi mou zvědavost, urozený pane. Zjistil jste něco nového?" Jeho povýšená sebejistota, s níž královského prokurátora ráno vítal, byla ta tam.

Oldřich už odcházel. Trochu překvapeně se otočil a zadíval se do jeho očí. Purkrabí Manhart pohledem neuhnul. Pouze zabručel: „Jestli nechcete, urozený pane, nemusíte mi odpovídat!"

„Tys měl asi svého pána rád, viď?"

„Byl to dobrý pán," přikývl purkrabí Manhart. „Takového už nenajdu!"

„Odcházíš z Grabštejna?"

„Nejspíš ano. To záleží na tom, komu král hrad svěří. Bratr mého zesnulého pána řekl, že si přivede svého člověka."

„Ach tak," zabručel královský prokurátor. „Ale k věci! Neumím si představit nějakého venkovana, který se tajně vplíží do paláce, aby zabil Jindřicha tváří v tvář! Dýkou lze zákeřně zavraždit zezadu. Vrah však bodl zepředu a navíc jedinou ranou přímo do srdce."

„Kdyby ho probodl ve spánku na lůžku," nadhodil purkrabí. Ale vzápětí zavrtěl hlavou. „Ne, tady se to stalo jinak. Pana Jindřicha jsme našli na zemi u krbu. Tu noc si vůbec nelehl!"

„Mohl to vůbec udělat ten uvězněný mladík? To, jak vrah zasadil ránu do srdce, na venkovana nevypadá," uvažoval Oldřich.

Purkrabí Manhart poslouchal a po chvilce přemýšlení zabručel: „Abych byl upřímný, ani mně ten mladík jako vrah nepřipadá! Pojďme," rychle se otočil a vedl královského prokurátora ven po dřevěné pavlači, spojující kapli s palácem. Ocitli se na dlouhé chodbě s řadou dveří. Královský prokurátor hned poznal, že tady má svou komnatu i on. Jenže předtím přišel z druhé strany, kde bylo hlavní schodiště.

Purkrabí s úklonou otevřel dveře do Jindřichovy ložnice, počkal, až královský prokurátor vstoupí a pak odešel hledat písaře. Oldřich se zatím zvědavě rozhlížel.

Komnata byla zařízena honosně. Stěny zdobily fresky, představující výjevy z dobývání antické Tróje. V rohu stála postel s barevně pomalovanými sloupky, nesoucími nebesa. Z nich splývaly rozhrnuté zelené brokátové závěsy. Před krbem byl nízký stolek a tři křesla z tmavého dubu. Jejich opěradla zdobily nádherně vyřezávané erby pánů z Donína, představující zkřížené jelení paroží. U protější stěny stály tři truhly na šaty a nad nimi visela loutna a meč.

„Zvláštní kombinace," napadlo královského prokurátora. „Je ale pravda, že Jindřich byl rytíř i trubadúr," Opatrně sundal loutnu ze stěny a došel s ní k oknu. Podíval se ven a užasl. Otevřel se mu nádherný výhled do údolí, zarostlého temně zelenými borovicemi. V tu chvíli ho napadla jedna stará melodie. Opatrně přejel prsty po strunách. Nástroj byl dosud výtečně naladěn a akord, který vyloudil, zněl čistě a melodicky.

Sotva však začal hrát, zavrzaly dveře a vstoupil menší hrbatý mužík neurčitého věku s dlouhými zrzavými vlasy, spletenými v týle do jakéhosi vrkoče. V levé ruce držel silnou hůl, o kterou se při chůzi opíral, protože napadal na jednu nohu. Na sobě měl módní kabátec z oranžového sukna s dlouhými rukávy, sahajícími skoro až na zem.

Mužík se uklonil a velice špatnou češtinou se představil jako Wolfgang, písař v družině Jaroslava z Donína. Zavřel za sebou dveře, ale zůstal u nich uctivě stát a čekal.

Oldřich mu pokynem ruky naznačil, aby šel dál. Protože mužík měl velký problém vyjadřovat se v českém jazyce, přešel Oldřich do

němčiny. „Wolfgangu, chci, abys mi řekl, co o té vraždě víš. Kde ležel zavražděný Jindřich, jak jeho tělo leželo a proč usuzuješ, že k mordu došlo v noci. A také, co se povídá mezi lidmi. Prostě chci vědět úplně všechno!“

Hrbatý mužík chápavě přikývl a pak začal drmolit v rodném saském dialektu tak rychle, že měl Oldřich co dělat, aby mu rozuměl. „Tady, urozený pane, tady ležel,“ začal písař, obrátil se ke krbu a ukázal na dřevěnou podlahu před stolkem. Na zemi byla ještě patrná tmavá skvrna, kterou zanechala zaschlá krev. I když se ji někdo pokoušel umýt, dobře to nešlo. Krev se už vpila do dřevěných prken. Na jednom místě však byla divně rozmazaná. Oldřich si klekl a chvíli to místo zkoumal. Nemohlo být pochyb, byl to nejasný otisk škorně.

Když zase vstal a ležérním pohybem si oprašoval kolena, písař, který jen čekal, až si ho královský prokurátor bude zase všímat, padl na zem jako podťatý. Hbitě se překulil na pravý bok, natáhl nohy a rozhodil ruce do strany. „Takhle ležel,“ konstatoval věcně, chvíli v té poloze zůstal a pak se s námahou zvedl. Beze slova vysvětlení přešel k truhlám u zadní stěny. Z prostřední vyndal cosi zabalené do kusu čistého zeleného sukna. Rozbalil to a uctivě vztáhl obě ruce k Oldřichovi. Držel v nich dýku se stopami krve na čepeli úzké jako jehla. Zbraň byla na první pohled úplně nová. Šlo o nádhernou platnéřskou práci. Dýka měla úzkou blyštivou čepel a velice zvláštní rukojeť, tvořenou stočeným tělem hada.

Zatímco si královský prokurátor prohlížel dýku, vytáhl písař z truhly dvě soudkovité číše ze zeleného skla, zdobené nálepy malými jako kapky rosy, cínovou konvici a okovanou truhličku. „Tohle stálo tady na stole. Pro jistotu jsem to schoval,“ dodal na vysvětlenou. „Můj pán o tom ví a schválil to. To bylo hned po vraždě, než chytili toho mladíka.“

„Ta dýka je skutečně zvláštní,“ bručel Oldřich. Byl to mistrovský kus, jakých se vidí málo. Určitě stála spoustu peněz. „Komu patří?“ optal se.

„To nevím, urozený pane!“

„Neříkej, že sis u někoho nevšiml tak neobvyklé zbraně?“

„Já si zbraní moc nevšímám. Ale tuhle bych si určitě pamatoval. Viděl jsem ji až tady, zabodnutou v srdci pana Jindřicha. Můj pán se

pak ptal jak pána z Vartemberka, tak pána z Dubé, dokonce i purkrabího Manharta. Nikdo ji nezná.“

Královskému prokurátorovi bylo okamžitě jasné, že vražda se nemohla stát tak, jak před chvílí tvrdil Jaroslav z Donína. Ostatně to tušil už dole v přijímacím sále. Pokud se k téhle dýce nikdo nehlásí, pak ji musel přinést vrah. Ale aby tak vzácnou dýku vlastnil poddaný, to byl čirý nesmysl.

Oldřich zbraň odložil na stůl a začal si prohlížet ostatní věci. Otevřel okovanou truhličku, ale našel v ní jen pečetidlo pánů z Donína. Jinak byla prázdná. „Proč by měl Jindřich na stole prázdnou truhličku?“ napadlo ho okamžitě. „Určitě v ní muselo být ještě něco. Listiny nebo peníze. Třeba právě kvůli tomu Jindřich zemřel.“ Pak vzal do ruky konvici a chvíli přemýšlel.

„Kolik vína v ní bylo ráno po vraždě?“ optal se bizarně oblečeného písaře.

„Asi polovina. Vedle konvice stály tyhle dvě číše, jedna byla plná až po okraj a druhá prázdná. Ale nikde nic rozlitého nebo rozbitého. Všechny věci byly na svém místě.“

„Tím chceš říci, že v tomto pokoji nedošlo před vraždou k zápasu, pokud ti dobře rozumím?“

„Ano, urozený pane. Truhlice byly zavřené a v nich pořádek. Nikdo je neprohledal a řekl bych, že se vůbec nic neztratilo. Tady v té,“ otevřel masivní truhlici okovanou třemi železnými obručemi, „je alespoň patnáct kop stříbrňáků. Podívejte, jak je ten měšec těžký! Bylo mi to divné, protože proč se lidé zabíjejí? Vždycky jde o peníze! A v noci měl vrah spoustu času!“

Královský prokurátor se zamyšleně díval na hrbatého písaře. V duchu musel přiznat, že mu je přes svůj vzhled sympatický. Co mu Bůh ubral na kráse, to přidal na rozumu. A na pozorovacím talentu. Nebýt jeho, nebylo by vůbec nic, čeho by se Oldřich mohl chytit. Takhle měl však o čem přemýšlet.

Usmál se a gestem ruky ho vyzval, aby se posadil do křesla. Sám si sedl proti němu. „Jenže peníze můžeš získat i jinak, nejen tak, že je prostě ukradneš z truhlice! Tenhle mord nespáchal někdo pro pár stříbrňáků. Podívej se na tu dýku. Patřila někomu zámožnému. O

co šlo zatím nevím, ale pokud šlo o peníze, tak určitě o mnohem víc, než je v tom váčku.“

„Ten mladík, co ho můj pán nechal uvěznit ve věži, to tedy podle vás neudělal, urozený pane,“ spíše konstatoval, než aby se ptal písař.

„To musí vidět i slepý! Copak by takovou dýkou vraždil nějaký venkovský pobuda? Kde by se k ní dostal? Jak se vlastně jmenuje ten uvězněný mladík?“

„Martin, říkají mu prý ale Palice. Protože je strašlivě umíněný. Alespoň takhle mi to vysvětloval jeden voják z místní posádky. Víte,“ usmál se omluvně, „já moc mezi lidi nechodím.“

„Tak Martin Palice. Copak tvého pána nenapadlo, že tahle dýka nemůže být jeho?“

„Nevím, ale já mu o svých pochybnostech už říkal. Bohužel neměl zrovna moc času a asi mě pořádně neposlouchal. Řekl mi jen, že ten mladík nás třeba chtěl svést ze stopy. Copak by vrah byl jinak tak hloupý, aby tam svou zbraň nechal? Tohle mi řekl a hned pak odešel. Když jsem se k tomu chtěl později vrátit, okřikl mě, ať se starám o své.“ V tu chvíli se polekaně odmlčel, jako by řekl mnohem víc, než měl v úmyslu.

Královský prokurátor ho chápal. Patřil k Jaroslavově družině a nikdy nebylo radno prozrazovat cizím cokoli, co by se jeho pánu nemuselo líbit. Nechtěl hrbatého písaře dál děsit, proto sám změnil téma. „Poslyš, Wolfgangu, jak jsi vlastně zjistil, kdy se vražda stala? Podle tebe prý kolem půlnoci.“

Hrbatý písař si oddechl a šíthlou dlaní si setřel z čela pot. I když bylo v komnatě příjemné teplo, jak sliboval purkrabí Manhart, nebylo takové, aby se Wolfgang musel potit. Nebyl zřejmě žádný hrdina a o to víc si Oldřich vážil informací, které mu poskytl.

„Usuzuji podle toho, jak bylo ráno tělo ztuhlé,“ začal pomalu. „Pan Jindřich musel zemřít pár hodin po setmění. Někdy na začátku druhé hlídky, tedy asi hodinu před půlnocí. Později určitě ne.“

„Na písaře máš mimořádné znalosti,“ pochválil ho Oldřich. „Kde ses to naučil?“

Mužík se potěšené usmál a v očích se mu mihla nostalgie vzpomínek. „Studoval jsem na vysokém učení v Boloni,“ řekl hrdě.

„I když jsem se zapsal na práva, navštěvoval jsem často lekce medicíny, Ale po roce, ještě dřív, než jsem získal bakalářský titul, musel jsem odejít. Došly mi peníze. Pak už jsem se do školy nevrátil," dodal posmutněle.

„Nač by ti byl bakalářský titul? Hlavní je, že toho hodně znáš," povzbudivě se usmál Oldřich. „Můžeš jít!"

Písař vstal, ale k odchodu se neměl. Nerozhodně přešlapoval, jako by měl ještě něco na srdci. Nakonec vyhrkl: „Odpusťte, urozený pane, musím vám říci ještě něco. Myslím, že vím, proč pana Jindřicha zamordovali!"

Oldřich překvapeně zavrtěl hlavou. Tak proto byl Wolfgang celou dobu tak nervózní! „Mluv! Co víš!"

Písař sáhl do váčku u pasu a vytáhl ohořelý kousek pergamenu. „Tohle jsem našel v krbu. Po vraždě už nikdo nepřikládal. V noci oheň pomalu dohoříval a neměl už sílu, takže tenhle malinký kousek neshořel. Nikdo o tom neví, ani můj pán ne! Náhodou jsem to našel v popelu ještě dřív, než se tu po vraždě uklízelo. Nejdřív jsem nevěděl, co s tím, ale když se rozneslo, že přijede královský prokurátor, schoval jsem to! Co kdyby chtěl vrah tuhle stopu zničit? A já…," polkl vystrašeně, ale hned pokračoval: „Teď je na Grabštejně tolik lidí, kdyby se mi něco stalo, ani byste se to nedozvěděl!"

„Ty myslíš, že vrah zabil pana Jindřicha kvůli nějaké listině, kterou se pak pokusil spálit?"

„Proč ne? Ale snažně vás prosím, urozený pane, neříkejte nikomu, že jsem vám ten ohořelý pergamen dal já!"

„Neboj se, královský majestát chrání poctivé a já nemám důvod komukoli vykládat o našem rozhovoru! Teď můžeš jít. Udělal jsi kus dobré práce! Klidně by ses uživil jako můj pomocník, na mou čest!"

Hned jak se zrzavý písař, který pýchou povyrostl o dobrý loket, s hlubokými úklonami vzdálil, vydal se Oldřich do své ložnice. Panoš Ota a velitel Diviš už na něho čekali. Zařídili zatím vše potřebné, ubytovali vojáky a rozdělili služby. Před nimi bylo teď celé odpoledne a byli zvědaví, s čím jejich pán přijde. Vždy pomáhali při vyšetřování a tahle práce je bavila, protože přinášela vytržení z každodenní všednosti.

Když Oldřich vstoupil, s potěšením si všiml březových polen praskajících v krbu. Panoš Ota se tvářil hrdě. Věděl, že jeho pán nesnáší chladno. „Za chvíli bude ještě tepleji, urozený pane," hlásil. „Už jsem poslal pro bukové dřevo, to je ještě lepší! Chtěli by na nás šetřit."

Oldřich uznale pokýval hlavou a unaveně si sedl do křesla. Nebylo tak honosné, jako v Jindřichově komnatě. Ale mělo přes sebe přehozenou vlčí kožešinu a bylo vcelku pohodlné. „Vůbec necítím nohy," postěžoval si. Pak se natáhl pro pohár, který panoš rychle naplnil horkou medovinou. Zhluboka se napil a cítil, jak se mu nápoj rozlévá po těle. Pokynul pomocníkům, aby si sedli na lavici u okna a rovněž si nalili.

„Moji milí," začal a stručně shrnul, co zatím zjistil. „Tenhle mord nespáchal žádný prostý venkovan. Jedině snad, pokud by měl vojenský výcvik, dalo by se o tom uvažovat. Ránu zasadil někdo, kdo je zvyklý zacházet s dýkou a kdo se vyzná v boji. Jediné bodnutí přímo do srdce. To chce zkušenosti. Kromě toho je tu cena té dýky. Nikdo zvenčí nepřipadá v úvahu. Do hradu neproklouzne v noci ani myš. Stráže stojí u dolní i horní brány, obě se na noc zavírají a u dolní se ještě vytahuje padací most. Zlézt hradby je nesmysl, viděli jste, jak jsou vysoké. Přesto se ještě optám purkrabího, zda stráže něco nehlásily. Zdá se, že je to bystrý muž."

„A schopný," potvrdil panoš Ota. „Čeleď se ho bojí a všude je pořádek. Navíc má velice pěknou ženu," dodal tak spokojeně, až po něm královský prokurátor loupl káravě očima.

„Jak to souvisí s jeho purkrabskými schopnostmi?" optal se kousavě.

„To je přece jasné," nedal se vyvést Ota z míry, „tak krásná žena by si neschopného chlapa určitě nevzala."

„Tvá logika je odzbrojující," smál se královský prokurátor. „Dej si ale pozor, abys neměl potíže! Za zády schopného muže se jen těžko laškuje s jeho ženou."

Panoš se podíval s hraným úžasem na svého pána. „Co si o mně myslíte, můj pane? Já tajně za zády manželů s jejich ženami nikdy nic neprovádím!"

„Já vím," smál se hlasitě Oldřich, „ty to děláš veřejně. Jenže já tě pořád z bryndy tahat nebudu! Zvláště tady ne," pokračoval přísně.

Diviš seděl tiše v koutě a bavil se. Měl rád žertování a byl spokojený, pokud měl jeho pán dobrou náladu. Chtěl však ukázat, že také nezahálel.

„Martin nemá vojenský výcvik," vyhrkl celkem bez souvislosti. A hned upřesňoval. „Byl jsem za ním ve vězení. Je to morous, asi pěkné kvítko. Pracuje jako čeledín, příležitostně pomáhá sedlákům v okolí. Tlapy má, že by dokázal uškrtit medvěda. Umím si představit, že by někoho praštil klackem po hlavě. Ale je nesmysl, aby věděl, jak a kam bodnout dýkou! Chvíli jsme si povídali," uzavřel Diviš hrdě.

„Dobrá," přikývl královský prokurátor. „Martin Palice vrahem není. Takže do práce! Musíme zjistit, kdo to vlastně udělal. Ty, Oto, se teď vydáš do Hrádku a zjistíš, co si povídají lidé. Diviši, ty se zkus poptat mužů tady na hradě. Jestli si něčeho nevšimli tu noc, co se stala vražda. Nebo jestli někdo z nich neviděl u někoho tu dýku. Do večeře vás chci mít zpátky! To platí zvláště pro tebe, Oto, pro případ, kdybys vyslýchal nějakou dívku a zapomněl na čas. Diviši, ať pár vojáků zatím připraví přijímací sál tady v paláci pro zasedání soudu!"

V.

Hned jak se za oběma pomocníky zavřely dveře, převlékl se Oldřich do kabátce z fialového sametu, vyšívaného zlatým dracounem, který užíval jen pro úřední příležitosti. Na krk si zavěsil masivní pozlacený řetěz. Prošel chodbou ke schodišti a zamířil do přízemí. Jaroslav z Donína tu stále ještě seděl a cosi probíral s vysokým hubeným mužem, kterého představil jako velitele své družiny Ruprechta.

„Prověřil jsem všechna svědectví ohledně té hanebné vraždy, jež se tak bolestně dotkla vašeho rodu," začal Oldřich s účastí v hlase. „A narazil jsem skutečně na pár nesrovnalostí, které si žádají podrobnějšího objasnění! Proto musím zahájit oficiální vyšetřování."

„Vraha máme ve vězení!" vyskočil popuzeně Jaroslav.

„Ten mladík to neudělal. To mohu snadno dokázat," opáčil královský prokurátor.

Pán z Donína se zle škaredil a pak se věcně optal: „Co pro vás mohu udělat já? Vidím, že jste tvrdohlavý a budete si stejně dělat, co chcete!"

„Vám snad nezáleží na tom, abych vypátral skutečného vraha?" optal se chladně královský prokurátor a zadíval se do ostražitých očí svého hostitele. Jaroslav mlčel, a proto Oldřich pokračoval. „Budu muset vyslechnout několik svědků a k tomu potřebuji vhodnou místnost. Tenhle sál se mi zdá nejlepší. Zřídím tady dočasný královský soudní tribunál. Pokud tedy laskavě dovolíte?"

„Jak si přejete," chladně se uklonil pán z Donína a beze slova se otočil k odchodu.

„Počkejte ještě," zarazil ho královský prokurátor, „budu chtít hovořit také s vámi!"

„Až mne budete chtít vyslechnout," odpověděl Jaroslav a ostentativní důraz položil na slovo vyslechnout, „pošlete pro mě."

Hned jak za ním zapadly těžké dubové dveře, ujali se práce muži z družiny královského prokurátora. Sál rychle upravili, aby alespoň v základním vyhovoval požadavkům soudu. Přes křeslo přehodili rudé sukno a stejným pokryli masivní stůl. Na něj postavili emailem zdobený kříž a velké pečetidlo, odznak úřadu královského prokurátora. K boku velkého stolu přistavili ještě jeden nižší stolek

pro písaře. Když přišel, důležitě rozvinul čistý pergamen a rychle si začal seřezávat husí brka, aby mohl zaznamenat všechno důležité. Ke vchodu do sálu se postavili dva vojáci s tasenými meči a za královského prokurátora čtyři další s kopími v rukách, na nichž vlály rozvinuté praporce se znaky českého království.

Oldřich přehlédl síň a spokojeně kývl. Ano, tak to bude dobré! Pak dal zavolat svého švagra Marka z Vartemberka. Marek byl stejně starý jako panoš Ota, ale vypadal mladší. Obličej měl jemný, skoro dívčí. Hlavu mu zdobily plavé vlasy stočené do bohatých kadeří, na kterých si velice zakládal. V mládí dával přednost spíše společnosti krásných žen před cvičením se zbraní. Když však převzal po smrti svého otce veliké panství, dokázal nenechavým sousedům, že to s mečem umí neobyčejně dobře. Snad proto, co prožil s ženami v mládí, nespěchal teď se svatbou. Byl stále svobodný, ač o něho usilovala nejedna šlechtická panna a ještě víc nejeden urozený otec.

Královský prokurátor s údivem sledoval, jak Markova tvář za poslední měsíce zmužněla. Zmizel bezstarostný úsměv. Jeho výraz byl vážný, kolem očí se dokonce objevily vrásky. Oči, dříve tak dětsky přátelské, ztvrdly a připomínaly břidlici. Z mladíkovy řeči zmizela nedočkavost, Marek mluvil klidně a rozvážně. Jak dospíval, stále více se podobal svému zemřelému otci. Jediné, co na něm ze starého Marka zůstalo beze změny, byl výstřední oděv. Kazajka z jásavé oranžové látky, módně stažená kolem boků, s dlouhými rukávy, jejichž spodní okraje lemované třásněmi sahaly téměř ke kolenům. A úzké šedé nohavice, těsně obepínající lýtka a obkreslující s vyzývavou nestydatostí jeho mužství.

Královský prokurátor mu vyšel vstříc, objal ho a políbil. Pak si sedl zpátky do křesla a švagra vyzval, aby se posadil na lavici postavenou asi pět loktů před stolem. To už mladík nevydržel a hněvivě sykl: „Myslel jsem, že si se mnou chceš popovídat jako muž mé sestry. Ale vidím, že jsem se zmýlil. Pozval jsi mne jen jako úředník!“

„Královský úředník,“ dodal významně Oldřich a v očích mu tančily pobavené ohníčky. „Nesuď nespravedlivě. Mám své povinnosti, stejně jako každý jiný. Když už jsme si tedy odbyli

uvítání," pokračoval s kousavou ironií v hlase, „přejdeme rovnou k věci. Co víš o vraždě pana Jindřicha?"

„O nic víc než ostatní," odpověděl neochotně mladý Vartemberk. Přes klidný tón se Oldřichovi zdálo, že slyší v jeho hlase nervozitu. „Vraha už chytili," pokračoval, „a to je dobře, protože jinak by sis ještě mohl myslet, že v té hanebnosti má prsty někdo z nás. Všichni jsme s ním spali ve stejném patře. A důvod jsme koneckonců mohli mít všichni! I když by určitě nikdo z nás neřešil spor tak podlým způsobem. Jsme přece rytíři. Nakonec se pravda ukázala, Bůh budiž pochválen."

„Nemyslím, že se pravda ukázala," odpověděl s vážným výrazem Oldřich. „Ten mladík, co je ve vězení, tu vraždu nespáchal!"

„Jak nespáchal?" vyskočil Marek popuzeně. „To je totéž, jako bys obviňoval někoho z nás!"

Královský prokurátor mlčel a neurčitě se díval před sebe. Mladému Vartemberkovi se rychle vracela rozvaha. Konečně se posadil, prsty pravé ruky si třel konec nosu a bylo vidět, že usilovně přemýšlí. Pak úplně jiným tónem pokračoval: „Oldřichu, jsi si jistý, že to ten vesničan neudělal?"

„Jsem," potvrdil královský prokurátor. A přátelsky pokračoval: „Je v mém i tvém zájmu, abys mi řekl všechno, co víš! Vraždil někdo z těch, kteří jsou v tomto hradu. A já musím zjistit kdo! Kdo a proč! O tvém sporu s Jindřichem kvůli nesplacenému dluhu a zabavené zástavě jsem už slyšel," podotkl věcně.

„Určitě od Ludmily," usmál se mladý Vartemberk. Zatím se uklidnil. „Jak vidím, sestra na mne donáší královským úřadům," dodal s veselou jiskřičkou v očích, ale vzápětí zvážněl. „Ano, měl jsem s ním spor, ale dohodli jsme se. Právě proto mne pozval na hon, protože slíbil při té příležitosti splatit dluh. Získal po tetě dědictví u Míšně, které prodal a čekal jen, kdy dojdou peníze. Jenže než mi mohl zaplatit, zemřel."

„Teď se ti vymáhání dluhu asi zkomplikuje. Jindřichovou smrtí bys nic nezískal, spíše ztratil. Je to tak?"

„Není," oponoval klidně mladík. „Budu upřímný, tou smrtí jsem získal. I když mluvím proti sobě, řeknu ti všechno. Smlouva zní,

pokud Jindřich z Donína nezaplatí, vesnice přecházejí navždy do mého majetku a stávají se součástí vartemberského panství. A protože je zřejmé, že po své smrti už nezaplatí, získal jsem to území já. Mí vojáci ty vesnice už obsadili. Jejich hodnota je pro mne větší než výše půjčky.“

„Pospíšil sis,“ konstatoval královský prokurátor. „Z té vraždy ale bude mít prospěch i jeho bratr Jaroslav. A ne malý! Zřejmě získá Grabštejn. Neumím si představit, že by ho v dnešní neklidné době král věnoval někomu jinému. Páni z Donína jsou konec konců jeho spojenci. Navíc bohatí, určitě bude Jaroslav schopen zaplatit za prokázanou milost.“

„Také si myslím,“ souhlasil mladý Vartemberk. „Už jsem s Jaroslavem uzavřel dohodu. Pokud Grabštejn získá, nevznese nárok na ty obsazené vesnice. Bude respektovat smlouvu svého zemřelého bratra. To jen pro úplnost. I když si můžeš myslet, že to je předčasné…“

„To skutečně je,“ souhlasil Oldřich.

„Ani Hynek Berka z Dubé by ale neměl zůstat mimo hru,“ pokračoval mladý Vartemberk. „Během posledních dnů několikrát jednal s Jindřichem. Samozřejmě mezi čtyřma očima, často několik hodin. Ten večer, co se stala vražda, s ním po večeři odešel do jeho ložnice.“

„Byl tedy poslední, kdo ho viděl živého?“

„Pokud nepočítáme vraha,“ souhlasil diplomaticky mladý Vartemberk. „Když po večeři nesl panoš Jakub svému pánovi konvici vína, slyšel hádku. Ale neví oč šlo, protože oba zmlkli, hned jak vstoupil. Hynek Berka tvrdí, že se sluha přeslechl, protože se prý s Jindřichem nehádal.“

„To je zajímavé. Řekl vám pán z Dubé ještě něco?“

„Nic nevysvětloval, samozřejmě,“ odpověděl Marek. „Ale ráno měl na svém kabátci krev. Celá jeho družina ji viděla a mohou to dosvědčit.“

„A co řekl vám o té krvi? Jistě jste se ho na to zeptali!“

„Vyšetřování náleží tobě, Oldřichu!“

„Chytré," pomyslel si královský prokurátor. „Nepříjemné otázky mám klást já. Proč by si mladý Vartemberk dělal nepřátele?" Upil medoviny a přemýšlel.

„Abys rozuměl, po té vraždě jsme se začali podezírat navzájem. Nemysli si, Oldřichu, tvůj ostrovtip není jediný, který pochopil, že ten venkovan to neudělal. Protože však bylo tohle řešení nejjednodušší, nikdo neprotestoval. Až ty. Ale každý si určitě myslí své. Rozumíš? Proto se mezi sebou o té vraždě nebavíme!"

Královský prokurátor přemýšlel. Vyšetřování bude tak trochu tanec mezi vejci. Tolik vznešených podezřelých je vždycky problém. Nakonec se rozloučil se svým švagrem srdečně a hned poslal pro Hynka Berku z Dubé.

Ten již výslech očekával, protože byl v síni během minuty. V obličeji měl chladný, nepřístupný výraz. Pán z Dubě byl uznávaným vůdcem severočeské šlechty. Postavou byl menší, robustní, trochu připomínal hřmotného medvěda. Stejně jako klame medvěd zdánlivou nemotorností, i pán z Dubé byl ve skutečnosti mnohem obratnější, než by se na první pohled mohlo zdát. V boji s mečem ho bylo těžké porazit a přes svůj věk, byl o dobrých patnáct let starší než Oldřich z Chlumu, se stále osobně účastnil řady šarvátek. Hynek měl rád život, široké tváře měl prokvetlé červenými žilkami a husté tmavé vlasy nosil stočené do vrkočů podle poslední módy.

Pán z Dubě došel mlčky před královského prokurátora a nepatrným úklonem hlavy ho pozdravil. Nikdo nečekal, že by se uvítali přátelským objetím. Vždyť Oldřich před několika měsíci zabil v čestném souboji jeho syna.

Jako první začal královský prokurátor. „Jsem zde, pane Hynku, z pověření krále. To jistě víte. Co se mezi námi stalo dříve, stalo se. Neříkám, abychom minulost smazali. Ale budu rád, pokud na ni alespoň na chvíli zapomeneme a budeme se věnovat výhradně přítomnosti. Alespoň do té doby, než objasním vraždu pana Jindřicha. Proč jste přijel na Grabštejn?"

Pán z Dubé lehce přikývl hlavou na znamení souhlasu s tím, co královský prokurátor řekl. Pak se trochu rozmarně ušklíbl a beze spěchu odpověděl: „Už jste určitě slyšel, podzimní štvanice tu bývají obzvlášť vydařené. A vy víte, jak miluji hon!"

„Na vašem panství nejsou hony o nic horší," namítl královský prokurátor. „Doufám, že mne nepovažujete za hlupáka. Stejně jako já vás. Takže si určitě nemyslíte, že bych téhle báchorce věřil. Co vás sem skutečně přivedlo?"

V očích pana Hynka se mihlo pobavení. „Jste dobrý protivník." Pak pokračoval trochu posměšně: „Dokonce si myslím, že i člověk mdlejšího rozumu by pochopil, že hon je to poslední, proč bych v takovém nečase vážil cestu až sem. Jenže nikdo neměl zatím tu odvahu říci mi to do očí!"

„Říkat nepříjemné věci je údělem těch, kteří zastupují spravedlnost," opáčil chladně královský prokurátor. „Tedy, proč jste přijel?"

Pan Hynek stál rozkročen před soudním stolem, protože odmítl sedět na lavici, jež mu připadala potupná. Hlavu měl bojovně předsunutou vpřed jako beran před útokem. Mlčel a měřil si trochu povýšeně královského prokurátora.

„Přivedl mne sem zájem české země. Jenom hlupák by si mohl myslet, že jsem se chtěl panu Jindřichovi pomstít za Grabštejn. To je píseň, která dávno skončila. Na tuhle urážku jsem už zapomněl," dodal významně a podíval se na Oldřicha, který v jeho očích i tónu hlasu mohl vyčíst dovětek: „Ale na smrt svého syna ne, mějte tohle na paměti!"

„O zájem naší země pečuje především panovník. A šlechta by měla krále Přemysla v jeho úsilí podporovat," ostře odsekl královský prokurátor. „Ale vraťme se k vám, pane Hynku. Stále jsem se nedozvěděl, co vás sem skutečně přivedlo!"

Tón královského prokurátora nebyl přátelský a Hynek to mohl brát jako urážku. Byl mužem vznětlivé povahy. Zrudl ve tvářích, sevřel mohutné pěsti a kdyby nebyl u soudu, byl by se na Oldřicha vrhl. Rychle se však ovládl a chladně odsekl: „Náš milostivý panovník utrácí za hranicemi stříbro z kutnohorských dolů. Náš milostivý panovník obsazuje úřady cizáky. Náš milostivý panovník zapudil zákonitou manželku jen proto, aby se oženil s Kunhutou. O počestnosti uherské princezny se vypráví ledacos! Pro svou bezbožnost uvalil na celou zemi hněv církve svaté. Náš milostivý panovník šlape po právech domácí šlechty. Copak v rozporu s

dobrými mravy nebuduje svá města a hrady na hranicích našich panství? Jako třeba Bezděz. Na dohled od mého hradu Ronova, na území, které od nepaměti spravoval můj rod. Co si má šlechta o takových urážkách myslet? Poprvé po třech letech se v zemi urodilo. A co dělá král? Místo aby napravil loňské škody, utrácí v rakouských zemích!“

Oldřich mlčel. Jedině díky králi Přemyslu II. Otakarovi se domohl postavení a majetku. Proto stál věrně na jeho straně. I když nesouhlasil, aby šlechta krále kritizovala, musel poctivě přiznat, že ve výtkách pána z Dubé jsou i pravdivá slova. „Tak o tom jste hovořil s Jindřichem?“ optal se neutrálně.

„Také,“ přikývl pán z Dubé a posměšně pozoroval královského prokurátora.

To Oldřicha naštvalo. „Myslím,“ odsekl břitce, „že byste se měl raději starat o své věci a problémy království přenechat králi. On byl Bohem ustaven aby vládl, ne vy!“

„Právě že se o své věci starám,“ namítl vztekle Hynek. „Copak je vám jedno, že je v zemi hlad? Copak vám je jedno, že země chudne? Copak vám je jedno, že dříve obávaná česká vojska ustupují před německými oddíly? Copak vám je jedno, že místo našeho krále zvolili novým císařem nějakého bezvýznamného Habsburka?“ mávl znechuceně rukou.

„Tohle není vaše věc,“ odsekl královský prokurátor. „V zemi bude hlad, dokud budou šlechtici jako vy neustále vyvolávat rozmíšky a válčit se svými sousedy, vypalovat vesnice, přepadat kupce, vraždit bezbranné poddané. Země bude slabá, dokud se bude užívat meč proti vlastnímu králi místo proti cizím nepřátelům. Všichni se oháníte zájmy země a přitom zcela bezostyšně hromadíte majetek. Ale nechme toho, nepřijel jsem, abych s vámi diskutoval o našem království, ale abych vyšetřil vraždu. Vy tvrdíte, že jste se pokoušel přimět Jindřicha, aby zradil tábor věrných stoupenců našeho krále?“

Hynek mlčel, teprve po chvíli odpověděl: „Skoro všechna severočeská šlechta žádá změny v zemských úřadech. Přijel jsem, abych s panem Jindřichem diskutoval o tomto názoru!“

„A protože s vámi nesouhlasil, hádali jste se," přerušil ho Oldřich.

„Je to tak. Ale co z toho vyvozujete? Pan Jaroslav mi už řekl, že podle vás není vrahem ten hloupý venkovan, protože podezíráte někoho z nás. Kdybych měl zamordovat každého, koho jsem nepřesvědčil o svých názorech, byly by hřbitovy plné českých šlechticů."

„Nevyvozuji zatím nic. Chtěl bych jen přesně vědět, co se dělo ten večer. Zůstal jste sám s panem Jindřichem v jeho ložnici! Vyprávějte, jak to bylo dál. Názor si udělám až potom!"

Hynek zbrunátněl, ale ovládl se a s ledovým klidem vysvětloval. „Povšechně jsme diskutovali o situaci v severních. Čechách. V obecných věcech se mnou pán z Donína souhlasil, ale v mnoha konkrétních detailech ne. Když jsem viděl, že se ani tentokrát nedohodneme, vstal jsem a odešel. To byl pan Jindřich ještě zcela zdráv a pochopitelně živ." Na chvíli se odmlčel a pak klidněji dodal: „Na mou rytířskou čest!"

„Panoš Jakub slyšel hádku," připomenul královský prokurátor významně.

„Ach to," opáčil pán z Dubé bezstarostně. „Každý jsme hájili svůj názor, jak nejlépe jsme uměli. Ale věřte mi nebo ne, jako každý večer jsme se rozešli v dobrém. Dopili jsme džbán, jak se na muže patří, a já šel spát."

„Dobrá, možná to tak bylo. Ale kde se pak ráno vzala na vašem šatu krev?"

„Náhoda," zabručel rozmrzele pán z Dubé. „Při snídani jsem praštil svého sluhu do obličeje, protože mne polil a skoro zničil nové šaty. Trochu jsem to přehnal a přerazil mu nos. Od krve toho hlupáka jsem se ušpinil i já. Tohle vám potvrdí všichni! Vím," pokračoval téměř přátelsky, „že mi nemusíte věřit. Je mi dokonce jasné, že může být v zájmu krále obvinit z toho mordu mne, ale opakuji, při Bohu nejmilostivějším, já jsem Jindřicha nezabil!"

„Chtěl bych vám věřit, pane Hynku. Přejdu i vaši urážlivou zmínku o našem milostivém králi. Jeho zájmem je, aby právo bylo právem a nikoli nástrojem intrik. Tak možná uvažujete vy, ale král

Přemysl nikdy! My se opravdu v mnoha věcech shodnout nemůžeme! Víc nevíte?“

Pán z Dubé jen mlčky zavrtěl hlavou, rty stažené do úzké zlobné štěrbiny. Ještě chvilku vyčkával a pak se otočil, až za ním zavlál dlouhý plášť, na němž měl na obou ramenou vyšit rodový erb – dvě černé ostrve ve zlatém poli.

Královský prokurátor se za ním zamyšleně díval. Věřil svému švagrovi, mladému Vartemberkovi, že vraždu nespáchal. Ale musel si přiznat, že věřil i pánu z Dubé. Ano, ať byl tenhle muž jakýkoli, nebyl to typ zrádce, zbabělce a podlého vraha. Vzdychl a obrátil se k jednomu z vojáků, aby mu dolil.

VI.

Panoš Ota vyběhl z paláce na dvůr, zašel do kuchyně a v rychlosti zhltl dvě placky a trochu prosné kaše. Osedlal koně, nasadil mu ostruhy a už se hnal bránou a přes spuštěný padací most ven z hradu. Odpoledne se vyčasilo a skrze mraky probleskovaly sluneční paprsky. Přestalo pršet a z vlhké země se odpařovala pára.

Zamířil lesní cestou přes kopec do Hrádku. Opatrně sjížděl do údolí, neboť cesta byla rozbahněná a místy i dost příkrá. V duchu si sestavoval plán. Nebylo těžké určit, kde začít. Kovárna stála hned na kraji městečka a s kovářem Jakubem si včera večer v šenku U císaře Jindřicha připil na přátelství.

Dům z hrubě otesaných klád, zčernalých stářím, měl směrem k cestě jen dvě okénka se zavřenými okenicemi. Panoš Ota seskočil a koně přivázal za uzdu k chatrnému plotu. Otevřel branku a vešel na neudržovaný dvorek, zarostlý plevelem a bodláky. Po levé straně se táhlo kryté zápraží domu. Vedle vchodu stála rozviklaná lavice a na ní dřímal hřmotný kovář. Hlavu měl ovázanou kusem špinavého hadru. Jakmile zavrzaly panty, otevřel oči a zamračil se.

„To jsi ty, čerte?“ zabručel. „Tys nám včera dal!“

„Já?“ opáčil s nevinným úsměvem panoš Ota. „A kdo pořád poroučel další korbele? Neříkej, že takového chlapa, jako jsi ty, těch pár kapek porazí!“

„Kdybys věděl, jak mě bolí hlava,“ naříkal kovář. „Proč jsi tady?“

„Potřebuju pomoc. Ne, neboj se, můžeš zůstat sedět. Chci jen poradit.“

Kovář opatrně poposedl na kraj lavice, opřel se zády o stěnu domu a ukázal na uvolněné místo. „Sedni si. Když jde jenom o radu. Ale jinak dneska nepracuju. Hlava by se mi rozskočila. Tak o co jde?“

„Na Grabštejně uvěznili pro vraždu pana Jindřicha jednoho mladíka. Jmenuje se Martin Palice.“

„Toho?“ divil se kovář. „Ale ani bych se nedivil. Je to rváč a slušný člověk se mu raději vyhne.“

„Prý to udělal kvůli dívce. Ta je teď také ve vězení. Pro změnu kvůli čarodějnictví. Pěkný párek, ne?“ popichoval Ota.

Kovář se zvedl, přešel přes zápraží k veliké štoudvi, nabral z ní vodu do mohutných špinavých rukou, omyl si obličej a pak se napil. „Wilburga není čarodějnice,“ řekl důrazně a vrátil se na lavici. „Je trochu zvláštní, to je pravda. Ale není zlá. Sbírá bylinky a nenajdeš tu v okolí člověka, kterému by nepomohla. Umí léčit horkost, bolest zubů, napravuje zlomeniny, kolik krav už zachránila při nadmutí. Ne, to, co o ní říká farář Joachim, to je čirý nesmysl.“

„Že někdo léčí a sbírá bylinky, proto ještě nemusí být čarodějnice,“ souhlasil panoš Ota. „Co vlastně provedla?“

Kovář se ošíval a moc se mu nechtělo mluvit. Nakonec přece jen začal. „Říká se, že uhranula nějaké krávy a ty pak zcepeněly. Pět v jediném dni! I rychtář říká, že to nemohla být náhoda. Wilburga umí hodně věcí, možná by uměla i uhranout. Ale čarodějnice není!“

„Kdo přišel na to, že uhranula ty zcepenělé krávy?“

„Farář Joachim. Hned druhý den ráno donutil rychtáře, aby se spolu s několika sousedy vydal k Wilburze. Bydlí kousek po proudu potoka v takové malé chalupě. Ona je to tedy spíš větší nora než stavení. Když tam rychtář dorazil, našel místo ní právě toho mladíka. Martina Palici. Často se u ní ukrýval a asi spolu spávali. Ale Wilburga nikde. Martin řekl, že odešla, ale kam, to ví jen Bůh. Rychtář se chtěl vrátit, ale farář trval na tom, že ji musí najít. Nakonec se vydali po jejích stopách a skutečně ji našli. Byla nahá a koupala se v Čertově studánce.“

„Čertova studánka?“ podivil se panoš Ota. „Čert má u vás studánku?“

„Je v takovém malém údolíčku, ze tří stran vysoké pískovcové skály. Mělká bahnitá tůňka, kolem tráva. Lidé říkají, že tam kdysi býval pohanský oltář. Holky z vesnice se tam chodí tajně koupat, protože prý ta voda má takovou moc, aby zabránila početí. Rozumíš, ne?“

„Nikdy jsem neslyšel, aby voda něčemu takovému zabránila,“ bručel panoš Ota. „Ale bylo by to skvělé,“ zasnil se. „No, a jak to bylo dál,“ pobízel kováře.

„Wilburga tam prý čarovala. Tak ji hned sebrali a odvedli k rychtáři do šatlavy. Jenže v Čertově studánce se koupe kdekterá. Na tom není nic špatného. Večer farář Wilburgu vyslýchal a když se nepřiznala, nechal ji prohlédnout. Na jejím těle objevili černou pihu. Ďáblovo znamení! Hned pak dal obrátit vzhůru nohama její obydlí. Našli hliněnou figurku. Rychtář tvrdí, že to byla kráva, ale já si myslím, že se podobala spíš lasičce nebo tchoři. Ale to je jedno. V té figurce bylo zabodnuto několik špičatých klacíků. Podle faráře jasný důkaz, že zcepenělé krávy očarovala Wilburga. Hned druhý den ji nechal odvézt do vězení na Grabštejn.“

Panoš Ota mlčel a uvažoval, jak by mohl osud téhle čarodějnice souviset s případem vraždy. Jenže ho nic nenapadlo. Stejně ho ale ten případ zajímal. I když Wilburgu neznal, rád by jí pomohl. Viděl už pár bláznivých dívek, které lidé upálili pouze kvůli jejich pomatenosti. Nebyl ovšem kněz a netroufal si posoudit, zda si Bůh přeje, aby lidé zabíjeli pomatené nešťastnice. Nevěřil totiž, že by je očaroval ďábel.

„Ale to ještě není všechno,“ přerušil jeho úvahy kovář a nervózně poposedl. „Slyšel jsem, že pak, když ji zavřeli na Grabštejně do vězení, očarovala i nějaké lidi. A ti také zemřeli!“

„Ale jdi?“ zapochyboval panoš. To už bylo příliš!

„Je to tak,“ tvrdil kovář. „Hned ten večer, co ji uvěznili, zemřel kat, který ji vyslýchal. A také oba vojáci, kteří ji ze šatlavy od rychtáře vezli na hrad.“

„Ty tomu věříš?“

„Ne,“ zabručel kovář. „Mně pomohla mockrát. Dělá skvělé masti proti popáleninám. Wilburga není zlá, a tak si myslím, že je to nesmysl. Ale,“ podíval se přísně na panoše Otu, „nikomu neříkej, že tomu nevěřím. Sousedé by mi mohli dělat nepříjemnosti. Nevěřil bys, jak jsou někteří zabednění. Jeden tupec se dokonce nechal slyšet, že musím mít spolky s peklem i já, když pracuji s ohněm. Co bys takovým pitomcům řekl?“

„Buď klidný, já umím mlčet,“ slíbil panoš Ota a podal mu ruku na rozloučenou. Vzápětí zalitoval, když mu kovář jeho pravici přátelsky stiskl.

Panošův kůň spásl zbytky řídké trávy, jež rostla u plotu kovárny a teď nespokojeně frkal. Hned jak se Ota vyšvihl do sedla, bez pobídnutí vyrazil. Tak rychle, že panoš div nesletěl dolů.

K šenku U císaře Jindřicha to nebylo daleko. Úzkou cestou mezi několika staveními, přes nevelké náměstí, kolem farské zahrady a přes most. Brána byla otevřená, a tak vjel Ota až na dvůr. Podkovy zazvonily o kamennou dlažbu. Ještě než panoš seskočil, už stál ve dveřích hostince kulaťoučký šenkýř a přátelsky se usmíval. „Copak nám nesete, urozený pane?“

„Rád bych mluvil s tvou dcerou. Ráno, když jsme odjížděli, byla pryč a…,“

„Ještě se nevrátila,“ opáčil sladce šenkýř. „Ale jestli na ni chcete počkat, račte dál. Zatím vám uvařím něco dobrého, pivo mi po včerejšku také zbylo. Jen račte, urozený pane!“

„Spěchám,“ zabručel panoš Ota. „A není to ostatně tak důležité, stavím se jindy.“

Už chtěl otočit koně, když si všiml dvou pacholků, kteří pod přístřeškem nasazovali na vůz nově okované kolo. Druhý vůz byl pryč. Vzpomněl si, že oba patří k německým kupcům, kteří se včera večer v šenku urazili, když si místní dělali legraci ze Sasů a napomínali je, aby nedělali takový hluk. Něco ho napadlo.

Seskočil, uvázal koně k železnému kruhu před vchodem do maštale a pomalu se k nim loudal. Supěli a stále se jim nedařilo kolo nasadit. Panoš Ota pomohl nápravu přizvednout a konečně kolo sedělo tak, jak mělo. Do otvoru na konci hřídele zapadl zákolník a jeden z čeledínů se spokojeně zazubil: „Fertig!“

Ota ač nerad přešel do němčiny. Neovládal ji sice tak dobře, jako jeho pán, ale jako většina dvořanů se jí dokázal domluvit. „Váš pán už odjel?“ optal se.

„Odjel ráno. Jenže na tomhle voze se polámalo kolo, a tak nás tu nechal, ať to spravíme. Teď musíme pospíchat, čeká na nás. Gott sei dank, že už je to hotové.“

„Ale tolik zase nespěcháte, abyste si se mnou nevypili džbánek piva?“ lákal je panoš Ota.

„To jistě ne,“ pospíšili si dvojhlasně oba pacholci. „Jestli nás zveš, urozený pane…“

„Samozřejmě vás zvu,“ potvrdil Ota.

Šenkýř, který je pozoroval ze dveří své hospody, se spokojeně usmál. „Už běžím,“ volal. „Sedněte si někam do šenku, hned vám přinesu to nejlepší ječné, co tu mám!“

„Prý jste tu byli několik dní. Co jste tu vlastně dělali?“ ptal se Ota, když se pohodlně rozesadili kolem stolu. „Pokud vím, žádný trh se tu nekonal.“

„To je pravda. Byli jsme v Liberci, tam byl výroční trh předminulou sobotu. Teď jedeme do Lipé, tam bude trh za tři dny. I když je to sem zajížďka, náš pán se tu chtěl zastavit. Slyšel, že na Grabštejně je kvůli honu spousta urozených pánů. Nikam nespěchal a tady prý je nocleh levný.“

„A jak jste pořídili na hradě?“ vyzvídal panoš Ota a zavdal si z plného džbánku, příjemně vonícího nakyslým pivem.

„Výtečně,“ pochvaloval si vyšší z obou pacholků. „Pán toho spoustu prodal. Moc si liboval!“

„Nevíš náhodou, jestli si od vás někdo nekoupil zdobenou dýku?“

„Možné to je,“ přitakal druhý pacholek. „Ale my máme na starosti koně a vozy. O zboží se nestaráme. To je věc pána.“

„Prodáváte přece zbraně?“ nedal se panoš Ota.

„Samozřejmě, jezdíme pro ně až do Andalusie. Takovou dálku, jen považ! Ale vyplatí se to. Člověče, tam mají dílny maurští platnéři. Jsou sice nevěřící, ale řemeslu rozumějí. To se musí uznat. Kdybys viděl, co všechno dokáží udělat! Jejich zbraně se výborně prodávají. Náš pán si v létě koupil v Lipsku už druhý dům! A ani my se, chvála Bohu, nemáme špatně!“

„Kam jsi říkal, že teď jedete?“ ověřoval si panoš Ota. „Kdyby můj pán chtěl něco koupit, kde vás najde? Miluje krásné zbraně, třeba vás navštíví.“

„Jedeme do Lipé. Bydlet budeme jako obvykle v šenku U zlatého kola. Najdeš ho snadno, je to první stavení před vodním hradem.“

Přes protesty obou pacholků se panoš Ota zvedl, zaplatil a vyšel ven. Byl spokojen, ale ještě se mu nechtělo vrátit na Grabštejn.

Věděl, že má čas, a tak si zavolal šenkýře Matouše. „Kde najdu tvou dceru? Nemyslím Martu, ale tu starší, Elišku?“

„Urozený pán se nějak moc zajímá o mé dcery,“ bručel šenkýř a jeho malá očka si panoše zvědavě měřila.

„To není tvoje věc,“ odsekl panoš Ota odměřeně. „Jménem krále vedu vyšetřování a doufám, že ho nechceš mařit!“

„Ani v nejmenším, ani v nejmenším,“ zajíkal se vystrašený šenkýř. „Ale cestu k ní sám těžko najdete. Bydlí v lese, ani pořádná pěšina tam nevede. Dám vám průvodce, ten vám ukáže. Hej, Francku,“ zakřičel, až zrudl námahou.

Zpoza stodoly vyběhl špinavý kluk a v běhu si utíral mokré ruce o košili. Když mu šenkýř vysvětlil, co po něm chce, zazubil se kluk spokojeně, že může zmizet.

Panoš Ota se vyšvihl do sedla, pak se sklonil, chytil hocha kolem ramen a posadil ho za sebe.

„Už jsi jel na koni?“ zeptal se. „Drž se mě pevně kolem těla a snaž se nadsedat v rytmu jízdy. Neotlačíš si tolik zadek.“ Nasadil koni ostruhy a vyjel ze dvora na cestu k mostu.

Projel Hrádkem stejnou cestou kolem kovárny, ale hned za městečkem zabočil vlevo. Po dobře udržované cestě jel řídkým borovým lesem, přebrodil mělký potok, až se dostal na vyklučenou pastvinu na dohled od nevelké osady.

„To je Oldřichov,“ upozornil chlapec. Až dosud mlčel, panoše Oty se držel křečovitě jako klíště, ale zdál se neobyčejně spokojený. Už se těšil, jak bude o svém dobrodružství vyprávět kamarádům. „Támhle u té vysoké lípy zahněte vpravo. Vidíte tu cestu?“

Panoš zabočil na stezku zarostlou vysokou podzimní trávou, ale přesto dobře viditelnou. Projeli řídkým lesíkem, objeli špičatou skalní homoli, za níž cesta klesala do hluboké rokle. Byl tu cítil kouř z ohně.

„Poslyš,“ otočil se na chlapce. „To už jsme u čihaře?“

„Ano, urozený pane,“ potvrdil chlapec. „Ještě objedeme támhle tu smrčinu a jsme tam.“

Panoš Ota se pobaveně usmál. Cesta byla jednoduchá a našel by ji možná i slepý. Šenkýř Matouš byl zvědavý, a proto s ním poslal chlapce. Nikoli ze strachu, že panoš zabloudí.

Za hradbou mladých, ale hustých smrků se otevřela mýtina. Podél cesty se z obou stran rozkládala nevelká vyklučená políčka, obehnaná kamennými zídkami, chránícími obilí před lesní zvěří. O kousek dál bylo vidět pokosenou louku, na níž se sušila v kupách otava. Úplně na konci rokliny stála pod strmou skalní stěnou chalupa, přilepená ke skále. Vedle ní se krčil malý chlívek a kolna. To bylo celé hospodářství. Střechou domu se valil kouř, Eliška zřejmě připravovala večeři.

Panoš Ota zastavil koně u jabloně na kraji malého sadu, zakrývajícího přední stěnu domu. Seskočil a uvázal ho. Potom pomohl dolů chlapci. Hoch div neupadl, jak měl nohy vytřesené dlouhou jízdou. „Sakra," zaklel překvapeně. „To jezdíte, urozený pane, každý den?"

„Skoro každý," potvrdil panoš Ota. „A někdy třeba od rána až do večera!"

„Myslel jsem si, že když si člověk chce odpočinout, jede na koni. Ale ona je to větší dřina než šlapat po svých. Ještě že nejsem rytíř," dodal spokojeně.

V tu chvíli vyšly z chalupy dvě dívky. „Vítejte pane Oto," usmála se drobná kudrnatá černovláska.

„Marto, co ty tady?" zvolal panoš překvapeně. Pak se praštil dlaní do čela. „Mohlo mě to napadnout," zabručel. „Ráno jsem tě hledal. Chtěl jsem se omluvit, víš já…"

„Nic se nestalo," zasmála se Marta. „Vše zapomenuto. Ale," dodala pevně, „to, co jsem v noci říkala, to platí. Abyste si nedělal zbytečné naděje!"

Panoš Ota sklonil hlavu a v očích mu hrály nedůvěřivé ohníčky. Když dívka říká nikdy, myslí minimálně snad. Ještě se uvidí! Ale teď tady byl kvůli vážnějším věcem.

„To je tvá sestra?" optal se a prohlížel si hubenou dívku, je jíž oblé břicho jasně říkalo, že se paní Eliška brzy stane matkou. Dívka měla pohublou tvář, kolem očí vrásky, ruce odřené od práce. Život v lese a starost o hospodářství na ní zanechaly stopy.

„Vítejte, urozený pane," usmála se mile. „Moje sestra mi říkala, že se tu možná zastavíte. Jsem moc ráda, že je to tak brzy. Víte,"

vzlykla a neubránila se slzám, které se jí draly z očí, „můj muž zmizel. A já…,“

„Počkej Eliško,“ skočila jí do řeči Marta. „To už jsem mu vysvětlovala. Nejdřív mu dej trochu mléka. Ať si po cestě vydechne.“

„Promiňte, urozený pane, jsem špatná hostitelka,“ začervenala se těhotná dívka. Vzápětí byla zpět s černým krajáčem, v němž donesla vlažné kozí mléko.

„Děkuji,“ usmál se panoš Ota a s chutí se napil. Po cestě měl žízeň a vlažné mléko mu přišlo vhod. Rukou si otřel rty a pak podal krajáč chlapci.

Dívky ho zavedly do domu. Chvilku trvalo, než se rozkoukal. V jediné velké místnosti bylo šero a u stropu se válel kouř z pece, jež neměla komín a dým unikal volně střechou domu ven. Taková jednoduchá ohniště používali lidé na venkově běžně, ale panoš Ota nebyl na podobná zařízení zvyklý a záhy ho kouř začal dusit. Jak jen v tom mohou ti lidé žít? napadlo ho. Nakonec s kuckáním poprosil, zda by nešli raději ven.

„Můj Kryštof zmizel asi před třemi týdny,“ vyprávěla Eliška, když se usadili pohodlně v sadu na zem do trávy. „A přísahám, že mi neutekl. Měli jsme se rádi. To ráno mne políbil, vzal si soudek s lepem, který na chytání ptáků používá, a řekl, že obejde čihadla. Ještě tamhle u té borovice se zastavil a zamával mi. To dělal pokaždé,“ vzlykala dívka. „Pak už jsem ho neviděla.“

„Měl nějaké nepřátele?“ optal se panoš Ota, spíše aby ji uklidnil. Hned první dojem z toho chudého, ale pečlivě vedeného hospodářství mu napověděl, že čihař skutečně těžko utekl. Vše kolem neslo pečeť jeho práce. Poctivý, pracovitý a prostý. Takový musel být čihař Kryštof. Lidé s takovou povahou neutíkají.

„Já si myslím, že se mu stalo nějaké neštěstí,“ naříkalaEliška. „Pár lidí z Oldřichova mi pomáhalo. Pročesali jsme lesy kolem sem i tam, ale nikde ani stopa.“

„Sedláci nejsou dobří stopaři,“ vstoupila do hovoru Marta. „Proto jsem vás, urozený pane, požádala o pomoc. Vy máte se stopováním zvěře zkušenosti. Kdybyste našel čas a ještě jednou

prohlédl lesy kolem. Ukážu vám všechna jeho čihadla. Třeba objevíte něco, co jsme my přehlédli.“

Panoš Ota se vážně zamyslel. V duchu ale jásal. Marta nabízela, že ho do lesa doprovodí. To znělo více než slibně.

„Pokusím se,“ slíbil. „Ale záleží to na mém pánovi. Nevím, zda mne může královský prokurátor tak dlouho postrádat.“

„Já vím, že můj Kryštof už nežije,“ řekla tiše Eliška, když se s panošem loučila. „Nemusíte spěchat, urozený pane, jemu už nikdo nepomůže. Ale chci ho najít, aby měl křesťanský pohřeb.“

VII.

Grabštejnské vězení se nacházelo v hlavní věži hradu. Od paty schodiště v přízemí byl vytesán do skály úzký tunel, jímž se dalo sejít po příkrých schodech ke třem malým celám. Stěny tu byly vlhké, pokryté zelenavou plísní. Ve vzduchu páchla shnilá sláma, pot a moč.

Velitel Diviš se otřásl odporem, když sem znovu v doprovodu žalářníka Boreše přišel, toho dne již podruhé. Boreš zastupoval zemřelého kata a byl na svou funkci náležitě hrdý. Důležitě odsunul závoru, otevřel masivní dveře z hrubě pntesaných klád a vešel do cely. Do rezavého držáku na stěně upevnil prskající louči, potom kopnutím odsunul misku se zbytky nechutně vypadající kaše a gestem pozval velitele královské družiny Diviše dál.

K zadní stěně byl řetězem připoután robustní mladík. Zle si oba měřil.

„Nech nás samotné," řekl Diviš. „Chci si s ním popovídat."

„To nejde, mám své instrukce," důležitě se nafoukl žalářník Boreš. „Já za vězně odpovídám a…" V tu chvíli ho Diviš chytil kolem ramen, prudce otočil čelem ke dveřím a rozmáchle ho vykopl ven. „Až tě budu potřebovat, řeknu!" křikl ještě.

Žalářník si třel pozadí, ponížení v něm zápasilo se strachem. Nakonec se raději tiše odklidil.

„Ten hajzl si nic jiného nezaslouží," zabručel vězeň a snad poprvé se toho dne usmál.

„Tak tu jsem znovu," trochu rozpačitě začal Diviš. Sklonil se k vězni a uvolnil hřeb, jímž byl řetěz připoután k vlhké zdi. „Vstaň," poručil mu. „Ale budeš se chovat rozumně!"

Mladík si Diviše ostražitě měřil. I když byl určitě robustnější než velitel královských vojáků, odhad zkušeného rváče mu hned napověděl, že tady by asi narazila kosa na kámen. „Co mi zbývá," zabručel a třel si zápěstí, do krve otlačené od železných okovů.

„Můj pán si myslí, že jsi pana Jindřicha nezabil, ale aby mohl přesvědčit ostatní, potřebuje vědět víc. Když budeš mlčet a nepomůžeš mu, nepomůže ani on tobě!“ začal Diviš.

V mladíkových očích se mihla jiskra radosti. Měl zase naději! I když velice slabou, copak se dá urozeným pánům věřit? „Co chce vědět?“ zabručel neochotně. „Budu mluvit!“

„To je dobře,“ souhlasil Diviš. „Pojď se mnou ven. Probereme to tam, tady bych za chvíli zmrznul! Ale jak říkám, žádné hlouposti, protože pak by ti nepomohli ani všichni svatí, jasné!“

Prošli úzkým tunelem ve skále do přízemí věže a tam se usadili vedle sebe na spodní schod jako dva nejlepší přátelé.

„Všechno je to omyl,“ začal mladík a rukou si zaclonil oči, protože po dni v šeru ho bolely. „Páni si vždycky dělají, co chtějí, a na chudáka nikdo nebere ohled, to je…“

„Tak hele,“ přerušil ho Diviš. „Jestli chceš, aby ti pomohl jeden z těch pánů, které tak kritizuješ, začni zpívat jinak!“

„Tak nejdřív uvěznili mou Wilburgu. Prý pro čarodějnictví. Proto jsem šel za panem Jindřichem, aby jí dal milost. Chytili mě a neprávem obvinili z vraždy. Je to takhle dostatečně srozumitelné a k věci?“ optal se mladík a nevinně se podíval do vousaté Divišovy tváře.

„Ty jsi, Martine, pěkné číslo!“ usmál se velitel královské družiny pobaveně. „Mluvil jsi s panem Jindřichem tu noc, co ho zavraždili?“

„Po pravdě řečeno, mluvil,“ přiznal po krátkém zaváhání mladík. „Bylo už dost pozdě, protože měl nějakou návštěvu. Tak jsem musel čekat. Přijal mě hodně nevlídně, byl ještě rudý vztekem. Asi se s někým pohádal. Chtěl na mě zavolat stráž, ale když jsem řekl, kdo jsem, nakonec si to rozmyslel a souhlasil, že mne vyslechne. Jen jsem začal, zarazil mne a řekl, abych ho dál nezdržoval. Hned ráno prý propustí Wilburgu, protože ví, že za nic nemůže. Byl jsem z toho tak zmatený, že jsem se otočil a beze slova zmizel. Aby mne nikdo neviděl, vzal jsem to po pavlači do staré kaple. V ní jsem chtěl počkat do rána, než otevřou bránu. Jenže pak mě napadlo, že jsem se choval jako buran, ani jsem nepoděkoval. Proto jsem se do paláce chtěl vrátit.“

„Ty ses tam vydal znovu?“ kroutil hlavou Diviš. „Jenom proto, abys poděkoval? A to ti mám věřit?“

„Nemusíte,“ zabručel mladík. „Opravdu jsem chtěl poděkovat. Navíc jsem měl hlad, říkal jsem si, že se tam třeba najde něco k snědku, a tak…,“

„To už zní lépe,“ souhlasil Diviš. „Tedy vydal ses tam ještě jednou, abys něco ukradl. Taková příležitost, viď?“

„Nechtěl jsem krást, měl jsem jenom hlad,“ bránil se vězeň. „Nakonec z toho stejně sešlo. Když jsem otevíral dveře z pavlače do chodby, slyšel jsem, jak někdo na druhé straně vystupuje z přízemí po hlavním schodišti. Přivřel jsem dveře a škvírkou jsem uviděl nějakého muže v tmavém plášti. Šel nejdřív do komnaty proti schodům, ale byl tam jenom chviličku. Pak šel do ložnice pana Jindřicha. To mohu odpřisáhnout!“

„Jak vypadal?“ nedočkavě mu vpadl do řeči Diviš.

„To nevím. Venku zrovna pršelo, a tak měl přes hlavu kapuci. Něco nesl, ale měl to pod pláštěm. Skutečně jsem ho neviděl!“

„Cos udělal pak?“

„Nic, zavřel jsem dveře, schoval se na pavlači a čekal. Za chvíli jsem slyšel, že ten muž zase vyšel na chodbu a šel pryč.“

„Zašel do nějaké komnaty, nebo šel po schodišti dolů?“ vyhrkl nedočkavě Diviš. Klíč k rozluštění záhady se mu zdál být na dosah.

„To já nevím,“ podivil se mladík. „Byl jsem schovaný na pavlači a jen jsem slyšel zvuky skrze dveře!“

„Škoda,“ litoval Diviš. „A dál?“

„Chvíli jsem čekal, až se všechno uklidní a zrovna když jsem začal otvírat dveře do chodby, slyšel jsem, že zase někdo jde. To už mě naštvalo. Vrátil jsem se do kaple a šel spát. Ráno jsem zmizel, hned jak se otevřela brána.“

„Ne dost opatrně. Strážný tě viděl, když ses plížil ven. Proto tě také obvinili z vraždy,“ podotkl Diviš. „Poslyš, když jsi byl u pana Jindřicha, co stálo na jeho stole?“

„To, to nevím,“ zakoktal se mladík. „Já si ničeho nevšiml.“

„Hm, takže kromě toho, že jsi tam byl a něco slyšel, nic jsi neviděl a ničeho sis nevšiml,“ jízlivě se ptal Diviš.

„Vypadá to hloupě, ale je to tak. Byl jsem strašně nervózní. Měl jsem strach! Ne o sebe," dodal rychle, „ale o Wilburgu. Víte, nechci, aby jí někdo ublížil, ona je hrozně bezbranná. A důvěřivá! A já…," najednou se zarazil a ušklíbl se, jako by si uvědomil, proč tohle všechno říká. Zmlkl a netečně se díval do Divišovy tváře.

„Já ti rozumím," tiše přitakal Diviš. „Tak pojď!"

„Kam?" vyskočil mladík. „Tam už mě nedostanete. Nic jsem neudělal!"

„Ale dostanu. Můj pán ti vrátí svobodu, ale musíš poslouchat! Věř mi, dobře to dopadne!" Protože si nebyl jistý, zda jeho argumenty mladíka přesvědčí, chytil ho pro jistotu pod krkem a zatlačil ke schodům. Také Martin si uvědomil, že nemá cenu zápasit s jediným člověkem, který ho snad může zachránit. Sklonil hlavu a vrátil se na své místo ve vězení. Když ho velitel královské družiny zase poutal k řetězu, optal se ještě: „A co Wilburga? Co bude s ní?"

„Pokud je nevinná, Bůh nedovolí, aby trpěla," řekl nepřesvědčivě Diviš a zavřel dveře cely.

Když se vrátil na nádvoří, protáhl se, celé tělo ho bolelo, protože v malé cele se musel krčit, až mu tuhly svaly. Rozhlížel se a přemýšlel, kam se vypravit teď. S výslechem vězně byl celkem spokojený a doufal, že i pan Oldřich si z těch pár vět, které vězeň řekl, složí obraz, jak to opravdu bylo. Jemu samotnému to žádný smysl nedávalo, ale důvtipu svého pána pevně věřil.

Chvíli bloumal kolem stájí a přístřešků, nalepených na vnitřní straně hradeb. Pak si všiml, že v úzké chodbičce mezi sýpkou a stodolou sedí na dřevěných špalcích několik vojáků. Podle erbu na plášti byl jeden místní, druzí dva patřili k družině Hynka Berky z Dubé. Byli skloněni nad obdélníkovou deskou, položenou na obyčejném špalku na štípám dřeva, a se zaujetím po ní metali kostkami.

Diviš zůstal skryt ve stínu stodoly a pozoroval hráče. Na první pohled bylo jasné, že vojáci pána z Dubé hrají nepoctivě. To nebylo nic mimořádného. Ani třetí nehrál úplně poctivě. Ale nebyl tak obratný, a proto prohrával. Co však Diviše zaujalo, byla hromada stříbrňáků, ležící mezi nimi, o níž ti tři hráli. Tolik peněz jako žold nedostal Diviš ani za rok!

Pohodlně se opřel o stěnu sroubenou z masivních trámů. Čekal, jak hra dopadne. Po čtvrté sérii hodů vyskočil mladší voják v plášti s erbem pána z Dubé a jásal: „Moje! Jsou moje. Takové štěstí, já…“ Ale větu nedokončil. Obehraný dlouhán z místní posádky vyskočil stejně rychle jako on a tvrdým úderem do brady srazil mladíka k zemi.

„Švindl!“ křičel vztekle a sehnul se, aby prohrané peníze smetl zpět do svého váčku. Diviš zavrtěl hlavou, protože předem tušil, co se bude dít. Taková neopatrnost! Srazit jednoho soupeře a pak se sápat po penězích! Každý zkušený hráč nejdříve zlikviduje oba soupeře a teprve pak se stará o peníze.

Druhý voják s erbem pána z Dubé, sporý zrzavý pořízek, zůstal sedět a podmračeně sledoval, jak rvačka dopadne. Počkal, až se dlouhán skloní pro peníze a nebude dávat pozor. Pak ho chytil oběma rukama za zátylek a kolenem ho prudce kopl do obličeje.

Ale voják z grabštejnské posádky nebyl žádná třasořitka. I když mu obličej zalila krev, úderem do žaludku se zbavil zrzavého pořízka a pak se narovnal. Stál rozkročen u desky s kostkami, ruce zaťaté v pěst. Peníze se zatím rozkutálely po zemi. Rychle oddychoval a syčel: „Tohle mi zaplatíte, vy lumpové!“

Oba jeho sokové už byli také na nohou. Každý stál na jedné straně uličky a dlouhána měli mezi sebou. Utéci jim nemohl.

„Nech toho, Přechu,“ vyzval ho zrzavý pořízek. „Prohráls, tak o co ti jde?“

Ale dlouhán neodpověděl. Popadl desku, na které hráli, a pokusil se rozbít pořízkovi hlavu. Ten uskočil, přesto dostal bolestivý zásah do ramene. Cesta z uličky teď byla volná, ale dlouhán nemínil před přesilou utéct. Na zemi přece ležely peníze! Znovu se deskou ohnal a jejím rohem zasáhl pořízka do obličeje. V tu chvíli ho zezadu popadl kolem ramen druhý voják. Mladík dlouhána pevně stiskl a dokonce ho trochu nadzvedl ze země.

Zrzavý pořízek se zatím vzpamatoval a pěstí udeřil grabštejnského vojáka do břicha. K další ráně se ale nedostal, protože dlouhán skrčil nohy a kopl jimi vpřed. Zrzavec odletěl dozadu, zakopl o špalek a poroučel se na záda. Vzápětí sebou dlouhán prudce trhl a setřásl mladíka, který ho zezadu svíral. Ale udeřit ho již nestihl.

Mladík ho zasypal ranami svých pěstí, střídavě ho zasahoval do obličeje i břicha. Bylo na první pohled vidět, že je zkušený rváč.

Zrzavý pořízek se zatím s kletbami zdvíhal ze země. I když bylo jasné, že je rvačka rozhodnuta v jejich prospěch, byl bledý vzteky a ponížením. Sáhl k opasku pro dýku. Potěžkal ji zkoumavě v ruce a v očích mu blýskl zlý škleb. Pak udělal dva kroky k dlouhánovi. Ten zatím, už bez dechu, visel přes zábradlí špýcharu a z obličeje se mu řinula krev. Zrzavý pořízek se na něj lhostejně zadíval a pak se rozmáchl. Ale bodnout nestačil. Pravou rukou mu projela prudká bolest. Otočil se vzteky bez sebe, protože nechápal, co se stalo. Za ním stál Diviš. Svůj meč použil jako kyj. Držel ho za špičku a držadlem vyrazil zrzavci dýku z ruky. Hned pak si meč v ruce přehodil a špičku ostří opřel zrzavci o krk.

„Tak dost! Chceš se stát vrahem? Vezmi si peníze a vypadni. A ty," obrátil se na mladíka, který zatím nerozhodně přešlapoval a uvažoval, jak nového nepřítele napadnout, „ty zmiz také, než se skutečně rozzlobím!"

Zrzavec využil vteřiny nepozornosti a uskočil do strany, aby se zbavil meče. Pokusil se zvednout dýku, které ležela na zemi mezi slámou a rozházenými stříbrňáky. Ale Diviš se nedal zaskočit. Kopl skloněného vojáka do obličeje. Ozvalo se nepříjemné křupnutí přeraženého nosu. Voják se zapotácel a padl omráčený na zem.

Druhý voják s erbem pána z Dubé přešlápl a přemýšlel. Byl v nevýhodě, to bylo jasné. Viděl, že velitel královských vojáků je tvrdý chlapík. Pak souhlasně přikývl a ruce svěsil podél těla na znamení kapitulace. Posbíral peníze, pomohl vstát svému zrzavému příteli a oba odkulhali do nedaleké kolny, kde byli ubytováni.

Diviš zatím prohlížel potlučeného dlouhána. Měl spoustu modřin, ale jinak na tom nebyl nijak zle. Žádné zranění nebylo nebezpečné. Rukou ho chytil pod rameny a vyvedl z uličky k nedaleké nádrži vytesané ve skále. Nabral do štoudve vodu a vychrstl mu ji na hlavu. Grabštejnský voják se otřepal jako zmoklý pes, až kapky odletovaly kolem.

„Děkuju," zabručel. „Já stejně věděl, že ty peníze jsou prokleté!"

„Prosím tě, kdes vzal tolik stříbrňáků?" divil se Diviš upřímně.

„Vyhrál jsem je v kostkách. Na našem katovi. Zrovna ten den, co ho ta čarodějnice uhranula a on umřel. Hned jsem si myslel, že mně ty peníze nepřinesou štěstí. A taky že ne!“

„Mělo to cenu, takhle se porvat? I kdyby těch stříbrňáků bylo já nevím kolik, nechat se kvůli nim zabít?“

„Měl jsem vztek, že jsem viděl rudě,“ zkroušeně vysvětloval potlučený voják a rukou si zatlačoval modrající bouli na čele. „Hráli falešně!“

„Ty taky,“ namítl Diviš. „Takže ta hra byla vlastně poctivá.“

„Jenže oni byli dva!“ triumfoval dlouhán.

„Tak proč jsi hrál se dvěma?“ podivil se Diviš. „Byla to jen a jenom tvoje chyba. Jim nemáš co vyčítat.“

Během hovoru se kolem nich shluklo několik místních vojáků a pobaveně pozorovali svého potlučeného druha.

„Přechu,“ volal jeden s potutelným úsměvem, „která kočka tě tak poškrábala?“

Diviš by se jich rád na pár věcí zeptal, ale chápal, že teď by to nemělo smysl. Všichni byli zvědaví, co Přech zažil. Předal jim dlouhána do ošetřování a loudavě zamířil k dolní hradní bráně. Ve vrátnici seděli dva vojáci a střílnou ospale sledovali, co se děje před hradbami a na spuštěném padacím mostě. Jakmile vstoupil, zvědavě zvedli oči, když ale zjistili, že je to velitel královských vojáků, bleskově se postavili. Rychle si srovnali přilby, pevně sevřeli kopí a tiše zůstali stát.

„To je v pořádku,“ přátelsky se usmíval Diviš. „Vidím, že jste dobří vojáci. Sedněte si zase. Jak dlouho ještě?“

„Do večeře, pak nás vystřídají,“ protáhl se černovlasý voják, jehož masitou tvář hyzdila zarudlá jizva. „Neurazte se, vzácný pane, ale co potřebujete?“

„Jak víš, že něco potřebuji?“ vrtěl hlavou Diviš a pohodlně se posadil na hrubou lavici z nehoblovaných prken u stěny. Vrátnice byla malá, vlhká, kromě dvou lavic a stojanu na kopí a meče byla prázdná. Jediné světlo sem pronikalo dvěma střílnami a otevřenými dveřmi. V místností vládlo šero a to snad omlouvalo ospalé výrazy obou vojáků.

„Kdybyste něco nepotřeboval, určitě byste sem nepřišel," uvažoval rozvláčně voják s jizvou na tváři. „Nám nevelíte, máme svého velitele. Hradní stráže nekontrolujete. To je jasné. A že by tady ve vrátnici bylo tak příjemně, abyste si sem šel odpočinout?"

„Dobře," přikývl Diviš. „Chci vědět jen jednu věc. Vlastně dvě. Za prvé, víte o tom, že váš druh, myslím, že se jmenuje Přech, vyhrál nedávno spoustu peněz v kostkách?"

„Něco jsem slyšel, ale je vám určitě jasné, vzácný pane, že se mezi sebou moc nechlubíme, o kolik jsme koho obrali. Ale říká se, že Přech měl velké štěstí."

„Vyhrál je na vašem katovi, že je to tak?"

Oba vojáci mlčky přikývli a bylo znát, že mají trochu strach. Nebylo radno hovořit o lidech či věcech, kterých se dotkly zlé síly pekel. Královský velitel Diviš to chápal. Sám byl pověrčivý a cítil svírání v hrdle, když hovořil o čarodějnictví a černé magii. Ale věděl, že musí ten strach překonat.

„Vyhrál je prý ten večer, kdy kat zemřel. Co se mu vlastně stalo?"

„Bůh ví," zabručel druhý voják, tlouštík s ježatými vlasy a mohutným knírem. „Všechny prý zabila ta čarodějnice."

„Všechny?" opáčil zvědavě Diviš. „Koho ještě?"

„No jeho a naše dva kamarády – Vítka z Peruce a Jánka Dráteníka. Vojáky z posádky. Uhranula je a během noci umřeli. Hrozné," otřásl se a odvrátil oči. Byl bledý a na čele se mu perlil pot. Ta smrt byla pro ně ještě příliš živá.

„A co je nejhorší," pokračoval voják s jizvou, „že se to mohlo stát komukoli z nás. Kdybych neměl tehdy stráž, třeba bych pro tu čarodějnici šel do Hrádku já a pak by uhranula místo nich mě! Ještě že jsme si tu službu vyměnili!"

„To chceš říci, že během jediné noci zemřeli tři lidé? A nikdo neví jak?"

„Přesně," potvrdil tlouštík s knírem. „Uhranula je čarodějnice a v noci všichni zemřeli."

Diviš vrtěl nevěřícně hlavou. Něco takového v životě neslyšel. Ano, když byl malý, pamatoval si, že u nich čarodějnice uhranula krávu a pak měsíc nemohla dojit. Ale že by tak snadno zabila několik

lidí? Urostlých chlapů? Roztržitě se rozloučil a vydal se do paláce. Blížil se večer a měl za úkol říci panu Oldřichovi, co zjistil. Původně byl na sebe hrdý, když s ním uvězněný Martin Palice mluvil o tom, co věděl. Ale teď ho mrazilo v zádech. Strachoval se toho temného, čeho se právě dotkl.

VIII.

Královský prokurátor Oldřich z Chlumu se unaveně opřel ve svém křesle, honosně krytém rudým suknem, symbolizujícím jeho vysoký úřad. Jednání provizorního soudu se protáhlo víc, než si myslel. Zatím vyslechl jen dva ze tří urozených hostů. Byl si však jistý, že bude nutno hledat vraha mezi nimi. Byla to ošemetná situace. Zvláště pokud by nezískal jasné důkazy, které by nemohl nikdo zpochybnit.

Ten případ mu připadal jako jedna z hádanek, které miloval jako dítě. Jsou tři stejné pytle, v jednom je poklad a ve dvou štíři. Potěžkat je nesmíš, podívat se do nich také ne. Smíš pouze sáhnout do jednoho z nich a musíš se trefit do toho správného, jinak tě štíři zabijí. Jak poznáš pytel s pokladem? Buď můžeš spoléhat na štěstí, nebo přemýšlet. Pokud jsi chytrý, najdeš nakonec odpověď a není ani tak těžká, jak by se mohlo zdát. Ze dvou pytlů, v nichž jsou štíři, jsou slyšet zvuky, jak se jejich těla třou o sebe. Proto musíš sáhnout do toho, z něhož žádné zvuky slyšet nejsou. Jak jednoduché! On má teď před sebou také tři takové pytle a musí najít ten správný. Nesmí udělat chybu. Jenže kde hledat klíč?

Rukou pokynul jednomu z vojáků, aby došel pro Jaroslava z Donína. Zhluboka se napil a zadíval se na stíny na podlaze, jež se prodlužovaly a na hnědých dlaždicích kreslily bizarní tvary.

„Jsem zde," vytrhl ho z přemýšlení trochu netrpělivý hlas. „Rád bych vám ale hned na začátku řekl, že jsem svého bratra Jindřicha nezabil a o té vraždě nic nevím. Proto mne jako rytíře uráží, že o mých slovech pochybujete," dudrdil se holohlavý tlouštík. Během odpoledne se Jaroslav převlékl. Nyní měl na sobě honosný dvorský oděv z hnědého sametu, vyšívaný stříbrným dracounem. Kolem boků si několikrát ovinul masivní stříbrný pás a u krku mu visel na zlatém řetězu medailon malovaný emailem s nádherným vyobrazením svatého Jiří v rytířské zbroji, zabíjejícím draka.

„Oděv hodný knížete," usmál se královský prokurátor.

Do Jaroslavovy tváře se vrátila jeho jindy typická dobromyslnost. „Za chvíli začne skromná hostina, kterou jsem dal přichystat," vysvětloval s uzarděním, jež nemělo daleko k dívčím rozpakům. Oldřich si v tu chvíli nebyl jistý, zda je tento stárnoucí

muž skutečně tak ješitný, či zdaje to další z jeho mistrovských přetvářek. U něho člověk totiž nikdy nevěděl, na čem skutečně je.

„Ani myšlenkou bych si nedovolil pochybovat o vašem rytířském slovu," pokračoval královský prokurátor laskavě a gestem vybídl Jaroslava, aby se posadil na lavici. „Ale potřebuji se dozvědět víc, abych mohl usvědčit skutečného vraha. Oba přece víme, že ten venkovan to být nemohl, mám pravdu?"

„Bohužel máte," klidně přitakal tlouštík. „Hned jak jste mi naznačil tu překvapující myšlenku, přemýšlel jsem a musím s vámi souhlasit. O to víc se samozřejmě cítím rozladěný, pokud mi chcete naznačit, že mezi podezřelé zahrnujete i mě."

„Hledám motiv vraždy. Nebo spíše možné motivy. Nic ve zlém, váš bratr měl hodně nepřátel. Ani vy dva jste k sobě nehořeli mimořádnou láskou. Alespoň jsem to někde zaslechl."

„Ukažte mi dva bratry, vlastnící různá panství, kteří se okázale milují?" zabručel Jaroslav. „Ale proto se ještě nevraždí. Navíc sám dobře víte, jak se to má s Grabštejnem. Já věřím, že náš panovník bude spravedlivý a svěří po smrti bratra tohle panství mému rodu. Ale jisté to není. Stálo by kvůli něčemu tak nejistému uvrhnout vlastní duši do pekel?"

„To jistě ne," souhlasil královský prokurátor. „Prý jste měl se svým bratrem nějaké nedorozumění ohledně peněz. Tuším, že šlo o jeho podíl z prodeje společného dědictví. Dokonce jste se kvůli tomu několikrát chytli. Jak to bylo s těmi penězi?"

„To je jen drobnost," bručel Jaroslav. „Zdědili jsme po tetě Kunigundě z Wolfsbienenthalu menší panství u Míšně. S bratrem jsme se dohodli, že ho prodáme a peníze si rozdělíme rovným dílem. Prodej jsem zařídil a peníze mu poslal. Jenže on mi tvrdil, že nic nedostal a že mu je dlužím. To by naštvalo i klidnějšího člověka, než jsem já, nemyslíte?"

„Ty peníze jste mu předával osobně, pane Jaroslave?"

„Ale ne," uhnul pohledem tlouštík. „Poslal jsem s nimi několik vojáků."

„A ti všichni tvrdí, že peníze předali?"

„No," zaváhal Jaroslav a bylo vidět, že mu odpověď není příjemná. Teprve po chvilce pokračoval: „Ani jeden z nich se

nevrátil. Zmizeli. Ale vím jistě, že na grabštejnské panství dorazili. Přespali v hospodě U kříže v Bogatynie, šenkýř je viděl ráno odcházet. Sám mi to řekl. Tam už začíná bratrovo panství. Sem na hrad je to z šenku U kříže ani ne čtyři hodiny jízdy na koni. Žádní lupiči se tady v okolí dlouho neobjevili. Nikdo nemohl vědět, co vezou a moji muži uměli mlčet. Museli sem na Grabštejn dorazit. Co se stalo pak, to ví jen Bůh. A ten, kdo se postaral o to, aby zmizeli…," dodal významně a odmlčel se.

„Viděl někdo, že by přišli na hrad? Jsou tu přece stráže u brány, jeden voják je stále na hlídce v hlavní věži. Museli by si jich všimnout!"

„To nic nedokazuje," vztekle odsekl tlouštík. „Prý je nikdo neviděl. Prý," protáhl zlostně. „Jenže kam by se jinak mí muži ztratili?"

„Nemohli s penězi zmizet sami? Prostě se vypařit? Truhla plná stříbrňáků dokáže svést ke hříchu i mnohem počestnějšího člověka, než je voják…"

„Tak to ne," vykřikl Jaroslav popuzeně a vyskočil z lavice. „Byli to dobří vojáci! Kromě toho," dodal klidněji, „peníze se ztratily na bratrově panství, měl lépe hlídat cesty. Pro mě to byla vyřízená záležitost. Peníze jsem poslal a mám svědomí čisté! To jsem také Jindřichovi řekl."

„Tak proto jste se hádali?" přikyvoval královský prokurátor. „Předpokládám totiž, že váš bratr Jindřich viděl tu věc s dluhem jinak!"

„Viděl, neviděl," durdil se tlouštík. „To sem nepatří. Můj bratr zoufale potřeboval peníze, aby poplatil staré dluhy. Já si myslím, že spíš chytračil. Chtěl ze mě dostat víc, než kolik mu patřilo!"

„A co by podle vás udělal s vašimi vojáky, kdyby to bylo tak, jak naznačujete?" nedůvěřivě se ptal Oldřich. Tohle vysvětlení se mu nezdálo. „Vy si skutečně myslíte, že by je nechal zabít kvůli penězům? Jak já ho znal, byl to poctivý rytíř!"

Jaroslav se ušklíbl. „Vy jste s ním nevyrůstal a neznal ho tak dobře jako já. Já tvrdím, že by se pro peníze nezastavil před vraždou!"

„Silná slova," zabručel královský prokurátor a přemýšlel. Nastala krátká pauza. Jaroslav nasupeně mlčel. Do ticha zazněl z ochozu velké věže hlas rohu.

„Zavírají se brány," připomněl Jaroslav. V obličeji měl znovu svůj laskavý úsměv. „Blíží se večeře. Neměli bychom dovolit, aby práce mého kuchaře vyšla nazmar. Ostatně zítra je také den a pokud bude potřeba, můžeme si o všem pohovořit později znovu. Ale teď je čas na hostinu." Ohlédl se a pokračoval. „Mí lidé tu musí rychle uklidit a upravit stoly. Víte," dodal omluvně, „je to největší komnata hradu. Nikde jinde se hostina nedá uspořádat. Ale nebude to trvat dlouho. Myslím, že za půl hodiny bude všechno připraveno. Až bude tabule hotová, pošlu pro vás i pro ostatní pány."

Královský prokurátor souhlasil. Cítil se skutečně unavený a tušil, že další hovor by stejně nepřinesl nic nového. Tu si ale vzpomněl na jednu maličkost, na níž se chtěl ještě zeptat.

„Jen drobnost," zvedl hlavu. „Nic důležitého. Pokud vám náš král svěří Grabštejn, prý si přivedete jiného purkrabího."

Pán z Donína se již chystal odejít, aby zařídil vše potřebné. Zastavil se a zabručel: „Je to tak, proč se ptáte?"

„Purkrabí Manhart mi připadá jako velice schopný muž. Proč ho nechcete?"

„Své služebníky si nejraději vybírám sám," odsekl tlouštík. Ale protože si uvědomil, jak neuctivě to znělo, rychle dodal: „Nevěřím mu. Ani můj bratr Jindřich mu nevěřil!"

„To vám řekl?"

„Naznačil."

„Řekl něco konkrétního? A proč mu nevěříte vy?"

„Nevím, ale nelíbí se mi!" uzavřel Jaroslav, otočil se a vyšel ze dveří.

Oldřich také vstal. „Tak vida," říkal si, „purkrabí mluvil pravdu. Po Jindřichově smrti ztratí výnosný úřad!" Oficiálně ukončil soudní jednání a vojákům dal volno. Pak se odebral do ložnice. Panoš Ota i Diviš tam už čekali. Stručně ho seznámili s tím, co zjistili.

„Tvůj postřeh s těmi kupci je výtečný," pochválil Oldřich panoše. „Hned pošli nějakého vojáka s tou dýkou do Lipé. Ať ji ukáže tomu saskému kupci, vyptá se ho, jestli o ní náhodou něco

neví. Dýka je nádherně cizelovaná, určitě to není domácí práce. Řekl bych, že by klidně mohla být i maurská. Pak by ovšem byla obrovská náhoda, aby se jich dostalo do Čech víc najednou. Kolik kupců jezdí pro zboží až do Andalusie? Jsem si téměř jistý, že tu dýku někomu prodal ten saský kupec. Jak jsi pochodil ty?“ obrátil se na Diviše. „Co se povídá po hradě?“

„Nikdo tu dýku u nikoho před vraždou neviděl,“ řekl Diviš a pak stručně vyprávěl o mladíkově výslechu i o rvačce mezi vojáky. Zmlkl a chvíli přemýšlel. Měl strach z kouzel, ale věděl, že musí svému pánovi říci všechno. Nakonec si dodal odvahy a s trochu staženým hrdlem ho informoval o podivné smrti grabštejnského kata a dvou místních vojáků.

Oldřich mlčky poslouchal. Další mrtví! Sice před třemi týdny, nicméně stejně se bude muset na tenhle případ podívat! Nevěřil v čáry a tušil, že také za podivnou smrtí grabštejnských vojáků se skrývá zločin. Dobře zamaskovaný sítí pověr. Rozhodl se s konečnou platností, že tu vesničanku inkvizičnímu trestu nevydá.

„Oto,“ nařídil panošovi, „teď půjdeš se mnou na hostinu a budeš mi k ruce. Diviši, ty máš volno. Pořádně se vyspi, zítra pojedeme na hon. Ota zůstane na hradě a dohlédne na družinu.“

V Divišových očích se radostně zablesklo. Vášnivě miloval honitbu. Ta zítřejší slibovala skutečný zážitek. Dvanácteráka nelovil, už ani nepamatoval. I když mu bylo jasné, že bude muset poslední ránu přenechat některému z urozených hostů, stejně se na štvanici těšil.

Uklonil se královskému prokurátorovi a oželel i to, že Ota půjde s panem Oldřichem na hostinu, kde určitě nepřijde zkrátka, zatímco on se bude muset najíst jen s vojáky. Vyšel na nádvoří, už se stmívalo. Podíval se k nebi a s potěšením zjistil, že je čisté, bez mráčku. V černající klenbě se rozsvěcely první jiskřičky hvězd. Zítra bude určitě pěkné počasí. Lehký větřík přinášel vůni nedalekého lesa.

Rozmarně nakopl pečlivě okousanou kost, kterou tu nechal jeden ze psů, pobíhajících po hradním nádvoří. Stranou vchodu do zbrojnice zahlédl dva stíny v pláštích. Na ramenou měly erby pána z Dubé. Vytáhlý mladík a zrzavý pořízek s přeraženým nosem. Diviš

se k nim loudavě vydal. Spát se mu nechtělo a když už ho nepozvali na hostinu, udělá si svou, rozhodl se.

„Co vy dva," zubil se. „Ještě se hněváte?"

„Ale," zahuhňal zrzoun a mávl rukou. „To se občas stane. Měli jsme moc horkou hlavu. Nakonec, ty stříbrňáky za to stály!"

„Voják nesmí být baba," souhlasil Diviš. „Usmíříme se!"

„Vlastně bychom ti měli poděkovat," nadhodil mladík. „Kdybychom Přecha zabili… Vůbec nechci domyslet."

„Jako by se stalo," usmíval se velitel královských vojáků. „Zvu vás dva na džbánek dobrého piva! Slyšel jsem, že se tady na hradě nevaří špatné."

„Přijímáme," rozhodl zrzavý pořízek. „My zase seženeme něco dobrého na zub. Martine," obrátil se na mladíka, „kup někde kus uzené kýty a sežeň placky. Teď na to máme. Sedneme si támhle," ukázal na výklenek v hradbě. V polokruhové baště stály u zdi dvě kamenné lavice a mezi nimi rozviklaný dřevěný stůl. Zřejmě sloužil místním vojákům jako hostinec pod širým nebem častěji.

„A pak, že přeražený nos znamená smůlu," meditoval huhňavě zrzavec. Mluvilo se mu trošku obtížně, ale dobrá nálada ho neopustila. „Tys mi přerazil nos a já se za to dobře napiju. Ale Přibík, to je jeden voják z naší družiny, ten dostal za přeražený nos od našeho pána hrst stříbrňáků!"

„Tolik ti dát nemohu," smál se Diviš. Zahlédl jednoho ze svých vojáků a zavolal ho k sobě. „Zaběhni do pivovaru a kup pořádný džbán piva. Přines ho sem. Co nejdřív. Tady máš," sáhl k opasku a z měšce vytáhl několik drobných mincí. Pak se zase obrátil na zrzavce. „Stříbrňáky za přeražený nos? Kolik musí váš pán dávat třeba za to, když vás někdo postřelí šípem nebo sekne mečem? Zlaťák?" ptal se se zájmem. „To bych si dal taky líbit!"

„Vůbec ne," vrtěl hlavou zrzavec. „Když nás někdo zraní v boji, náš pán se o nás postará. Ale nikdy nám nic k žoldu nepřidá. Až teď Přibíkovi. Je ovšem pravda, že se Přibík nezranil v boji, ten nos mu přerazil on sám. Pan Hynek, abys rozuměl. Tak snad proto."

„To je takový vztekloun?" divil se Diviš. Pohodlně se usadil na kamennou lavičku, odepnul meč a opřel ho o stěnu za sebou.

„Někdy, jako každý pán. Přibíka ztloukl jenom proto, že ho při snídani polil vínem. Byl prý tehdy úplně mimo sebe. Ale já se nedivím, ta vražda nás vystrašila všechny.“

„Neříkej, že se to stalo právě to ráno, co našli tělo pana Jindřicha?“ upřesňoval si Diviš, který až dosud poslouchal jen na půl ucha.

„Vždyť říkám,“ durdil se voják. „Přibík obsluhoval našeho pána místo panoše, který byl pryč. Protože je nešika, pan Hynek ho ztloukl. Přerazil mu taky nos,“ dodal s nepatrnou výčitkou v hlase. „Ale pak se mu to nějak rozleželo v hlavě nebo co, dal Přibíkovi peníze a poslal ho domů, aby se vyléčil. Na Ronově máme vynikajícího ranhojiče. Umí srovnat kosti, že srostou jako nové.“

„Tak, tady to nesu,“ hlásil voják s královským erbem na plášti a na stůl postavil veliký černý neglazovaný džbán. Pivo hořce vonělo, bylo nádherně husté a ve světle vycházejícího měsíce vrhala jeho hladina zlatavé odlesky. „A tady jsou poháry,“ dodal a sáhl do proutěného košíku, který nesl v druhé ruce. Na rozviklaný stůl postavil čtyři kalíšky. Když stavěl ten čtvrtý, rychle se podíval na svého velitele, co tomu řekne.

Diviš neříkal nic, jen napůl rezignovaně pokrčil rameny jako by chtěl říci: „Co se dá dělat!“ O něčem přemýšlel.

„Nesu skopové,“ ozval se ze tmy hlas. Hostina mohla začít.

IX.

Téměř ve stejnou dobu se v přízemním sále hradního paláce sešli k pozdní večeři šlechtici.

Jaroslav je uvítal jménem doninského rodu. „Je mi upřímně líto, že se scházíme v tak smutný čas. A snad ještě více lituji, že se tu vznáší podezření o naší vině. I přes to však, vznešení páni, zapomeňme alespoň pro tento večer na všechny povinnosti a starosti. Bůh nám každému vyměřil jenom krátký čas, užijme ho co nejlépe. Na zdraví," usmál se a zvedl číši k přípitku. Nakysle vonící červené víno chutnalo výtečně.

Hned jak hosté dopili, dvě černovlasé děvečky se džbány v rukách ochotně dolévaly. Několik pohárů vína vypitých rychle za sebou uvolnilo jazyky.

„Mému nebohému bratru vařila tady na Grabštejně taková stará žlučovitá babizna," rozkládal žoviálně Jaroslav. „Mám tu ale s sebou naštěstí svého kuchaře Ješka. Je to hotový kouzelník. Pro dnešní večer se kuchyně ujal on a ujišťují vás, vznešení páni, že vaše jazyky zažijí rozkoše, na které budete ještě dlouho vzpomínat."

„Co máte raději?" obrátil se na přítomné u stolu Hynek Berka. Jeho jindy zamračená tvář se potutelně usmívala. „Když si o milování s krásnou holkou vyprávíte, nebo když ji povalíte pod sebe? Pane Jaroslave," obrátil se na hostitele za tichého smíchu ostatních. „Chcete dráždit naše uši, nebo máte něco i pro žaludek?"

Jaroslav se omluvně udeřil do čela. „Já vím, já vím," drmolil a hlasitě tleskl na znamení, že hostina může začít. Purkrabí Manhart z Lesné odběhl, ale vzápětí se vrátil s malým tlustým kuchařem, který se už ve dveřích ukláněl. Za ním důstojně kráčeli jeho pomocníci s podnosy a mísami, z nichž se kouřilo, a po sále se linula dráždivá vůně.

„Urození páni," nemotorně se uklonil kuchař přes své tlusté břicho, když došel až ke stolu. „Dovolil jsem si vám připravit stejné lahůdky, jaké se podle legendy podávaly slavnému císaři Karlu Velikému, když se chystal k válce se Saracény. Nejprve bude uzená kančí kýta v brusinkové omáčce, potom několik kuřat pečených na šalvěji a zázvoru a k nim žitné placky plněné sýrem a jemně

pokrájeným česnekem. Řeřichový salát s plátky osmažené slaniny a prosná kaše s dušenými jablky.“

Hynek Berka z Dubé bodře udeřil pána z Donína po zádech. „To se vám, pane Jaroslave, skutečně povedlo. Královská hostina!“

„Snad císařská,“ opravoval ho Jaroslav. „Pokud si pamatuji, císařský jídelníček byl podle té legendy bohatší,“ nadhodil Oldřich a pozoroval sloužící, jak opatrně stavějí mísy na stůl. Měl hlad jako vlk. „Něco ještě v tom výčtu jídel chybí.“

„Ano, je to tak,“ souhlasil hostitel. „Je vidět, pane královský prokurátore, že znáte poezii stejně dobře jako zákoník. Na závěr císaři podávali rohlíčky slazené javorovým sirupem. Tady, když dovolíte, se odchýlíme. Ale to až pak!“

Jídlo chutnalo výtečně a výrazné chutě se skvěle doplňovaly. Maso si stolovníci brali přímo z podnosů, rukama trhali na menší kousky a máčeli v miskách s omáčkami. Salát i kaši jim kuchař servíroval na mělkých talířích. Všichni ztichli a plnými ústy vychutnávali skvěle připravené pokrmy. Teprve když hladové mlaskání ustalo a nahradilo ho občasné spokojené říhnutí, hovor se zase pomalu rozproudil.

„Váš kuchař je poklad,“ uznale pochválil Marek z Vartemberka. Sáhl k opasku, vytáhl stříbrňák a hodil ho kuchaři. „Kdybys někdy chtěl opustit svého pána, přijď ke mně do Stráže. Budeš tam mít službu, o jaké se ti ani nezdálo!“

„Tak pr,“ smál se potěšené Jaroslav z Donína. Pak se naoko přísně rozhlédl kolem stolu. „Kdyby mi někdo z vás chtěl vzít mého kuchaře Ješka, vytáhnu do války a budu bojovat do posledního vojáka. Nejraději bych ho zavřel do truhlice spolu s jinými svými poklady.“

Všichni propukli ve veselý smích a kuchař se červenal rozpaky. Jedna z děveček odběhla do sklepa, protože oba džbány již byly prázdné. Vmžiku byla zpátky a rychle dolévala.

Královský prokurátor byl zvyklý pít střídmě, ale tentokrát neodolal. Najedl se, až si musel uvolnit opasek, tak ho tížil plný žaludek. Cítil, že potřebuje všechnu tu mastnotu zapít. Ale kyselé víno, byť vynikající, ho nelákalo. Dostal chuť na hořkou medovinu.

Protože ji nikde na stole neviděl, otočil se ke svému panošovi. Ota stál hned za jeho křeslem spolu s panošem pána z Vartemberka, který byl oblečen stejně výstředně jako jeho pán. Mladíci právě zálibně sledovali obě děvečky, roznášející víno. Polohlasně hodnotili jejich nesporné půvaby. Oldřich ještě letmo zaslechl, jak se domlouvají, kterou z nich si kdo na noc odvede.

„Mně se spíš líbí ta drobná s těmi pihami," uvažoval zrovna Ota.

Královský prokurátor se trochu zamračil a pak přísně poručil: „Sežeň mi trochu medoviny. A rychle!"

Společnost zahnala hlad. I když na stole zbyla ještě hromada masa, jen výjimečně si některý z pánů vzal jedno či dvě sousta. Stále častěji zvedali poháry, aby jim děvečky mohly dolít.

„Mám už dost," zabručel pán z Dubé, když mu tlustý kuchař ukrojil a podal další plátek kančí kýty. „Spíš kdyby bylo něco sladkého. Maso už nemohu ani cítit!"

„Ostatně, pane Jaroslave," obrátil se mladý Vartemberk na hostitele, „před chvílí jste sliboval překvapení. Není už čas?"

Pán z Donína se rozhlédl a pak gestem vyzval purkrabího Manharta, aby tu věc zařídil. Hned jak za ním zapadly dveře, začal vysvětlovat: „Manželka purkrabího paní Kateřina umí skvělé medové koláčky. Jen počkejte. Ochutnal jsem je jenom jednou. Ale to není jídlo, to je báseň! Poznáte sami. Nařídil jsem jí, aby napekla mísu pro dnešní hostinu. Purkrabímu jsem řekl, že chci, aby nám je servírovala ona sama. Dáte mi zapravdu," ztlumil hlas, aby dodal své informaci patřičnou váhu, „že je to zajímavá žena a v její společnosti nám budou koláčky chutnat určitě ještě lépe!"

„Koláčky paní Kateřiny by mi chutnaly určitě, i kdyby to nebyly zrovna ty medové," uchechtl se pán z Dubé. Pil s chutí a světýlka v jeho očích prozrazovala, že má již trochu v hlavě.

„Není snad nutné, aby…," načepýřil se mladý Vartemberk, ale v tu chvíli se otevřely dveře hodovní síně a vstoupil purkrabí se svou ženou.

Hezky rostlá černovlasá žena se uklonila a vyzývavě se rozhlížela po místnosti. Královskému prokurátorovi by se za normálních okolností příliš nelíbila. Miloval oduševnělou jemnost, zatímco paní Kateřina působila spíše vulgárně. Ale pil toho večer

přes svou míru a cítil, jak se ho zmocňuje žádostivá touha. Kateřina měla živé oči a plné rty. Špičatá ňadra a široké boky dodávaly jejímu vzhledu smyslnosti. Jediné, co mu vadilo, bylo oblečení. I když měla dlouhý splývavý šat z drahé látky, pestré barvy a frivolní střih nebyly vkusné. Tak by se mohla obkléknout nevěstka v luxusním hampejzu, ale určitě ne kultivovaná dáma ve společnosti urozených šlechticů. I líčení bylo přehnané. Přesto musel pan Oldřich připustit, že ho ta žena přitahuje. A nebyl sám, i mladý Vartemberk a pán z Dubé ji svlékali pohledem a dokonce panoš Ota, zkušený svůdník, na ní mohl oči nechat. A to byla o dobrých deset let starší než on!

„Pojď sem, paní Kateřino," vybídl ji Jaroslav z Donína. „Už se těšíme na ten tvůj poklad!"

Černovláska se po něm podívala úkosem zpod přivřených víček s dlouhými řasami jako by se ptala: A jaký poklad máte urozený pane na mysli? Jsem ochotna splnit každé vaše přání!

Trochu přehnaně kroutíc boky došla ke stolu a položila na něj velikou slaměnou ošatku se zlatými nadýchanými koláčky. Ruce obrátila dlaněmi vzhůru v gestu, jímž hostitel nabízí pocestnému pohoštění. „Prosím, urození páni. Doufám, že vás mé skromné kuchařské umění uspokojí!"

Koláčky plněné medem a sekanými ořechy se jen rozplývaly. Po tučném masu a pikantních omáčkách jejich sladkost a nadýchanost v ústech hladila. Než se Oldřich nadál, koláčky zmizely. Trochu rozpačitě se podíval po ostatních. I oni smutně hleděli na ošatku, kterou tak rychle vyprázdnili.

„Paní Kateřino, to nejsou koláčky, to je umělecké dílo!" ozval se pán z Dubé.

„Pokud milujete, urozený pane, umění," usmála se černovláska mile, „mohu posloužit." Odběhla a vzápětí byla zpět s další ošatkou.

„Paní Kateřino," zvedl se Jaroslav z Donína a mávnutím ruky přivolal svého panoše s dalším křeslem. „Přijměte místo mezi námi. Za ty medové koláčky si zasloužíte určitě víc, než jen toto skromné vyjádření mého obdivu!"

Večeře se protáhla do pozdních hodin. Páni se předháněli ve vyprávění historek, veselých i drsných. Paní Kateřina se ukázala být dobrou posluchačkou. Střídala obdivné pohledy s výrazy strachu a

zděšení, když některý z rytířů vyprávěl o nebezpečí. Drobná děvečka s pihami v kulaté tváři musela ještě několikrát do sklepa pro džbán vína. Aby se tolik nenadřela, schody do podzemí byly hodně strmé, pravidelně ji provázel panoš Ota.

Královský prokurátor si ho přestal všímat. Spokojeně odpočíval v křesle, víno střídal s lahodnou hořkou medovinou a očima bloudil po těle paní Kateřiny. Nejvíce času strávil v místech, kde se mezi plnými ňadry rýsoval temný žlábek. Představoval si, jak by asi vypadala bez těch křiklavých šatů.

Purkrabí Manhart stál netečně stranou a staral se, aby měli hosté všeho dostatek. Na jeho pokyn se dostavili dva mladíci s loutnami. Melodickými hlasy zanotovali písně o lásce a rytířském hrdinství. Víc si Oldřich nepamatoval. Pozdě v noci ho panoš Ota doprovodil do ložnice. Královský prokurátor byl stejně jako ostatní šlechtici příjemně opilý a dal se vést bez odporu. Pouze když ho Ota ukládal na lůžko, těžkým jazykem se dožadoval, aby mu přivedl paní Kateřinu. Hned pak usnul.

Jakmile se panoš Ota postaral o královského prokurátora, vrátil se do hodovní síně. Jošt z Bořku, panoš mladého Vartemberka, už pohodlně seděl u stolu na místě svého pána, trochu korpulentní zrzavou děvečku na klíně. Také ostatní sloužící se rozesadili na lavicích kolem a hodovali na zbytcích z hostiny.

Drobná černovláska s pihami v kulatém obličeji čekala na Otu. Stále cítila na těle doteky jeho rukou, jež mladíkovi dovolila za pomoc, kterou jí poskytoval při cestách ze sklepa s těžkými džbány. Toužila, aby ji už pomiloval. Chápala však, že chlap se musí nejdříve nasytit, aby měl dost síly. Trpělivě počkala, až zhltne pečené kuře a několik pikantních placek. Když ale natahoval ruku ještě po plátku uzené kýty, nevydržela to a špitla mu do ucha: „A nechtěl bys raději mne?“

Panoš Ota ji lehce políbil na ucho a maso, které již držel v ruce, vrátil na mísu. Usmál se, vzal ji za ruku a odvedl pryč ze sálu. Přešli nádvoří a chvíli hledali mezi stodolami a chlévy místo, kde by mohli nerušené uspokojit svou touhu.

„Tamhle v rohu,“ ukazovala černovláska na kupku sena. Znala hrad přece jen lépe než panoš a uměla si poradit.

Ota si rozepnul opasek, až meč s hlasitým zařinčením spadl na zem, stáhl nohavice a pak dívku popadl do náruče. Opatrně ji položil na seno a zkušeně jí vyhrnul suknici.

Když s prudkým oddechováním skončil, padl na zem vedle ní. Chvíli odpočíval, pak se opřel o loket a zadíval se na dívku. V nočním šeru rozeznal spokojené oči a bělostné zuby, svítící v širokém úsměvu.

„Jak se jmenuješ?“ optal se unaveně.

„To se ptáš brzo!“ ironicky se usmála dívka. „Kateřina, když to chceš vědět.“

„Jako manželka purkrabího?“ konstatoval panoš. V jeho hlase dívka rozeznala neomylným ženským instinktem skrytou touhu. Trhla sebou a odstrčila Otovu ruku.

„Jo, jako ta děvka!“ vztekala se. „Jenže já jsem na rozdíl od ní slušná holka!“

„Opravdu?“ odsekl panoš Ota. Vzápětí se ale zastyděl. Copak má právo vyčítat téhle dívce, že mu vyšla vstříc? „Promiň,“ řekl zkroušeně. „Já to tak nemyslel. Jsi krásná. Určitě krásnější než ona! A mladší!“

Černovláska se už zvedala, že uteče, ale zarazila se. Tón panošova hlasu zněl upřímně a která dívka nemá ráda lichotky? Zase si lehla, ale dál hrála uraženou. „Jsem svobodná a mohu si dělat, co chci. Ale žena purkrabího je vdaná! Tomu, co dělá, se říká cizoložení, kdybys to náhodou nevěděl. Je to jeden z deseti smrtelných hříchů!“

Panoš Ota se nemínil přít s dívkou o její svérázný výklad smrtelných hříchů, ale žena purkrabího Kateřina ho zajímala a chtěl se o ní dozvědět co nejvíc. Jeden nikdy neví, k čemu se to může hodit.

„Jak to můžeš vědět zrovna ty? To ji šmíruješ, nebo se ti někdo chlubil?“

„To je má věc,“ odsekla. „Ale abys věděl, spávala s naším panem Jindřichem! A pokud to šlo, tak navíc s každým pořádným chlapem, který prošel kolem!“

„Chceš mi tvrdit, že byla milenkou pána z Donína?“ vydechl překvapeně.

„Samozřejmě byla, to ti tady na hradě potvrdí skoro každý.“

Co když na něho purkrabí Manhart žárlil a zamordoval ho? napadlo panoše Otu. Posadil se a rychle se snažil dát dohromady známá fakta, zda by tahle stopa mohla vést k rozluštění záhady.

„Nesmysl,“ otráveně zabručela dívka, které se téma nelíbilo. Chtěla by se ještě milovat, ale panoš Ota myslel na úplně jiné věci. „Kdyby manželé mordovali své pány jenom proto, že jim nasazují parohy s jejich manželkami, nezůstal by v kraji za chvíli jediný šlechtic. Mladé a hezké manželky purkrabích zahřívají vždycky pánovo lože. Zvlášť pokud pán je vdovec, jako byl náš Jindřich,“ dodala na vysvětlenou a shrnula si sukni dolů ke kotníkům.

Otovi neušlo její gesto, ale byl příliš zaujatý případem. „To mi neříkej, že to purkrabímu Manhartovi bylo jedno. Tomu nevěřím!“

„Manhart je sobec, kterému jde jenom o něj. Já si myslím, že ji dokonce panu Jindřichovi do postele nacpal sám, protože se mu to hodilo. Pro Manharta je jeho Kateřina totéž jako kterákoli jiná věc, kterou vlastní. Když je to výhodné, půjčí ji nebo prodá. Stejně jako třeba koně.“

„Jak můžeš vědět, jaký je purkrabí ve skutečnosti,“ oponoval panoš Ota.

„V posteli poznáš chlapa nejlépe. Tam neexistuje přetvářka. Už to, jak mě muž líbá, mi řekne víc, než si dovedeš představit!“

„Jaký jsem podle tebe já,“ optal se panoš se zájmem a lehl si znovu do sena vedle černovlásky. Něžněji pohladil a zamířil k lemu suknice.

Dívka to potěšené sledovala. Chvilku mlčela a pak s úsměvem odpověděla: „Když to chceš vědět, povím ti to. I když to není moc lichotivé. Jsi silný a statečný, nejsi zlý a máš ctižádost, ale jsi nestálý a zbrklý. Skutečně milovat dokážeš jenom sebe. Až se jednou oženíš, budeš své ženě určitě nevěrný, ale pokud ti dá děti, nikdy ji neopustíš. V něčem jsi pořád dítě a v něčem zase pěknej neřád!“

Panoš Ota přestal s milostnou hrou. Zaujalo ho, co slyšel. Když o sobě přemýšlel, ta dívka měla snad i pravdu. „A purkrabí Manhart?“ zeptal se po chvíli. „Tys s ním spala?“

„To se ptáš kvůli tomu mordu, nebo žárlíš?“ popichovala ho černovláska.

„Měl bych ti říci, že žárlím," usmál se panoš Ota. „Ale určitě bys poznala, že mi jde hlavně o tu vraždu. Nebudu lhát, na to jsi příliš chytrá."

„Možná, že na mně opravdu něco je," rozmarně se protáhla a pevně se přivinula k panošovu tělu. „Každopádně to má purkrabí se mnou rád. Proč myslíš, že ze mně udělal služebnou v paláci? Ještě na jaře jsem pásla dobytek."

„Podle tebe je purkrabí Manhart sobec! Přece ti pomohl?"

„To je pravda, ale nic to neznamená. Neudělal to kvůli mně, ale kvůli sobě. Abych byla po ruce, chápeš? A navíc nestojí za nic ani jako chlap. Tobě se nevyrovná," dodala mazlivě a objala panoše kolem krku. Panoš Ota bral dívčinu pochvalu jako závazek. Cítil, že se v něm znovu probouzí touha.

X.

Ráno bylo nebe jasné a bez mráčku. Slunce pálilo hned, jak se přehouplo přes nedaleký horský hřeben, jako by si chtělo vynahradit předchozí pošmourné dny. Oldřicha bolela hlava jako střep, lomcovala jím zimnice a v krku ho škrábalo, takže kašlal a sípal. Ne, nebyl zvyklý tolik pít a teď se v duchu proklínal. Ještě, že ho neviděla jeho Ludmila. Musel by se stydět dvojnásobně!

„Jak to vypadá venku?“ ptal se nešťastně. Věděl, že za chvíli bude muset vyskočit na koně a jet na lov. Ale vůbec se netěšil. Raději by se vrátil na lože a spal.

„Skvěle,“ hlásil panoš a opatrně postavil na stůl snídani. Oldřich ho zkoumavě pozoroval. Znal Otu a uměl číst v jeho tváři.

„Vypadáš jako kohout, který právě obšťastnil kurník plný slepic,“ zabručel trochu nakvašeně. Současně se mu znovu vybavil Kateřinin plný výstřih. Manželka purkrabího už ho nevzrušovala, byla to však poslední věc, jíž si z včerejší hostiny pamatoval. Vůbec si nemohl vzpomenout, jak se dostal na lože.

„Jen jsem pokračoval v pátrání,“ hájil se mladík. „Jak jste mi nařídil. Potřeboval jsem vyslechnout jednu děvečku.

Abych se dozvěděl víc, musel jsem jí vyhovět. Byla mimořádně vášnivá!“

„Bez podrobností, prosím! Navíc se nepamatuji, že bych ti nařizoval pátrat takovým způsobem,“ opáčil Oldřich, ale v duchu se musel usmát. Hlava pomalu přestávala bolet a vracela se mu dobrá nálada. Na Otu se vlastně zlobit nemohl. Byl vždycky takový. „Nejsem si jistý, zda by náš milostivý panovník podobný způsob hledání pravdy schvaloval,“ dodal dobromyslně.

„Proč by ne?“ divil se Ota. „Copak jeho ložem neprošel celý zástup urozených panen? A nebyly všechny svobodné!“

„Jsi zbytečně prostořeký. Vraťme se raději k případu,“ trochu chladně připomenul královský prokurátor. „Co jsi od toho děvčete zjistil? Ale mluv proboha jen o věcech, které souvisejí s případem!“

Zatímco Oldřich vypil misku ještě teplého mléka a snědl kus chleba s tvarohem, panoš mu stručně řekl, co se dozvěděl od černovlasé děvečky o purkrabím a jeho manželce.

„Otázkou je, zda by žárlivost mohla být důvodem k vraždě," drbal se Ota ustaraně na hlavě. „Podle toho děvčete purkrabí panu Jindřichovi svou Kateřinu dokonce sám vnutil. Manhart je prý sobec. Takže mu vlastně bylo jedno, co jeho manželka dělá. Zvláště, pokud z toho mohl mít prospěch. Ze žárlivosti by podle té děvečky nevraždil. Snad ani žárlit neuměl!"

„Přesto ani tuhle verzi nesmíme při vyšetřování opomenout," souhlasil královský prokurátor. „I když si také myslím, že je to nepravděpodobné. Nezapomeň, že Jindřichovou smrtí ztratí Manhart svůj výnosný úřad. Pan Jaroslav mi to potvrdil! Místo grabštejnského purkrabího stálo určitě Manhartovi za víc, než za občasné přimhouření očí nad nevěrou své manželky."

„Třeba má purkrabí nějaký rodinný majetek, kam se může vrátit a bolet ho to nemusí?"

„Kdepak. Zemani z Lesné jsou chudá rodina. Manhartův otec má ve východních Čechách malou tvrz se dvěma vesnicemi a purkrabí je až třetím synem. Kolik toho na něj může zbýt? Doma by určitě dostal míň, než má zámožnější sedlák!"

„Ale tady se mu nevede špatně. Paní Kateřina chodí oblékaná jako šlechtična."

„Tak vidíš," dodal královský prokurátor. „A o tohle všechno teď přijde. Ne, byl by blázen, aby vraždil ze žárlivosti. Purkrabí je bystrý a ctižádostivý. Kvůli sebekrásnější ženě by se úřadu purkrabího nevzdal!"

„Takže žádná stopa?" řekl trochu zklamaně panoš Ota.

„Žádná," potvrdil Oldřich. „Ale může tě utěšit, že jsi alespoň prováděl příjemný výslech. I když k ničemu nevedl. Kde je Diviš?"

„Urozený pane," trochu zahanbeně se panoš udeřil do čela. „Málem bych zapomněl! V noci za mnou přišel, že byl u vás, ale prý s vámi jaksi, ehm," zarazil se a honem nevěděl, jak větu formulovat. „Nepodařilo se mu vzbudit vás," dodal rychle. „Řekl mi, že našel nějakou stopu a musí hned odjet. Prosil, abyste ho omluvil, že nepočkal na váš souhlas. Vrátí se až večer. Víc mi neřekl!"

Oldřich překvapeně poslouchal. Diviš velice miloval hony. Co mohl objevit, že se lovu vzdal? Teď měl na sebe ještě větší vztek. Kdyby tolik nepil, nemusel by se teď užírat zvědavostí. Měl ale také

trochu strach, protože Diviš spíše přesně plnil příkazy, než sám přemýšlel. Aby neprovedl nějakou hloupost!

„Dobře Oto, takže na lov se mnou pojedeš ty! Za chvíli budu dole. Dej zatím připravit koně!“

Ranní slunce ještě nevysušilo rosu, ležící na větvích stromů, když strážní u brány spustili padací most a přes něj se s tlumeným duněním přehnal houf jezdců se smečkou psů v patách. V čele cválal na statném ryzákovi Jaroslav z Donína spolu s lovčím Michalem. Projeli vykácenou pasekou před hradem a hned na kraji lesa odbočili z hlavní cesty.

„Po téhle stezce to je mnohem blíž,“ vysvětloval lovčí. „Honci zahnali jelena do jednoho údolí kousek za Václavicemi. Budeme tam ani ne za hodinku. Neuteče nám.“

Protože byla stezka úzká jako chodba, museli jet v zástupu, za sebou se skloněnými hlavami, aby je nezranily větve stromů, vyčnívající nad nimi. Po oblém návrší sjeli do skalnatého údolí s bizarními pískovcovými věžemi. Přebrodili mělký potok a pokračovali do mírného kopce, kde už byla cesta širší. Kolem se rozkládaly vyklučené paseky a místy i kamenitá políčka s vysokým strništěm, které zbylo po nedávné sklizni. Když míjeli Václavice, navrhl pán z Dubé, aby se na chvíli zastavili v šenku. Nikdo neprotestoval, protože po včerejší hostině měli vyprahlá hrdla.

Ječné pivo ve václavickém šenku bylo výtečně vychlazené. Šenkýř byl také patřičně hrdý na svůj hluboký sklep, který měl vytesaný ve skále za hospodou. Byl by rád vznešeným hostům nabídl něco lepšího, kuchyni měl podle svého názoru stejně dobrou jako na hradě. Ale k jeho veliké lítosti hosté vypili jen několik džbánků a hned pokračovali dál.

Lovčí vedl družinu po široké cestě vysypané štěrkem, po níž mohly jezdit i těžké kupecké povozy. „Tohle je zemská stezka od hranic,“ vysvětloval. „Ve Václavicích se stáčí kolem lesa a obloukem pokračuje do Hrádku. Odtud bychom přijeli, kdybychom nejeli z Grabštejna zkratkou. Vidíte, tam u těch smrků musíme z cesty odbočit do lesa!“

Vjeli mezi stromy. Na pařezu seděl jeden z honců a rukou dával znamení, že jedou dobře. Opatrně postupovali po měkké, mechem a

borůvčím porostlé zemi. Po pravé ruce se tyčil kopec, jehož svahy lemovaly vysoké pískovcové stěny. Konečně narazili na honce.

Panoši připravovali luky a šípy a páni se seřadili s nevelkými odstupy vedle sebe. Netrpělivě čekali, až pan Jaroslav vydá pokyn k zahájení štvanice. Na všech bylo znát vzrušení. Těšili se na nastávající dobrodružství. Štvát jelena lesem v tak těžkém terénu, jako byl tady, to vyžadovalo nejen hodně jezdeckého umění, ale také trochu odvahy. To nebylo jako střelit srnce, když pije z napajedla! Tohle byla skutečná štvanice se vším, co k ní patří.

Vyrazili. Projeli mezi honci v otrhaných šatech, kteří sem jelena zahnali a teď ho křikem a rámusem zadržovali, aby neutekl. Oldřich měl štěstí, protože uviděl dvanácteráka první. Nádherné zvíře stálo pod vysokým bukem a větřilo. I když ho od rána pronásledovali, jelen nejevil zatím známky strachu nebo dokonce paniky. Jako by rozvažoval, co dál.

Královský prokurátor strhl koně stranou a zamířil k vysokému buku. Ostatní páni za ním. Štvanice začala! Jelen sebou trhl a vyrazil. Ke zklamání všech nikoli do volného lesa za ním, kde by ho mezi stromy mohli na koních snadněji pronásledovat, ale vybral si cestu hustým podrostem. Okamžitě zmizel z očí. Jaroslav dal lovčímu znamení, aby vypustil smečku. S divokým štěkotem vyrazil po jelení stopě asi tucet psů. Jezdci na koních stále za nimi.

Řítili se lesem, na nějaký šrám od větve se nikdo neohlížel. Byli teď lovci a jediné, co je zajímalo, bylo dostat jelena. Zvítězit nad ním, ukázat, že jsou rytíři hodní toho jména. Ale dvanácterák nebyl bez zkušeností. Snad také díky tomu se dožil tak vysokého věku. Kličkoval mezi stromy a vybíral si cestu polovysokým porostem, kde měl proti psům výhodu. Lehce přeskakoval překážky a mířil stále vpravo, k pískovcovým skalám.

„Tam ho dostaneme," supěl pán z Dubé. Úplně pustil uzdu koně a ostruhami hnal hnědáka vpřed. Propracoval se do čela. Luk se šípem měl připravený, aby mohl vystřelit, kdyby se naskytla vhodná příležitost. Ale zatím to tady mezi stromy nemělo smysl. Museli dostat jelena do volného prostoru, nejraději na nějakou paseku. Teprve tam se daly luky použít.

Dvanácterák opět prudce odbočil a zamířil po svahu přímo ke skalní stěně. Tam ho dostihnou, protože nebude mít, kudy dál! Jelen jako by si pozdě uvědomil chybu, vyděšeně pádil podél vysokých skal. Několikrát se zmateně otočil. Psí smečka za ním. Když už to vypadalo, že ho dostihnou, psi se najednou zarazili, zavětřili a pak se s kňučením a vytím vrhli do hustého křoví, za nímž byla jen vysoká skála. Tam zmizeli.

Jelen toho využil, znovu prudce odbočil a po svahu se vracel obloukem zpět, odkud přiběhl. Bez psí smečky však byla štvanice zbytečná. Přesto pán z Dubé i mladý Vartemberk strhli koně a pokračovali za dvanácterákem. Královský prokurátor a Jaroslav z Donína zpomalili a klusem dojeli k místu, kde psí smečka zmizela. Rozmrzele seskočili z koní.

Za křoviskem objevili úzkou průrvu zarostlou hložím s polámanými větvemi, jak se psi drali mezi skalisky dovnitř. Jasně slyšeli jejich štěkání.

„Co tam může být?“ vrtěl hlavou Jaroslav. „To se mi ještě nestalo, aby celá smečka sběhla najednou ze stopy! Michale,“ zavolal na hubeného lovčího, který zůstal s nimi, „jdi se podívat, co tam je. Ale opatrně, aby tam nebyl medvědí brloh!“

„To by se tam psi tak nehnali,“ pochyboval lovčí. Byl rozmrzelý stejně jako jeho pán. Věděl, že za dnešní štvanici odměna nebude.

Zmizel, ale vrátil se v minutě zpět, oči na vrch hlavy. „Urozený pane,“ koktal a ukazoval rukou do průrvy, „Tam jsou nějaké mrtvoly! Mrtvoly lidí!“

Oldřich i Jaroslav se prodrali křovím a když se protáhli průrvou, otevřelo se před nimi malé údolíčko, sevřené ze všech stran vysokými pískovcovými stěnami. Hned u prvního keře uviděli pod hromadou větví ne příliš pečlivě přikryté čtyři mužské mrtvoly. Tři z nich byly zcela nahé, pouze čtvrtá měla na sobě špinavou halenu a nohavice, jaké běžně nosívali místní lidé. Psi stáli v polokruhu kolem mrtvol a chraplavě štěkali.

„Odveď je,“ vztekle zabručel Jaroslav na svého lovčího a pak došel k mrtvým. Spolu s několika honci, kteří zatím zpocení a udýchaní dorazili, začal odklízet větve. Mrtvá těla již začínala nepříjemně páchnout, ale stopy rozkladu nebyly ještě příliš patrné.

„To snad není možné," vykoktal pán z Donína, když byly větve pryč a on uviděl prvnímu z mrtvých do tváře. „To jsou přece moji muži!"

„Vaši muži?" překvapeně se optal královský prokurátor. „Nemyslíte snad ty, kteří nesli peníze vašemu bratrovi?"

„Právě ti," potvrdil Jaroslav. „Tedy ti tři nazí. To jsou moji vojáci. Toho v těch hadrech neznám! Vidíte, urozený pane," obrátil se na královského prokurátora, „měl jsem pravdu! Můj bratr je dal zavraždit a peníze si nechal. Pak je po mně chtěl ještě jednou. To je jasné. Dokonce mi lhal, že prý má důkazy o tom, že mí lidé peníze ukradli a utekli s nimi do Čech. Že mi přivede svědka. Pcha!" mávl opovržlivě rukou a otočil se na honce. „Udělejte nosítka a dopravte ty chudáky na Grabštejn!"

„Ještě minutku," zabručel královský prokurátor a klekl si do mechu, aby si celé místo dobře prohlédl. Na první pohled bylo jasné, že ti muži nezemřeli tady. Jejich vrazi je sem přitáhli a ukryli. Jenže hledat stopy po několika dnech dešťů bylo úplně zbytečné.

Otočil se a pokynul honcům, aby se ujali té nepříjemné práce. Pak se pomalu vydal s Jaroslavem zpět na Grabštejn. Dnešní štvanice skončila opravdu zvláštně. „Pane Jaroslave," řekl přátelsky, „mám k vám jménem našeho nejmilostivějšího panovníka prosbu. Propusťte ze svých služeb písaře Wolfganga! Rád bych ho přijal do svých služeb! Chybí mi někdo, kdo se vyzná v medicíně."

„Cože?" nepřítomně se optal pán z Donína. „Wolfganga? Ale ano, ať jde k čertu!" Pak mu teprve došlo, oč ho Oldřich žádá, usmál se a pokračoval: „Nedělám to rád, je to schopný muž. Ale pokud tím budu moci prokázat věrnost králi Přemyslovi, rád to udělám. Je váš!"

XI.

Velitel královských vojáků Diviš hnal koně bez oddechu. S rozbřeskem projel Lipou, kde byl široko daleko jediný most přes Ploučnici. Měl štěstí, právě se otevíraly městské brány, a tak nemusel čekat. Objet město nebylo stejně kudy, protože kolem řeky byly zrádné bažiny a kdo to tu dobře neznal, mohl v bahně snadno přijít i o život.

Pokračoval po kupecké stezce na Litoměřice. V zájezdním šenku v Zahrádkách byl jeho kůň už tak zpěněný, že ho raději vyměnil za nového. Rychle zhltl několik žitných placek a dal si korbel hořkého piva.

„Kam tak po ránu spěcháte, urozený pane?“ ptal se s obavami v hlase zamračený šenkýř. „Snad nevypukla válka?“

„Důležité poslání,“ významně odpověděl Diviš. „Nemusíš mít strach, všude je mír a klid. Odpoledne tudy pojedu zpátky. Pořádně mi zatím vyhřebelcuj koně. A nakrm ho. Pak si ho zase vezmu! Tady máš závdavek,“ hodil na stůl pár drobných mincí.

Jakmile projel lesem, uviděl v dálce vysoký kopec podobný homoli, na jehož vršku se skvěl Ronov, hrad pánů z Dubé. Ale než dojel k jeho úpatí, trvalo to ještě více než hodinu. Teď již spěchat nemusel.

„Hej, chlapče,“ chytil prvního kluka, kterého potkal. „Kde tady máte špitál?“

„Vy máte nějakou nemoc?“ optal se chlapec polekaně.

„Ale ne, neboj se, jsem zdravý jako buk“ usmál se Diviš přátelsky, aby chlapce uklidnil. „Hledám přítele. Byl zraněn a měl by se tam léčit.“

„Ach tak,“ oddechl si hoch. Ještě si pamatoval na hroznou morovou ránu, při níž před několika lety přišel o matku a obě sestry. I když byl tehdy ještě malý, nikdy na tu hrůzu nezapomněl. „Tak pojďte, urozený pane!“ Chytil Divišova koně za uzdu a vedl ho špinavou uličkou do kopce kolem rychty a kostela. „Vidíte tamhle tu velikou chalupu?“ ukázal na konec vesnice. „Tam je špitál. Bůh vás provázej, pane!“

Diviš seskočil před chatrně vypadajícím stavením a koně uvázal k plané višni. Otevřel vrátka rozlámaného plotu a vešel na zahrádku.

Na záhonech zarostlých plevelem se krčily nějaké léčivé byliny, kmín a pár přerostlých česneků.

„Co tu hledáš?“ zaskřehotal nepříjemný hlas. Diviš sebou trhl a teprve teď si všiml staré ženy, krčící se na lavici ve stínu pavlače.

„Hledám vojáka z hradní družiny. Jmenuje se Přibík. Měl by se tu léčit.“

„Jo ten,“ protáhla hněvivě babka. „Abys věděl, ten mladík je úplně zdravý, válí se tu a ještě nám ujídá kaši z naší mísy. Co je to zlomený nos? Podívej, jaké mám vředy na noze. Ale,“ mávla rukou. „Najdeš ho na dvoře za domem. Štípá dříví,“ dodala trochu smířlivěji. Pak se opřela o stěnu a zavřela oči, aby mohla dál dřímat.

Přibíka našel Diviš snadno. Seděl na masivním špalku, byl zpocený, až se mu halena lepila na záda. Odpočíval. Za ním se tyčila vysoká hromada naštípaného dřeva.

„Vidím, že ti práce jde od ruky,“ usmál se Diviš. „Ne, seď, nevstávej, když se léčíš…“

„Jaképak léčení,“ řekl mladík s úsměvem v široké, upřímné tváři. Měl modré oči a zarudlý, opuchlý nos. Jeho zranění bylo vidět na první pohled. „Snažím se udělat alespoň trochu práce, když už se tu musím válet. Ten nos sice občas bolí jako čert, ale hojí se. Jenže která rána nebolí? Ranhojič tvrdí, že sroste tak, že to nikdo nepozná, tak co?“

„Přijíždím za tebou z pověření královského prokurátora Oldřicha z Chlumu,“ začal Diviš úředním hlasem. „Jde mi o to ráno, kdy ti pán z Dubé přerazil nos.“

„Ale mě to vlastně už vůbec nebolí,“ koktal mladík zmateně. „Nic se mi nestalo. Opravdu nic!“

„O tvé zranění mi nejde,“ usmál se velitel královské družiny nad chlapcovou naivitou, že by vážil cestu až sem, aby se zabýval jeho přeraženým nosem. „Pan Hynek Berka říkal, žes byl pěkně nešikovný a polil ho vínem. Ten výprask prý sis zasloužil.“

Mladík mlčel a klopil oči. Pak zabručel neurčitě, že člověk není nikdy dost opatrný, zvláště pokud musí dělat věci, které neumí.

„Pana z Dubé obvykle obsluhuje jeho panoš, že? Proč ne toho rána?“

„Pán ho někam poslal a já ho musel zastoupit. Nikdy předtím jsem to nedělal," dodal Přibík. „Ale nejsem nešika, to vědí všichni!"

„Obsluhovat u stolu není snadné!" oponoval Diviš. „To chce cvik. Starat se o urozeného pána nemůže kdejaký chasník, i kdyby byl sebešikovnější," popichoval dál.

„Nebylo by to tak těžké," zabručel mladík.

„Ale vždyť jsi to nezvládl!"

„Zvládl bych to, kdyby…" Přibík skousl rty a polkl zbytek věty.

„Kdyby co? Mluv Přibíku, nebo pojedeš se mnou ke královskému prokurátorovi!" hrozil Diviš. Viděl, že mladík je obyčejný venkovan, který musí mít před úřady panickou hrůzu. Musel ho skřípnout, aby se dozvěděl pravdu. A co nejrychleji. Co kdyby se pán z Dubé doslechl od svých vojáků, že se Diviš na Přibíka vyptával? Mohl by nepohodlného svědka odstranit Bůh vím kam. A jak!

„Kdyby do mne můj pán nevrazil," zvedl mladík oči a poprvé se zadíval do Divišovy zjizvené tváře, „zvládl bych to bez problémů. Taková věda to zase není!"

„On do tebe vrazil a proto jsi ho polil? A přesto tě potrestal? Jak vidím, dost přísně!"

„On už je takový. Ale když ho hněv přejde, je to dobrý pán. Podívejte," řekl s dětskou upřímností a vytáhl z váčku hrst stříbrňáků. „Tohle mi dal, aby se mi nos rychleji uzdravil!"

Diviš přemýšlel. Měl svou teorii o vraždě pana Jindřicha. Pán z Dubé byl ten večer u zavražděného. Po návštěvě Martina Palice se přece mohl vrátit! A s Jindřichem z Donína se pohádal, to přece bylo jisté. Hynek Berka uměl být velkorysý, to věděl každý. Ale že by byl tak přehnaně štědrý k obyčejným vojákům ze své družiny? To se Divišovi nezdálo hned, jak se o Přibíkově zranění dozvěděl. Tady si své podezření potvrdil.

„Poslyš," začal z jiného soudku. „Teklo ti hodně krve, když tě pan Hynek udeřil?"

„Má sílu jako medvěd," potvrdil hrdě mladík. „Přeletěl jsem celou jizbu. Jediná rána a já šel do kolen. Chvíli jsem o sobě vůbec nevěděl!"

„Když tě praštil, co udělal? Zůstal sedět, nebo se šel na tebe podívat?“

„Nevím jistě, ale myslím, že od stolu vůbec nevstal. Jenom na mě houkl, ať se klidím. Byl jsem špinavý od krve a nemohl jsem ji zastavit. Tak jsem šel ven ke studni a dal si na obličej studený obklad. Ten mi pomohl.“

„To byl určitě od krve i tvůj pán! Třeba kvůli tomu dostal na tebe vztek. Ušpinit mu tak drahé šaty, jaké nosí on, to není maličkost,“ vyzvídal Diviš.

„Celý od krve určitě nebyl,“ protestoval Přibík. „Ale trochu jsem ho prý ušpinil, to je pravda!“

„Prý? Copak ty to nevíš?“

„Jak bych mohl? Odletěl jsem ke stěně, z nosu se mi valila krev, že jsem skoro neviděl a můj pán rudý vzteky křičel, ať mu zmizím z očí. Tak jsem se klidil, jak nejrychleji to šlo.“

„Od koho ses dozvěděl, žes ho ušpinil, když jsi to sám neviděl?“

„Je to tak důležité?“ váhal mladík. Bylo vidět, že se snaží pochopit, co všechny ty otázky znamenají.

„Neřekl ti to náhodou tvůj pán, když ti dával ty sříbrňáky?“ útočil Diviš.

Mladík sklopil oči a zabručel, že jeho pán jedná vždy čestně. Víc z něho Diviš nedostal, ať se snažil sebevíc. Přesto byl spokojený. Bylo mu jasné, že pán z Dubé zranil Přibíka schválně, aby mohl tvrdit, že se od krve ušpinil při snídani. Ale ve skutečnosti měl krev na šatech už v noci!

S Přibíkem se Diviš nakonec rozloučil velice přátelsky. Chvíli si ještě zavzpomínali na nedávnou válku v Uhrách, jíž se oba zúčastnili, a když odjížděl, zamával mu na rozloučenou.

Hned jak se lovecká družina vrátila na Grabštejn, nařídil Oldřich svému panošovi, aby sehnal hrbatého písaře Wolfganga. „Ale raději vydrž jeho lámanou češtinu, protože když mluví německy, má tak úděsný dialekt, že mu je rozumět ještě hůř,“ varoval Otu. „Ať vojáci připraví sál pro soudní jednání!“

Pak zamířil do ložnice, aby se převlékl. Na schodech potkal purkrabího Manharta. Ten už věděl, jak hon dopadl a několika slovy

vykoktal omluvu. Za lovčího i smečku byl koneckonců odpovědný on.

„Naopak," smířlivě odpověděl Oldřich, „nebýt těch psů, nikdy bychom ty zavražděné nenašli. Zaslouží si něco dobrého za to, co udělali." Chtěl pokračovat dál, ale purkrabí ho nepustil.

„Dovolíte ještě, urozený pane?" optal se zdvořile. „Rád bych s vámi mluvil."

„O čem? Spěchám!"

„O věci, jež vás určitě zajímá."

„Ty víš něco o vraždě pana Jindřicha, cos mi neřekl?" optal se ho přísně.

„Dneska ráno jsem si náhodou vzpomněl na drobnost, možná důležitou!"

„Tak mluv," zavrčel netrpělivě Oldřich.

„Stále se neví, čí je dýka, kterou byl můj pán zavražděn," začal purkrabí věcně. „Ta zbraň je nádherná, sám jste říkal, že určitě nepochází z dílen zdejších řemeslníků. Teprve před chvílí jsem si uvědomil, že tady na hradě nabízel nedávno své zboží jeden saský kupec. Nebyl to žádný handlíř, ale bohatý obchodník. Koupil jsem u něj pro svou Kateřinu nádhernou látku, včera jste si jí jistě všiml," usmál se svým chladným způsobem. „Nabízel i skvostné francouzské šperky a také toledské meče. Co když ta dýka pochází od něho?"

„Kam ten kupec odjel?"

„Hostinský z Hrádku říkal, že přespal u něj. Ve stejném šenku jako vy, urozený pane, možná jste ho tam potkal. Odjel do Lipé na jarmark. Slavný, bude tam prý spousta lidí!"

„Děkuji ti, Manharte," přikývl královský prokurátor. „Pošlu tam své lidi a uvidím, co zjistíme. Můžeš jít!"

„Budete ještě něco potřebovat?" ukláněl se purkrabí.

Oldřich zavrtěl hlavou a zamyšleně stoupal po strmých kamenných schodech do patra paláce. Snažil se zařadit někam fakt, že za ním purkrabí přišel s informací o kupci. Věděl snad, že královský prokurátor poslal už do Lipé svého vojáka? Nebo je to náhoda?

Protože ho rozhovor s purkrabím zdržel, teprve si navlékal kabátec z fialového sametu, vyšívaného zlatem, který užíval pro

soudní jednání, když k němu vpadl panoš Ota. „Všechno je zařízeno, urozený pane. Ohledání mrtvých může začít. Právě se vrátil pán z Dubě a váš švagr Marek. Jelen jim utekl a ještě se pan Hynek zranil na tváři o větev. Nic vážného, ale má tam pěkný šrám!“

V přijímacím sále našel královský prokurátor své vojáky netečně stojící u stěn a hrbatého mužíka v černém plášti, poskakujícího kolem čtyř mrtvol na nosítkách ze svázaných větví. Oldřich došel ke stolu, který byl stejně jako včera pokryt rudým suknem. Zkontroloval, zda je na svém místě velké pečetidlo a kříž zdobený emailem, symbolizující jednám soudu. Stranou stál písařský pulpit a na něm hromada čistých pergamenů a svazek brků. Oldřich usedl do křesla a s chutí se napil chladného ječného piva.

„Nuže, Wolfgangu, co jsi zjistil!“

„Není toho mnoho, urozený pane,“ ukláněl se hrbatý medikus. „Ti muži jsou mrtví už několik dní. Protože poslední dobou hodně pršelo a bylo chladno, neumím odhadnout, kdy se vražda stala. Ale řekl bych tak před dvěma až třemi týdny. Těžko je to déle. Ti tři, co jsou nazí, byli probodnuti dýkami. Vrahové je bodli zákeřně, to je zdola. Já si to představuji tak, že se zavraždění museli znát se svými vrahy. Asi si povídali, v každém případě stáli proti sobě. Vrazi měli nože ukryté v rukávcích, na nějaké znamení je vytáhli a najednou bodli. Všichni tři mají rány v břiše. Další rány pak mají na hrudi. Ale ty vypadají, že jim je vrahové zasadili až pak, když už oběti ležely na zemi.“

„To všechno dokážeš vyčíst z ran? Jsi skvělý chlapík,“ pochválil ho královský prokurátor. „A co ten čtvrtý?“

„S ním to bylo jinak, urozený pane. Nejdřív byl zraněn šípy, do zad a do ramene. Jako kdyby utíkal a vrah nejdříve vystřelil z luku a teprve pak ho dostihl a ubil sekerou nebo něčím podobným.“

Oldřich natáhl ruku pro džbánek a napil se. Bylo dusné horko a těla mrtvých začínala nepříjemně páchnout. „Myslíš, že ten čtvrtý se mohl zachránit při útoku na ty tři? Začal utíkat, vrahové vystřelili z luku a pak ho dorazili, aby je neprozradil.“

„Jsem jenom nedostudovaný lékař, urozený pane. Podle ran vám řeknu, jak ti muži zemřeli, ale víc uhodnout neumím. Jistě však vím, že ti tři byli vojáci mého pána. Znal jsem je. Dobří chlapíci,“

povzdychl si. „Ten čtvrtý k naší družině určitě nepatřil. Ani tady na hradě ho neznají. Podle rukou a ostatně i podle oblečení je to nějaký venkovan. Možná místní. Můj názor je, že nejspíš viděl vraždu těch tří, lekl se a začal utíkat, místo aby se někde schoval. Vrahové si ho všimli a zbavili se nepohodlného svědka! Snad by toho čtvrtého mohli znát v Hrádku nebo ve Václavicích."

„Už jsem svým lidem nařídil připravit vůz, aby s tím mrtvým objeli okolní vesnice. Snad zjistí, co je zač!"

„Ještě drobnost," podotkl hrbatý písař. „Ten oblečený má za nehty štěrk. Jak ho střelili do zad a padl na zem, asi bolestí sevřel ruku, a tak se tam dostal. Takový štěrk, urozený pane, nikde v lese nenajdete. Tam je mech, tráva a u skal písek. Já bych řekl, že to vypadá na štěrk z upravené cesty. Takové, po které jezdí kupecké vozy. Třeba z té, co vede od zemské hranice přes Václavice do Hrádku. Nejsem místní a moc to tu neznám, ale pochybuji, že by poblíž byla druhá podobná. Toho oblečeného zabili přímo na té cestě."

„Skvělé," zaradoval se Oldřich. „Velice jsi mi pomohl. Můžeš jít, Wolfgangu!"

Hned jak hrbatý písař odešel s úsměvem v pohublé tváři, nechal Oldřich tři zavražděné vojáky odnést do kaple a čtvrtou mrtvolu na nádvoří. Za chvíli už kodrcala přes padací most kárka tažená koněm, doprovázená dvěma muži z jeho družiny.

XII.

Panoš Ota se s omluvným úsměvem uklonil královskému prokurátorovi, odpočívajícímu v křesle ve své ložnici. Na malém stolku vedle něho ležel pergamen s poznámkami. Oldřich si poznamenal všechna fakta a teď se pokoušel z té nesourodé tříště sestavit nějaký obraz. Ale smysl mu stále unikal.

„Co chceš?“ zabručel roztržitě. „Řekl jsem ti, že nechci, aby mě až do večeře kdokoli vyrušoval. Nevidíš, že pracuji?“

„Velice se omlouvám, urozený pane, ale když on nedá pokoj. Dokonce mě chtěl proklít, když za vámi nepůjdu!“

„Kdo?“ rezignovaně vzdychl Oldřich a natáhl ruku pro pohár. Byl prázdný. Zvedl ho a zabručel: „Když už mě rušíš, tak mi alespoň nalej!“

„Přišel ten protivný farář, jmenuje se Joachim. Pamatujete, jak v hrádeckém šenku spílal šenkýřově dceři?“

„Ten ti vyhrožuje prokletím, když ho neuvedeš?“ divil se královský prokurátor. „Tak ať tvá hříšná duše nepřijde do pekla, přiveď ho. Nevíš, co chce?“

„Nevím, ale tváří se strašně důležitě!“

Oldřich ani nestačil dopít pohár, když se znovu otevřely těžké dubové dveře a vstoupil hubený kněz v černé tunice. Na krku měl na režném provazu zavěšený masivní železný kříž, zdůrazňující jeho oddanost Bohu. Neholena kostnatá tvář s rašícími vousy působila značně neupraveným dojmem. Kněz se ve dveřích pokorně uklonil a nepříjemným skřehotavým hlasem pozdravil. Zdvořile vyčkal, až mu královský prokurátor dovolí promluvit.

„Urozený, pane,“ začal v rozporu s pokornými gesty přísně, „jistě víte, že tady na hradě vězní odporného tvora, jehož duši ovládl ďábel. Zítra ráno proběhne zasedání inkvizičního tribunálu. Naším posláním je zbavit křesťanstvo tohoto zhoubného vředu. Urozený pan Jaroslav z Donína původně slíbil zasednout jako přísedící tribunálu jménem svého zesnulého bratra. Ale když jste přijel vy, zástupce našeho panovníka, vzdal se té cti ve váš prospěch. Správně říká, že vy jste jistě osobou nejpovolanější!“

„Jistě víš, Joachime, že vyšetřuji vraždu pana Jindřicha a dokud nebudu s tím případem hotov, nemohu si dovolit rozptylovat se

jinými věcmi. I když jistě důležitými," nadhodil královský prokurátor a zvědavě pozoroval faráře.

Hubená Joachimova tvář se stáhla v potlačovaném hněvu. S přemáháním, aby jeho hlas zněl uctivě, řekl: „Neumím si představit nic důležitějšího, urozený pane, než je očistit společnost věrných křesťanů od zla. Co je smrt jednoho šlechtice proti úkladům ďábla! Musíme udělat vše, abychom zabránili čarodějnici v dalších rejdech. Ona také zabíjí. Nejen tělo, ale i duši. Chcete si vzít na svědomí tohle zanedbat? Nevím, jak by neochotu královského práva bojovat s kacířstvím hodnotil náš milostivý biskup," dodal s nepokrytou výhružkou v hlase.

Oldřich věděl o sporech krále Přemysla s katolickým klérem. Byl si jistý, že by se laxním přístupem vůči inkvizici vůbec nezabýval, ale před fanatickým farářem mlčel. Chtěl dívce obviněné z čarodějnictví pomoci a jedinou cestou bylo zvrátit jednání inkvizičního tribunálu.

Sklonil pokorně hlavu a s hranou pokorou odpověděl: „Asi máš pravdu, Joachime. Vyřiď inkvizitorovi, že jsem ochoten zasednout v tribunálu a pomoci v té bolestné záležitosti. Jak že se ten inkvizitor jmenuje? Je to benediktinský kněz, že?"

Hubená farářova tvář se rozzářila spokojeností. „Ano, urozený pane," chrlil chvatně a poprvé se na Oldřicha přátelsky usmál, „je vždy bolestné vidět, když přijde nějaký věřící o svou nesmrtelnou duši a zaprodá ji ďáblu. Ale ve jménu víry nelze couvnout před odpovědností!" V tu chvíli se za ním prudce otevřely dveře a udeřily ho do zad. Do místnosti vpadl zpocený a zaprášený Diviš. Byl oblečený, jak právě přijel, dokonce ani plášť neodložil.

Farář vztekle uskočil a pak se obočím staženým zlobou chladně pokračoval: „Vidím, urozený pane, že vás opět volají světské povinnosti. Nevadí. Předsedající tribunálu se jmenuje Honorius a je nejlepším saským inkvizitorem. Přišel s osobním doporučením míšeňského arcibiskupa. Teď mne omluvte, uvidíme se zítra. Budu se modlit i za vás, urozený pane!" řekl významně. Pak se uklonil a odešel.

„Mám ho!" nedočkavě vyhrkl Diviš ještě dříve, než těžké dubové dveře zapadly za farářem Joachimem.

„Koho?“ snažil se rychle orientovat královský prokurátor. V duchu zvažoval, jak se má při inkvizičním jednání zachovat. Byla to ošemetná věc.

„Jindřichova vraha,“ trochu popuzeně odpověděl velitel královské družiny. „Už vím, jak to bylo!“

„Nu, tak se posaď, tady máš medovinu, spláchni prach z cesty a řekni, kdes byl a co víš!“

Diviš rychle pověděl o včerejší hádce mezi vojáky i o tom, co se dozvěděl o Hynku Berkovi z Dubě a o Přibíkovi, který mu ráno po vraždě nesl snídani.

„Jel jsem za ním, pán z Dubě Přibíka uklidil do špitálu, aby nebyl na očích. Potvrdil mi, co jsem si už stejně myslel,“ končil vítězoslavně. „Pán z Dubé do něho vrazil při snídani schválně, nechal se polít a pak mu přerazil nos. Předem si to připravil, aby mohl vysvětlit, kde se na jeho šatech vzala krev. Když někomu přerazíte nos, tak krev nezačne téct tak rychle, aby útočníka potřísnila. Nota bene když odletíte do druhého kouta místnosti! Krev na šatech musel mít pán z Dubé už dřív, před snídaní. Já tvrdím, že to byla krev zavražděného Jindřicha!“

Královský prokurátor přimhouřil oči, pravou rukou si hladil vousy a přemýšlel. Pak vzal do ruky pergamen se svými poznámkami a studoval je. Najednou se usmál a pergamen vrátil na stolek vedle křesla.

„Máš pravdu, Diviši,“ řekl uznale. „Bylo to přesně tak, jak říkáš. Ta krev byla Jindřichova.“

„Takže máme vraha?“ rozzářil se velitel královské družiny a jeho zjizvená tvář se roztáhla do širokého úsměvu.

„Bohužel ne,“ zavrtěl hlavou Oldřich. „Krev na šatech pana Hynka svědčí pouze o jiném provinění.“

„Ale…,“ zakoktal se Diviš a jeho úsměv se změnil v nechápavý výraz. „Když to byla Jindřichova krev, je jasné, že on je vrah!“ protestoval.

„Dej upravit sál pro soudní zasedání a přiveď pána z Dubé. Že ho předvolávám. Najednání se všechno dozvíš. Já se jen převléknu a za chvíli tam budu!“

Byl už večer, když královský prokurátor zahájil výslech Hynka Berky. Byl oblečen do svého fialového kabátce, vyšívaného zlatým dracounem, a za jeho křeslem, potaženém rudým suknem, stál Diviš s rukou na jílci meče. Se zájmem sledoval pána z Dubé. Byl přesvědčen o jeho vině a těšil se, jak se bude tvářit, až se všechno provalí.

Oldřich rychle zopakoval, jak bylo nalezeno Jindřichovo tělo. Pak se přísně podíval na pána z Dubé, napil se medoviny a pokračoval: „Při vyšetřování jsem narazil na řadu rozporů. Zjistil jsem, pane z Dubé, že jste se nezachoval jako čestný rytíř. Nemluvil jste pravdu před královským soudem!“

„Co si to dovolujete?“ vyskočil urostlý velmož rudý hněvem. Několik královských vojáků, stojících za jeho lavicí, ho okamžitě obklopilo s napřaženými kopími v rukách.

„Spiknutí!“ křičel Hynek Berka. „To se, pane královský prokurátore, snížíte k tomu, abyste kvůli dvorským pletichám pošpinil nevinného?“

„Nejsem tady proto, abych pletichaní. Soudím pouze viníky. Podle práva a na základě důkazů. Protože si vás jinak vážím, pane Hynku, přejdu vaši poznámku o dvorských pletichách, abych vás nemusel potrestat ještě za urážku našeho krále. Vražda Jindřicha z Donína není skutečně jednoduchý případ. Zvláště, pokud zatajujete fakta. Jak mám potom zjistit pravdu?“ chladně se optal Oldřich.

Pán z Dubé se zatím trochu uklidnil. Zůstal stát a pozorně sledoval královského prokurátora. Víčka měl stažená do úzkých štěrbin, obočí hněvivě vytažené vzhůru a občas tiše zaklel.

„Dám vám ještě poslední šanci, pane z Dubé. Než vás začnu oficiálně vyslýchat jako královský prokurátor, zeptám se vás jen jako Oldřich z Chlumu. Nezatajil jste skutečně nic? Něco důležitého, co by se týkalo Jindřichovy vraždy?“

Pán z Dubé mlčel a v jeho přísně stažené tváři se nehnul jediný sval. Pouze zavrtěl hlavou.

„Dobrá, pane z Dubé, zahajuji oficiální slyšení u královského soudu! Začneme tím večerem, kdy byl Jindřich z Donína zavražděn. Vy jste byl po večeři u něj, v jeho ložnici. Když vám jeho sluha Jakub přinesl víno, hádali jste se. Je to tak?“

„Nebyla to hádka, jen jsme si ostřeji vyměňovali názory. Znáte to sám, pane Oldřichu," zabručel.

„Nebudeme vést spor o slovíčka," souhlasil královský prokurátor. „Tahle věc stejně není podstatná. Tvrdíte, že když jste Jindřicha opustil, ještě žil. Odešel jste do své ložnice a šel spát. Pak už jste nevyšel a co bylo dál, nevíte. Ráno po vraždě jste měl na svém kabátci krev. Podle vás nesouvisela s vraždou, potřísnil vás jeden z vašich vojáků, kterému jste přerazil nos. Jsou to všechno známá fakta?"

„Jsou," zabručel pán z Dubé neochotně. „Jen si vyhrazuji formulaci, že krev na mém kabátci nesouvisela s vraždou podle mne. Ona s ní nesouvisela skutečně, pane královský prokurátore! Nezapomeňte, že pak, když jsem Jindřicha opustil, byl u něj ještě ten venkovan, o němž tvrdíte, že je nevinný. A to Jindřich nesporně žil, to jistě uznáte?"

„Uznám," usmál se Oldřich. „Ani to není v tuto chvíli podstatné. Zeptám se jinak. Byla krev na vašem oděvu skutečně krví vašeho vojáka?"

„To jsem už řekl; nevím, proč se k tomu stále vracíme?"

„Protože jsem zjistil, že jste lhal, pane Hynku!"

Hynek Berka z Dubé zesinal vzteky, ale ještě dříve, než se stačil ohradit, královský prokurátor pokračoval: „Žádné hlouposti! Nezapomeňte, pane z Dubé, že jste před královským soudem! Že to byla krev vašeho služebníka je pohádka, kterou jste si chytře vymyslel, abyste si udělal alibi. Ve skutečnosti to bylo jinak. Když jste později v noci odcházel z komnaty, kde už ležel na zemi zavražděný Jindřich, nevšiml jste si ve tmě, že jste se ušpinil. Ráno se to už nedalo zapřít. Proto jste poslal svého panoše pryč a nechal se obsluhovat jedním ze svých vojáků. Strčil jste do něho, aby vás polil vínem, tvářil jste se naštvaně a v předstíraném vzteku jste ho udeřil do obličeje."

„Kde máte důkaz, pane královský prokurátore, že Jindřichovým vrahem jsem já?" řekl s pohrdáním v hlase pán z Dubé.

„Pomlouváte, protože si s tou vraždou nevíte rady! Vám by se hodilo, abych to byl já, že?"

„Zanechte zbytečných urážek, pane Hynku, není to důstojné," klidně pokračoval královský prokurátor. „Raději si vzpomeňte, jak to bylo. Ráno jste poslal svého panoše pryč. On a možná i jiní vaši vojáci si určitě skvrny od krve na vašem kabátci všimli. Nechcete snad, abych vás ponižoval tím, že je předvolám před tento soud?"

Pán z Dubé mlčel, pouze zabručel: „A dál?"

„Nuže, dávejte pozor na časovou posloupnost! Hned ráno, už když jste posílal svého panoše pryč, jste měl kabátec od krve. Teprve pak jste snídal. Nezdá se vám, že tahle nesrovnalost je více než dobrým důkazem, že jste lhal?"

„Řeči, řeči," vztekal se pán z Dubé. „Nemůžete mne obvinit, protože já jsem Jindřicha nezavraždil! Kde máte důkazy?"

„Nechtě na mně, co mohu a nemohu!" řekl přísně královský prokurátor. Napil se medoviny, na jazyku vychutnal její hořkou chuť a pak sáhl pod stůl. Vyndal truhličku, kterou našel písař Wolfgang. „Vidíte ji, pane Hynku? Stála v Jindřichově ložnici na stole a je prázdná, pokud nepočítáme tohle pečetidlo. Není to trochu neobvyklé? Proč byla na stole zrovna ten večer, kdy jste navštívil Jindřicha? Jindy ji přece měl schovanou v truhle u okna. Proč myslíte, že stavěl na stůl prázdnou truhličku? Nebo nebyla prázdná? To byste měl vědět vy. Vy jste tam ten večer byl!"

„Asi z ní někomu něco dal a pak ji nestihl uložit. Co já vím? Myslíte, že nemám jiné starosti, než hlídat, kdo kde má jakou truhličku," vztekal se Hynek Berka.

„Přišli jste spolu, kdy by z ní tedy něco vyndal? Ne, bylo to jinak. Něco jste mu dal vy a on si to do té truhličky uložil. Když jste odešel, přišel tam ten mladík a hned potom vrah. Proto zůstala truhlička na stole. Když jste do té komnaty přišel v noci podruhé, vzal jste si z ní to, co jste tam předtím nechal!"

Hynek Berka mlčel a se špatně skrývanou zvědavostí sledoval výklad královského prokurátora. Pak zabručel: „A co by to tak mělo podle vás být? Stříbro, zlato?"

„Podívejte se pane Hynku," pokračoval Oldřich a na stůl položil ohořelý roh pergamenu. „To je zbytek toho, co jste dal Jindřichovi z Donína. Listina!"

Pán z Dubě vraštil čelo a pak řekl: „Opakuji, já nejsem vrah. A chci, aby toto mé prohlášení váš písař zapsal!“

„Jak si přejete,“ uklonil se Oldřich. „Ale zpátky k té noci! Vrátil jste se do Jindřichovy komnaty dost pozdě, už byla tma. Venku bylo zataženo, a tak nebylo vidět na krok. Jediné osvětlení byl oheň, který skomíral v krbu. Když jste vešel, zakopl jste o tělo zavražděného Jindřicha. Sklonil jste se k němu a když jste zjistil, že je mrtvý, vstal jste a vzal si z truhličky pergamen. Hodil jste ho do ohně a rychle zmizel!“

„Já ho nezabil!“ opakoval vztekle pán z Dubé.

„V tom s vámi plně souhlasím,“ přikývl královský prokurátor. „I když to zní na první pohled jako nesmysl, právě ta krev dokazuje vaši nevinu. Ušpinil jste si spodní okraj oděvu. Kdybyste ho probodl, jeho krev by vás postříkala mnohem výše!“

„To je pravda,“ vyhrkl bezděčně Diviš. „Pamatuju si, jak jsem kdysi zabil v souboji jednoho zemana. Zasáhl jsem ho do srdce a byl jsem od krve od hlavy až dolů.“

„V kaluži zaschlé krve na podlaze byl otisk vaší boty, pane Hynku,“ pokračoval královský prokurátor. „To dokazuje, že jste do místnosti vstoupil ve chvíli, kdy byl Jindřich už nějakou dobu mrtvý. Rána v jeho srdci nebyla veliká a ještě v ní zůstala vězet dýka. Krev vytékala na podlahu pomalu!“

Oldřich se znovu napil a přísně si měřil brunátného velmože. „Pane z Dubé, ze všech okolností vyplývá, že jste objevil Jindřichovu vraždu už v noci, ale že jste o ní mlčel. Neviním vás z vraždy, ale z toho, že jste se nezachoval jako rytíř. Stalo se to tak, jak jsem právě popsal?“

„Stalo, pane Oldřichu,“ zabručel po chvíli přemýšlení pán z Dubé. „Jak jste na to mohl přijít, pro Boha živého?“

„To není podstatné. Písaři, máš to všechno zapsané?“ optal se královský prokurátor. Chvíli počkal, než doskřípal brk na pergamenu a písař udělal rozmáchlou tečku. Pak se obrátil zpět na pána z Dubé. „Zasluhujete trest. Lhal jste soudu. Navíc při vyšetřování vraždy. V takovém případě stanoví staré zemské právo trest veřejné ztráty cti nebo vysokou pokutu. Předpokládám, že zvolíte peněžní trest!“

Pán z Dubě se ošil, byl sice rád, že ho Oldřich nespojuje s Jindřichovou vraždou, ale na druhou stranu mu slova vysoká pokuta nezněla zrovna příjemně. Mlčel a čekal.

„Z moci úřadu, kterým mne pověřil náš král, jsem rozhodl," pokračoval Oldřich, „že zaplatíte do královské pokladny pokutu deset kop stříbrných."

Pán z Dubé v duchu rychle počítal. Ne, ta pokuta nebyla nízká, ale mohlo to dopadnout hůře. „Pokud trest přijmu, bude celá věc na věčné časy pohřbena, jako kdyby se nestala?" optal se váhavě.

„Samozřejmě, přesně podle starobylého práva," potvrdil královský prokurátor. „Budete mít opět čistý štít poctivého rytíře!"

„Dobrá!" zabručel pán z Dubé. „Ať je tedy po vašem." Vstal a chystal se k odchodu.

„Ještě drobnost," zastavil ho královský prokurátor. „Neodvážím se spekulovat o obsahu listiny, kterou jste zničil. Troufám si ale tvrdit, že určitě nebyla z těch, které by se mohly dostat do rukou královskému úředníkovi."

Pán z Dubé hleděl upřeně na Oldřicha. Vrátila se mu jeho bývalá jistota a klid. Mírně se usmál, přikývl a dodal smířlivě: „Tak nějak to asi bude, už se přesně nepamatuji! Ostatně sám jste řekl, že pokud zaplatím pokutu, bude celá ta věc navždy pohřbena. Když se vše vysvětlilo, rád bych vás požádal, pane královský prokurátore, abych mohl zítra ráno odjet. Hon se nepovedl a já mám své povinnosti."

„Byl bych vám zavázán, pane Hynku," řekl přátelsky královský prokurátor, „abyste tu vydržel ještě jeden jediný den. Odjeďte pozítří! Doufám, že zítra případ vraždy pana Jindřicha uzavřu."

Pán z Dubé se na chvilku zamyslel a pak velkoryse přikývl. Otočil se, až za ním zavlál jeho šedý plášť s vyšitým erbem, a rychle odcházel ze sálu. Ve dveřích se srazil s panošem Otou, který spěchal a šlechtice si nevšiml. Mladík měl co dělat, aby uhnul pádné ráně, kterou si pán z Dubě chtěl vylít vztek.

Ota se obratně prosmýkl do sálu a hnal se k Oldřichovi. Došel k jeho křeslu, uklonil se a zadýchaně šeptal: „Vrátil se náš voják z Lipé. Kupec tu dýku poznal. Pamatuje si přesně, komu ji prodal."

Protože se odmlčel, pobídl ho královský prokurátor netrpělivě, aby pokračoval.

„Inu, urozený pane,“ trochu neochotně se ošil panoš, „prodal ji prý vašemu švagrovi, panu Markovi z Vartemberka!“

XIII.

Oldřich se rozhodl, že Marka z Vartemberka nebude vyslýchat na veřejném soudním zasedání, ale nejdříve si s ním pohovoří mezi čtyřma očima. Teď seděl jeho švagr proti němu v křesle a vzpurně se mu díval do očí. „Ano, tu dýku jsem koupil," potvrdil, když na něho královský prokurátor udeřil. „Ale je to jinak, než si myslíš!"

„A jak je to?" zeptal se trochu trpce královský prokurátor.

„Abys věděl, Oldřichu, koupil jsem ji pro tebe. Blíží se Vánoce a já chtěl mít pěkný dárek. Kupec nabídl dobrou cenu a tak skvostnou práci jsem dlouho neviděl. Zaplatil jsem, odnesl do své ložnice a schoval do truhlice. Pochopíš, jaké bylo mé zděšení, když jsem dýku ráno uviděl vraženou do srdce pana Jindřicha!"

Královský prokurátor hleděl zkoumavě do mladého obličeje a přemýšlel, zda může Markovi věřit. Jeho slova zněla upřímně. Ale s kolika upřímnými slovy, maskujícími zločin, se již setkal ve svém úřadu? Dobře věděl, jak snadné je lhát. Chce to jen pevné nervy, rychlý úsudek a hlavně umění přesvědčivě hovořit. Tak rád by Markovi věřil.

„To mně tak málo důvěřuješ, že ses mi s tím nemohl svěřit sám?" optal se po chvíli s výčitkou v hlase.

„Ztratil jsem hlavu," přiznal mladík. „A pak, nevěřil jsem, že se na to přijde. Kupci odjeli a nikdo u mě dýku neviděl. Jako dar už stejně neměla cenu. Raději jsem oželel i ty peníze, co stála. Takže…" zarazil se, když uviděl pochybnosti v prokurátorově tváři a pak vyhrkl: „Ne, já ho nezabil. Skutečně ne!"

„Pokud nikdo neviděl, že ji kupuješ, pak jsi vrahem ty," řekl chladně královský prokurátor. „Jedině pokud by někdo věděl, že jsi ji koupil a uložil ve své ložnici, dalo by se snad, opakuji snad, uvažovat, že jsi nevinný. Mohl ti ji vzít někdo jen tehdy, pokud o ní věděl. A pak s ní zavraždit Jindřicha."

„Počkej," uvažoval rychle mladý Vartemberk. „O cenu jsem smlouval s kupcem u jeho vozu. Na nádvoří u konírny. To místo je ukryté za zdí, z nádvoří tam určitě vidět není. Ale pokud by někdo byl v konírně, mohl nás vidět a slyšet."

„A byl tam někdo?"

„To nevím," zavrtěl mladík hlavou. „Je ovšem možné, že kupec někomu řekl, že mi dýku prodal. Možností, jak se to vrah mohl dozvědět, je víc. Když o tom přemýšlím, teď teprve vidím, jaká to byla hloupost mlčet!"

Královský prokurátor přemýšlel. Situace mladého Vartemberka teď nebyla jednoduchá. Připouštěl, že by jeho švagr musel být pořádný hlupák, aby tam dýku nechal, pokud vraždil. A to Marek nebyl. Jenže něco jiného je úvaha a něco jiného řeč zákona. Pokud by se nepodařilo najít a usvědčit skutečného vraha, bude podle zemského práva za vraha považován mladý Vartemberk, protože zatajil, že jeho byla vražedná zbraň.

„Proč se pak vrah nepokusil prozradit, že ta dýka je tvá?" uvažoval královský prokurátor. „Zbavil by se definitivně nebezpečí, že by mohl být odhalen!"

„Podezření zatím na nikoho nepadlo. Pokud nepočítám toho venkovana. Tuhle informaci si může vrah schovávat jako pojistku, kdyby ses kolem něj začal točit, Oldřichu."

„To máš jistě pravdu," souhlasil královský prokurátor. „Veřejně jsem už prohlásil, že Martina Palici za vraha nepovažuji a že podezírám někoho z urozených hostů. Hynek Berka i Jaroslav nejsou hlupáci a kdyby chtěli, našli by způsob, jak to naznačit. Ale oni to neudělali. Co je ovšem zajímavé," zabručel královský prokurátor spíše pro sebe, „na návštěvu toho saského kupce na Grabštejně mne upozornil místní purkrabí."

„Manhart z Lesné?" vykřikl překvapeně mladý Vartemberk. „Tak od něho víš, že jsem tu dýku koupil!"

„Ale ne. Mého panoše to napadlo mnohem dříve, než jsem o tom s purkrabím mluvil. Marku," pokračoval královský prokurátor, „ať o tom přemýšlím, jak chci, nevidím v tuto chvíli nic, co by svědčilo v tvůj prospěch."

Mladý Vartemberk chvíli tiše pozoroval praskající plameny v krbu, pak se otočil ke královskému prokurátorovi. „Já jsem ten mord nespáchal a mohu to dokázat!"

„Jak?"

„Tu noc," začal tiše, „jsem nespal ve své ložnici. Skoro až do rána jsem byl s jistou ženou. Nevzdálil jsem se od ní ani na vteřinku.

Proto jsem nemohl vraždit! Sešli jsme se po večeři a rozešli se za svítání. To už byl Jindřich mrtvý. Hlavně proto jsem ti neřekl, že ta dýka byla má. Nechtěl jsem o téhle trapné věci hovořit!“

„Od kdy tajíš své úspěchy u žen?“ usmál se královský prokurátor. „Jsi svobodný, co je na tom, když se pomiluješ s nějakou děvečkou?“

„Nepomiloval jsem se s děvečkou,“ opáčil mladík.

Královský prokurátor si rychle prošel osazenstvo hradu. Kromě děveček tu žila jediná dáma z vyšších vrstev. Manželka purkrabího Kateřina. Oldřichovi se znovu vybavil její plný výstřih a i když si neuměl vysvětlit proč, bodl ho osten žárlivé ješitnosti. Ta žena uměla muže přitáhnout, vyzařovala z ní nenasytná smyslnost.

„Paní Kateřina?“ optal se „S tou jsi byl tu noc? S vdanou ženou?“

„Ano, s tou,“ odpověděl tiše Marek. „Jenom prosím, Oldřichu, až ji budeš vyslýchat, ať to není veřejně! Nerad bych ji kompromitoval, její muž se to nesmí dozvědět. Rytíř by nikdy neměl ohrozit čest své dámy. Ale v tomhle případě snad…“

„Mohu tě ujistit, že tu věc vyřídím diskrétně,“ usmál se královský prokurátor. „Pokud však vím, s její počestností to není zase tak žhavé, aby sis musel dělat vrásky! Mohl se purkrabí dozvědět o vaší schůzce?“

„Těžko,“ začervenal se Marek upřímným studem. „Spali jsme v komůrce po katovi nahoře nad maštalí. Víš, Oldřichu, asi před třemi týdny umřel a teď je tam prázdno. Místní se tam tak trochu bojí, světnice po katovi! Nehrozilo nebezpečí, že by nás tam někdo překvapil. Paní Kateřina zjistila, že její muž musí hned po večeři pryč. Měli jsme spoustu času pro sebe. Vrátit se měl až ráno, ale stejně se bála vzít mě k sobě.“

„Tu noc, co se stala vražda, nebyl purkrabí Manhart na Grabštejně?“

„Totiž,“ zakoktal se mladý Vartemberk, „podle paní Kateřiny měla být jeho cesta tajná. Věděl o ní jenom pan Jindřich. Ale druhý den jsem se dozvěděl, že purkrabího v noci na hradě viděli. Manhart i jeho žena spí ovšem každý zvlášť. Paní Kateřina mi vyprávěla, jak ji rušilo to jeho věčné noční vstávání. Chodíval kontrolovat stráže a

měl vůbec fůru povinností. Proto jí pan Jindřich už na jaře přidělil vlastní komnatu.“

„Praktické,“ usmál se v duchu královský prokurátor. „Pokud ji chtěl mít Jindřich pro sebe, bylo to tak snazší!“

„Uvidím, co se dá dělat,“ řekl nahlas a dost nelaskavě mladíka propustil.

Hned jak za mladým Vartemberkem zapadly dveře, zavolal si panoše Otu. „Je už sice večer, ale mám pro tebe ještě jeden úkol,“ oznámil s úsměvem. „Myslím, že úkol příjemný!“

„Mám zase vyslechnout nějakou děvečku, urozený pane?“ optal se s hranou lhostejností v hlase mladík.

„Zajdeš za paní Kateřinou. Požádáš ji, aby ke mně přišla, ale tak, aby ji nikdo neviděl!“

„To jsou věci,“ zavrtěl panoš hlavou. I když mu v očích svítily veselé ohníčky, vážně se optal svého pána. „Myslím, že o tomhle úkolu bych neměl vyprávět doma na Bezdězu? Zvláště před paní Ludmilou, že?“

Královský prokurátor sebral ze stolu hliněnou číšku a naznačil, jako by ji chtěl hodit mladíkovi na hlavu. Panoš se smíchem dělal, že uhýbá.

„Zasloužil bys, abych ji skutečně rozbil o tvou drzou hlavu. Jde o výslech. Důvěrný, ale strašně důležitý. Nikomu ani muk. Teď maž!“

Trvalo hodnou chvíli, než panoš Ota paní Kateřinu přivedl. „Musel jsem čekat, až purkrabí odejde,“ vysvětloval.

Černovlasá žena se rozpačitě uklonila a zpod přivřených víček se zvědavě rozhlížela po místnosti. Její hraná nejistota vzrostla, když královský prokurátor nařídil Otovi, aby je opustil.

„Nesluší se, urozený pane,“ namítla pokorně, „aby vdaná žena navštěvovala tajně cizí muže. Proč o našem hovoru nesmí vědět můj manžel?“

Oldřich si ji zkoumavě měřil. Měla na sobě prosté šaty upnuté až ke krku, jež jí mnohem lépe slušely než ty včerejší. Přes uměřený střih nechaly vyniknout její souměrné postavě a jednoduše nalíčený obličej působil svěžím dojmem.

„Jsem královský prokurátor a vyšetřuji vraždu. Ty, paní Kateřino, jsi důležitý svědek.“

„Přesto by tu měl být s námi někdo třetí, aby dosvědčil, že se zde děly věci pouze počestné. Musím dbát na svou pověst, jsem přece vdaná žena!“ odpověděla a s hranou cudností sklopila dlouhé řasy. To, jak sladce hovořila, královského prokurátora naštvalo.

„Na svou pověst jsi měla myslet dřív,“ vybuchl. „O tvých milencích si vyprávějí i v čeledníku. Tajně tě vyslýchám právě proto, abych chránil tvou čest, pokud je to ještě vůbec možné!“

„Nerozumím vám ani slovo,“ odpověděla chladně. „Co mi chcete naznačit, urozený pane?“

„Kde jsi byla v noci, co se stala ta vražda?“

„Kde by mohla být počestná žena v noci? Přece doma ve svém loži. Se svým zákonitým manželem!“

„Kateřino,“ zadíval se přísně do její přitažlivé tváře, „musím tě upozornit, že tu zastupuji krále. Tvou povinností je mluvit pravdu! Jinak se dopustíš zločinu a budeš potrestána. Jak to bylo ve skutečnosti?“

„Nevím, co po mně chcete,“ zavrtěla hlavou.

„Tu noc jsi nemohla být se svým mužem, protože jsi ji strávila s Markem z Vartemberka!“

„Co si to dovolujete?“ vykřikla hněvivě. „Je pravda, že mi Vartemberk nadbíhal, ale já jsem počestná žena! Můj muž potvrdí, že jsem se celou noc ani na chvilinku nevzdálila z domu!“

Královský prokurátor mlčel a zamyšleně si ji prohlížel. Chápal, že osobní sympatie mohou ovlivnit úsudek o druhém a o téhle ženě si myslel, že je dorota. Ale její obrana mu připadala upřímná. Na druhou stranu hovořila příliš sebejistě. Jako kdyby měla některé odpovědi předem nacvičené. Proč také ne? Nevěrné ženy musejí umět lhát a Oldřich by byl hlupák, pokud by si myslel, že se Kateřina bude dobrovolně zpovídat ze svých hříchů.

„Kateřino,“ začal znovu. Přitom se přátelsky usmál. „Nechci tě obviňovat z cizoložství a slibuji, že vše, co mi řekneš, zůstane pouze mezi námi. Jde mi o jedinou věc. Potřebuji znát pravdu! Můžeš pro tu noc, co se stala vražda, potvrdit alibi panu z Vartemberka. Bude to

informace výhradně pro mne. Nikoli pro soud, ani pro nikoho jiného. Můžeš to alibi potvrdit?“

„Nikoli, urozený pane, to skutečně nemohu!“

„Říkáš, žes byla celou noc se svým manželem! Já slyšel, že měl být celou noc mimo hrad. I ty jsi to tvrdila!“

„Kdo vám řekl takový nesmysl?“ opáčila překvapeně. „Celá posádka potvrdí, že byl zde. Každou noc kontroluje stráže a určitě ho všichni viděli. Kdyby odjel, musela by si toho všimnout stráž u brány. Viděli ho odjíždět?“

„Máš pravdu,“ odpověděl pomalu Oldřich. „Ale přesto,“ dodal skoro prosebně. „Na tvé odpovědi závisí život člověka. Chceš si ho vzít na svědomí?“

„Nemohu si brát na svědomí cizí vinu, protože říkám pravdu, urozený pane! Přejete si vědět ještě něco?“

„Můžeš jít,“ řekl unaveně. Kateřina vstala, uklonila se a beze spěchu odcházela. Oldřich si nalil další pohár medoviny a obrátil ho do sebe. Medovina byla trpce sladká, ale necítil její příjemnou chuť. Nevěřil Kateřině. Copak se dalo věřit cizoložné ženě? Z chodby uslyšel přes zavřené dveře tlumené hlasy, které rychle ztichly.

Výpověď té ženy mohla pro Marka z Vartemberka znamenat i cestu na popraviště. Zahleděl se do krbu a přemýšlel, protože mnoho věcí do sebe nezapadalo. Čím více toho věděl, tím méně to dávalo smysl. Marek z Vartemberka, nebo Kateřina? Kdyby Kateřina lhala, proč by to dělala? Mohla chránit svou pověst, ale mohla také lhát na příkaz někoho třetího. Třeba Jaroslava z Donína. Smrtí bratra získá Grabštejn a kdo ví, co mohl slíbit purkrabímu, pokud mu pomůže zničit pána z Vartemberka? Konec konců ani pán z Dubé není úplně ze hry venku! V úvahu je samozřejmě třeba brát i to, že vraždit mohl mladý Vartemberk. Nikdo neviděl, jak dýku kupuje a třeba ho nenapadlo, že by se dal díky ní usvědčit!

Královský prokurátor těžce vzdychl, vzal ze stolku pergamen a připsal další poznámku. Vrzly dveře. Do místnosti nahlédla štíhlá tvář lemovaná světlými nakadeřenými vlasy. Oči zvědavě přejely po místnosti. „Už odešla?“ zeptal se panoš Ota překvapeně.

„Samozřejmě, je to pár minut.“

„Že jsem ji nepotkal," divil se mladík. „Urozený pane, právě se vrátili naši vojáci. Zjistili, kdo byl ten neznámý mrtvý. Ten čtvrtý, oblečený. Skutečně je to místní člověk. Ztracený čihař Kryštof. Má za ženu dceru šenkýře z Hrádku."

„Ano, vzpomínám si," zabručel královský prokurátor a chtěl ještě cosi napsat, ale zarazil se, odložil pergamen a přimhouřil oči. Přemýšlel. Polohlasně bručel: „Asi je viděl… zabili svědka, to se stává. Ale nechali mu šaty, sice obyčejné, jenže pořád by za ně něco utržili. Proč mu je nechali?" Pak zvedl oči a optal se panoše: „Proč mu sakra ti lupiči nechali šaty a ty tři vojáky svlékli?"

„Třeba spěchali a už to nestihli," nadhodil panoš Ota. Ale vzápětí zavrtěl hlavou: „Nesmysl, když mohli těla ukrýt, měli čas ho i svléknout."

„No právě. Šaty poškozené nebyly, toho čihaře vrahové zranili šípy a pak ubili sekerou. Proč si jeho oděv nevzali?"

„Získali tučnou kořist od těch tří zavražděných vojáků. Peníze určené pro pana Jindřicha! Třeba jim to stačilo."

„Nesmysl. Ty tři vojáky přece svlékli. Lupiči bývají chamtiví a nikdy nemají dost, to přece víš. Proč si vzali šaty vojáků a ne toho čihaře?"

„Třeba proto, že potřebovali vojenský oděv. A možná i pláště s erbem pánů z Donína. Aby mohli s těmi penězi nepozorovaně zmizet. Kdo by si na grabštejnském panství všímal vojáků s donínským erbem?"

„Nebo," zarazil ho Oldřich a vstal. Založil ruce za zády a nervózně přecházel místností. „Ano, to je ono!" vykřikl nadšeně. „Mám to! Hned mi připrav koně. Vezmu si čtyři vojáky, to jako doprovod stačí. Ty zůstaň na hradě a pokus se zjistit, jestli někdo neviděl mladého Vartemberka s paní Kateřinou. Diviš ať zajede za čihařovou ženou, řekne jí o smrti manžela a dají kopu stříbrňáků. Tady je měšec," řekl a vytáhl ze své truhly malý kožený váček, převázaný červenou šňůrkou a zapečetěný tmavě zeleným voskem.

„Kam chcete jet tak pozdě v noci, urozený pane?" nedala panošovi zvědavost.

Královský prokurátor sáhl ještě jednou do truhly a vytáhl další z popsaných pergamenů. Rozbalil ho a chvíli v něm hledal. „Pojedu za

mužem, který se jmenuje Petr, řečený Soudek. Vlastní zájezdní hospodu v Chrastavě. Velikou hospodu, přímo na hlavní cestě do Liberce. Je na seznamu, který udělal písař. Tady jsou jména všech, kteří navštívili Grabštejn v den vraždy.“

„On vraždil?“

„Samozřejmě ne, Oto, ale odpoledne hovořil s Jindřichem, řekl mu něco, a já si myslím, že vím co. Kvůli tomu zemřeli ti vojáci a kvůli tomu zamordoval náš neznámý Jindřicha z Donína. Musím si to ověřit.“

XIV.

Diviš znal cestu podle Otova popisu a i když už se stmívalo, mohl cválat rychle. Projel Oldřichovem, u smrčiny odbočil z hlavní cesty a sjel do údolíčka, kde stála na mýtině čihařova chalupa. Eliška byla ještě vzhůru, oknem prosvítalo blikavé světlo louče.

Údery kopyt se dutě rozléhaly večerním tichem a tak ještě než dojel k domu, otevřely se dveře a vyšla drobná černovláska se sekerou v ruce, zaclonila si oči a pohledem se snažila proniknout tmu.

Když Diviš před ní zarazil koně, usmála se a pozdravila ho. „To jste vy, pane Diviši," řekla překvapeně.

„Co tady děláš, Marto? Vlastně jedu za tvou sestrou," trochu neohrabaně vysvětloval. Při hovoru s ženami mu chyběla panošova lehkost a jistota. Raději velel vojákům.

„Jen pojďte dál, pane. Víte," vysvětlovala, „Eliška už ví o Kryštofově smrti. Odpoledne přivezli vaši vojáci jeho tělo do Hrádku. Tak jsem si vzala plášť a hned běžela za ní."

V jizbě se válel štiplavý kouř z ohniště, na němž se v kotlíku ohřívala voda. Na lavici u stěny seděla Eliška, oči zarudlé od pláče. Přesto však vstala, aby přivítala hosta. Lemem suknice otřela jediný hliněný pohár, stojící na kraji stolu a ze džbánu nalila trochu řídkého světlého piva. „Prosím," špitla.

„Seď, paní," rozpačitě se usmál Diviš. Najednou nevěděl, co udělat. Nakonec si pohár vzal, rychle se napil a pochválil pivo. Přešlápl a i když pro něho byla smrt denním chlebem, vnímal hrůzu, kterou jeden zmařený lidský život znamenal. Nevěděl, jak začít a pocítil lítost k té drobné těhotné dívce. Odkašlal si a trochu drsně řekl: „Tvá sestra říkala, že už víš, co se stalo. Je mi to skutečně líto. Můj pán, královský prokurátor, ti proto posílá nějaké peníze," chvatně sáhl k opasku, odvázal váček a položil ho na stůl. Pak se nemotorně uklonil a chtěl odejít, skoro jako by utíkal.

„Počkejte," chytla ho ve dveřích za rukáv Marta. „Pospícháte hodně?"

„Ani ne," zabručel Diviš a otočil se. Eliška zůstala sedět na lavici a rukama si utírala slzy. Ne, teď ji peníze nezajímaly a celou

císařovu pokladnici by bez zaváhání vyměnila za život svého Kryštofa.

Marta Diviše usadila na rozviklanou stolici, stojící vedle nízkého lože, vystlaného senem a pokrytého několika kusy plátna. Pak došla ke stolu a měšec rozvázala.

„Nemusíš to počítat," řekl Diviš. „Rovná kopa."

„Tolik? Vždyť to je celé jmění. Za to se dá koupit kráva, pár ovcí, slepice a ještě hodně zbyde!"

„Tvá sestra to teď nebude mít lehké," přikývl chápavě Diviš. V duchu se však cítil mizerně. Dělat skutky milosrdenství by raději přenechal jeptiškám. Jenže pan Oldřich poručil, tak tu věc musí vyřídit. Peníze předal a mohl by jít zase po svých. Místo toho tady sedí, tváří se lítostivě a mluví o věcech, které by ho vůbec zajímat neměly. Jenže ho zajímaly. Nevěděl proč, ale strachoval se najednou o nenarozené čihařovo dítě. Strachoval se o ty dvě dívky. Snad poprvé poznal, co je to bát se o někoho jiného.

„Poděkujte prosím svému pánovi," ozvala se tiše Eliška. „Ale nevím, jestli to vůbec mohu přijmout. Proč by mi královský prokurátor dával peníze? Nikdo mi nikdy nic zadarmo nedal. A já se mu nemohu nijak odvděčit!"

„O to nemusíš mít strach," usmál se Diviš. Nervozita pomalu mizela. „Je běžné, že vrah, zvláště pokud má nějaký majetek, platí pozůstalým odškodné za prolitou krev."

„Vy jste už Kryštofova vraha chytili?" zvolala dívka překvapeně.

„Zatím ne, ale můj pán už asi ví, kdo to spáchal. Alespoň mi to říkal jeho panoš. Ota, toho přece znáš Marto?" podíval se trochu nahněvaně na drobnou černovlásku, protože si vzpomněl na předvčerejší noc v šenku a pak vstal. „Už musím jít!"

„Jak mi může vrah platit odškodné, když jste ho ještě nechytili?" vrtěla Eliška hlavou. „Tomu nerozumím. Ale věřím, že to tak má být!"

„Netrap se tím," usmál se Diviš. „Ať se to narodí zdravé! Kluk nebo holka?"

„Modlím se k Bohu, aby to byl kluk. Bude se jmenovat Kryštof a bude po otci. Vím to!"

„Bůh tě provázej. A tebe," obrátil se na Martu, „tebe také!"

„Pane Diviši," ozvala se Marta. „Mohu vás požádat o laskavost? Slíbila jsem otci, že se do půlnočního troubení vrátím. Hodně jsem se tu zdržela. Venku v noci člověk nikdy neví, co se může stát. Nedoprovodil byste mne kus cesty?"

„Teď už si člověk nemůže být jistý ani ve dne," zaštkala Eliška. „Můj Kryštof odcházel ráno, a vidíš, jak dopadl?"

„Už na to nemysli," konejšil ji Diviš. „Tak to na světě chodí. Lidé umírají a zase se rodí noví. Ty přece nezůstaneš sama. Nosíš jeho dítě. V něm bude žít tvůj Kryštof dál!"

Eliška vstala, došla k Divišovi, proti jeho vysoké urostlé postavě byla jako dítě. Vzala ho za ruku, přitáhla si ji ke rtům a políbila. Diviš sebou prudce trhl, až se dívka zapotácela. „Děkuju, pane." špitla trochu ulekaně. „Máte pravdu, život jde dál. Ale stejně…, jděte už, máte před sebou dlouhou cestu."

Vyšli ven. Diviš pískl na prsty a jeho kůň, který se zatím pásl na nedalekém trávníku, zvedl hlavu, zastříhal ušima a pak přiklusal. „Nejdřív já," usmál se Diviš. Vsunul nohu do třmenu a vyšvihl se do sedla. Pak se sklonil, chytil dívku v podpaží a lehčeji zdvihl k sobě. Obkročmo ji posadil před sebe.

„Takhle to bude, Marto, nejpohodlnější," vysvětloval. Pobídl koně ostruhami a vyrazil. Nejdřív jenom lehkým klusem, aby si dívka na jízdu zvykla. Jenže záhy se ukázalo, že to tak jednoduché nebude, protože Marta neměla s jízdou v sedle zkušenosti a každou chvíli klouzala dolů. Proto ji Diviš obejmul kolem těla a pevněji sevřel uzdu. Takhle se jim jelo snáze, i když Diviš musel vynaložit více síly.

Konečně nabrali správný rytmus. Diviš si uvědomil, že na svých pažích cítí doteky jejího těla a když kůň přeskakoval kládu či výmol, Martu to vždy trochu vyhodilo a jeho ruce se dotkly dívčiných ňader. Bylo to příjemné a Diviš se přistihl, že vede svého koně schválně na nerovná místa.

Cválali mlčky, protože Marta měla co dělat, aby se udržela v sedle a Diviš nebyl zvyklý zbytečně klábosit. Najednou dívka vzdychla bolestí. „Prosím, pane, nemohl byste mě tu někde nechat?

Už nemohu! Chvíli si odpočinu a pak to dojdu sama. I tak jste mi hodně pomohl, ale nechci vás dál zdržovat.“

Nebyli už daleko od Hrádku. Diviš ještě kousek popojel a zastavil na malé mýtině, obklopené vysokými smrky, v noční tmě podobnými hradbě. Cesta před nimi sbíhala ze svahu do údolí, kde už viděli střechy městečka. V některých domech se ještě svítilo a Hrádek vypadal z dálky jako veliká slunečnice, na níž sedí desítky světlušek.

Diviš sundal plášť a rozprostřel ho do mechu na zem u velikého spadlého buku. Pak pomohl dívce dolů s koně. Usadil ji a zabručel na vysvětlenou: „Je chladno. Sedět na zemi by nebylo dobré.“

Marta mlčela a zvědavě si ho měřila. Tlumené měsíční světlo se odráželo v jejích očích a krášlilo unavený obličej. Diviš odvázal od sedla brašnu, v níž měl nevelkou hliněnou lahvici. Uvolnil dřevěnou zátku a lahvici podal Martě. „Voda s medovinou,“ dodal na vysvětlenou.

Dívka se žíznivě napila. „Dělám vám jenom starosti,“ vzdychla.

„Nikam nepospíchám, máme před sebou celou noc,“ odpověděl, ale vzápětí na sebe dostal strašný vztek. Uvědomil si dvojsmyslnost své odpovědi. Rychle zakoktal, že na to dojet do Hrádku to bohatě stačí.

Dívka se usmála. „Vím, jak jste to myslel,“ řekla vesele. „Vy nejste jako panoš vašeho pána!“

Diviš opět ucítil ten žárlivý osten a trochu naštvaně vstal, aby přivázal brašnu zpět k sedlu.

„Abyste věděl,“ řekla dívka tiše, „nemilovala jsem se s Otou!“

Diviš se zarazil a pomalu se otočil. „Proč mi to říkáš? To je snad tvoje věc. Tvoje a Otova!“

„Já jenom, abyste si o mně nemyslel nic špatného. Nejsem k maní pro každého a za pár laciných lichotek se neprodám.“

Diviš se k ní vrátil, sedl si na zem a zamyšleně si ji prohlížel. Najednou se hlasitě rozesmál, plně a upřímně. „Tak tys dala Otovi košem? No to se mu už dlouho nestalo! Proto byl ráno tak zaražený. A já myslel, že únavou.“

Marta se zamračila. „Co je na tom k smíchu? Když má dívka jako jsem já pancharta, není život snadný. Každý chlap si hned myslí, že mi může vlézt pod sukně.“

„Promiň, já se směju Otovi,“ vysvětloval Diviš. „Ale rozumím ti asi víc, než si myslíš,“ dodal a sklopil hlavu. „Víš,“ dodal po chvíli ticha, „já jsem byl taky panchart!“

Ztichli. Seděli tak dlouhé minuty, choulili se do svých šatů a myšlenek. Dívali se do údolí, kde pomalu zhasínala světla. Lidé šli spát.

„Udělala jsem v životě už hodně chyb a tohle je možná další,“ ozvala se tiše dívka. „Otovi jsem nevěřila, ale vám, pane Diviši, vám bych věřila určitě!“

Diviš se občas pomiloval s nějakou holkou, kterou si zaplatil, ale to bylo něco jiného. Marta mu nabízela krásné tělo a navíc snad i svůj cit. Dostal strach.

„Neměl bych zneužívat situaci,“ zabručel. „Navíc jsi po té jízdě na koni asi pěkně utahaná, takže…“

„Děvče jako já musí vydržet mnohem víc, než je hodina na koni,“ usmála se. Překulila se k Divišovi a obejmula ho. Sama si nerozuměla, nedávno přísahala, že nechce už žádného muže.

„Nevšimla sis mého obličeje?“ zabručel Diviš nerozhodně.

Marta pohladila jizvu, jež se táhla od oka přes tvář až ke krku. „Sluší ti, Diviši,“ řekla mazlivě a pak ho políbila.

Diviš ji pevně objal a opatrně položil na zem na svůj plášť. Trochu nemotorně ji hladil, asi jako když kněz otevírá žaltář. Ještě vteřinku váhal, protože dobře věděl, že pokud to udělá, nebude to rozkoš jen pro jednu noc. Najednou si uvědomil, jak strašně moc touží po tom, mít svou rodinu. Nemotorné váhání bylo to tam. S překrásným pocitem něčeho blízkého a milého si ji vzal rázně a něžně.

Voják, doprovázející královského prokurátora, bušil ratištěm kopí na zavřená vrata zájezdního šenku. Nebylo ještě tak pozdě a do Chrastavy dorazili rychle, protože cesta, po níž jezdívali kupci, byla

pohodlná a dobře udržovaná. „Otevřete," křičel z plna hrdla. „Družina královského prokurátora čeká!"

Netrvalo to ani minutu, když kdosi odsunul se skřípěním závoru a vrata se rozevřela. „Račte dál, urození páni, račte," ukláněl se pacholek. „Můj pán tu bude hned, račte zatím dál. Já se vám postarám o koně. Moje žena hned zapálí louče. Tudy prosím," vedl Oldřicha přes veliký dvůr k přízemnímu, ale velice rozlehlému stavení. Otevřel dveře do šenku, kde už se svítilo a čilá dívka upevňovala louče do železných držáků na stěnách.

„Tady jsem, čím vám mohu posloužit?" udýchaně drmolil vysoký muž středního věku s ryšavými vlasy a vousy, oblečený do kabátce z kvalitního zeleného sukna.

„Ty jsi šenkýř Petr řečený Soudek?" ptal se trochu nedůvěřivě Oldřich a prohlížel si jeho štíhlou postavu.

„Ano, ano, urozený pane, je to tak. Říkají mi Soudek, ale nejsem žádný tlusťoch. Co vám mohu nabídnout?"

„Mně horkou medovinu a mým mužům nech přinést pivo. Ty zůstaň zde. Chci se tě na pár věcí zeptat."

Šenkýř luskl prsty na svého pacholka, který odklusal všechno zařídit. Pak se obrátil ke královskému prokurátorovi a vyčkával.

Oldřich si ho klidně měřil, pak se usmál a vybídl ho, aby se posadil ke stolu proti němu. „Nech přinést dva poháry," nařídil.

„Taková čest!" vzdychal šenkýř spokojeně. Pak křikl na dívku: „A přines trochu sýra a placky! Tak, urozený pane, to jídlo, to je na můj účet. Co byste rád věděl?"

„To odpoledne, kdy zavraždili pana Jindřicha z Donína, majitele sousedního panství, jsi byl na Grabštejně. Proč?"

Šenkýř zavrtěl překvapeně hlavou. „Jste dneska už druhý, kdo se mě na to ptá."

„Druhý? Kdo byl přede mnou?"

„Záhy po obědě přijel jeden voják od pána z Donína. Podle erbu na plášti jsem zjistil, že patří k družině jeho bratra Jaroslava. Parohy v erbu pana Jindřicha jsou modré a tyhle byly zlaté. Vysvětloval, že hledá své kamarády a přijel se na ně optat, jestli o nich nevím."

„Jak to, že tak dobře znáš oba erby?"

„Neznal jsem je. Proč taky? Jak je to s těmi barvami mi vysvětlil až pan Jindřich. Právě to odpoledne, na které se ptáte, urozený pane.“

„Proč si tě pozval na Grabštejn?“

„Před několika týdny se u mě v šenku zastavili tři vojáci. To jsem ještě nevěděl o těch barvách. Ale že mají na plášti erb pána z Donína, to jsem poznal.“

„A čí byli, Jindřichovi, nebo Jaroslavovi?“

„Patřili k družině jeho bratra Jaroslava. Parohy ve znaku měli zlaté. Pojedli, popili, jeden z nich se pohádal s mým čeledínem, dobře zaplatili a odjeli. Nic zvláštního. Ale za nějakou dobu sem přijel jiný voják z Grabštejna. Že prý jezdí po kraji a všude se vyptává, jestli někdo neviděl ty tři vojáky pana Jaroslava. Když jsem mu popsal své hosty, usmál se a řekl, že to jsou oni. Hned odcválal. No, a to ráno, co zavraždili pana Jindřicha, pro mě přijel ten voják znovu, že mám s ním hned jet na Grabštejn. Prý mi jeho pán tu cestu dobře zaplatí, litovat nebudu.“

„Setkal ses přímo s panem Jindřichem?“

„Samozřejmě,“ odpověděl důležitě šenkýř. „Znovu jsem mu opakoval všechno, co jsem věděl. On mi vysvětlil ty barvy a pak se ptal, jak ti tři muži vypadali. Mám na obličeje dobrou paměť. Hned jak jsem začal popisovat prvního, přerušil mě a ten popis dokončil sám. Pak mi popsal i ty druhé dva. Přesně to souhlasilo. Nakonec mi dal deset stříbrňáků, ať nikomu o té schůzce neříkám. Já mlčel jako hrob, to mohu odpřisáhnout. Jenže když je pan Jindřich mrtev…“

Královský prokurátor nepřítomně přikyvoval. Předpokládal, že to tak nějak muselo být. O vraždě začínal mít jasno. Ale netušil, jak do toho zapadá, že tu byl odpoledne Jaroslavův voják. Zavrtěl hlavou a optal se: „Tohle všechno jsi dneska odpoledne řekl tomu vojákovi?“

„Přesně tak, slovo od slova, urozený pane. Udělal jsem snad chybu?“ vyděsil se šenkýř.

„Ale ne,“ ujistil ho Oldřich. „Jak ten voják vypadal?“

„Obyčejný chlap. Přijel na hnědém koni, hubený, vysoký, černé vlasy, neměl vousy, jen strniště. A měl výrazné černé obočí. Mluvil hodně špatně česky, určitě pocházel ze Saska.“

Královský prokurátor dopil pohár, zaplatil a přes šenkýřovy protesty, že je noc a měl by tu přenocovat, si dal osedlat koně a i s doprovodem vyrazil zpět na Grabštejn.

XV.

Ráno, ještě než panoš Ota přinesl královskému prokurátorovi snídani, objevil se v Oldřichově ložnici Diviš. Trochu rozpačitě vylíčil, jak splnil svůj noční úkol. Nic nezatajil.

„Poradíte mi, urozený pane, co mám dělat dál?“ přešlápl s nepatrným ruměncem ve zjizvené tváři.

Oldřich přemýšlel. Ještě před půl rokem by nad tím mávl rukou, ale od té doby, co se oženil, se na život díval trochu jinak. „Inu, Diviši, pokud si myslíš, že ta dívka stojí za víc, než ji jenom položit do mechu, pak bys takovou šanci neměl propást. Žen chodí po světě, že je nespočítáš. Ale těch, které můžeme skutečně milovat, je strašně málo. Někdy takovou nepotkáš celý život.“

„A je Marta ta pravá?“

„Jak to mám vědět?“ rozesmál se královský prokurátor. „To si musíš zjistit sám. Nebyl bys ostatně ani první, ani poslední voják, který se oženil. Já ti mohu jenom slíbit, že v mé družině může sloužit i ženatý velitel.“

Když vešel panoš Ota se snídaní, podezřívavě si prohlížel Diviše. Ač bylo ráno, připadal mu velitel podnapilý. Tvářil se tak divně. Pak ale nad tím mávl rukou. Je to jeho problém a on má svých starostí dost.

„Urozený pane,“ hlásil, „vyptával jsem se všude, kde se dalo. Mladý Vartemberk s paní Kateřinou odpoledne před vraždou mluvil, ale jinak si nikdo ničeho nevšiml. Zjistil jsem ale něco jiného. Říkala moje Kateřina o té vaší Kateřině…“

„Počkej,“ zarazil ho se smíchem Oldřich. „Abys Diviši rozuměl, jeho Kateřina je jedna místní děvečka, jejíž bystrost roste úměrně s tím, kolik mužské péče jí Ota věnuje. A má Kateřina je žena purkrabího. Jasné?“

„Dejme tomu,“ bručel velitel. „Tak co ta tvá Kateřina, Oto?“

„Včera večer s několika děvečkami a pacholky pomlouvali purkrabího a zrovna když si jedna služka libovala, jak je dobře, že ten studený čumák už brzy odejde z Grabštejna pryč, vešla jeho žena. Uslyšela je, strašně se prý rozčílila, tu dívku vytahala za vlasy a oznámila, ať se netěší, že ví od pana Jaroslava, že tu zůstanou.“

„To ale do sebe krásně zapadá," opáčil královský prokurátor nadšeně. „Tak vida," mnul si ruce. „Diviši, ty teď zjistíš, zda je v družině pana Jaroslava štíhlý černovlasý voják a kdo ho včera poslal do Chrastavý, aby se vyptával v zájezdní hospodě. Oto, ty pojď se mnou!"

Vyšli z paláce, prošli přes dolní nádvoří a zamířili ke shluku hospodářských budov u spodní brány. Vešli do maštale a po rozviklaném žebříku vylezli na patro. Ocitli se v komůrce, sbité z hrubě tesaných prken. Komůrka byla malá a ne příliš čistá. Byla bez oken a nedalo se v ní ani topit. Protože se však nacházela nad maštalí, bylo v ní docela snesitelně, ač bylo venku chladno. U jedné stěny stálo prkenné lůžko a na něm místo matrace otep staré slámy a dva velké kusy šedého sukna. U protější stěny stál stůl a rozvrzaná lavice, vedle stolu truhla a na jejím víku hliněný džbán se dvěma poháry. To bylo veškeré zařízení. Panoš Ota rozdělal křesadlem oheň a zapálil louč, aby lépe viděli.

„Čí je to pokoj?" optal se.

„Hradního kata," opáčil s úsměvem královský prokurátor.

„Br," otřásl se mladík. „Vypadá to tu strašně zanedbaně. Já myslel, že si kat přijde na docela slušné peníze?"

„Ve městě snad. Navíc sem většinou místní lidé nechodili, navštěvovat kata znamená hanbu. Takže proč by to tu měl mít honosné? Pořádně to tu musíme prohlédnout."

„Co vlastně hledáme, urozený pane?"

„Nevím. Všechno, co by mohlo potvrdit, že se tu žena purkrabího setkala s jedním mužem."

Začali komůrku prohlížet, krok za krokem. Nevynechali jedinou škvíru. V truhlici nebylo k jejich zklamání nic zajímavého, jen pár kusů mužského oblečení, rezavá dýka a několik měďáků. Ve džbánu našli zbytek zkyslého vína, ale oba poháry byly prázdné.

Zvláště pozorně prohlíželi lože. Slámu přebírali stéblo po stéblu. Najednou se královský prokurátor zarazil, v ruce držel několik světlých vlasů. Zastrčil je do váčku u pasu a pokračoval. Už chtěli rozmrzele odejít, když si Ota všiml, že něco malého leží pod stolem. Vlezl tam po kolenou a našel zlomek medového koláčku,

okousaného od myší. I když kořist nebyla valná, byl Oldřich nálezem navýsost spokojen.

Jakmile vyšli zase ven na nádvoří, všiml si královský prokurátor rozmrzele, že bránou právě vjíždí farář Joachim spolu s hubeným inkvizitorem Honoriem. Oba se mírně uklonili, když pana Oldřicha zahlédli, a důstojně na koních pokračovali k horní bráně.

„Oto, já teď musím na zasedání inkvizičního tribunálu. Ty zatím zaběhni za tou bystrou děvečkou, potřebuji přesně vědět, kdy paní Kateřina dělala ty své proslulé medové koláčky. Pokud vím, těsto připravuje sama, ale péci je musí v hradní kuchyni, kde je pec. Proto o nich musí mít čeleď dobrý přehled, ne? Abych nezapomněl, hned jak něco zjistíš, přijdeš mi to říct. I během zasedání tribunálu. Nesmírně to spěchá, takže tentokrát žádné důvěrnosti!“

Protože panoš Ota v hlase královského prokurátora slyšel nejen únavu, ale i napětí, raději tentokrát nežertoval na své oblíbené téma, uklonil se a odběhl.

Královský prokurátor došel pomalu do přízemní síně paláce. Ta již byla připravena pro inkviziční tribunál. V čele byl dlouhý stůl, pokrytý černým suknem. Na něm stál veliký stříbrný krucifix a před křeslem hlavního inkvizitora ležela tlustá kniha vázaná v kůži, s rohy obitými měděnými plíšky. Vlevo u stěny stálo několik prostých dřevěných lavic pro publikum. Uprostřed sálu se jako pranýř tyčilo nízké pódium stlučené z hrubých prken, ze všech stran obehnané mříží. V jeho středu se tyčil masivní kůl, z jehož vršku visel silný řetěz.

Do sálu se už trousili první hosté. Královský prokurátor si všiml hrádeckého rychtáře, byli tu zřejmě i obecní starší z okolních vsí. Do zahájení však ještě zbýval čas. Zavrtěl hlavou a pomalu vyšel ven. Potřeboval si vše rozmyslet. Záleželo na každém slově, které pronese.

Na schodech se potkal s Markem z Vartemberka. Na jeho tázavý pohled, jak jeho věc vypadá, pouze pokrčil rameny. Teď neměl čas se rozptylovat. Pak si ale vzpomněl na prohlídku v katově komoře. Zastavil svého švagra a polohlasně se ho ptal, zda přinesla paní Kateřina nějaké pohoštění tu noc, kterou strávili spolu. Nemýlil se ve

svém odhadu. Marek bez zaváhání potvrdil, že hrst báječných medových koláčků.

Zasedání začalo skoro s hodinovým zpožděním. Sál byl plný, přišlo veliké množství lidí z Hrádku i okolí. Také posádka hradu, všichni, kteří neměli co na práci, okouněli v sále. Chtěli vidět, jak bude potrestána čarodějnice. Inkvizitor Honorius nejprve krátce vysvětlil, v čem spočívá církevní soud. Potom pozval královského prokurátora a faráře Joachima jako přísedící. Když zaujali svá místa u stolu, potaženého černým suknem, otevřel Honorius tlustou knihu a přečetl latinsky modlitbu za spásu duše a za očistu křesťanstva. „Teď přiveďte čarodějnici!“ přikázal. Dva vojáci z hradní stráže odběhli do vězení a vzápětí se vrátili se špinavou dívkou. Byla trochu zavalitější postavy, světlé kudrnaté vlasy měla slepené mastnotou, na rukách byly znát krvavé podlitiny od pout. Šla bosá a na sobě měla jen dlouhou plátěnou košili, jež jí splývala pod kolena. Unaveně pletla nohama, se svěšenou hlavou došla ke kleci, kam ji vojáci zavřeli a řetězem připoutali ke sloupu.

„Wilburgo,“ zahřímal inkvizitor. „Víš, z čeho jsi obviněna? Ulehči svému svědomí a zachraň svou duši! Bůh snad vyslyší tvou prosbu o milost, pokud otevřeš své srdce a řekneš nám vše, co víš. Obcovala jsi s ďáblem?“

„Nesmysl,“ tiše špitla dívka.

„Není slyšet,“ hněvivě křikl inkvizitor.

„Pít, dejte mi prosím pít,“ zaprosila a jazykem se snažila navlhčit okoralé rty.

„Tady jsi u soudu. Není dovoleno…,“ začal inkvizitor, ale mezi obecenstvem se začalo ozývat reptání. „Dejte jí napít, ať může mluvit. Chceme taky slyšet!“ zvolal zavalitý sedlák. Inkvizitor jeho argument po krátkém přemýšlení uznal a pokynul jednomu z vojáků. Ten nabral do hliněného poháru vodu, přidal pár kapek vína a podal ho dívce. Pohár vyprázdnila jediným douškem až do dna.

„Ptám se tě znovu Wilburgo, kdy jsi naposledy obcovala s ďáblem?“ pokračoval inkvizitor Honorius ve výslechu, jakmile voják zavřel mříž s uvězněnou dívkou.

„Neupsala jsem se ďáblovi,“ odpověděla zřetelně dívka a rozplakala se.

„Lítost bývá prvním krokem ke spáse,“ pousmál se inkvizitor. „Takže ty říkáš, žes obcovala s ďáblem, ale neupsala ses mu. Jak je to možné?“

„Já s nikým neobcovala. Nemám nic společného s ďáblem,“ křičela dívka hystericky. „Nic, při Bohu všemohoucím, nic!“

„Jak tedy vysvětlíš, žes uhranula krávy a ty zcepeněly?“

„Neuhranula jsem je, jak bych mohla?“

„A jak vysvětlíš, žes uhranula tři dobré, poctivé křesťany, vojáky z hradní posádky, a ti zemřeli také. Chceš nám tvrdit, že to byla náhoda?“

„Nevím, jak to bylo. Já je nezabila!“

„Tak kdo to udělal?“ útočil inkvizitor. „Když jsi to nebyla ty, kdo je zabil? A jak? Všichni viděli, jak se zhroutili k zemi. Ani známka zranění na nich nebyla vidět.“

„To já nevím, já přece byla ve vězení,“ úpěla dívka a nemytou rukou si stírala slzy, takže si ještě víc špinila utrápený obličej.

„Právě,“ triumfoval inkvizitor. „Jinak než s pomocí ďábla si je zabít nemohla, když už jsi byla zavřená ve vězení. Máš spojení s ďáblem a nám to tajíš. Přiznej se!“

„Já je nezabila, nevím o jejich smrti vůbec nic!“

„Odpovídej na otázky,“ chladněji přerušil inkvizitor. „Ptal jsem se tě, jak udržuješ spojení s ďáblem, když se ti podařilo z vězení ty tři muže zabít. Jak jsi to udělala?“

„Nijak, nezabila jsem nikoho, přísahám!“

„Je to čarodějnice a lže,“ nevydržel to už farář Joachim a vyskočil ze svého křesla. Došel ke kleci a přísně se na Wilburgu podíval. „Chceš snad tomuto tribunálu zapřít, že čaruješ? Mícháš lektvary, provozuješ černou magii, našli tě u Čertovy studánky! Všichni o tobě vědí, že jsi čarodějnice. A doma jsi měla sukuba!“

„Co jsem měla?“ nechápala dívka.

„Figurku z hlíny a do ní si zabodávala jehlice, abys škodila dobytku! Chceš to snad zapřít?“

„To nebyl žádný su…!“ zakoktala se. „Jen jsem si udělala z hlíny ježka pro štěstí!“

„Tak ježka,“ opáčil výsměšně farář Joachim. „Slyšíte ji, lidé, prý ježka!“

„Na hranici s ní," ozval se kdosi z davu.

„Pověz nám, jak to bylo s těmi krávami?" vybídl ji klidným hlasem královský prokurátor. „Neboj se, pokud jsi nevinná, pravda se ukáže!"

Honorius se zamračil a naklonil se k Oldřichovi. „Když dovolíte, urozený pane, inkvizitor rozhoduje, kdo je vinný a kdo ne."

„Copak nemám právo klást otázky?" podivil se s naivní zvědavostí v hlase Oldřich.

„Samozřejmě máte," zabručel inkvizitor. „Jen otázky!" dodal významně.

„Tak jak to bylo s těmi krávami?" opakoval královský prokurátor laskavě.

„Já nevím, urozený pane," naříkala dívka. „Byla jsem doma a najednou přišli vojáci, křičeli na mě, že jsem uhranula dobytek a odvedli mě do vězení."

„Takže ty jsi ten den, co krávy zcepeněly, nebyla na pastvině? Ani jsi nešla kolem?"

„Přísahám, ne! Ten den jsem stádo vůbec nezahlédla!"

„Jak je potom mohla uhranout?" obrátil se královský prokurátor na inkvizitora. „Když se s nimi vůbec nepotkala?"

„Ďábel jí pomáhal," zabručel autoritativně inkvizitor a chystal se sám položit další otázku. Královský prokurátor ho začínal unavovat. Pouze to zbytečně zdržuje. Ale Oldřich ho zarazil.

„Počkejte, tak jasné to není. Blahoslavený Orosius z Verony píše se svém pojednání o čarodějnicích, že čarodějnice se musí uhranutého dobytčete buď dotknout, nebo mu alespoň pohlédnout do očí. Pokud vím, tuhle knihu schválil lateránský koncil jako příručku v boji s tímto politováníhodnýcm hříchem," dodal sladce.

Inkvizitor se vpíjel pohledem do Oldřichovy tváře. „Kdo jste?" zabručel polohlasně. „Soudce, nebo teolog?"

„Asi obojí, něco málo jsem v životě o těch věcech přečetl," odpověděl skromně královský prokurátor.

„Vy umíte číst?" uniklo bezděčně inkvizitorovi z úst. „Tím spíše byste měl odsoudit kacířství!"

„Tím spíše bych měl dodržovat literu zákona," opáčil Oldřich. „Jak to tedy bylo s tím uhranutím?" obrátil se znovu na plačící dívku.

Farář Joachim poslouchal jejich polohlasný rozhovor a netrpělivě odsekl: „Ten den byl pastýř Martin opilý tak, že pro krávy si museli dojít večer hospodáři sami. Hledali je po pastvinách až do soumraku. Ta čarodějnice tam určitě byla a teď lže, protože ví, že si pastýř nic nepamatuje."

„Ano, bylo to tak. Očarovala pastýře, aby mohla nerušené škodit," navázal vděčně inkvizitor.

„Pastýře nemusí nikdo očarovávat, stačí když mu dáte džbánek s kořalkou," ozval se do tlumeného smíchu jeden z diváků.

„Nikdo neprokázal," pronesl nahlas královský prokurátor, „že by Wilburga toho dne na pastvinách byla. Proto nelze ani s určitostí říci, že by krávy očarovala právě ona!"

„A na co podle vás v jediném dni zemřelo pět krav?" ozval se jiný z diváků.

Inkvizitor seděl bledý vztekem a neuměl se rozhodnout, jak dál. V takové situaci ještě nebyl. Jednání se mu zcela vymklo z rukou. Cítil autoritu z každého slova a gesta královského prokurátora. Toho nemůže prostě obvinit z neúcty k inkvizičnímu tribunálu, jak to dělal jindy.

„Třeba sežraly blín, nebo co já vím tu roste ještě jedovatého," opáčil klidně královský prokurátor. „Třeba je někdo otrávil schválně. Ze msty třeba. Proč by za vším měla hned stát čarodějnice?"

„To má pravdu," ozývalo se z mnoha míst. „Wilburga vyléčila už desítky nemocných. A nadmutých krav taky. Vždycky pomáhala! Proč by měla škodit?"

„Tak dost," udeřil dlaní do stolu inkvizitor a vstal. Chladným pohledem si měřil ty, kteří se odvážili ozvat na obranu souzené dívky. „Kdo pochybuje o správnosti inkvizice, pochybuje o pravdě Boží! A sám se může stát obětí ďábla. Na to nezapomínejte! Nechme teď stranou plané řeči o dobytku. Wilburga očarovala a zabila tři muže. S nimi se toho dne prokazatelně setkala. Přivedli ji sem na Grabštejn. V tomto případě snad uznáte, pane královský prokurátore, že je uhranula!"

„Ano, všechny podmínky, jak o nich hovoří svaté knihy, byly splněny," souhlasil Oldřich. Inkvizitor i farář Joachim se spokojeně usmáli. Ale královský prokurátor pokračoval dál: „Snad s jedinou

nepatrnou. Pokud zemře uhranutý člověk, jeho duše nedojde spasení a tělo neshnije v hrobě, dokud se ho nedotkne alespoň jedna kapka krve toho, kdo ho uhranul!“

„Pověry,“ zasyčel farář hněvivě. „Sám jsem je pohřbil a vykropil hrob. To ke spasení duše stačí!“

„Bez rozhřešení, bez posledního pomazání?“ ironicky se ptal královský prokurátor. „To chcete popírat takové autority, jakými jsou svatý Aurelius Augustinus, a konec konců i svatý Benedikt z Nursie?“

„Mýlíš se, bratře Joachime,“ obrátil se inkvizitor na svého souseda, i když z jeho hlasu byla slyšet neochota, s jakou musel svého spojence pokárat. „Rozhřešení je klíčem ke spasení duše, to nemůže nikdo popřít!“ Pak se káravě obrátil na královského prokurátora. „Ale to ještě neznamená, že když se ho umírajícímu z vážného důvodu nedostane, musí podstoupit takové… divné praktiky, o jakých hovoříte, pane královský prokurátore! To zavání spíše magií než křesťanskou vírou!“

„Pokud zemře normálně, pak jistě takové praktiky podstoupit nemusí,“ usmál se Oldřich. „Ale pokud zemře uhranutím, pak není jiné cesty. Ve spise Abelardově najdete desítky příkladů! Jistě jste ji četl, mistře inkvizitore?“

Honorius mlčel. Nejen že tu knihu neznal, ale ani Abelardovo jméno mu nic neříkalo. Ostatně on sám toho příliš nepřečetl – bibli, několik teologických spisů a především Pravidla inkviziční, jež ležela na stole před ním. Jenže v nich se hovořilo o tom, jak by mělo zasedání inkvizičního tribunálu vypadat. Jak rozeznat jednotlivé formy kacířství, o tom kniha mlčela. „Co tedy navrhujete?“ obrátil se na královského prokurátora nerozhodně.

„Jediný možný důkaz viny či neviny této dívky – exhumaci těch tří mrtvých!“

„Porušit jejich posvátný klid?“ vyskočil farář Joachim. „Ani pohani by si nepočínali vůči svým mrtvých hanebněji, než navrhujete vy! Otevřít hroby, kdo to kdy slyšel?“

„Copak církev svatá neotevírá hroby mučedníků a světců, aby získala ostatky pro relikviáře?“ ušklíbl se královský prokurátor.

„To je něco jiného," protestoval farář Joachim. „Já trvám na tom, že Wilburga je čaroděnice a navrhuji upálit ji!"

„A já trvám na tom, že ta dívka je nevinná a navrhuji vrátit jí svobodu," řekl ostře Oldřich.

Inkvizitor si přejel dlaní obličej. Když ho sem míšeňský arcibiskup posílal, kladl mu na srdce, aby postupoval korektně. „Nezapomeň bratře," říkal, „že svůj verdikt vyneseš v cizí zemi, kde nemají ještě o Svaté inkvizici příliš dobré mínění. Svaté církvi jde o posílení prestiže v českém království, nesmíš udělat chybu!"

„Dobrá," rozhodl se rychle, protože ho to trapné divadlo začínalo unavovat. „Ať je po vůli královského prokurátora. Ostatně on tu zastupuje světské právo. Když říká, že se mají hroby zneuctít, zneuctěte je. Porušte posvátnou úctu k mrtvým jenom proto, abyste se přesvědčili, zda je tato čarodějnice vinná. Když nevěříte zkušenosti inkvizitora, bránit vám nemohu. Já si však myji ruce. Protože ta žena je čarodějnice!"

„Jako to udělal Pilát? I když Krista nezradil, bez jeho přičinění by ho neukřižovali," usmál se královský prokurátor. Pak se obrátil k divákům: „Za hodinu otevřeme hrob těch třech vojáků a přesvědčíme se, zda je Wilburga uhranula, či nikoli. Pokud je čarodějnice, budou jejich těla netknutá a my budeme moci zachránit jejich duše před věčným zatracením. Proto stojí za to otevřít jejich hrob. Pokud se už budou jejich těla rozkládat, zemřeli přece před více než třemi týdny, pak je v úctě znovu pohřbíme a budeme bezpečně vědět, že je Wilburga neuhranula. I proto stojí za to otevřít je. V každém případě získáme jistotu!"

Až na několik jedinců všichni přítomní nadšeně souhlasili. Takovou podívanou už dlouho nezažili!

Zatímco odváděli Wilburgu zpět do vězení a lidé s dychtivým vzrušením diskutovali v hloučcích v sále i venku na nádvoří, přitočil se ke královskému prokurátorovi panoš Ota. „Urozený pane, tak jsem zjišťoval, jak je to s těmi medovými koláčky. Paní Kateřina je skutečně peče osobně. V poslední době je dělala jen třikrát. Naposledy, co jsme přijeli, a snědly se na hostině. A předtím v den vraždy. Přitom si děvečky pamatují, že je k večeři urozeným pánům neservírovaly. Zbývá tedy možnost, že je vzala s sebou jako

pohoštění pro mladého Vartemberka. Pak by měl pan Marek pravdu. A měl by samozřejmě alibi!“

„Kdy je pekla předtím, Oto?“ optal se bez souvislosti královský prokurátor.

„To už je prý tak tři týdny,“ opáčil Ota. Pak se zarazil a vyhrkl: „Jsem to ale blbec. To přece nemůže být náhoda! Pekla je ten den, co zemřel kat a ti dva vojáci!“

„Ne,“ usmál se královský prokurátor. „To skutečně nemůže být náhoda. Hned jak osvobodím Wilburgu, přijďte ke mně s Divišem, vysvětlím vám svůj plán. Odpoledne usvědčíme vraha pana Jindřicha!“

XVI.

Pomocí konopných provazů vytáhli z hluboké díry tři truhly stlučené z hrubých nehoblovaných prken. Hned jak hrob otevřeli, byla cítit zatuchlina a když odklopili víka truhel s mrtvými, zavanulo to pachem rozkladu a hniloby.

„Prosím," ukázal královský prokurátor, „kdo se chce přesvědčit, může. Tady je důkaz, že Wilburga ty tři mrtvé neuhranula. Jejich těla se rozkládají! Museli zemřít jinak."

Zatímco se kolem třech mrtvol nakupil dav zvědavců, pozval královský prokurátor písaře Wolfganga. Malý hrbatý mužík se ukláněl už když přicházel. „Slyšel jsem, urozený pane," mlel svou šišlavou němčinou tak rychle, že mu skoro nebylo rozumět, „že jste si mne vyžádal, abych sloužil vám. Pan Jaroslav mi už sdělil, že mne zbavuje slibu poslušnosti. Ale já neumím česky! Jak bych vám mohl dělat písaře? Česky já se nenaučím, to vím jistě!"

„Stačí, když se naučíš pořádně německy, aby ti bylo rozumět," usmál se Oldřich.

Mužík se zarazil, chvilku přemýšlel a pak se omluvně usmál. Čistou němčinou odpověděl: „To mi říkali na škole také. Můj dialekt je prý hrozný. To půjde!"

„Budeš dělat druhého písaře. Královskou kanceláří projde veliké množství německých listin. Jen se neboj, práce se najde. A hlavně, budeš mi pomáhat při vyšetřování. Rozumíš přece medicíně. První případ máš tamhle, jen co rozeženeme ten dav!"

Hrbatý písař se zástupem lidí prodral k rakvím. Plátěným šátkem si ovázal ústa a nos, klekl si na zem a pozorně studoval mrtvá těla. Z košíku, který si přinesl, vytáhl kovovou špachtli a její pomocí rozevřel mrtvým ústa, ohmatával jim břicho a třísla, pokud to mrtvolná strnulost dovolila, nadzvedal víčka a prohlížel oční zornice, studoval bříška prstů a také kůži na krku a rty.

Přihlížející mlčeli, ani nedutali. Nakonec písař Wolfgang vstal, ve štoudvi s vodou si umyl ruce a stáhl s obličeje šátek.

„Ne, žádné uhranutí," potvrdil. „Ti lidé zemřeli na otravu. Znám ten jed, působí rychle a je strašně nebezpečný, protože stačí jen špetka, aby zabil. Tím jedem byli otráveni všichni tři!"

„Wilburga je čarodějnice!“ začal křičet vysokou fistulí farář Joachim. „Copak jste všichni slepí, musíme ji upálit!“ Ale nikdo ho neposlouchal. Královský prokurátor se rozhlížel, kde je inkvizitor Honorius, aby oficiálně zbavil Wilburgu obžaloby. Ale kdosi mu pošeptal, že před chvíli odjel na koni pryč.

Protože přízeň lidí je vrtkavá, doprovodili Wilburgu skoro jako hrdinku za nadšeného jásotu z vězení. Dívka mhouřila v podzimním slunci oči přivyklé šeru a rukama se snažila trochu zakrýt svůj nedostatečný oděv. Jeden z mužů si stáhl plášť a přehodil ho dívce přes ramena. „Uzdravila jsi mi zlomenou nohu,“ zazubil se. „To se nezapomíná!“

Farář Joachim byl bledý vzteky. „Co hodláte dělat teď?“ optal se ho královský prokurátor.

„Požádám diecézi o přeložení,“ procedil zlostně mezi sevřenými rty, beze slova se otočil a odešel do maštale pro svého koně.

„Promiňte, urozený pane,“ ukláněl se písař Wolfgang, „chtěl bych se na něco zeptat. Knihovna ve fuldském klášteře, kde jsem se učil, je skutečně obrovská. Tolik manuskriptů jsem už potom nikdy neviděl pohromadě. Spis Orosia z Mantovy, o němž jste mluvil, tam měli také. Ale nepamatuji se, že by tam měli cokoli od Abelarda. O uhranutí tam nebylo také nic. Určitě se o podobném díle nezmiňuje nikde ani jiný autor. Kde jste k tomu rukopisu přišel?“

„Už ani nevím,“ odpověděl s veselými ohníčky v očích královský prokurátor. „Člověk je tvor chybující, možná jsem to jméno popletl. Nebo jsem si ten titul nezapamatoval přesně.“ Otočil se a odcházel.

Hrbatý mužík zůstal a vrtěl hlavou. „Abelard, Abelard,“ dumal, „až se dostanu do nějaké větší knihovny, musím se bratra bibliotekáře optat, zda se s někdy s takovým jménem setkal.“

Oldřich zamířil do své ložnice. V duchu si znovu opakoval všechna fakta a co z nich vyplývá. Ne, byl si jistý, nikde neudělal chybu. Jenže jedna věc je případ rozřešit a jiná usvědčit skutečného vraha. Pokud by šlo o prostého člověka, na mučidlech se přizná každý. Oldřich však takový způsob výslechu neužíval rád. Teď si sice jistý byl, ale mučit svobodného muže směl jen ve výjimečných

případech. Vražda, i když tím zabitým byl vážený šlechtic, mezi takové případy nepatřila.

U stolu ve své ložnici rychle zhltl polévku a misku hrachové kaše, kterou mu přinesl panoš Ota. On i Diviš netrpělivě přešlapovali u dveří, protože byli zvědaví, jaké úkoly pro ně má. Věděli, že je čeká štvanice, mnohem zajímavější, než bylo pronásledování jelena.

Královský prokurátor rychle vysvětlil, co musejí udělat. „Na podrobnosti teď není čas," zastavil jejich otázky netrpělivě. „Až sklapne past, všechno se dozvíte! Diviši, nech uklidit velký sál po tom inkvizičním svinstvu a připrav ho na jednání." Jakmile oba pomocníci odběhli splnit úkoly, královský prokurátor se opřel ve svém křesle, zavřel oči a na chvíli si krátce zdříml. Byl ještě čas.

Teprve když se vše na hradě uklidnilo po vzrušeném dopoledni, sešli se urození hosté v sále paláce. Bylo krátce po obědě, velkou síň osvětlovaly louče a teď působila mnohem útulněji než ráno. Oldřich zaujal místo v čele masivního dubového stolu, na němž stály číše z nazelenalého skla a miska s míchaným sušeným ovocem. Seděl v křesle s vysokým opěradlem, které bylo potaženo červeným suknem na znamení panovnického majestátu. Za ním stáli dva královští vojáci, jeden s vytaseným mečem a druhý držel praporec s orlicí, znakem českého království. Po pravici stál panoš Ota, v ruce konvici s medovinou.

Kolem stolu se usadili všichni tři šlechtici, které Grabštejn hostil. Každý měl s sebou svého panoše. U krbu trochu stranou společnosti se o stěnu opíral purkrabí Manhart z Lesné a dohlížel, aby pánům nic nechybělo. Vypadal dost unaveně a zřejmě se již těšil, až tyhle oficiality skončí a na hradě bude zase starý klid.

„Urození pánové," začal královský prokurátor. „Dnes tu spolu trávíme poslední den, zítra se každý vracíme zpátky na svá panství. Než však opustíme Grabštejn, měli bychom potrestat podlý zločin, který se tu stal. Během dvou dnů, co vedu vyšetřování, jsem se dozvěděl myslím dost, abych mohl usvědčit vraha. Hned na začátek však musím říci, že úplně čisté svědomí nemá ani jeden z vás. Vy sami víte nejlépe, čím byste se jako rytíři chlubit nechtěli!" dodal trochu chladně a přísně se rozhlédl. Pak se natáhl po poháru z nazelenalého skla, počkal, až mu Ota nalije a napil se.

„Kdo zavraždil mého bratra?“ optal se netrpělivě Jaroslav a poposedl, až židle zaskřípěla o dlaždice na podlaze.

„Vrah je v tomto sále,“ ujistil ho královský prokurátor. Kolem stolu nastala vřava a chvíli trvalo, než se rozhořčení šlechtici uklidnili.

„To chcete, pane Oldřichu, obvinit někoho z nás?“ optal se s netajenou výhružkou v hlase Hynek Berka z Dubé.

„Ten případ není jednoduchý,“ klidně odpověděl královský prokurátor. „Je nutné, abychom si nejdříve některé věci vysvětlili. Ani já ještě s určitostí nevím, kdo vraždil. Ale ujišťuji vás, že vrahje mezi námi!“

„Jak můžete tvrdit, že vrah je v tomto sále, když sám nevíte, kdo to je?“ čertil se Jaroslav z Donína.

„Protože mám svědka,“ usmál se Oldřich. „Vyslechneme ho a pak budeme moudřejší. Nejdřív si ale společně ještě jednou projděme ten osudný večer!“

„Je to nutné?“ ošil se mladý Vartemberk. „Nestačilo by svědectví toho muže? Kdo to vlastně je?“

Královský prokurátor se usmál. „Zatím tajemství!“ řekl klidně. „Tak tedy toho večera jste společně večeřeli zde v tomto sále. Pan Jindřich se velice pohádal se svým bratrem. Pane Jaroslave, o co přesně šlo?“

„Už jsem to říkal několikrát, o naše společné dědictví. Všichni to slyšeli!“

„Ano, to jste říkal,“ usmál se Oldřich. „Jenže tenkrát ta hádka byla trochu jiná, že? Váš bratr se totiž toho dne dozvěděl něco zvláštního. A obvinil vás z podvodu. Protože jste věděl, že to, co tvrdí, není pravda, chtěl jste tasit meč.“

„Neuměl mluvit už o ničem jiném, než o těch penězích,“ zabručel Jaroslav.

„Správně, zvláště když toho dne mluvil s chrastavským šenkýřem Petrem, kterému přezdívají Soudek,“ řekl královský prokurátor a upřeně se zadíval do Jaroslavových očí s netajenou výzvou, jako by říkal: ‚Teď ukaž, zda jsi tak chytrý, jak se o tobě říká!‘ Pán z Donína uhnul pohledem a nervózně se napil.

„Po večeři odešel Jindřich do své komnaty a spolu s ním pan Hynek Berka z Dubé. Doprovázel je panoš Jakub, který přinesl džbán vína. Hynek Berka víno spolu s Jindřichem vypil a pak se odebral do své ložnice. Po něm se vplížil do Jindřichovy komnaty Martin Palice, to je ten vesničan z Hrádku, který přišel prosit o milost pro Wilburgu. Druhý den jste ho obvinili z vraždy. I když všechno hovořilo zdánlivě proti němu, podstatné je, že se nijak nemohl dostat k dýce, kterou byla vražda spáchána. Ani by s ní neuměl zacházet. A důležitá je ještě jedna věc. To, že o jeho návštěvě u pana Jindřicha vrah nevěděl. Alespoň ne v době, kdy vraždu spáchal!“ Královský prokurátor pokynul svému panošovi a ten přinesl nádherně cizelovanou dýku, kterou našli v srdci zavražděného. „Představme si, že je ona osudná noc,“ pokračoval Oldřich. „Pan Jindřich z Donína slibuje ve své komnatě Martinovi, že zbaví jeho Wilburgu naříčení z čarodějnictví. Pán z Dubé je v té době už ve své ložnici. Podle toho, co vím, zřejmě sedí a přemýšlí. Také pan Jaroslav je už ve svém pokoji. Ani on však ještě nespí. Pouze komnata pána z Vartemberka je prázdná. Takže pro úplnost, kde jsi byl ty, Marku?“

Pohledy všech se obrátily na mladíka, který nervózně seděl u stolu, upíjel víno ze svého poháru a ošíval se rozpaky. Pak zvedl oči a pomalu se rozhovořil: „Oldřich už ví, že ta dýka patřila mně. Koupil jsem ji od jednoho saského kupce, který byl tady na hradě. Zaplatil jsem ji a pak uložil do své truhlice. Měl to být dárek a překvapení. Jenže v době vraždy jsem nebyl ani ve své ložnici, dokonce ani tady v paláci. Takže si ji mohl vzít kdokoli z vás,“ řekl útočně a pohledem si měřil Jaroslava z Donína a Hynka Berku z Dubě. „Můj pokoj byl celou noc prázdný!“

„Cože?“ vykřikl překvapeně pán z Dubé. „Ta dýka byla vaše? Proč jste to tajil?“

„Každý něco tají,“ usmál se královský prokurátor.

Jaroslav z Donína se nespokojeně ošil. „Odpusťte, urozený pane, ale kde byl pán z Vartemberka? Pokud tvrdí, že dýku nechal ve své ložnici a může dokázat, že v paláci tu noc skutečně nebyl, a já samozřejmě vím, že já jsem bratra nezamordoval, pak by zbýval už jen pan Hynek Berka!“

Pán z Dubé zaklel tak nekřesťansky, že by inkvizitor Honorius zbledl hrůzou. Vyskočil a tasil svůj meč. Ale vojáci spolu s panošem Otou ho donutili posadit se zpět.

„Mírněte svůj hněv, pane Hynku," napomenul ho chladně královský prokurátor. „I když sedíme spolu u jednoho stolu, mějte na paměti, že je to zasedání královského soudu!"

„Co si dovoluje ten tlusťoch! V životě snad neřekl pravdivé slovo a mě bude obviňovat. Kdo dosvědčí jemu, že neopustil svou ložnici a bratra nezabil on? Stačilo přejít chodbu. Času měl spoustu!" křičel vztekle pán z Dubě a zlostně šermoval rukama.

Jaroslav se potměšile díval na pána z Dubé. „Jen klid, pane Hynku. Chtěl jsem jen naznačit, co by alibi pana Marka z Vartemberka znamenalo. Kdyby bylo pravdivé."

„Marek skutečně vraždit nemohl," potvrdil královský prokurátor. „Ihned po večeři se sešel s jednou ženou a byl s ní až do rána! Jinde než v paláci, podotýkám."

„Alibi potvrzené děvečkou," pohrdavě sykl pán z Dubé. „Copak se dá poddanému věřit?"

„Pokud šlo o jistého nešikovného vojáka, rozlité víno a zlomený nos, ukázalo se, že poddaný měl na rozdíl od svého pána pravdu," opáčil přísně královský prokurátor. „Ale takové námitky stejně nemají cenu, protože pán z Vartemberka nebyl s žádnou děvečkou, noc strávil s paní Kateřinou, manželkou purkrabího!"

„To není pravda," vykřikl purkrabí Manhart, který dosud tiše sledoval jednání. Byl bledý vzteky. „Má žena strávila noc doma. Byla se mnou!"

„Přiveďte ji," navrhl královský prokurátor. V sále zavládlo napjaté ticho. Nikdo nemluvil, šlechtici upíjeli víno a medovinu ze svých pohárů a přemýšleli. A také se na sebe mračili.

Kateřinu přivedli během několika minut. Byla rudá hněvem a hned u dveří chvatně vysvětlovala, že všechno je zlá pomluva. Byla oděna do lehkých plátěných šatů a velice jí to slušelo. „Již jednou jsem panu královskému prokurátorovi řekla, že jsem počestná žena a tu noc jsem spala doma. Ve svém loži. Pán z Vartemberka mi nadbíhal, to je pravda, ale co si o mně myslíte, pánové? Nejsem láryně či helmbrechtnice! To jsem také panu Oldřichovi řekla, když

mne osočil. Nechápu, jak může zástupce královského práva a k tomu ještě rytíř takhle bezostyšně urážet počestnou vdanou ženu?“

Oldřich si klidně vyslechl litanie o její počestnosti a nehnul ani brvou. Když konečně skončila, s úsměvem si ji měřil. „Sluší ti to, paní Kateřino,“ začal. „Všichni mi dáte za pravdu,“ rozhlédl se po ostatních šlechticích, „že by byla škoda, aby tak krásná žena skončila v rukách kata. Víš, paní Kateřino, že ten, kdo pomáhá vrahovi, bude potrestán, jako kdyby tu vraždu spáchal sám?“ pokračoval přísně. Teď už se neusmíval. „Jestli si chceš zachránit alespoň duši, mluv pravdu! Cizoložnice může skončit nejvýše na pranýři. Ten, kdo pomáhá vrahovi, skončí napopravišti!“

Kateřina byla bledá. Ten dojem mohlo způsobit nevhodné líčidlo, které pro tak jasně osvětlenou síň zvolila, ale možná to byl strach. „Mé svědomí je čisté, urozený pane!“ odpověděla pevně.

„Dobrá paní Kateřino. Je pravda, že pečeš vynikající medové koláčky?“ optal se bez zdánlivé souvislosti královský prokurátor.

Zmatená žena přikývla.

„Je pravda, že kromě tebe je nikdo jiný tady na hradě neumí?“

„Medové koláčky jsou specialitou mé ženy,“ potvrdil purkrabí Manhart, který přešel ke stolu, aby na výslech své ženy lépe viděl. A snad aby jí také dodal trochu síly.

„Předevčírem jsem je ochutnal. Byly opravdu vynikající,“ potvrdil královský prokurátor. „Marku,“ obrátil se na mladého Vartemberka, „říkáš, že jsi tu noc, co se stala vražda, strávil ve společnosti paní Kateřiny. Kde jste spolu byli?“

Mladík rudý studem rychle popsal to místo.

„Bývá dobrým zvykem, že žena připraví pro svého milence pohoštění. Alespoň v lepších hampejzech se to tak dělává,“ pokračoval ironicky Oldřich. „Přinesla ti paní Kateřina něco k zakousnutí?“

„Ano,“ odpověděl překvapeně mladík. „Přinesla džbán vína a právě ty slavné medové koláčky!“

„To je lež,“ utrhla se vztekle Kateřina. Její hluboké hnědé oči se leskly záští. „Nikdy bych se nesnížila k tomu, abych se válela někde v maštali. A ještě k tomu s dítětem,“ řekla chladně.

Královský prokurátor ji přerušil rázným gestem. Pak sáhl do váčku a vytáhl zlomek medového koláčku, ohlodaný od myší. „Tohle jsem našel v komoře nad maštali. Právě tam, kam by ses, jak říkáš, nesnížila vkročit. Jenže tenhle zbytek dokazuje, paní Kateřino, že Marek mluví pravdu. Ty jsi tam byla!“

„Kdo ví, jak se tam ten kousek dostal?“ zasáhl do diskuse purkrabí Manhart. „Nechápu, proč urážíte mou ženu? Je to dobrá a počestná manželka!“

„V poslední době jsi pekla ty medové koláčky pouze třikrát, paní Kateřino,“ pokračoval královský prokurátor. „Předevčírem pro nás a ty se snědly všechny. Pak v den vraždy. Čeleď to může potvrdit. Kam se poděly? Kromě toho jsi je pekla ještě jednou, asi tak před třemi týdny. Ale pokud by to byl koláček z té doby, asi bychom tam našli i tu myš, že?“

Kateřina zbledla, stiskla rty, ale neodpověděla. Přes její lehký oděv bylo vidět, že dýchá rychleji.

Oldřich hned pokračoval. „Kromě koláčku jsem v té komoře našel ještě něco.“ Vytáhl z váčku dva světlé vlasy, které přiložil k hlavě pana Marka. „Vidíte, urození pánové? Jsou stejné. Tyhle dva jsou z palandy v té maštali. Zapadly do slámy a jasně dokazují, že tam Marek byl! Chceš ještě zapírat, Kateřino?“

„Nebyla jsem tam. Nic z toho, co tu říkáte, nedokazuje, že bych byla svému muži nevěrná. Je to všechno lež, ty věci tam mohl dát kdokoli. Někdo mne chce očernit! Proč bych se zahazovala s tímhle mladíkem, vždyť ani není dospělý,“ usedavě se rozplakala.

„Počkej,“ ozval se mladý Vartemberk. „Teď jsem si na něco důležitého vzpomněl.“ Chladně se podíval na naříkající Kateřinu. „Ty tvrdíš, že by ses se mnou nezahazovala! Ty, která jsi mi šeptala…“ mávl ruku. „To není podstatné. Mohu všem dokázat, že jsem se s tebou miloval. Jsou věci, o kterých rytíř nehovoří, ale tady jde o krk. Navíc mne urážíš, a to jako rytíř a muž nebudu trpět,“ dodal zlostně.

„Jak byste mohl něco takového dokázat?“ obořil se na něho hněvivě purkrabí. „Slovo stojí proti slovu! Co vám má Kateřinu udělala, že ji bezdůvodně pronásledujete?“

„To máte pane z Vartemberka v sobě tolik bezostyšnosti, že se nestydíte o takových věcech hovořit?“ ozval se Jaroslav z Donína. „Za mých mladých let by rytíř raději zemřel, než by pošpinil čest dámy. Ale dneska?“ Mávl hořce rukou a hned pokračoval: „Jenže co lze ostatně od Vartemberků čekat? Tváříte se jako spojenci a přitom jste mi vzali několik vesnic. Můj nebohý bratr Jindřich byl zavražděn vaší dýkou! Jenže královský prokurátor je váš švagr, a tak…“

„Dost!“ přerušil ho Oldřich. Nekřičel, přesto šel z jeho hlasu strach. „K vaší neuctivé poznámce se ještě vrátím, pane Jaroslave. Pamatujte si ji. A dobře. Myslím, že vás bude mrzet! Marku, na co jsi si vzpomněl?“ optal se zvědavě, protože sám netušil, co má mladý Vartemberk na mysli. Pomalu se blížilo připravené finále, ale Oldřich byl rozmrzelý, neboť stále to nebylo, jak si představoval.

Marek z Vartemberka se pohrdavě podíval na schoulenou Kateřinu. „V té komůrce bylo sice šero, ale ne úplná tma. Nechali jsme svítit malou lampičku. Když se Kateřina svlékla, všiml jsem si, že má pod levým ňadrem velkou černou pihu. Na místě, které nemůže vidět nikdo, kdo by ji tam nelaskal! Jak bych o té pize věděl, kdybych si to všechno vymýšlel? Pokud lžu, ať Kateřina dokáže, že tam to znamení nemá!“

Pán z Dubé se ušklíbl. „Na takový důkaz bych se sám rád podíval. Co platilo dříve, mělo by platit i dneska. Pro rytíře by měla být čest dámy víc než vlastní život. Ale pána z Vartemberka omlouvá, že Kateřina dáma není. Vy to ostatně víte nejlépe, pane Jaroslave!“ dodal s pohrdavým úsměškem a bez zájmu si měřil svého obtloustlého souseda. „Včera v noci jsem ji potkal, když odcházela od vás. Určitě můžete kvalifikovaně tenhle spor rozsoudit. Má tu pihu, má či nemá? Jistě jste měl možnost si Kateřinu prohlédnout!“

Kateřina mlčela. Seděla se sklopenou hlavou, pak se s pláčem vrhla svému manželovi kolem krku a štkala: „Promiň mi to, můj milovaný. Jsem hříšná žena, zasloužím přísný trest. Jen mne od sebe nevyháněj!“

„Trest určitě přijde,“ chladněji přerušil Oldřich. „Takže je jasné, že pán z Vartemberka Jindřicha zabít nemohl. Byl tu noc s Kateřinou.“

Jaroslav z Donína nervózně poposedl, pak se lačně napil. „Ani já jsem svého bratra nezabil!“ prohlásil důrazně. „Mohu to dokázat!“ řekl s tajenou výhružkou v hlase.

„Ale ani já jsem nevraždil,“ řekl stejně důrazně pán z Dubé.

„Vyslechněme tedy mého svědka,“ vyzval je královský prokurátor a vstal. „Myslím, že teď je ta nejlepší chvíle. Pojďme!“

„Kam?“ vrtěl hlavou pán z Donína. „Copak ten svědek nemůže přijít sem?“

„Mohl by, ale tady bychom z něj asi nic nedostali,“ odpověděl královský prokurátor. „Je paličatý jako mezek. Proto se mu říká Palice. Musíme za ním do vězení. Ale jsem si jistý, že tentokrát bude mluvit a řekne, jak to bylo!“

„On rozhodne, kdo vraždil?“ optal se jízlivě pán z Dubé.

XVII.

Malý průvod sestupoval po vlhkých stupních do sklepení, vytesaného do skály pod hlavní věží. Vanul odtud chlad, a tak se všichni zimomřivě halili do plášťů. První kráčel panoš Ota, v ruce hořící pochodeň vysoko nad hlavou, aby páni viděli. „Opatrně, pozor na hlavu," nabádal, „je to tu hodně nízké!"

Odsunul závoru na dveřích z masivních nehoblovaných klád a otevřel je. Vstoupil první, pochodeň upevnil do rezavého držáku a stoupl si až k zadní stěně, k níž byl řetězem připoután špinavý, neoholený mladík. Za ním opatrně vešel královský prokurátor a pak ostatní tři šlechtici. Purkrabí Manhart, který průvod uzavíral a nesl druhou louči, zůstal stát ve vchodu. Kobka byla malá a on už se tam nevešel.

„Martine, neboj se nás. Jak jsem slíbil, přišel jsem tě vyslechnout. Vím, že jsi pana Jindřicha nezabil a pokud nám teď povíš úplnou pravdu, ještě dneska tě propustím. Stejně jako jsem ráno propustil tvou Wilburgu," hovořil královský prokurátor pomalu a laskavě. „Ale nejdříve chci slyšet pravdu! Co všechno jsi dělal tu noc, kdy byl pan Jindřich zavražděn!"

„Už jsem to jednou říkal," bručel mladík. „Šel jsem za naším pánem. Za Jindřichem z Donína, ale měl návštěvu. Tak jsem musel počkat, než odejde. Trvalo to dost dlouho, a…"

„Kde jsi se schovával?"

„No přece na té pavlači," opáčil Martin. „Tam jsem čekal."

„Pro upřesnění, urození páni," řekl Oldřich a obrátil se na ostatní. „Do patra paláce, kde jsou naše komnaty, vedou kromě hlavního schodiště, po kterém chodíme my, ještě jedny malé dveře na druhé straně. Určitě jste si jich všimli! Nikdo je nepoužívá, protože se jimi dostanete jen na zchátralou dřevěnou pavlač a po ní do kostela. Touhle cestou nikdo nechodí, zbyla tu z dob, kdy se v kostele světily mše. Ideální skrýš pro nezvaného návštěvníka, viď, Martine?"

„No," zabručel mladík neurčitě. „Čekal jsem na pavlači. Pak jsem škvírou v pootevřených dveří viděl, jak nějaký muž konečně od pána z Donína odchází."

„Poznal bys ho?“ přerušil ho Oldřich. Mladík zamžoural do šera a ukázal na Hynka Berku z Dubé. „Tenhle to byl. Zašel do místnosti naproti a já mohl konečně jít. Pan Jindřich mne přijal velice laskavě a slíbil propustit Wilburgu. Až když jsem od něho odešel, uvědomil jsem si, že jsem ani nepoděkoval. Proto jsem se chtěl vrátit. Jenže když jsem otevíral dveře z pavlače na chodbu, uslyšel jsem kroky. Někdo šel nahoru po hlavním schodišti. Lekl jsem se a vrátil se. Viděl jsem muže, který zašel nejdřív do komnaty proti schodům, ale vzápětí zase vyšel a mířil do ložnice pana Jindřicha. Já jsem…“

V tu chvíli odhodil purkrabí Manhart louč, uskočil do chodby, rychle zavřel dveře vězeňské kobky a zasunul závoru. Bylo slyšet, jak utíká po schodech nahoru.

Pán z Dubé se sice vrhl za ním, ale nebyl dost rychlý a narazil na zavřené dveře. Marně lomcoval masivními trámy. „Chyťte ho!“ volal vztekle.

„Nikdo vás neuslyší,“ zabručel Jaroslav. „Jsme pěkných pár loktů hluboko a sklep je vysekaný ve skále. Můžeme tu tvrdnout hezky dlouho, než si někdo všimne, že jsme zmizeli!“

„Mýlíte se,“ usmál se Oldřich. „Už nám jdou otevřít.“

Kdosi odsunul závoru a v šeru se objevila zjizvená tvář velitele Diviše, který se zubil od ucha k uchu. „Prosím, urození páni,“ uklánělse.

„To bylo štěstí,“ trochu kysele nadhodil Jaroslav z Donína.

„Kdepak, to nemá se štěstím nic společného,“ zavrtěl hlavou Oldřich. „Diviš s vojáky čekal nahoře, až purkrabí bude utíkat. Měli za úkol chytit ho a nás přijít vysvobodit!“

„Cože? Vy jste věděl, že se to stane?“ překvapeně se už na schodech zastavil pán z Dubé a přes rameno se otočil na královského prokurátora. „Copak jste jasnovidec?“

„Tak trochu,“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Vraťme se do sálu! Horká medovina přijde určitě k chuti. Tam vám všechno povím!“

„Vraha už známe, tak nač se ještě zdržovat?“ protestoval Jaroslav. „Už Manharta nechci vidět! Vydejte ho katu, ať je konečně pokoj od té nechutné vraždy.“

„Ale kdepak,“ přísně si ho měřil královský prokurátor. „Je toho ještě hodně k vysvětlování! Prosím, urození pánové.“

Když se rozesadili znovu kolem stolu, pokynul královský prokurátor, aby přivedli zajatého purkrabího. „A nezapomeň na Kateřinu," volal za velitelem Divišem.

„Tak tedy, urození páni," začal pomalu, „klíčem k celé vraždě jsou peníze, které měl Jindřich z Donína dostat od svého bratra Jaroslava jako podíl z dědictví. Pan Jaroslav ty peníze skutečně po svých vojácích poslal. Jenže ty peníze sem nikdy nedorazily. Proč?"

V tu chvíli se otevřely dveře a několik vojáků přivádělo purkrabího Manharta, spoutaného na rukách i nohách řetězem. Purkrabí měl na čele jizvu, ruku a tvář odřené do krve. Bylo vidět, že o svou svobodu bojoval ze všech sil. A do poslední chvíle. Jenže co zmůže jeden člověk proti přesile zkušených vojáků? Za ním šla jeho žena Kateřina se sklopenou hlavou, bledá strachy. I ona měla na rukách pouta. Vojáci oba posadili na lavici, určenou pro vyslýchané. Za každým zůstali stát dva z nich a hlídali je.

„Proč tedy peníze nedorazily?" pokračoval královský prokurátor. „Protože je ukradl purkrabí Manhart. Vymyslel si ďábelský a krutý plán. Smluvil se s hradním katem a dvěma vojáky. Poslal je vstříc vojákům pana Jaroslava na hranice panství, aby je na oko doprovázeli a v nestřežené chvíli zavraždili. Všechno se povedlo. Vrahové pak své oběti svlékli a nahá těla ukryli. Náhodou je ale viděl čihař Kryštof. Proto ho zabili také. To byla veliká chyba! Jakmile jsem zjistil, že zabili čihaře, bylo jasné, že vrahové musí být místní lidé, ne cizí lapkové."

„Proč?" optal se pán z Dubé, který napjatě poslouchal. „Jak to souvisí? Copak by nějací lapkové propustili nepohodlného svědka?"

„Budete se divit, urozený pane," usmál se královský prokurátor. „Ale pravděpodobně ano. Většina potulných lupičů zabíjí, aby se uživila. Nikoli pro radost ze zabíjení. Jak by jim mohl nějaký čihař škodit? Nijak! Proč by ho tedy zabíjeli? Jen pokud vraždili místní lidé, čihař se stal nepohodlným, neboť je mohl poznat. Proto musel zemřít! A ještě jedna věc. Proč svlékli vojáky a ne čihařovo tělo? To byla druhá, ještě větší chyba!"

„Potřebovali šaty jenom těch vojáků, to je jasné," odpověděl mladý Vartemberk.

„Ano,“ souhlasil Oldřich. „Ale kvůli něčemu jinému, než si myslíte. V převleku se totiž vydávali za ty zabité vojáky. Navštívili zájezdní hostinec v Chrastavě, poseděli tam, aby si jich šenkýř všiml a pak zmizeli. Manhart si to dobře vymyslel! Věděl, že jeho pán začne pátrat, pokud peníze nedostane. Doufal, že v něm vyvolá dojem, že Jaroslavovi vojáci peníze zpronevěřili. Proč by jinak pokračovali z hranice na Chrastavu místo do Grabštejna? Purkrabí Manhart počítal, že pan Jindřich se začne hádat se svým bratrem a vůbec ho nenapadne podezřívat někoho jiného. Je to tak?“ obrátil se na spoutaného muže.

Manhart mlčel, zsinalé rty tiskl křečovitě k sobě. Studené oči bezvýrazně sledovaly jednání soudu. Teprve když ho jeden z vojáků udeřil ratištěm kopí do zátylku, procedil mezi zuby: „Je to tak. Jenže ten pitomec z Chrastavý si pamatoval nejen oblečení a erby, ale i tváře mých lidí.“

„Přesně tak,“ navázal královský prokurátor. „Než budu ale pokračovat dál, musím odbočit, abych vysvětlil, jak to bylo s obviněním Wilburgy z čarodějnictví. Souvisí totiž s naším případem. Podrobnosti nejsou důležité, ale v hrubých rysech se stalo takto. Purkrabí Manhart poslal džbán s něčím ostrým pastýři. Když se muž opil a usnul, nechal několik krav otrávit. Wilburga jako každá kořenářka nemá dobrou pověst, nebylo proto těžké toho hlupáka faráře Joachima přesvědčit, že za vším stojí ona. Čarodějnice! Pak Manhart poslal právě ty dva vojáky, kteří se zúčastnili loupeže peněz, aby ji z rychtářovy šatlavy převezli na Grabštejn. Chtěl totiž odstranit i je. Nemínil se dělit a navíc se bál prozrazení. Zvláště když kat prohrál v kostkách značnou částku peněz s jedním vojákem z hradní posádky. Mohlo by to být podezřelé. Jeho plán byl jednoduchý. Když vojáci doprovodili Wilburgu do vězení, otrávil je i s katem stejně jako ty krávy na pastvě. K tomu se ještě vrátím. Vinu snadno svedl na čarodějnici. Pověry a předsudky jsou strašná věc,“ řekl Oldřich. Napil se, protože mu dlouhou řečí vyprahlo a pokračoval: „Kdo by podezíral purkrabího? Bylo to tak, Manharte?“

Hubený muž sledoval s nechápavým výrazem ve tváři královského prokurátora, jako by nevěřil tomu, co slyší. Mlčel, proto

ho voják několika ranami do obličeje donutil, aby odpověděl. Manhart už neměl sílu lhát. Rezignovaně přitakal.

„Dobrá," přikývl královský prokurátor. „Až sem Manhartovi všechno vycházelo. Jenže pak se to zvrtlo. I když svědci jeho zločinu zmizeli, pan Jindřich nevěřil, že by vojáci jeho bratra s penězi utekli. Je zajímavé, že o vojácích svého bratra měl zřejmě lepší mínění, než o Jaroslavovi samotném," ironicky nadhodil.

Ale ještě než mohl tlouštík protestovat, pokračoval: „Nikdo jiný než chrastavský hospodský je totiž neviděl. Pan Jindřich se nespokojil s tím jediným svědectvím a nechal pročesat okolí široko daleko. Nebylo možné, aby je už pak někdo další nepotkal. Nevěřil dokonce ani svědectví chrastavského šenkýře. Proto ho pozval na Grabštejn. Když se to purkrabí Manhart dozvěděl, bylo jasné, že mu hrozí prozrazení. Proto rychle naplánoval Jindřichovu vraždu. Kateřina dostala za úkol svést pána z Vartemberka. To nebyl problém, Kateřina je mimořádně přitažlivá žena," řekl trochu smutně Oldřich. „Snad má svatý Augustin pravdu, když píše, že krása žen pochází od ďábla!"

Spoutané ženě se navzdory tomu, že seděla u soudu, mihl na tváři letmý úsměv.

„Mimochodem, Manharte, jak ses dozvěděl, že pán z Vartemberka koupil tu dýku?" obrátil se Oldřich na purkrabího.

„Byl jsem v maštali a slyšel jsem, jak smlouvá o cenu s kupcem," tiše odpověděl purkrabí.

„Ostatní už víte," pokračoval královský prokurátor. „Purkrabí Manhart jen čekal, až bude pan Jindřich ve své ložnici sám. Šel za ním. Předtím ovšem ukradl z truhly pana z Vartemberka dýku. Vešel k panu Jindřichovi pod záminkou, že mu nese víno. Postavil džbán na stůl, nalil mu a pak ho probodl. Jenže ani tady nevyšlo všechno podle jeho plánu. Netušil, že se po hradě pohybuje někdo další, mladík z Hrádku, který přišel prosit za Wilburgu. Když toho mladíka nechal ráno pan Jaroslav uvěznit, napadlo Manharta, že tohle řešení bude nejjednodušší. Proto nic nepodnikl pro jeho osvobození. Když jsem ale přijel já a nespokojil se s vysvětlením, že vraždil Martin Palice, dostal strach. Proto se pokusil vrátit k původnímu plánu. Tedy

k verzi, že vrahem je pan z Vartemberka. Proto mne Manhart upozornil na návštěvu toho saského kupce.“

„Tak Manhart chtěl tu vraždu nastrojit na mě!“ vykřikl hněvivě mladý Vartemberk. „Taková nestoudnost! A tahle,“ ukázal opovržlivě na Kateřinu, „tahle o tom věděla? Věděla, že mne chce její muž dostat na popraviště?“

„Samozřejmě,“ souhlasil královský prokurátor. „Manharte z Lesné, ptám se tě před těmito váženými a urozenými muži, zavraždil jsi Jindřicha z Donína?“

Hubený muž němě přikývl. Polkl a pak nenávistně řekl: „Zabil jsem toho lakomého dědka. Spočítal jsem mu to i za svou Kateřinu! Co všechno musela vytrpět v posteli toho odporného satyra!“ Na chvíli se odmlčel. Požádal, zda by mohl dostat napít a když odložil pohár, pokračoval: „Ano, zabil jsem pana Jindřicha. Ale bylo třeba hrát takové divadlo tam dole ve vězení, když jste stejně všechno věděl, pane královský prokurátore? Víte, jak je strašné být prozrazen a najednou mít naději uprchnout a zachránit si život? A vzápětí o tu naději přijít! Asi si rád hrajete s lidskými osudy, urozený pane!“

„Ne tak krutě jako ty,“ chladně odpověděl královský prokurátor. „Já nevraždím!“

„Samozřejmě, za vás tu práci udělají vaši vojáci a kat,“ zabručel purkrabí. Oldřich gestem zastavil vojáka, který chtěl Manharta za jeho drzost udeřit. „Já reprezentuji právo v této zemi,“ řekl přísně. „Spravedlnost si někdy vybírá bolestivé cesty. Ale její smysl, ať ji provází třeba i násilí a krev, je jediný. Chránit slabé a bezbranné proti násilníkům. Proti lidem, jako jsi ty, Manharte. Když už hovoříš o tom, že mi dělá potěšení hrát si s lidskými osudy, musím se ti s něčím svěřit. Martin Palice tě tehdy v noci nepoznal. Měl jsi plášť s kapuci, protože venku pršelo. To už jsi zapomněl?“

Purkrabí Manhart zbledl a vztekle odsekl: „Takže kdybych neztratil nervy, nikdy byste na to nepřišel!“

„Ale přišel. Já to věděl už dávno. Jen jsem tě chtěl usvědčit. Tak, aby tvá vina byla zjevná. Víš, skoro od začátku jsem si myslel, žes to mohl být ty. Jen jsem potřeboval důkazy. Na tu myšlenku mne přivedla drobnost. Tehdy v noci, když odcházel pan Hynek od Jindřicha, vypili spolu džbán až do dna. Ale ráno bylo ve džbánu

víno. Kdo ho přinesl? Panoš Jakub se zapřísahal, že on to nebyl. Nebyl důvod mu nevěřit. Další jsi v úvahu připadal jedině ty. Jenže tys tvrdil, že jsi tu noc do paláce nevkročil. Proto jsem tě začal podezírat. Stal ses vrahem i se svou ženou!“

„Vím, že jsem křivě svědčila,“ rozvzlykala se Kateřina. „Prosím vás o milosrdenství, urození pánové. Jsem hloupá ženská, nechtěla jsem nikomu ublížit. Ani vám, pane Marku. Můžete mi odpustit?“ vrhla na mladíka zpod dlouhých řas prosebný pohled plný ženské touhy. „Odpusťte mi! Budu vám do smrti vděčná. Vám všem. Budu se za vás modlit. Budu vám sloužit. Udělám, co si budete přát. Jen mne prosím nevydávejte katovi. Nechtě mne žít!“

Královský prokurátor si přejel dlaní unavený obličej. Vykonávat spravedlnost bylo tak těžké!

„Tvým osudem se, Kateřino, staly tvoje proslulé medové koláčky,“ řekl tiše. „Díky jednomu z nich jsem tě usvědčil z křivé výpovědi. I kdybych mohl zamhouřit oči nad tím, žes u soudu lhala, nemohu je přimhouřit nad tím, že jsi vraždila. Před třemi týdny jsi upekla medové koláčky. Dala jsi do nich jed a jimi jsi zabila hradního kata a dva vojáky z posádky. Jsi travička a zemřeš na šibenici!“

„Neee!!“ zavřeštěla Kateřina a vrhla se na kolena. Plazila se po zemi a kvílela. „Ne, ne!“ volala jako šílená. „To jsem nebyla já, to Manhart. Já o ničem nevěděla. Milost, nechci zemřít!“

„Ta žena je moje prokletí,“ tiše řekl purkrabí. „Chtěla pořád víc peněz, na šaty, na šperky. Snad jsem ji měl kdysi i rád, než jsem poznal, jaká je. Ne, člověk se rodí do světa plného zla a pokud se nebrání, to zlo ho pohltí. Kateřina mne pohltila. Věděla o všem,“ zvedl oči a podíval se na královského pokurátora. „Obviňuji svou ženu, že vraždila spolu se mnou. Neříkám to ze msty nebo ze zlé vůle. Jen aby mi v pekle nebylo smutno,“ dodal hořce.

„Odveďte je,“ nařídil královský prokurátor. „Oba!“

Bývalý purkrabí odcházel klidně se vztyčenou hlavou. Prohrál a dobře to věděl. Ale paní Kateřina dostala hysterický záchvat, vojáci ji museli odvléct.

„Takže případ je vyřešen,“ konstatoval Jaroslav z Donína. „Chudák bratr Jindřich!“

„Ano, chudák Jindřich," potvrdil královský prokurátor a podíval se přísně na pána z Donína. „A teď jste na řade vy, pane Jaroslave! Před chvíli jste si troufl naznačit cosi o mé podjatosti!"

„Omlouvám se, v rozčilení člověk řekne věci, za něž se pak stydí," uctivě vysvětloval Jaroslav. „Můžete nato zapomenout, pane Oldřichu?"

„O tu urážku mi nejde. Dopustil jste se totiž jiného zločinu, pane z Donína. Musíte být rovněž potrestán!"

„Co já?" vyskočil vztekle tlouštík. „Tohle nemusím poslouchat. Vraha máte, takže si vyprošuji…"

Oldřich pokynul dvěma vojákům, kteří donutili pana Jaroslava, aby se vrátil do svého křesla u stolu.

„Víte pane Jaroslave, jaký trest může soud vyměřit podle zemského práva tomu, kdo ukradne něco z majetku panovníka? Víte jistě také, že to je jeden z mála zločinů, kde je povolen výslech právem útrpným i v případě urozených mužů!"

„Znám zemské právo," ošil se Jaroslav z Donína. „Ale co já s tím? Nic jsem našemu milostivému králi neukradl! Vy si troufáte snad tvrdit, že lžu?"

„Lžete, pane Jaroslave," klidně odpověděl královský prokurátor. „Včera na honu jste pochopil, jako to bylo s penězi z dědictví. I vy jste začal podezírat purkrabího! Proto jste poslal svého člověka do Chrastavý, aby vyzpovídal šenkýře. Ten vám vaše podezření potvrdil. Hned včera večer jste udeřil na Manharta. Pokud se pletu, opravte mne. Slíbil jste mu, že o vraždě budete mlčet, když vám vrátí ukradené peníze!"

„Proč bych to dělal?" bručel Jaroslav nesouhlasně.

„Ale no tak," usmál se královský prokurátor. „Přece moc dobře víte, že ty peníze náležely podle práva vašemu bratrovi. Ten však zemřel bez přímých dědiců. Nemá ani manželku, ani děti. Takže právem odúmrtě přechází všechen jeho majetek na našeho krále. Včetně těch peněz, samozřejmě. Kdybyste Manharta prozradil, já bych jeho kořist zabavil a vy z ní nic neměl. Takhle elegantně byste ty peníze získal zpátky. A nádavkem ještě paní Kateřinu. Včera po mému výslechu šla rovnou k vám, aby začala splácet dluh za vaše mlčení. Pán z Dubé si jí také všiml."

Jaroslav z Donína rychle přemýšlel. Pokud by královský prokurátor udeřil na purkrabího, určitě by jeho verzi potvrdil. Stálo by tu sice slovo zločince proti slovu urozeného šlechtice, ale povaha zločinu byla taková, že by Jaroslav mohl být vyslýchán na mučidlech. A nedělal si iluze, že by z něj přiznání nedostali. Stejně jako si nedělal iluze, že by mu král Přemysl odpustil tuhle krádež. Neměl na vybranou.

„Peníze mám ve své truhle," zabručel roztrpčeně. „Ale přísahám při Bohu všemohoucím, jen jsem je uložil, abych je ochránil. Považoval jsem je pořád za náš rodový majetek. Nechtěl jsem krále okrást!"

„Ale chtěl," zavrtěl královský prokurátor hlavou. „Proč byste jinak kryl purkrabího Manharta? Teď všechny ukradené peníze předáte mému panošovi. Oto, přines je sem, ať je můžeme přepočítat. A ještě něco. Před soud vás nepoženu, ale osobně se zasadím u našeho nejmilostivějšího panovníka, abyste nedostal grabštejnské panství!"

„Vyhrožujete?" vyskočil Jaroslav z Donína bojovně. „To si spolu mladíčku vyřídíme jinde a jinak!"

„A jak?" vstal výhružně Hynek Berka z Dubé. „Ty si myslíš, že si tu v severních Čechách můžeš dělat, co se ti zlíbí, tlusťochu? Tak to tedy holenku ne! Vrať se do Lužice a tam si intrikuj podle libosti. Ale tady jsi skončil. To si pamatuj! Nebo budeš mít co dělat se mnou. A se všemi dalšími poctivými rytíři, kteří tu žijí!" Aby podtrhl svou hrozba, položil ruku na jílec meče, zavěšeného u pasu.

Jaroslav z Donína si ho chvíli vztekle měřil, pak se beze slova otočil a s panošem Otou a několika královskými vojáky v patách odešel.

„Ještě jedna drobnost," usmál se královský prokurátor. „Podle zemského práva propadá veškerý majetek pana Manharta z Lesné a jeho ženy Kateřiny našemu králi. Ale v případě, že zločinec způsobí někomu újmu, je křesťanské, aby se z jeho majetku škoda srovnala, pokud to jen jde. Náš král mne pověřil, abych dbal na dodržování této zásady. Proto nařizuji, aby čtvrtina z prodaného majetku purkrabího a jeho ženy připadla vdově po zavražděném čihaři."

„Moudré a křesťanské rozhodnutí," usmál se Hynek Berka z Dubé. „Pane Oldřichu, myslím, že nejste tak špatným prokurátorem. Ještě není pozdě, když za chvíli vyrazím, možná se v noci dostanu domů. Tady už jsem opravdu už zbytečný. Odjíždím. Bůh vás opatruj!"

Hned jak za ním zapadly dveře, vstal i mladý Vartemberk. „Děkuji ti, Oldřichu," zabručel. „Co s tou dýkou?" ukázal na stůl, kde zůstala ležet vražedná zbraň.

„Jako dárek skutečně vhodná není. Ale mám nápad," řekl královský prokurátor. „Asi bys ji nenosil ani ty. Dej ji tomu uvězněnému mladíkovi. Ostatně jeho svědectví ti zachránilo krk!"

„Oldřichu, jestli příliš nespěcháš, vezmi to domů přes Stráž. Když nám ten hon nevyšel tady, zalovíme si v mých lesích," přátelsky se usmál mladík.

„Rád," přikývl Oldřich. „Ráno vyrazíme."

XVIII.

Svítalo. Ranní rosa se třpytila na listech stromů i na stéblech trávy jako korálky obrovského náhrdelníku. Les tiše šuměl, pod korunami smrků a borovic ještě doznával chlad předešlé noci, ale na pasekách a mýtinách již hřály paprsky vycházejícího slunce.

Honci pána z Vartemberka vystopovali jelena ještě za tmy.

Od té doby ho Oldřich s Markem a se svými družinami pronásledovali. Jenže bez valného úspěchu. Lidé, posbíraní z nejbližších vesnic, odpadli už dávno. Dokonce i několik jezdců muselo zastavit, protože koně nevydrželi vražedné tempo. Štvané zvíře obratně kličkovalo po srázných úbočích roklin. Odstup mezi ním a lovci se nijak výrazně nezmenšoval. Nakonec vyčerpaní pronásledovatelé zastavili na velké mýtině, křižované poměrně pohodlnou cestou. Uříceným koním unikala pára z nozder, občas některé zvíře zahrabalo kopytem či zafrkalo. Všechna potřebovala oddech. Také muži v propocených košilích a kožených halenách si protahovali rozlámaná těla.

„Podívejte, urozený pane," ukazoval do mechu na zasychající krev velitel družiny Diviš. „Tady je stopa. Ten jelen krvácí, zasáhl jste ho! Třeba ho nakonec ještě dostaneme!"

„Nedělej si zbytečné naděje. Šíp ho jenom lehce škrábl. Svezl se po krku. Takový šrám ani nemůže cítit. Je to moje chyba! Měl jsem ho na dostřel, ale zbytečně jsem spěchal," bručel rozmrzele Oldřich.

„Navíc bylo šero! Asi nám sudičky nepřejí ulovit pořádný kus, když jsme spolu," omlouval ho mladý Vartemberk. „Na Grabštejně nám dvanácterák utekl a tenhle jelen nám uteče taky. Co se dá dělat? Ale stejně se mi ta dnešní vyjížďka líbila. Ranní les má vždycky svoje kouzlo, nemyslíš?"

Lovčí Tobiáš hvízdl na prsty a svolával smečku psů, rozběhlých po lese. Jejich štěkot zněl ze všech stran. „Ještě není nic ztraceno, urození pánové," odporoval jim s nadějí v hlase. „Tihle psi dokáží běžet celý den. Jelen nemá šanci! Uštvou ho. Je to nejlepší smečka v okolí. Jakmile zase chytnou jeho stopu, nic je nezastaví."

„Podívejte, tamhle je další stopa!“ ukazoval panoš Ota na trs lopuchových listů se skvrnami zaschlé krve. „Ale ne, ta je stará…,“ dodal rozmrzele, když dojel blíže.

„Tohle nevypadá na stopu jelena,“ zarazil ho královský prokurátor. „Ten náš běžel na druhou stranu. Podívej se, Oto, co to vlastně je!“

Panoš seskočil na zem, klekl si do mechu a pečlivě prohlížel lopuchový list. „Ta krev je stará už několik dní,“ hlásil. „Ale čí je, to si netroufnu hádat. Zajíc, jelen nebo člověk, kdo ví? Po tak dlouhé době se to nedá poznat. Celý minulý týden propršel, na zemi není žádná stopa. Zbyla tu jen ta krev.“

Oldřich se dlaní roztržitě probíral svými hustými vousy a přemýšlel. Zdálo se mu, že za lopuchy, rostoucími u cesty, vidí v trávě další nezřetelné tmavé skvrny. Popojel blíž a pomalu vedl koně mezi nízkými keři a borůvčím. Zapřel se v třmenech a předklonil se. Ne, nemýlil se. Takovou věc nemůže nechat bez povšimnutí. Krev byla i zde. Rozhodl se rychle.

„Tobiáši, necháme jelena běžet. Z moci svého úřadu mu dávám milost. Sežeň psy a odtrub konec honu! Souhlasíš, Marku? Mí lidé to tu důkladně prohlédnou. Zdá se, že se tu něco stalo. Třeba budeme za chvilku chytřejší.“

„Další případ?“ usmíval se pobaveně Marek. „Už jsem slyšel, že máš na zločiny čich. Ale jestli budeš mít pravdu, tak si to pěkně vypiju od Ludmily! Sestra mi vynadá, že ses zdržel kvůli mně, a ona se přitom na tebe tak těší.“

„Nezdržím se kvůli tobě, ale kvůli svému úřadu. Povinnost je povinnost,“ zabručel Oldřich. „Možná se mýlím a nic to není. Třeba se ještě dneska vydám zpátky na Bezděz.“ Pak rychle rozdělil své muže, aby pročesali okolí. Královští vojáci nemuseli hledat dlouho.

Nedaleko cesty rostly za hradbou akátů dva silné duby, ukrývající nevelkou jámu. Přes ni byly jakoby v chvatu naházeny polámané větve. Právě sem směřovala již hodně setřelá krvavá stopa. Diviš s panošem Otou chtěli větve odházet, ale sotva je nadzvedli, zavanul k nim nepříjemný zápach rozkladu.

Oldřich i Marek seskočili u dubů s koní. Beze slova se na sebe podívali. „Rychle,“ pobízel královský prokurátor své muže. Halda

větví byla v mžiku pryč. Svalnaté ruce mužů odkryly hlubokou jámu, jež vznikla po vývratu stromu. Oldřich došel na její kraj a podíval se na dno. V mazlavém blátě a špinavé vodě, jež po nedávných deštích ještě nevyschla, leželo tělo obtloustlého muže středního věku. Mrtvý měl na sobě bílou kutnu a plášť s červeným křížem johanitského řádu. Tělo se již začínalo rozkládat.

„A sakra," zaklel Diviš a rukou si zakryl nos. „Proč zrovna my musíme mít takovou smůlu. Minule jsme na honu našli čtyři mrtvoly a teď zase tuhle," bručel nespokojeně. Na tuhle honitbu se těšil obzvlášť.

„Ale zlepšuje se to," popichoval ho panoš Ota. „Minule byly čtyři a teď už jenom jedna. Příště třeba nebude žádná. Nakonec možná i nějakého jelena ulovíme!"

Oldřich si jejich vtipkování nevšímal. Tiše si prohlížel mrtvého a mračil se. Pak se opatrně spustil dolů, aby tělo ohledal. Na první pohled bylo zřejmé, že muž zahynul násilnou smrtí. V levém rameni měl zabodnutý zlomený šíp. Ta rána nebyla nijak vážná. Bylo to spíše bolestivé škrábnutí. Hlavu však měl rozbitou kyjem nebo palicí. Silný úder rozrazil mužovu lebku a způsobil smrt. V rozměklé hlíně byla ještě znát kaluž krve, i když se už z větší části vsákla do hlíny. Zůstal jen zčernalý škraloup, kolem něhož poletovaly s nepříjemným bzučením mouchy.

„Doufám, že nám písař Wolfgang řekne víc, až si ty rány prohlédne," bručel královský prokurátor. „Ale na první pohled je jasné, že tomu mrtvému nejdříve někdo zranil rameno. Od rány po šípu pocházejí ty krvavé stopy u cesty. Teprve tady u jámy mu vrah rozbil hlavu."

Oldřich si šátkem ovázal ústa a nos a sklonil se k mrtvole. Prohlédl tělo a také prošacoval oděv. Ale nenalezl vůbec nic, co by napovědělo, kdo zavražděný je. Neměl u sebe peníze ani žádné osobní věci. „Pokud je ten mrtvý mnich, je divné, že nemá alespoň růženec," uvažoval Oldřich. „Neumím si představit mnicha bez růžence. Vrah ho mohl o všechno obrat, to je pravda, ale tohle vysvětlení pokulhává," uvažoval. „Proč by si vrah bral růženec, který nemá skoro žádnou cenu, a nechal mu šaty, které by stály určitě

několik stříbrňáků?“ Natáhl ruku ke svému panošovi, aby mu pomohl vylézt z jámy. Ruce špinavé od hlíny si pak otřel do trávy.

„Zvláštní úlovek,“ zabručel a obrátil se na velitele své družiny. „Diviši, prohledej to ještě kolem. Od cesty až sem! I to borůvčí a trávu tamhle kolem lopuchů!“

„Oldřichu, co uděláš?“ ptal se mladý Vartemberk, který zůstal stát stranou. Rukou si ovíval obličej, aby zahnal nepříjemný puch mrtvolného rozkladu, který teď byl cítit všude kolem. „Jestli chceš, zavolám svého purkrabího, aby se toho případu ujal. To přece jde, ne? Vražda se stala ještě na mém panství a ten zabitý bude asi nějaký tulák. Nemusíš se zabývat vyšetřováním každého zločinu. Sám jsi přece říkal, že královský prokurátor především soudí. Bylo by mi líto, abys měl kvůli jednomu nepovedenému honu zase práci, takže….“

„Děkuji ti Marku,“ přerušil ho Oldřich. „Vím, že to myslíš dobře, ale to nejde. Ten zavražděný není obyčejný tulák. Je to johanitský mnich. Musím se ujmout vyšetřování, i kdybych nechtěl! Navíc to vypadá, že to nebude tuctový případ. Zdá se mi, že se v té vraždě skrývá mnohem víc, než se na první pohled zdá. Na to mám nos.“

„Podívejte, urozený pane,“ ozval se Diviš. Z hustého borůvčí u cesty zvedl kus zlomené kovové přezky. „Asi z nějaké škorně, řekl bych. Není sice jisté, zda nějak souvisí s vraždou, ale je to jediná věc, kterou jsme tu našli. Neleží tu určitě dlouhou. I když pořád prší, ještě ani nechytla rez.“

„Lepší něco nežli nic,“ pochválil ho královský prokurátor. „Pořádněji ulož, vezmeme ji s sebou! Marku,“ obrátil se na svého švagra. „Rozloučíme se. Klidně se vrať i se svými lidmi do Stráže. Nebudu tě dál zdržovat, vyšetřování je moje věc. Jen tě prosím, napíšu vzkaz Ludmile. Nech ho doručit! A pošli sem ze Stráže mého písaře Wolfganga. Pokud vím, je jediný z mé družiny, kdo se nezúčastnil téhle štvanice.“

„Můžeš se spolehnout,“ přikývl mladík. „Pokud bys něco potřeboval, nemáš to ke mně daleko!“

Královský prokurátor rychle napsal na útržek pergamenu krátký dopis. Protože neměl u sebe vosk, ani ho nezapečetil. Objal Marka na

rozloučenou, zvedl ruku na pozdrav a počkal, az se jeho družina vzdálí. Pak se obrátil ke svým lidem.

„Diviši, dva vojáci ať tady zůstanou hlídat a ty rychle sežeň nějaký povoz. Mrtvého doprav do Dubu. Já pojedu s ostatními a Otou napřed. Sejdeme se v klášteře u johanitů. Doufám, že tam mají pro hosty slušné ubytování. Ať ti to netrvá věčnost!“

„Myslíte, že se v Dubu zdržíme dlouho, urozený pane?“ optal se Diviš trochu rozpačitě. I jemu tohle nečekané zdržení křížilo plány. Chystal se během zpáteční cesty zajet do Hrádku za Martou, aby zjistil, jak to vlastně mezi nimi je. Teď, když je zase co vyšetřovat, kdo ví, kdy dostane volno. Nechat mladou dívku dlouho samotnou neslo s sebou vždy velké riziko. Vzdychl a rychle rozděloval vojákům úkoly.

„Jak dlouho bude vyšetřování trvat, to ti, Diviši, neřeknu,“ usmál se královský prokurátor. „Hlavně proto, že se týká mnichů johanitů. S nimi je to vždy balancování na ostří nože. U nich nikdy nevíš, jak se k nim chovat. Jako k rytířům, nebo jako k mnichům? Oficiálně je to rytířský mnišský řád, ani ryba, ani rak. Snaží se být zadobře s papežem i císařem.“ Rozhlédl se, došel ke dvěma spadlým bukům a na kmen jednoho z nich se pohodlně usadil. Rukou vybídl panoše Otu a Diviše, aby si k němu přisedli. Ota odvázal od svého sedla koženou brašnu, vytáhl z ní hliněnou lahvici s medovinou a podal ji svému pánovi. Teprve pak se posadil na kládu vedle urostlého velitele. „Řád svatého Jana vznikl během křížových tažení do Svaté země v Jeruzalému,“ začal královský prokurátor s výkladem. „V regulích řádu, které schválil papež, mají jeho členové povinnost nejen modlit se jako jiná klášterní bratrstva, ale také bojovat s mečem v ruce proti nevěřícím. Johaniti jsou velice bohatí a navíc mají obrovský vliv. Do jejich řádu vstoupila řada zámožných šlechticů. Nikdy nejsou rádi, pokud někdo zasahuje do jejich věcí. Zvláště pokud je tím člověkem královský úředník.“

„Náš král ale na papeže moc nedá,“ namítl panoš Ota trochu pochybovačně. „Sám říkáte, urozený pane, že při vyšetřování máte ve věcech církve od našeho panovníka volnou ruku.“

„To je pravda, ale johaniti jsou stát ve státě. Jdou na to chytře. Stojí stranou, starají se jen o své zájmy. Proto si udrželi vliv i na

našeho krále. Půjčují mu peníze a navíc jsou mnozí z nich skvělí rytíři. A rytíře má Přemysl rád, na to nezapomínejte!“

Královský prokurátor se napil příjemně hořké medoviny a pokračoval: „Představeným řáduje komtur Wolfram. To je velice nebezpečný muž. Ota ho zná! Zlý, zákeřný, hrabivý, licoměrný. Nevím, jaké negativní přívlastky mu ještě dát. Ale je velice bystrý, schopný a dokáže si získat respekt. V Praze na Malé Straně mu patří nevelký palác pod Strahovem. Johaniti drží v našem království několik panství, jedno tady v Dubu. Právě proto, že se odlišují od ostatních řádů, neříkají svým sídlům klášter, ale komenda. Pokud vím, dubskou komendu spravuje převor Adalbert. I když o všem podstatném se samozřejmě rozhoduje v Praze,“ usmál se a vstal.

„Odpusťte, urozený pane,“ uctivě se optal panoš Ota. „když jsou ti johaniti tak nebezpeční, proč jste odmítl přenechat vyšetřování lidem pána z Vartemberka?“

„Protože královské právo tady v severních Čechách reprezentuji já. To už bys, Oto, mohl vědět. Kromě toho,“ zarazil se, ale hned pokračoval, protože věděl, že jeho pomocníkům takové jednoduché vysvětlení stačit nebude. „Kromě toho mám s johanitským řádem jeden starý nevyřízený účet!“ Rukou si oprášil nohavice, hvízdl na svého ryzáka a začal si upravovat sedlo. Nemínil nic dalšího vysvětlovat. „Pomalu vyrazíme,“ křikl na své muže.

Panoš Ota i Diviš zůstali ještě chvíli sedět na kmeni stromu a polohlasně se přeli, co mohli johaniti jejich pánovi provést. Ani jeden to netušil. Byla to už řada let. Královský prokurátor o tom nikdy nemluvil. Ani Ludmile o tom nevyprávěl.

Vojáci se posbírali ze země, kde zatím odpočívali, někteří dokonce dospávali ranní vstávání. Rychle sehnali koně a nasedli. Za chvíli už družina v čele s královským prokurátorem cválala po cestě do Dubu. Projela hustou smrčinou a protože stezka tu byla dost úzká a kamenitá, jezdci museli zpomalit. Oldřich přitáhl uzdu svému ryzákovi a s požitkem klusal ztichlým lesem.

Kolem se tyčila hradba smrků a modřínů, ale také buků a bříz. Koruny stromů se spojovaly vysoko nad hlavami jako klenba katedrály. Cesta se pozvolna rozšiřovala a začala stoupat v prudkých serpentinách do kopce. Protože koně měli za sebou ranní štvanici,

nechtěl je královský prokurátor zbytečně vysilovat. Nařídil, aby vojáci sesedli na zem a přes nejstrmější úseky je vedli za uzdy.

Když konečně dorazili na vrchol hřebene, kde byla křižovatka cest, jíž se říkalo Čihadlo, rozhodl se královský prokurátor pro chvíli odpočinku. Nebylo kam spěchat. Oldřich si rád protáhl ztuhlé svaly. Miloval slunce a tenhle den se mimořádně vyvedl, i když už začínal podzim.

Ryzáka pustil, aby se napásl a sám zůstal stát na nevelké mýtině u cesty. Otevřel se mu výhled do zvlněné krajiny pod ním. Jako hračky obrů tam ležely malé vesnice poskládané z nízkých dřevěných chalup, krytých slaměnými došky. Viděl i městečko Dub s kostelem, několikapatrovými domy zámožnějších kupců a také s rozestavěnou johanitskou komendou. Nebylo to už daleko a dokonce rozeznával titěrné postavy, míhající se uličkami. Za tím vším v dálce se jako obrovská homole vypínal nad hřebenem hor Ještěd.

Nedaleko mýtiny, kde začínal svah, stoupal mezi stromy trochu stranou od cesty šedavý kouř. Protože tu však netekl žádný potok, těžko tu mohl pracovat hamr či sklářská huť. „Nejspíš uhlíř nebo dehtař," pomyslel si královský prokurátor. „Oto, vidíš ten kouř? Není to daleko. Zajed se tam podívat a vyptej se lidí, co tam pracují, jestli něco nevědí o tom zavražděném muži. Pak nás doženeš!"

XIX.

Dub založil jako správní středisko kraje kníže Vladislav a po něm dostalo původní jméno Vladislavice. Teprve později se přejmenovalo na Dub. Johanité ho získali darem od Havla z Lemberka i s okolním Újezdem zhruba před třiceti lety. Ihned začali s velkorysou výstavbou. Jako místo pro svůj klášter si vybrali ploché návrší kolem staršího románského kostela. Přes značné úsilí johanitského řádu však nebyla komenda stále dostavěná. I tak působila velkolepě a čím více se družina královského prokurátora blížila, tím hrozivější jim připadaly zdi z velikých pískovcových kvádrů, tyčící se nad strmým srázem.

Oldřich se svými vojáky projel náměstím, kolem rychty a šenku, pak zabočil uličkou přes úzkou strouhu, za níž pohodlná cesta stoupala do kopce. Doprovázelo je hejno zvědavých dětí a tlupa vořížků, kteří zlostně ňafali. Ti odvážnější se občas připletli koním pod nohy a teprve na poslední chvíli s rozhořčeným kňučením uskočili z dosahu kopyt.

Komenda byla obehnaná ne příliš vysokou, ale masivní kamennou hradbou. Štěrková cesta, lemovaná hustým porostem akátů, nevedla přímo k bráně, nýbrž stáčela se podél hradeb, aby mohli obránci střílet na případné útočníky. Minuli nedokončený příkop a ocitli se před dřevěným mostem, vedoucím k bráně. Vstup chránila hranolovitá věž s novou šindelovou střechou. Vrata byla dokořán otevřená.

Nikdo jim nevyšel vstříc, neviděli ani žádnou stráž, kolem brány panovalo dopolední ospalé ticho. Chvíli čekali a když se stále nikdo neozýval, pokynul královský prokurátor vojákům, aby pokračovali dál. Jakmile se však první jezdec ocitl ve vjezdu, otevřela se branka fortny, schovaná za kamenným sloupkem v průčelí věže. Ven vyběhl vysoký hubený johanita s kopím v ruce.

„Stůj!“ poroučel rozespale. „Povídám stůj,“ rozčiloval se, když ho voják neposlechl a nevšímavě projel kolem. Johanita zaklel na mnicha velice jadrně a pokusil se zastavit dalšího, avšak stejně neúspěšně. „Nevidíš královský znak?“ houkl voják, který fortnýře div neporazil. Nakonec mnich vzdal marné úsilí a stáhl se zpátky do

bezpečí své vrátnice. Pouze přivřenými dveřmi sledoval, co se bude dít.

Jako poslední cválal panoš Ota. Zastavil za bránou, seskočil a vrátil se k fortně. „Hej, vylez," křikl na johanitu. „Fortnýři, už můžeš ven!"

Mnich vyběhl rudý vztekem. „Co si o sobě myslíte? Než host někam vstoupí, je slušnost počkat, až mu to majitel povolí. Co když vás tu nechceme? Tohle je posvěcená církevní půda a jak by to vypadalo, aby se tu každý prohánět, jak se mu zachce. Já…,"

„Tak dost," přerušil jeho litanie panoš Ota. „Čekali jsme před bránou dost dlouho. Kdybys nespal a hlídal, mohli jsme se dohodnout klidněji. Je tu královský prokurátor pan Oldřich z Chlumu se svou družinou. Přijíždí jménem krále! Mému pánovi je jedno, jestli ho tu chceš, nebo ne. Hned ho ohlásíš převorovi a pak nás ubytuješ!"

„S tím ubytováním pomalu! Musím se zeptat bratra převora. Ale to bych musel jít za ním. Jenže to nejde, protože nemohu nechat bránu bez dozoru. Budete muset počkat, než se vrátí můj pomocník, ani nevím, kde teď je," důležitě vysvětloval fortnýř.

Panoš Ota už chtěl něco ostrého odpovědět, když u nich zastavil ryzák s královským prokurátorem v sedle. Oldřich si z výšky přísně měřil hubeného fortnýře. „Víš, jakou úctou jsi povinován svému králi?" optal se přísně. I když v jeho hlase nezněla žádná hrozba, fortnýř okamžitě obrátil. Skoro bezděčně se uklonil a zakoktal, že je poníženým služebníkem Jeho královské milosti. Pak si dal dlaně k ústům a hlasitě zakřičel směrem do nádvoří: „Manharte, Manharte, kde vězíš, kluku líná? Okamžitě pojď sem!"

Ze stáje vyběhl mladík, klopýtl o lem svého pláště, až mu spadl střevíc z bosé nohy, rychle ho nazul zpět a klusal k bráně. „Budeš hlídat," poručil mu fortnýř. „Musím něco důležitého zařídit! Prosím, vznešený pane, račte za mnou," uklonil se královskému prokurátorovi. „Odvedu vás přímo k našemu převorovi, ctihodnému bratru Adalbertovi. Řekněte svým mužům, ať tu zatím počkají. Máme svůj pořádek, urozený pane," vysvětloval chvatně. Jeho původní nadutost byla ta tam. Oldřich souhlasil. Nařídil, aby vojáci zatím odstrojili koně, vyhřebelcovali je a napojili. „Za chvíli se

ubytujete," sliboval s úsměvem. Uzdu svého ryzáka hodil Otovi a dlouhými kroky se vydal za vysokým mnichem. Šli napříč nádvořím k hlavní budově komendy, stojící vedle rozestavěného chrámu. Kaple byla zasvěcena svatému Janu Křtiteli, patronu johanitského řádu.

Na jedné straně nádvoří stály maštale, chlévy, kolny a dvě veliké stodoly, kolem nichž pobíhali čeledíni. Všude bylo vidět jen sloužící, protože ženy neměly do kláštera přístup. Ani jako děvečky. Vedle stodol stálo patrové hrázděné stavení s doškovou střechou, oddělené od ostatních budov dřevěným plotem. „Náš špitál," podotkl fortnýř, když si všiml, kam se Oldřich dívá. „Tam se ubytovávají pocestní. Ale bojím se, že se tam celá družina nevejde. Většina špitálu je už obsazená! Nevím, jestli tu budete moci zůstat!"

„To není tvá starost," opáčil chladně královský prokurátor. „Moji muži jsou vojáci. V noci je ještě teplo. Bohatě jim bude stačit, když budou mít střechu nad hlavou, aby na ně nepršelo. Určitě se tu najde v nějaké kolně místo!"

„Špitál je ohrazen plotem, aby pocestní nerušili klášterní život," vysvětloval fortnýř, zastavil se a rukou ukazoval na malý dvoreček kolem špitálu. „Smějí se pohybovat jenom tam. Proto nemohu vaše vojáky uložit jinam. Hosté smějí navštívit pouze kostel, aby vyslechli slovo Boží, ale jinak mají zakázáno se tu potulovat!"

„Nech rozhodnutí na převorovi," opáčil klidně Oldřich. „Neztratil se tu před pár dny někdo z tvých bratrů?"

„Urozený pane, sám vidíte, jaký zmatek tu panuje," namítl neochotně fortnýř a rukou opsal kruh. „Stavíme," pokračoval důrazně a ukázal na protější stranu dvora, kde rostla vysoká patrová kamenná stavba s velikými okny a nádherně zdobeným průčelím. „Dokončujeme nový konvent, opravujeme i starou kapli. Pohybují se tu desítky zedníků, kameníků, tesařů a dalších dělníků. Poddaní z okolních vesnic přivážejí povozy s materiálem. Nevěřil byste, kolik fůr se tu denně složí. Bůh nám dal vynikající úrodu, proto jsme museli na výmlat obilí najmout mlatce z okolí. Nikdo vám, urozený pane, neřekne, kdo tu zrovna je a kdo není. A jestli někdo chybí!"

„Tak jsem to nemyslel a ty to dobře víš," řekl přísně královský prokurátor. „Ptal jsem se na tvé bratry. Novice a mnichy. Kolik johanitů tady vlastně žije?"

„Kolem dvaceti," odpověděl po krátkém zaváhání fortnýř. „I přes ten zmatek, který tu panuje, se věnujeme výhradně našim řádovým povinnostem. Modlíme se a pracujeme. Jako všichni zbožní mniši, urozený pane. Není důvod, abychom se odtud vzdalovali!"

„Tak kdo chybí?" nedal se odbýt Oldřich. „Neopovažuj se mi lhát! Já vím, že jeden je už delší dobu pryč!"

„To je těžké," uhnul pohledem fortnýř. „Navzájem se vídáme jen při mších a v refektáři při jídle. Nepočítám ostatní. Nevšiml jsem si, že by někdo chyběl. Ale když to víte, urozený pane, je to asi pravda."

Oldřich si fortnýře přísně měřil a pak přikývl. „Dobrá, pojďme dál! Když nevíš, nedá se nic dělat."

Přešli rychle nádvořím. Kolem rajského dvora, chodbou s nádhernými kamennými sloupy, lemujícími ze čtyř stran nevelkou, ale pečlivě udržovanou zahrádku s kašnou, se dostali do soukromé části komendy, určené výhradně členům řádu. Za presbytářem se nacházela nevelká komnata, sloužící převoru Adalbertovi jako pracovna. Nebylo zamčeno, a tak vstoupili dovnitř. Pracovna byla prázdná.

„Prosím, urozený pane, posaďte se laskavě zde," vybídl fortnýř Oldřicha. „Hned najdu jeho ctihodnost převora Adalberta, abych mu řekl o vaší vzácné návštěvě!" Chvatně opustil místnost a pečlivě za sebou zavřel dveře z těžkých dubových prken.

Královský prokurátor se zvědavě rozhlížel. Komnata byla zařízená neobyčejně prostě. V rohu okovaná truhla, vedle klekátko a na stěně nad ním neumělý kříž, zdobený kyticí prostého lučního kvítí. U okna, zaskleného nazelenalými skleněnými terčíky, zalitými v olovu, stál masivní dubový stůl se dvěma lavicemi. Vedle dveří se nacházel poměrně široký písařský pulpit s několika pergameny, kalamářem a svazkem seříznutých husích brků. Jediným honosnějším kusem nábytku bylo křeslo z tmavého leštěného dřeva, jehož opěradlo zdobila řezba scény dobývání Jeruzaléma.

Právě když si královský prokurátor prohlížel detaily nádherné práce, hřmotně se otevřely dveře a do komnaty vstoupil vysoký černovlasý muž. I když měl prostý řádový oděv, bylo na první pohled zřejmé, že si potrpí na okázalost. Hnědavou soukennou suknici

neměl přepásanou režným provazem jako jiní mniši, ale stříbrným opaskem. K němu byl zavěšen meč s jílcem vykládaným modrými polodrahokamy. Na krku mu visel stříbrný převorský kříž, přes ramena měl přehozen bílý řádový plášť s červenými kříži, našitými na ramenou. Jeho trochu otylý obličej, masité rty a úzké pichlavé oči působily dosti fádně. Nic na převoru Adalbertovi nesvědčilo, že by byl vyznavačem odříkání.

„Kdo jste? Proč se potulujete po naší komendě? Kdo vás sem vůbec pustil, mluvte, člověče!“ spustil přísně. Tu se za jeho zády objevil zadýchaný fortnýř.

„Tady jste, bratře převore,“ volal a téměř se zajíkal, jak se snažil popadnout dech. „O slyšení prosí královský prokurátor pan Oldřich z Chlumu. Přivedl jsem ho a…“

„Čemu vděčím za tak vzácnou návštěvu, urozený pane?“ trochu povýšeně se optal převor Adalbert, aniž nechal fortnýře domluvit. Bezvýraznýma očima si měřil svého hosta. Královského prokurátora neuvítal, jak se podle zemského řádu slušelo. Bylo to urážlivé o to víc, že obtloustlý převor nevzdal ani povinný hold českému králi, jehož Oldřich zastupoval.

„A ty jsi kdo?“ optal se chladně královský prokurátor a pohodlně se usadil do křesla, jehož opěradlo si právě prohlížel. Tohle křeslo, jediné v komnatě, bylo vyhrazeno pro převora. Převor Adalbert zrudl vzteky nad tou urážkou a na čele mu naběhla rudá žíla. Ruka mu mimoděk sjela k jílci meče. „Co si to dovolujete?“ vykřikl vztekle.

„Velice se omlouvám,“ ukláněl se Oldřichovi vysoký fortnýř. „Dovolte mi, urozený pane, abych vám představil našeho převora, ctihodného bratra Adalberta. Bratře převore,“ obrátil se na svého představeného a důrazně opakoval, „pan Oldřich z Chlumu, královský prokurátor!“ A protože tohle sdělení neudělalo na převora žádný velký dojem, pokračoval věcně: „Je s ním alespoň dvacet vojáků. Samí jízdní!“

„Tak co tu okouníš, běž se o ně postarat,“ vyštěkl po krátkém zaváhání obtloustlý převor vztekle. Výraz jeho tváře se změnil v úlisný úsměv, ale dosud bezvýrazné oči si pozorně měřily nevítaného návštěvníka.

„Kam je uložíme, bratře převore? Špitál je skoro plný!“ staral se fortnýř a nejistě přešlapoval na kamenných dlaždicích, až podpatky jeho dřevěných pantofli hlasitě klapaly o zem.

„Kam chceš. Někde v čeledníku se určitě místo najde. A už zmiz!“ hněval se. Pak se obrátil k Oldřichovi, mírně se uklonil a oficiálním hlasem ho uvítal. „Jistě mne, nevzdělaného služebníka Božího, omluvíte, ale nečekal jsem tak vzácnou návštěvu. Zvláště proto, že jste se předem neohlásil našemu ctihodnému komturu Wolframoví. Když už jste nás ale ráčil poctít návštěvou,“ pokračoval neosobním tónem, „ujišťuji vás, že se o vás postaráme jako o každého jiného poutníka. Až zítra odjedete, informuji dodatečně ctihodného komtura!“

„Nepřicházím jako unavený poutník,“ odpověděl klidně královský prokurátor. „Přicházím v úřední záležitosti. Vůbec neuvažuji o tom, že bych zítra odjel. Mám zde práci a zůstanu, dokud ji nedokončím. Do té doby ti budu samozřejmě vděčný za pohostinství. Vyšetřuji totiž vraždu!“

„Tady jste, urozený pane, na půdě církevní. Panovník nemá právo zasahovat do našich věcí a vyšetřovat záležitosti, týkající se církve. Přesně, jak je to ve Zlaté bule, kterou obdržel pražský biskup Urban II. od krále Přemysla, děda našeho nejmilostivějšího krále.“

Oldřich se ušklíbl. Podobné argumenty slýchával od církevních hodnostářů neustále. „Vražda může být těžko záležitostí církevní, to jistě uznáš, převore! Je to věc veskrze světská, a proto ji budu vyšetřovat já. Byl zabit příslušník johanitského řádu! A ten je poddaným našeho krále jako každý jiný obyvatel tohoto království!“

„Kdo? Kde?“ trhl sebou převor. Rychle se však ovládl a pokračoval chladně: „Na církevní půdě povede vyšetřování pouze ctihodný komtur. Na tom trvám! I kdyby mělo jít o vraždu. Až odhalí zločince, předá ho k potrestání. Věřím, že královský soud vynese pak spravedlivý rozsudek. Přísný, protože zabít mnicha je totéž, jako rouhat se Bohu!“

„Vražda se nestala na církevní půdě. Mrtvého jsme našli v lese mezi Čihadlem a Smržovém. Na panství pána z Vartemberka. Požádal mne, abych ten zločin vyšetřil. Proto budu pátrat i tady v klášteře. A ty mi pomůžeš.“

„Ta situace je hodně neobvyklá a jsem jen nevzdělaný člověk, neumím posoudit právní kličky, kterými se oháníte, urozený pane!“ zabručel rozmrzele převor. „Ale jedno vím jistě, žádný královský úředník nemá právo zasahovat do života naší komendy. Ani tím, že by se nevhodně vyptával. Pošlu zprávu ctihodnému komturovi, ať rozhodne náš spor!“

„Nebudu čekat, až dorazí posel do Prahy. Už takhle má vrah pořádný náskok. Začnu hned! Až se dozvím, co potřebuji, pak odjedu, to ti mohu slíbit! Ale ne dřív.“

„Mimo zdi tohoto kláštera dělejte, co uznáte za vhodné, urozený pane. Ale život našeho řádu rušit nebudete! Pokud budete něco chtít vědět, vhodnou odpověď vám jistě dá ctihodný komtur Wolfram.“

„Mám si to vyložit tak, že chceš bránit ve vyšetřování vraždy?“ vstal královský prokurátor z křesla a opřel se rukama o stolek před sebou. Upřeně se zadíval do otylého převorova obličeje.

Převor Adalbert sklonil hlavu, ale mlčel. Přemýšlel, pak pomalu přešel komnatu, zastavil se před křížem u okna, sepjal ruce a aniž by si královského prokurátora všímal, tiše se začal modlit. Když skončil a polohlasně pronesl: „Amen!“, vrátil se ke stolu a posadil se na lavici proti královskému prokurátorovi. „Mír duši našeho bratra Anselma!“ řekl a znovu se pokřižoval.

„Jak víš, že tím zavražděným je Anselm?“ optal se zvědavě Oldřich. „Tělo jsme teprve před chvílí přivezli.“

„Řekl jste, že byl zabit člen našeho řádu. Bratra Anselma postrádáme už pěknou řádku dnů. Nikdo jiný z členů našeho bratrstva nechybí. Jako že jedna a jedna jsou dvě, tak jsem si spočítal, že byl zavražděn Anselm. Berte tuto informaci jako mou odpověď na otázku, zda míním bránit ve vyšetřování. Vše, co lze královskému prokurátorovi sdělit, řeknu ochotně a rád. Ale stejně jako máte vy svého pána, podle jehož pokynů pracujete, mám i já svého pána. Boha nejmilostivějšího. Jemu se budu zpovídat ze svých skutků. Jednou, až ten čas nastane,“ řekl převor a zachvěl se. Mluvil vážně a skoro šeptal.

„Dobrá,“ přikývl Oldřich. „Teď půjdeš se mnou. Nejdřív mi najdeš dobré ubytování někde ve vašem konventu. Nebudu spát na

slámě v zavšiveném špitále! Pak se půjdeš podívat na toho zavražděného. Jestli je to skutečně bratr Anselm.“

I když bylo poledne a čas oběda, na nádvoří se stále pilně pracovalo. Na několika místech hořely pod přístřešky kamenické hutě velké ohně. Desítka tovaryšů okřesávala pískovcové bloky. Další tovaryši kladkostrojem vytahovali na lešení už hotové kvádry, z nichž pak zedníci stavěli zeď nového konventu.

Oldřich s převorem v patách zamířil ke konírnám, kde stál vůz, hlídaný královskými vojáky. Nedošli však daleko, protože k nim přiběhl světlovlasý muž v zeleném plášti a ve výstředních oranžových nohavicích. Lámanou češtinou, promíšenou německými kletbami, spustil na převora bez jakéhokoli úvodu vodopád lamentací. Jak Oldřich pochopil, muž se jmenoval Gotthard, pocházel z Porýní a byl mistrem kamenické hutě, pracující v klášteře. Domáhal se peněz za práci, které měl dostat už před dvěma týdny.

„Uklidni svou mysl, synu,“ napomínal ho laskavě převor. „Bůh slyší tvé kletby pronášené na svatém místě. Hřešíš!“

„Na to se já vám…“ zaklel mistr. „Jak dlouho vy už slibovat? Já ne blázen. Vy slibovat už před týden vy zaplatit. Tak kde mám peníz? Já zastavit práce!“

„Plat dostaneš, jen co přijdou peníze z Prahy!“ nevrle odsekl převor a chtěl pokračovat v chůzi. Ale Gotthard ho chytil i rukáv a rozhořčeně křičel: „To vy žíkat už pšed týden. Včera peníze dorazit, vy sliboval. Tak kde náš plat?“

„To je vrchol, mistře Gottharde,“ zlobil se převor a rázně se vyprostil z jeho sevření. „Ano, peníze měly přijít, ale dobře víš, že nepřišly. Copak by ti uniklo, kdyby sem přijel posel z Prahy? Někde se zdržel, to se stává. Počkej ještě den nebo dva. Copak jsem ti někdy zůstal něco dlužný? Tak vidíš!“

„Já teda počkat. Ale dva dny. Pak konec důvěra. Vy platit!“ řekl stavitel výhružně, otočil se a odcházel ke svým. Němečtí kameníci seděli na trámech, složených pod chatrným přístřeškem, a pozorně sledovali hádku. Když mistr Gotthard došel až k nim, uvítali ho přátelskými pochvalami a jeden z nich ho poplácal po zádech.

„Divní lidé, tihle Němci," bručel převor. „Nemají ani trpělivost, ani úctu k církevní půdě! Kdyby nebyli tak šikovní, už dávno jsem je vyhnal."

„Sliby se mají plnit," podotkl královský prokurátor nezúčastněně. „A dluhy platit. Ale to je tvoje věc. Do vnitřních záležitostí vašeho řádu mluvit nebudu. Tak si to ostatně přeješ, mám pravdu?"

Došli k vozu, který stál vedle dřevěné kolny, kryté šindelovou střechou. Jeden z vojáků na pokyn královského prokurátora stáhl plachtu z mrtvého těla, které leželo na dně, pokrytém slámou.

Převor Adalbert hleděl chvilku nehnutě na mrtvolu, pak se pokřižoval, sklonil hlavu a tiše zašeptal: „Ano, je to bratr Anselm!"

XX.

„Nalej mi, Oto," řekl královský prokurátor a natáhl ruku, v níž držel zeleně glazovaný hliněný pohár. Seděl pohodlně v křesle u okna komnaty, kterou mu převor poskytl. Místnost byla prostorná a poměrně útulně zařízená, určitě honosněji než pracovna převorova. Z okna byl nádherný výhled ven, na střechy městečka Dub a dále k lesům, lemujícím okolní kopce. Po krátkém odpoledním dešti se projasnilo a koruny stromů rychle usychaly.

Oldřich se s chutí napil nahořklé medoviny, potom si rukou pohladil husté vousy a přemýšlel. Více starostí, než jak najít Anselmova vraha mu dělalo, jak vlastně vést vyšetřování. V tom vrzly dveře a do komnaty vešel s mírným úklonem hlavy velitel družiny Diviš. Jeho zjizvená tvář byla zamračená, ale urostlý voják se jen zřídka usmíval.

Oldřich ho vybídl, aby se posadil na stolici vedle masivní okované truhly. „Co naši vojáci?" optal se. „Oto, nalej Divišovi a sobě také."

„Fortnýř nás ubytoval v čeledníku vedle stodoly. Kolem stěn jsou ze dřeva stlučené palandy a jinak tam spí mlatci, sekáči, kočí a podruzi. Místní čeleď odstěhoval jinam. Nakonec se z toho mnicha vyklubal docela ochotný člověk. Jsme tam sami a není to tam vůbec zlé. Štěstí, že je špitál obsazený! Dvě veliké jizby, špinavé, a smrdí to v nich, jako by tam chovali vepře."

Oldřich přikývl a pak se obrátil na Otu: „Už dorazil písař Wolfgang?"

„Ještě ne, urozený pane. Ze Stráže je to sem hezký kus cesty a Wolfgang jezdí na koni mizerně. V sedle vypadá jako pytel otrub. Je vůbec zázrak, že se udrží, protože…"

„Až přijede, hned ho pošli za mnou," přerušil ho královský prokurátor. „Že je hrbatý, proto se mu ještě nemusíš posmívat."

„Nemyslel jsem to ve zlém," bručel panoš Ota a provinile uhnul pohledem.

„Dokud nepřijede, nesmíte johanitům vydat Anselmovo tělo," nařizoval. „Wolfgang ho musí prohlédnout. Jakmile ho mniši uloží do rakve, už bychom se k němu nedostali. Na to nezapomeňte!

Možná Wolfgang na mrtvém něco najde. Zatím máme stop hanebně málo!“

„Však se převor už dvakrát ptal, kdy mu Anselmovu mrtvolu předáme, aby ji mohl pohřbít,“ informoval Diviš.

„Ať si počká! Co čeleď? A kameníci? Zjistil jsi něco, Diviši?“ ptal se Oldřich zvědavě a dopil pohár. Ota mu z velikého džbánu nalil další.

„Nic,“ rozmrzele zabručel velitel. „Čeleď se stýká jen s fortnýřem a pak ještě s jakýmsi bratrem Erikem, odpovědným za chod klášterního hospodářství. Kromě převora nikoho dalšího čeledíni neznají. Pár sice připustilo, že jim je jméno Anselm povědomé, ale nikdo nebyl schopný říci víc. Co se týká kameníků a zedníků, přišli pracovat a johaniti jsou jim lhostejní. Až na jednu věc, že nezaplatili.“

„Bohužel, předpokládal jsem, že to tak bude. Mniši ve všech klášterech si drží svou čeleď daleko od těla,“ zabručel královský prokurátor. „Ani já jsem neuspěl. Náhodou jsem potkal dva mnichy, ale odmítli mi odpovídat. Prý jim to zakazují klášterní předpisy! Převor Adalbert už je stačil poučit.“ Oldřich se trochu zimomřivě schoulil a přitáhl si úžeji plášť k tělu. „Oto, proč se vlastně netopí? Krb tuje, tak kde je problém?“

„Fortnýř mi řekl, že převor nařídil topit teprve až udeří zima. Zatím by to prý bylo zbytečné mrhání dřevem. Mniši žijí v odříkání a topit v konventu teď, během podzimu, by byla rozmařilost.“

Královský prokurátor rezignovaně vzdychl. Měl rád teplo a místnost, kterou mu převor Adalbert přidělil, mu už vůbec nepřipadala tak útulná, jako před chvílí. „Oto,“ napadlo ho, „ale kameníci přece mají ve svých přístřešcích oheň, u kterého se ohřívají. Ti mohou?“

„Na to jsem se ptal také,“ přikývl panoš Ota. „Kameníci nemohou ve vlhkém počasí pracovat. Musí vysušit pískovcové kameny, než je začnou okřesávat, jinak by se drolily. Ale dřevo si kupují, jak zdůraznil fortnýř.“

„Tak je to tedy,“ usmál se Oldřich. „Převor je šetrný až hrůza! Až skončíme, zajdeš hned k fortnýřovi a koupíš dřevo do mého krbu.“

Ota rozlil ze džbánu zbytek medoviny a všichni tři se mlčky napili. Diviš nervózně poposedl, až stolice zapraskala. Byl příliš robustní na tak malou stoličku.

„Ještě jedné důležité věci jsem si všiml," začal. „Nikde jsem nenašel jediný luk. Vyptával jsem se, ale řekli mi, že rytíři řádu svatého Jana bojují jen meči a kopími. Luky v klášterní zbrojnici nejsou. Ani jediný! Takže to žádný z místních johanitů neudělal."

„Rychlé závěry nebývají ty nejlepší," opáčil Oldřich. „Tvůj postřeh je ovšem zajímavý, i když samozřejmě nezbavuje mnichy podezření. Anselma někdo ubil palicí a okradl. Mohl to udělat náhodný pocestný, nějaký lapka, kameník z té německé hutě nebo třeba i někdo z vesničanů. Stejně jako místní mnich. Jenže se mi nezdá, aby loupež byla hlavním důvodem k vraždě. Mniši u sebe málokdy mívají více peněz. Bohužel se od převora nemohu dozvědět nic, co by nám pomohlo. Třeba jaké práce vykonával v klášteře Anselm. Jenom krčí rameny."

„To si nikdo alespoň večer nevšiml, že Anselm chybí, když jeho lůžko zůstalo prázdné?" nedůvěřivě zabručel Diviš.

„Většina mnišských řádů má po vzoru benediktinů jednu společnou ložnici pro všechny. Ale johanité ne. Každý mnich spí sám v malé cele. Pouze na jídlo se scházejí k jednomu stolu v refektáři. Společně se i modlí. Slouží pět mší denně, první hned po rozednění," otřásl se Ota při představě, že by on sám musel denně vstávat tak brzy. „Ale stejně není možné, aby si nikdo nevšiml, že se Anselm ztratil! Dvacet johanitů není tolik, aby se zmizení jednoho přehlédlo. Jenže proč to před námi tají? Navíc je to dětinské. Našli jsme Anselmovo tělo a že se ztratil, víme stejně dobře jako oni."

„Něčeho se bojí," zabručel Diviš. „Převor Adalbert to řekl jasně," řekl Oldřich. „Nikdo z mnichů se s námi o životě v klášteře nebude bavit. Pokud nedostanou souhlas od komtura Wolframa. Jeho se bojí. Víc než mého úřadu. Je to mrzuté, ale v tuhle chvíli se s tím nedá nic dělat. Ale zkusím jinou věc. Dubský Újezd s vesnicemi i půdou daroval johanitům pan Havel z Lemberka. Zajedeš za ním, Oto, s mým listem, a vysvětlíš mu, co se stalo. Požádám ho, aby napsal převorovi dopis a domluvil mu, že by měl vyjít královským úřadům při vyšetřování vstříc. V komendě samozřejmě podle práva

žádné slovo nemá, ale jako zakladatele a štědrého dárce si pana z Lemberka nemůže řád rozhněvat.‘ Dokonce ani velmistr ne!“

„A domluví převorovi?“ strachoval se panoš Ota.

„Buď klidný, Havel i jeho žena Zdislava jsou neobyčejně zbožní a o politiku se vůbec nezajímají. Pro ně je král mužem, jehož je nutno bez výhrady poslechnout. Nemám strach, že by mi odmítli vyjít vstříc.“

„Pokud byste dovolil, urozený pane,“ ošil se panoš Ota, „nemohl by to poselství na Lemberku vyřídit Diviš? Já tu mám ještě práci. Musím zajistit to dřevo na topení a tak vůbec…“

Královský prokurátor si všiml napětí ve zjizvené Divišově tváři. Robustní voják si nervózně mnul silné ruce jako malé dítě. Oldřich ihned pochopil, proč se panoš tak stará o dřevo na topení a cestu chce velkoryse přenechat veliteli družiny.

„Tak dobrá,“ přikývl. „Stejně už končíme. V takové zimě se tu nedá dlouho vydržet. Na Lemberk to nemáš daleko, Diviši, ale s návratem nemusíš pospíchat. Čekám tě až ráno! Připrav si koně, já zatím napíšu list pro pana Havla. A teď alou,“ přerušil jeho vděčné díky. „Běž se připravit.“

Hned jak za Divišem zapadly masivní dveře, usmál se panoš Ota. „Z Lemberku by to do Hrádku mohl stihnout ještě dneska večer! Stejně je kvůli Martě od rána tak nervózní, že s ním není vůbec legrace. Když se zamiluje starý chlap, je to mnohem horší, než když to potká zkušeného harcovníka, jako jsem třeba já.“

„Snad se s tou dívkou dohodne, přál bych mu dobrou ženu. Pokud ho ovšem pan Havel nepozve na večerní bohoslužbu, to by měl Diviš smůlu,“ nadhodil s ironickým úsměvem královský prokurátor. „Oto, ještě jsi mi neřekl, co jsi zjistil tam v lese u uhlíře.“

„Celkem nic zajímavého. Uhlíř je nerudný samotář. Nehne se od svého milíře. Žije si na své mýtině a co se děje na cestě Pár sáhů daleko ho nezajímá. Ale nakonec mi poradil, abych se optal jeho syna. Celé dny prý lítá po lesích. Jenže kluk byl pryč a nechtělo se mi na něj čekat. Ale stejně, čeho by si mohlo dítě všimnout, takže…,“ v tom se Ota zarazil a začal hlasitě hovořit, jako by odpovídal na nějakou otázku. „Co je zvláštní, urozený pane, ty nové kabátce. Jsou strašně výstřední a nemyslím si, že by je měl slušný člověk nosit!“

Během řeči vstal ze stoličky a tiše se blížil ke dveřím. Trhl závorou a dubové dveře prudce otevřel. Uviděli postavu zahalenou do bílého pláště s červeným křížem, stojící v šeru chodby těsně u dveří.

Než však panoš Ota stačil cokoli podniknout, tajemný muž se bleskurychle otočil a začal prchat. Ota vyrazil za ním. Jenže to už neznámý v plášti zatočil ta roh. Ota běžel, co mu síly stačily. Chodba se několikrát lomila, pak bylo pět schodů, které vedly na zvýšenou pavlač. Prchající si udržoval stejný odstup a Ota ho vždy zahlédl jen na okamžik, když zatáčel do některé z dalších chodeb. V tmavém labyrintu se prchající orientoval mnohem lépe. Proběhli kolem rajské zahrady a tam neznámý odbočil do dveří, vedle nichž byl výklenek s nádhernou sochou Panny Marie. Když Ota doběhl až tam, byla před ním dlouhá prázdná chodba s mnoha dveřmi. Po prchajícím ani stopa. Zkusil namátkou první dveře. Šlo to snadno. Nebyly zamčené a když je otevřel, uviděl malou celu s hrubým dřevěným ložem, na němž dřímal starší muž podobaný ve tváři od neštovic. Otevřel překvapeně oči. „Co, co se děje?“ vykoktal a posadil se.

„Omlouvám se,“ lapal po dechu Ota. „Asi jsem zabloudil!“

„To tedy ano, tady jsi v dormitáři. V těchto celách odpočíváme. Teď jdi s pokojem!“ zabručel, lehl si zpět a přikryl se vlněnou houní. Ota se vrátil na chodbu. Ne, nemělo smysl tu dál pátrat. Neznámý zmizel v některé cele a měl dost času svléknout plášť a dělat, že spí. Jediné, co bylo jisté, že je tajně poslouchal některý z mnichů.

Ani královský prokurátor nezůstal sedět. Rychle vstal a vyběhl za Otou. Nemínil se účastnit pronásledování, zajímalo ho něco jiného. Prošel sloupovým ambitem k pracovně převora Adalberta. Bez klepání otevřel. Převor stál u pulpitu oděný nouze ve splývavou šedou tuniku a cosi psal. Zvědavě zvedl oči a nerudně zabručel: „Připravuji si večerní kázání. Máte něco důležitého?“

„Vlastně ne,“ zavrtěl Oldřich hlavou a tiše dveře zavřel. Ten, kdo je špehoval a poslouchal za dveřmi, nebyl určitě převor. Tak rychle by se nestihl převléknout. To ovšem znamenalo, že se o ně zajímá ještě někdo další. Na příkaz převora, nebo sám od sebe?

„Utekl, mizera,“ supěl panoš Ota, když se za několik minut vrátil. „Zmizel v některé cele v dormitáři, kde spí mniši. Kdybychom tak věděli, kdo to byl!“

„Někdo neobyčejně rychlý, Oto," řekl s jemnou výčitkou v hlase královský prokurátor.

„Znal to tu lépe než já. To se potom utíká," bránil se Ota. „Určitě to byl mladík, protože běžel jako jelen. A řekl bych, že musel být dost vysoký, protože na dlouhých nohách se utíká lépe."

Ozvalo se hlasité zaklepání a vzápětí vstoupil jeden z vojáků Oldřichovy družiny. Uklonil se a hlásil, že právě dorazil písař Wolfgang.

„Jdi napřed, Oto. Já jen napíšu list pro pána z Lemberka a hned přijdu. Ale k téhle věci se ještě vrátíme. Nevěřím, že by šlo jenom o zvědavost. Jsem si jistý, že tohle je první důkaz, že tu o té vraždě něco vědí!"

Za chvíli byl Oldřich na nádvoří. Mrtvého zatím odnesli z vozu do čeledníku, kde byla ubytována královská družina. Anselmovo tělo leželo na lavici z hrubě tesaných fošen a hrbatý mužík v zaprášeném jezdeckém oděvu ho pozorně prohlížel. Kolem úst a nosu měl ovázaný šátek. Aby ještě víc zmírnil pach rozkládajícího se těla, zapálil v bronzové misce směs vonných bylin. Když vešel královský prokurátor, zvedl hlavu, uklonil se, ale hned pokračoval v práci.

Oldřich ho se zájmem sledoval. Rukou si od obličeje odháněl nepříjemný zápach. „Oto, postav někoho ke dveřím na stráž, ať nás nikdo neruší!"

Hrbatý písař otevřel dřevěnou truhličku, která stála na zemi u lavice. Vytáhl kovovou jehlu a jakousi špachtli. Pak začal odstraňovat z rozbité hlavy zčernalé kusy zaschlé krve. Opatrně je pokládal na bílý šátek, který si rozložil na stoličku. Když s tím byl hotov, pomocí ostrého nožíku rozřízl okraj rány, kterou zanechal na rameni hrot šípu. Pozorně ji prohlížel, rukou se snažil co nejvíce roztáhnout studené ztuhlé svaly. Konečně zvedl hlavu, uložil své nástroje zpět do truhličky a pokynul dvěma vojákům, aby mrtvého přikryli. Stáhl si roušku a v dřevěné štoudvi s vodou si umyl ruce.

„Urozený pane," začal omluvně. „Po tak dlouhé době se toho už moc zjistit nedá."

„Já ale vím, že jsi spíš jasnovidec než ohledávač mrtvol," povzbudivě se na něho usmál královský prokurátor. „Tak co mi povíš?"

„Řekl bych, urozený pane, že ten muž odněkud utíkal. Vystřelili po něm šíp, ale ten mu jenom prostřelil rameno. To zranění bylo lehké. Teprve pak mu vrah rozbil hlavu. Toho jste si určitě všiml také.“

„Samozřejmě, a dál? Dá se zjistit, jak dlouho to trvalo mezi tím, co ho střelili do ramene a co mu rozbili hlavu?“

„Přesně těžko. Ale musela to být delší doba. Půlhodina, možná déle, co já vím. Anselm před někým utíkal, vraha měl asi v patách. Určitě jel na koni, protože se zraněným ramenem by se mu utíkalo špatně. Zřejmě se vůbec nikde nezastavil. Snažil se ošetřit ránu během jízdy, zřejmě si zastavil krvácení a něčím si ránu provizorně ovázal. To vysvětluje, proč neměl čas vytáhnout hrot šípu z ramene. Co je zajímavé, v té chvíli, kdy po něm vrah vystřelil šíp, neměl na sobě plášť, protože látka pláště není šípem prostřelená. Oblékl si ho až později. Někde v lese mu zřejmě větev strhla provizorní obvaz a rána začala zase krvácet. To byly ty stopy, které našel panoš Ota. Anselm zastavil, možná si myslel, že setřásl pronásledovatele. Ale určitě ne proto, že by byl zraněn tak, aby nemohl jet dál. Tam ho vrah zabil dřevěným kyjem, možná silnou větví. V sedlé krvi na hlavě jsou ještě zbytky dřeva.“

„Wolfgangu, co si myslíš o tom mnichovi? Dá se z jeho těla něco vyčíst?“

„Tělo každého člověka je do jisté míry zrcadlem jeho duše,“ uvažoval hrbatý písař. Oldřich ho však přerušil: „Určitě to ale neplatí o každém. V tobě je mnohem víc, než by nezasvěcený člověk mohl soudit.“

„Nemusíte mi moje vady připomínat, urozený pane,“ opáčil smutně Wolfgang. „Rozum a duše jsou dvě rozdílné věci. Ale mluvme o tom mrtvém,“ řekl věcně. „Anselm byl podle mne poživačný a prázdný. Ruce má jemné, v poslední době mnoho nepracoval. Zřejmě často jezdil na koni. To se dá snadno poznat podle svalů. Pochází nejspíš z chudé rodiny. Možná z venkova. I když byl mnichem, měl rád ženy.“

„To se dá také poznat?“ zajímal se panoš Ota. „A jak, prosím tě?“

„Těsně před smrtí se s nějakou miloval,“ řekl s uzarděním ve tváři hrbatý písař. „Má ještě stopy,“ zajíkl se, protože nevěděl, jak se přesně vyjádřit.

„Pokousala ho na krku?“ pomáhal mu královský prokurátor. „To by mohla být důležitá stopa.“

„Také,“ červenal se Wolfgang. „Ale našel jsem na stehnech a pod břichem ještě stopy po jeho… míze. I když už hodně nezřetelné,“ dodal skoro neslyšně. „Musel se milovat s nějakou ženou těsně předtím, než po něm někdo vystřelil z luku. Asi právě vstal z lože a musel hned utíkat, ani se nestihl očistit.“

„Že by ho nachytal žárlivý manžel?“ nadhodil panoš Ota. Ale vzápětí ten nápad zamítl. „Nesmysl. Žádný poddaný by si netroufl vztáhnout ruku na vrchnost pro něco takového. To už patří k údělu chudých.“

„Lidé jsou si před Bohem rovni,“ ostře ho napomenul královský prokurátor. „Být vrchností znamená mít odpovědnost, nikoli právo ponižovat poddané. Já si myslím, že by žárlivost klidně mohla být motivem vraždy. V každém případě musíme zjistit, v loži které ženy Anselm byl, než se dal na svůj poslední útěk. Tohle je, myslím, ten správný úkol pro tebe, Oto,“ ironicky nadhodil Oldřich.

Panoše vůbec nevyvedl z míry. Sladce se usmál a odpověděl: „Dobře, že jste na Lemberk poslal místo mne Diviše. S tímhle úkolem by si neporadil!“

„Jenom nezapomeň, jak dopadl Anselm! Ta žena má zřejmě manžela, kterému se některé věci vysvětlují dost těžko. Za chvíli bude večer. Sežeň mi něco k jídlu a odnes to do mé ložnice. Já se ještě rozhlédnu kolem!“

XXI.

Diviš hnal koně, jako by pronásledoval nepřítele. Nezastavil se ani v zájezdním šenku v Osečné, v půli cesty na Lemberk, jak míval ve zvyku. Ještě než se začalo smrákat, uviděl před sebou siluetu hradní věže na zalesněném kopci.

Havel z Lemberka ho přijal hned, jak Diviš dorazil. „Vidím, že královský prokurátor nezahálí," usmál se přívětivě, když dočetl listinu. „Zajdi do kuchyně, najez se, odpočineš si a ráno se můžeš vrátit. Já zatím připravím odpověď."

Diviš nervózně polkl a rozpačitě přešlápl. „Odpusťte, urozený pane, ale já bych potřeboval odjet už teď večer. Mám další práci a ráno musím být zpátky v Dubu," vysvětloval. „Moc na tom záleží!" tvrdil a snažil se tvářit klidně. Znal pana Havla, setkali se již několikrát a věděl, že tenhle bohatý velmož je strašlivě náladový.

„Neměl bych služebníky našeho krále zdržovat, pokud spěchají jako ty," opáčil šlechtic pomalu. „Navíc určitě v záležitosti, jež se týká zbožných bratrů johanitů z Dubu. Co se vlastně stalo?" optal se. I když se lhostejný výraz obličeje nezměnil, oči si pozorně prohlížely zjizvenou Divišovu tvář.

Diviš nebyl zvyklý na uhlazenou dvorskou řeč. Nerad mluvil o věcech svého pána. Ale věděl, že musí Havlovi vyjít vstříc, pokud má odjet tak, jak potřeboval.

„Jak píše můj pán, našli jsme tělo zavražděného johanity mnicha. Moc toho zatím nevíme a všechno se to komplikuje tím, že převor Adalbert odmítá pomáhat při vyšetřování. Jisté je pouze jedno, bratra Anselma zabili v lese na panství pána z Vartemberka. Zranili ho šípem do ramene a pak mu rozbili hlavu kyjem. Možná ho i okradli."

„Říkáš, že zabili bratra Anselma?" zamyšleně si pro sebe opakoval Havel a přemýšlel. „To jméno jsem sice slyšel, ale neumím si vybavit, jak vypadal. Proč chce tvůj pán pomoc od převora Adalberta? Vražda se stala na cizím panství, tam by se mělo vyšetřovat!"

„To už můj pán udělal," rozhodl se Diviš pro malou lež. „Ale všechno ukazuje, že vrahovy stopy vedou do johanitského kláštera!"

„Jaké stopy?“ dychtivě se optal pán z Lemberka.

„To ví jen můj pán,“ omlouval se Diviš zkroušeně. „Jsem jenom velitel družiny, chráním ho a když je potřeba, doručím vzkaz. Jako ten dnešní. On vyšetřuje. Asi tu jde o peníze. Slyšel jsem, že převor nemá na zaplacení kameníkům, kteří staví nový konvent.“

„Tak?“ protáhl pán z Lemberka překvapeně a pak dlouho přemýšlel. „Dobrá, můžeš odjet hned, chceš-li. Nezdržuj se. Žádný list posílat nebudu. Zítra nebo pozítří se zajedu podívat do Dubu osobně, co se vlastně děje. Pozdravuj královského prokurátora a řekni mu, že už se těším na setkání. Dlouho jsme se neviděli,“ dodal významně a s tím Diviše propustil.

Velitel kráčel pomalu po úzkých schodech ven z paláce a přemýšlel. Byl rád, že se tu nemusí zdržovat, ale na druhou stranu si byl jistý, že ho pan Oldřich nepochválí. Až se mu Havel z Lemberka začne plést do vyšetřování, Diviš si to odskáče. Jenže co mohl Diviš dělat? Nic! To ho trochu uklidnilo a za chvíli už sedlal koně, který si zatím odpočinul v maštali. Do Hrádku to nebylo z Lemberka daleko.

Cesta však trvala déle, než si plánoval. Když seskočil před hostincem U císaře Jindřicha z koně, byla už tma. Uvnitř se svítilo, a tak Diviš vstoupil. Kromě několika místních hostů seděl v šenku i bohatý pražský kupec, který tu chtěl přenocovat se svou čeledí. Mírně otylý tlouštík v černém plášti se výtečně bavil. Právě objednával pivo všem na svůj účet.

„To jste vy, pane?“ hnal se k němu se servilním úsměvem šenkýř. „Asi vás zklamu, Marta tu není.“

Diviš ucítil osten žárlivosti. „Kde je? Takhle pozdě v noci!“ Šenkýř se pobaveně usmál, otřel si mastnou ruku o svou špinavou halenu a pak ji otevřenou dlaní natáhl k Divišovi. „Nějak si nemohu vzpomenout!“

„Ty,“ Diviš nedopověděl. Musel se dozvědět, kde Marta je! Sáhl k opasku, rozvázal kožený váček a do nastavené dlaně položil pár měďáků.

Šenkýř si chvíli peníze měřil a přemýšlel, zda se má s takovou almužnou spokojit, ale když se podíval do zjizvené Divišovy tváře, pochopil, že by asi nebylo moudré vojáka dráždit. „Kde by mohlo

slušné děvče v noci být?“ zabručel. „Šla ke své sestře, aby tam nebyla tak sama.“

Diviš se beze slova otočil a práskl za sebou dveřmi. Ani neslyšel, jak ho rozveselený kupec zve dál, aby se připojil ke společnosti. Odvázal koně a vyšvihl se do sedla. Cestu si pamatoval a noc byla jasná. Nebude problém tam dojet. Doufal, že to stihne, než se obě ženy uloží k spánku. Nechtěl je zbytečně vyděsit.

Projel ztichlým Hrádkem a zabočil na lesní cestu podél řeky Nisy k Oldřichovu. Ale sotva se ponořil do temného průseku mezi vysokými smrky a jedlemi, kůň klopýtl a Diviš měl co dělat, aby se udržel v sedle. V tu chvíli si uvědomil, že toho má jeho kůň dost. A ostatně on také. Vždyť od ranního honu uplynulo jenom několik hodin. Co všechno už za tu dobu objel! Udělal hloupost, že si v šenku chvíli neodpočinul. Jenže teď se vracet byl čirý nesmysl. Pak ho napadlo, že někde poblíž by měla mít svou chatrč Wilburga. Ota mu tu cestu nedávno popisoval. Hned za Hrádkem, v údolí kousek po proudu řeky, těsně u kupecké stezky. „To bych měl najít,“ řekl si.

Seskočil s koně a pokračoval pěšky, aby mu odbočka k chatrči kořenářky neunikla. Nakonec ji stejně div neminul. Byla zarostlá hložím a těžko by se hledala i ve dne. Ale Diviš ucítil kouř z ohně a podle něho se nakonec orientoval. Koně uvázal na dlouhou opratˇ u vysokého dubu u hlavní cesty, aby se nanásl. Dál šel sám. Mezi stromy před sebou slyšel šumění řeky a viděl nejasné oranžové záblesky ohniště.

Chatrč byla přilepená ke skále a byla to skutečně jenom bouda z klestí, jaké si stavějí pastýři během léta, aby se mohli přes den ukrýt, když prší. Kousek stranou hořel malý oheň a u něho seděla drobná černovlasá dívka, zády k Divišovi. Na její černé siluetě tančily odlesky plamenů. Wilburga seděla nehnutě, neotočila se ani když pod Divišovou škorní zaprasakala zlomená větev, o kterou zakopl.

„Pojď dál, Diviši, neboj se,“ řekla tiše.

Diviš cítil, jak mu po zádech přejel mrazivý dotek strachu. Byl pověrčivý a z temných sil měl vždy hrůzu. „Jak víš, že to jsem já?“ optal se stísněným hlasem. „Vždyť ses ani neotočila! Navíc je tma. Jak jsi mě poznala?“ naléhal.

„Netopýři mi to řekli," odpověděla vážně Wilburga a teprve pak se otočila. Chvíli si měřila statnou Divišovu postavu a pak pokračovala: „Ještě jsem tvému pánovi ani nepoděkovala, že mi zachránil život. Tak mu alespoň pomohu s tím mordem, který ho tak trápí! Sedni si ke mně," nařídila. Diviš jako očarovaný poslechl. Tiše si sedl na veliký plochý kámen proti dívce. Ruce se mu chvěly strachem, proto je složil mezi kolena. Byl přesvědčený, že jeho srdce bije tak poplašeně, že to musí být slyšet. I když byl příjemný teplý večer, po spáncích mu stékal ledový pot.

Wilburga vstala, odešla do své chatrče, ale vzápětí se vrátila a nesla hliněnou pánev na trojnožce. Postavila ji do žhavého popela a chvilku počkala, až se rozpálí. Pak do ní vhodila ze škapulíře, který měla zavěšený na krku, hrst bylin, které se zasyčením pronikavě zavoněly. Z malé hliněné misky nabrala rukou směs krvavého masa, vytvarovala ji do podoby mužské postavy a vhodila ji na rozpálenou pánev. Chvíli počkala, pak ji pomocí větvičky obrátila a přitom mumlalal jakási zaklínadla. Do tmy zahoukal sýček. Wilburga jako by právě na toto znamení čekala, chvatně figurku nabodla na větvičku a zvedla. Prohlížela si ji proti nazelenalému svitu měsíce. Pak temně pronesla: „Muž, který vzal tomu mrtvému mnichovi peníze, není daleko odtud."

Diviš byl na pokraji mdlob. Třásl se po celém těle, zuby mu cvakaly hrůzou. Nakonec se rozhodl, že jeho vlastní duše je mu milejší než vyšetřování. Vyskočil a vyrazil do tmy. Ale neudělal ani dva kroky a cosi se mu zapletlo mezi nohy a on se natáhl do mechu. Zvedl hlavu, Wilburga stála nad ním s velikou větví, kterou mu podrazila nohy, když se pokoušel utéct. Obličej měla zkřivený v zlověstnou grimasu.

„To je můj konec," mihlo se Divišovi hlavou, zavřel oči a poddal se osudu. Před čárami se utéct nedá, to mu bylo jasné. Čekal ránu z milosti, ale nic se nedělo. Nastražil uši a uslyšel nejdřív jen tichý, dušený smích, který přecházel v hlasité chechtání. Zvedl hlavu a pootevřel oči. Wilburga seděla na zemi vedle něho a měla záchvat smíchu. Nebylo v něm nic zlověstného ani výhružného. Byl to uvolněný smích mladé, bezstarostné dívky.

Diviš ještě chvíli ležel s hlavou zabořenou v mechu, ale když se pořád nic nedělo, zvedl se a nerudně zabručel: „Co je tady k smíchu?“

„Ty!“ válela se smíchy Wilburga. „Takhle jsem už dlouho nikoho nedostala!“

„Jak nedostala?“ nechápal Diviš a vstal ze země. Rukou si čistil nohavice, na kterých se chytlo několik snítek svízelu.

„Občas se mě místní polekají,“ zalykala se Wilburga a jen těžko popadala dech. „Ale takhle poděšeného člověka jsem tu ještě neměla. Na mou duši ne!“

„Tak nemáš čarovat!“ vztekle odsekl Diviš, chtěl se otočit a odejít.

„Já nečaruju,“ řekla najednou vážně Wilburga. „A sedni si zpátky k ohni, nebo mě skutečně naštveš! A naštvat čarodějnici se nevyplácí,“ řekla a opět stěží potlačovala smích.

Diviš si sedl zpátky na plochý kámen. Třes ho přešel, ale ani teď se necítil dobře, i když panický strach už byl pryč. Spíše byl rozmrzelý a také trochu rozpačitý.

„Tak podívej,“ řekla Wilburga, když došla k ohni a zvedla figurku z masa, nabodnutou na větvičce. „To jsem ti udělala jídlu. Určitě máš hlad. Nemusíš se bát, to maso je zaječí a bylinky nejsou žádné čarodějné, ale je to máta, šalvěj a koriandr. Uvidíš, jak ti bude chutnat!“

Diviš od ní ale jídlo nepřijal. „Jak víš o tom zavražděném mnichovi?“ vrčel nedůvěřivě. Musel uznat, že maso, které mu podávala, vonělo lákavě.

Wilburga byla najednou vážná, v očích měla smutek a také trochu strach. „Víš určitě, že můj Martin není žádný svatoušek. Ale já ho mám ráda. Je to jediný muž, který o mě stojí a s kterým se cítím dobře. Nechci, aby se mu něco stalo. Slíbil mi, že si už bude dávat pozor. Ale předevčírem se tu objevil nějaký jeho přítel, já ho neznám. Prý se jmenuje Jošt. Řekl nám, že právě utekl z Lemberku, kde ho uvěznili. Měl prý smůlu. Asi před dvěma týdny našel v lese váček se spoustou stříbra. Mělo to ale háček. Kousek stranou ležel zavražděný mnich. Peníze si nechal a samozřejmě zmizel. Dva dny se plahočil po lesích, až došel na Lemberk. Měl ukrutný hlad, proto

zašel do šenku, chtěl se najíst. Protože měl na sobě špinavé hadry, chtěl hostinský nejdřív ukázat peníze, jestli má na zaplacení. A ten hlupák mu ukázal svůj naditý měšec. Hostinský ho hned nechal zatknout a vojáci ho odvedli do hradního vězení. Nechtěl říci, odkud ty peníze má, bál se, že by ho mohli obvinit z vraždy. Tak se nechal raději zbít a mučit. Před několika dny se mu podařilo utéct a zamířil sem, protože zná mého Martina. Aby ho na nějakou dobu schoval. Pro jistotu.“

„Hm,“ bručel Diviš. „To zní věrohodně. Ale jak víš, že můj pán ten případ vyšetřuje?“

„Odpoledne tudy projížděl nějaký vesničan. Je poddaným pána z Vartemberka a ráno pomáhal při štvanici na jelena. Od něj vím o tvém pánovi a také o tom, že se tělo toho mnicha už našlo.“

„A jak jsi v té tmě poznala, že jsem to já?“ vrčel nedůvěřivě Diviš. „Když jsem přišel, ani ses neotočila! Copak to je normální?“

„Samozřejmě je,“ přikývla Wilburga a znovu natáhla ruku s masem k Divišovi. „Tak vezmeš si, nebo to necháš vystydnout? Když zajíc vystydne, zlojovatí a nic do něj není!“ A když se Diviš neměl, aby jídlo ochutnal, sama se do něho s chutí zakousla a plnými ústy pokračovala: „Klapot podkov je z cesty slyšet až sem. Zvláště v noci. Když jsem slyšela, že někdo jede na koni a pak se zastavil, odplížila jsem se k cestě podívat, kdo to je. Jeden nikdy neví, v noci musí být člověk opatrný!“

„A co ty řeči o netopýrech a to zaříkání?“

„Pohádky pro hlupáky,“ odsekla Wilburga. „Takže co?“ Diviš seděl a mlčel. Díval se na drobnou černovlásku, v matném světle plápolajících plamenů mu trochu připomněla jeho Martu. Pak se rozesmál. Hluboce a trhaně. „Zasloužila bys, abych ti napráskal!“

„Možná až pak,“ přerušila ho netrpělivě. „Ten mladík, který utekl z Lemberku a ví o zavražděném mnichovi, se ukrývá v takové malé skalní průrvě kousek odtud. Přímo v roklině se studánkou. Tam, co mě chytili, jak čaruju,“ řekla ironicky. Pak Divišovi popsala, kde ji najde a jak to v roklině vypadá.

„Proč to všechno děláš?“ ptal se nedůvěřivě Diviš. „Co by tomu řekl tvůj Martin?“

„Doufám, že mu to nebudeš vykládat," opáčila ustaraně. „Bojím se, aby se zase do něčeho nezapletl. A ty mi slib, že dáš mému Martinovi pokoj! Není zlý a teď, když má dostat spoustu peněz za dýku od pána z Vartemberka, snad se konečně usadí!"

„Nechám ho na pokoji," slíbil Diviš a vstal od ohně.

„Počkej ještě," řekla Wilburga a vstala rovněž. „Dej si pozor. Ten mladík může být nebezpečný! Bůh tě provázej," řekla, rukou mu udělalal křížek na čelo a pak ho s láskyplnou samozřejmostí políbila. „A teď už běž!" Diviš se vrátil na cestu, odvázal koně a vyrazil. Cestu našel podle dívčina popisu snadno. Nejel však až k ústí rokliny, aby zvuk kopyt mladíka nevaroval. Jako předtím Wilburgu. Koně uvázal k olši u potoka a hadrem mu ovázal tlamu. Pak se plížil mezi keři až ke studánce. U ní zabočil vlevo, kolem vysoké lísky k hustě zarostlému křovisku. Tiše vytasil meč, rozhrnul křoví a ocitl se v nevelké skalní rozsedlině pod plochým převisem. Mezi třemi kameny ještě doutnalo dřevo a u stěny spal zabalený do špinavé houně z ovčí vlny muž. Ani neotevřel pořádně oči, když mu Diviš opřel špičku meče o hrdlo.

„Buď hezky v klidu!" nařizoval ostře. „Můj meč se umí obracet hodně rychle, to mi věř!"

„Co, co chcete?" koktal mladík a snažil se posunout co nejvíce dozadu ke skále, aby se zbavil nepříjemného ostří. „Nic jsem neudělal! A nemám nic, co byste mi mohl vzít. Jsem jenom chudý pocestný!"

„Nebudeme se zdržovat řečmi," odsekl Diviš. „Vstaň, půjdeš se mnou, Jošte!"

„Odkud znáte moje jméno? Na to nemáte právo," bránil se mladík a jeho oči rychle těkaly po okolí, kudy by se dalo utéct.

„Mám nejen právo, ale mám i meč!" upozornil ho Diviš. „Jestli budeš střečkovat, mí lidé si s tebou poradí. Jsem velitel družiny královského prokurátora a přijel jsem ve jménu práva. Tak jdeme!"

Mladík shodil houni a neochotně vstal. Na Divišův pokyn předpažil a velitel mu ruce zručně svázal k sobě silným provazem. Pak ještě udělal z provazu smyčku a přehodil ji mladíkovi přes krk. Kdyby se chtěl vytrhnout a utíkat, smyčka by se sama zadrhla a

začala ho škrtit. Tenhle způsob svazování zajatců se Diviš naučil v Uhrách od divokých Kumánů. Bylo to velice užitečné.

Se zajatcem se vrátil na cestu, kde měl přivázaného koně. Zastavil se a setřel si z čela pot.

„Tak to bychom měli," řekl rozmrzele.

„Kde jsou tví muži?" ironicky se optal mladík. „Kdybych věděl, že jsi sám, tak bych…"

„Houby bys," přerušil ho Diviš. „Myslím, že jsi od začátku tušil, že jsem sám. Jenže jsi byl bez šance. Tak je to. Chrápal jsi jako nemluvně. To se nevyplácí. Mám teď ale jeden problém!"

„Jaký?" zajímal se mladík.

„Jel jsem za jednou dívkou," začal pomalu Diviš. „A musel jsem narazit na tebe!"

„Tak proč jsi sakra nejel za ní a na mě se nevykašlal! To jsi vždycky takhle zbytečně horlivý?" rozčiloval se hubený vytáhlý mladík.

„Vždycky," potvrdil Diviš. „Jak by to vypadalo, kdybych na schůzku přijel se zajatcem? To by mě asi Marta vyhnala. Tak co s tebou. Když tě někde přivážu ke stromu, utečeš. Nejjednodušší by bylo zabít tě, naházet na tebe klestí a jet si po svých. Jako jsi to udělal tomu johanitovi!" řekl ostře a pozoroval mladíkův obličej.

„Jak tohle víš?" bručel mladík. „Ale tak to nebylo. Když jsem toho mnicha našel, byl po smrti. Na mou hříšnou duši."

„Můj pán rozhodne, jestli mluvíš pravdu! Jenže doopravdy, co s tebou?"

Nakonec Diviš přivázal konec provazu k hrušce svého sedla a pomalu vyrazil na druhou stranu, než chtěl jet, lesní stezkou do kopce. Ještě před půlnocí stál před zavřenou bránou hradu Grabštejn. Chvíli musel křičet, než si ho ospalá stráž všimla. Když ale hlídkující voják zjistil, že přijel Diviš, rychle spustil za hlasitého řinčení padací most a otevřel těžká vrata.

Diviš pomalu vjel dovnitř. Se zájmem se díval na modřiny v obličeji vojáka, který měl stráž. „Tak co, už to tolik nebolí, Přechu?" usmíval se.

„Kdybyste mne, pane, z té šlamastyky nedostal, kdo ví, co by se mnou teď bylo," usmíval se voják. „Koho to vedete?"

„Jednoho povedeného ptáčka. Zavři ho do kobky, ať neuteče. Ráno pojedu dál, doufám, že dostanu pro něj koně a dva muže jako doprovod.“

„Hned to půjdu říci veliteli. Pan Jaroslav z Donína už odjel, purkrabí je ve vězení, a tak tu zatím o všem rozhoduje náš velitel. Určitě vám pomůže. A co vy? Přespíte?“

„Musím ještě něco zařídit,“ bručel Diviš. „Jenom si na chvíli někde sednu a oddechnu si. Dneska toho bylo skutečně víc než dost. Pak budu pokračovat! Ráno se vrátím.“ Přech odvedl Diviše do fortny a sám odběhl s vězněm. Když vrátil, Diviš ležel na dřevěné lavici a spal. Ani když s ním zatřásl, nevzbudil ho. Tu noc se Marta Diviše nedočkala.

XXII.

Hned jak panoš Ota odběhl, aby sehnal pro svého pána něco k večeři, královský prokurátor se loudavě vydal z čeledníku přes nádvoří ke kamenické huti. Stavba ho zajímala, doma měl na starosti Bezděz a i tady pracovali němečtí řemeslníci. I když byla výstavba průčelí teprve v začátcích, bylo na první pohled zřejmé, že to bude skvostné umělecké dílo.

„Počkej," zavolal na světlovlasého muže, který spěchal kolem. Ne, zmýlit se nemohl. Křiklavý zelený plášť a moderní oranžové nohavice nosil pouze mistr Gotthard. Stavitel se rozmrzele zastavil. Oldřich k němu došel a výtečnou němčinou mu rychle objasnil, kdo je a proč ho zajímají stavební práce. Za chvíli již byli v srdečném rozhovoru.

Gotthard byl skvělý stavitel a Oldřichovi s nadšením a pýchou vysvětloval, jak bude hotová stavba vypadat. „Znám mistra Gotschalka," přikývl. „Vím, že teď pracuje na nějakém královském hradu. Je to dobrý mistr, skvělý řemeslník. Ale chybí mu fantazie. Když se podíváte na dóm ve Špýru, ve Wormsu nebo v Pasově, jsou skoro stejné. Stavby jsou jako ženy, musí být nejen dokonalé, ale současně každá jiná. Jinak vás začnou nudit."

„Za dobrou práci mají být dobré peníze," nadhodil Oldřich. „Před chvílí jsem slyšel, jak ses hádal s převorem. On vám nechce zaplatit?"

Mistr Gotthard se zamračil a jenom mávl rukou, že o tom nechce mluvit. Ale uražená ješitnost mu přece jen nedala, aby Sl nepostěžoval: „Když jsme přišli, platil přesně. Nebyly to velke částky, vždycky pár stříbrňáků. Dohodli jsme se, že až budou hotové základy a začneme stavět průčelí, doplatí sto kop stříbrňáků. A na ně pořád čekáme. Jak vidíte, urozený pane, už stavíme první patro, a peníze pořád nikde. Převor jen slibuje, ale když má zaplatit, opakuje, že peníze od velmistra nepřišly. Už nevím, co si mám o tom myslet!"

„Tu hrozbu, že za dva dny skončíte, když vám nezaplatí, to jsi myslel vážně?" se zájmem se ptal královský prokurátor.

Stavitel se dlouze zahleděl na rozestavěný konvent, pohledem láskyplně hladil římsy, sloupy a chrliče. „Nevím," zabručel. Otočil se a chtěl odejít, ale Oldřich ho ještě zarazil.

„Řekni mi ještě něco, pak tě propustím. Slyšel jsi jméno Anselm? Je to místní řádový bratr."

„Samozřejmě, že jsem o tom bastardovi slyšel," zabručel neochotně mistr Gotthard. „Ale naštěstí jsem ho už alespoň dva týdny neviděl."

„Co ti provedl?"

„Je to lichvář! Půjčuje mým mužům peníze na zatraceně vysoký úrok. Když jsme sem přišli, měli jsme skoro všichni prázdné měšce. Ani já neměl dost na živobytí. Převor nechtěl dát zálohu dřív, dokud neuvidí práci. Nakonec jsem si musel půjčit i já. Měl jsem co dělat, abych ten dluh Anselmovi splatil. Za dvě kopy stříbrňáků si vzal čtyři! A někteří z mých lidí mu dluží ještě."

„Řekni jim, že mohou být klidní. Ten dluh už neexistuje. Anselm zemřel. To jsi neslyšel? Vždyť je toho všude plno."

„Zemřel?" vykřikl překvapeně mistr Gotthard. „Ne, my se s místními nebavíme. Zvláště přes den. Máme práce, že nevíme, kam dřív skočit. Tak mrtev? Ale nezemřel přirozenou smrtí, že je to tak?"

„Někdo ho zavraždil," přitakal královský prokurátor a pátravě si měřil stavitele. „Jak to víš? Dlužili mu tví lidé hodně peněz?"

„Dost," ušklíbl se mistr Gotthard. „Ale ne tolik, aby kvůli nim vraždili," dodal uraženě a s chladným úklonem hlavy se vzdálil.

Královský prokurátor se vrátil ke starému konventu, prošel rajskou zahradou, nyní úplně opuštěnou, a zamířil do své ložnice. Panoš Ota již čekal. Na stole byla připravena večeře. V keramické míse hrachová kaše, na ní se leskl žlutý rozpuštěný lůj. Vedle v proutěné ošatce nakrájený tmavý chléb a na dvou menších dřevěných miskách ovčí sýr, několik vařených mrkví, plátek špeku a tři nádherně červená jablka.

Královský prokurátor si sundal plášť, povolil opasek a pohodlně se usadil. Vzal do ruky dřevěnou lžíci, přitáhl si mísu s kaší a dal se do jídla. Měl hlad jako vlk, naposledy jedl ráno.

„Když dovolíte, urozený pane," začal Ota, „než se najíte, řeknu vám, co mě v souvislosti s tou vraždou napadlo. Pořád si neumím

vysvětlit, proč mniši nepátrali po Anselmovi, když zmizel. Co když věděli, že by to bylo marné?“

„Já si myslím, že to je mnohem jednodušší,“ opáčil s plnými ústy Oldřich. „Třeba ho převor poslal někam s poselstvím.“

Panoš se podrbal v husté hřívě plavých vlasů. Přemýšlel jenom chvilku a pak zavrtěl hlavou. „Nevěřím. Pokud by totiž bylo normální, že tu Anselm není, proč nám nechtěl fortnýř říci, že chybí, když jsme přijeli? Vykrucoval se, to nebyla náhoda.“

„Mohl být za tajným posláním, co já vím,“ zabručel Oldřich, odstrčil téměř prázdnou mísu a natáhl se pro sýr. „Kdyby mniši věděli, co se Anselmovi stalo, nevěřím, že by ho nepohřbili. Jen tak mimochodem, jak víš, že po Anselmovi nepátrali? Že nám o tom neřekli, to ještě nic neznamená!“

„To je pravda,“ souhlasil Ota. „Jenže já poslal pár mužů do města. Když někdo z komendy odjíždí, lidé si toho všimnou. Někteří nemají co dělat a jsou zvědaví až hrůza! Naši mluvili hlavně s těmi, kteří bydlí v domech podél cesty z náměstí k bráně. Přísahají, že už hodně dlouho neviděli odjíždět společně vice mnichů najednou. Občas nějakého osamělého jezdce, to ano. Ale oddíl ne. Z toho vyplývá, že mniši Anselma nehledali. Alespoň ne společně.“

Královský prokurátor si hřbetem ruky setřel mastnotu z vousů a pak se s chutí napil hořkého piva. Musel uznat, že v dubské komendě se vaří výtečné. Odstrčil křeslo od stolu a otočil se k truhle, na níž seděl panoš Ota.

„Tenhle případ bude pořádný oříšek. Pokud ho máme rozlousknout, nesmíme se zatím věnovat podružným věcem. Co vlastně víme? Že kdosi v lese nedaleko odtud rozbil kyjem hlavu bratru Anselmovi, který se asi hodinu předtím miloval s nějakou ženou, a pak ho kdosi postřelil šípem do ramene. Mniši i převor se chovají vůči nám divně, možná před námi něco tají. Ale není jasné, zda jejich neochota vůbec souvisí s vraždou. Anselm půjčoval peníze na vysoký úrok kameníkům, kterým navíc převor dluží platy za práci. Je možné, že Anselm půjčoval i jiným lidem. Kde ale bral peníze na půjčky? Žádný příslušník mnišského řádu, johanity nevyjímaje, nesmí mít vlastní majetek. Vše se odevzdává řádu, v němž řeholník žije.“

„Co když měl Anselm na starosti místní pokladnici? A peníze bral odtud?“

„To nevím,“ zabručel rozmrzele Oldřich. „Převor se odmítá o takových věcech bavit. Musíme se to dozvědět. Máš pravdu, tady může být jeden z možných motivů. Ale ať je to jakkoli, jisté je jedno. Anselm nebyl zabit tady v Dubu a mniši skoro nikam nejezdí!“

„To ale nevylučuje, že by v tom nemohli mít prsty!“

„To sice ne, ale velice to snižuje pravděpodobnost jejich viny. Pokud by se ho chtěl některý z johanitů zbavit, mohl to udělat jednodušeji a navíc někde poblíž. Kromě toho místní mniši nemají luky a nepoužívají je. To zranění na rameni musel Anselmovi způsobit někdo jiný. A teď Oto uvažuj. Anselm odněkud prchá, je zasažen do ramene a utíká do lesa. Tam ho kdosi zavraždí. Jak by mohl nějaký mnich dopředu vědět, že Anselm pojede zrovna do toho lesa? Místo vraždy byla zřejmě souhra náhod.“

„Pak by to mohlo být i tak, že Anselma kdosi zranil, on utekl do lesa a tam, náhodou, potkal nějakého lapku, který využil situace a zabil ho. A Anselmova smrt nemá žádnou souvislost ani s komendou, ani s tím, co se stalo těsně předtím, než po něm kdosi vystřelil šíp.“

„Také jsem o tom uvažoval, Oto,“ zabručel královský prokurátor. „Ale ani na téhle teorii nesedí několik detailů. Anselm nebyl nezkušený nováček. Neumím si představit, že by se nechal v lese zaskočit nějakým pobudou, který by měl jen kyj. Nebyl zraněn tak, aby se nemohl bránit. Navíc, pokud by ho zabil nějaký lapka, proč mu nechal šaty? V podobných případech, které znám, se lapkové nezdržují ukrýváním mrtvého těla Proč by se dřeli? Zabijí a utečou.“

„Když písař Wolfgang zjistil na těle zavražděného stopy po milování, napadlo mě, jestli nemohla být motivem vraždy přece jen žárlivost, touha po odplatě za nevěru. Sice jsme tuhle verzi zamítli, ale když už probíráme různé možnosti, neměli bychom na ní zapomenout!“

„Snad máš pravdu,“ přemýšlel Oldřich. „Někdo přistihne Anselma se svou ženou, vystřelí na něj a pronásleduje ho. Protože se bojí, že by se mu johaniti mohli mstít, Anselma zabije a ukryje ho

pod větve v lese. Zní to logicky. Předpokládá to ale, aby ten muž, s jehož ženou Anselm hřešil, vlastnil luk a jízdního koně. Anselm přece neutíkal pěšky. To potvrdil i Wolfgang, když ohledával tělo. Kdo z poddaných má jízdního koně? Nemyslím nějakou herku na tahání pluhu nebo povozu. Myslím pořádného koně, zvyklého na sedlo. Ještě méně pravděpodobné je, aby měl někdo z poddaných luk a především s ním uměl zacházet. To chce hodiny výcviku!“

„Nemusel to být poddaný, ale třeba zeman. Tady v okolí jich žije spousta.“

„To žije, milý Oto. Ale má to háček. Představ si, nějaký zeman tě nachytá se svou manželkou,“ začal Oldřich a s úsměvem sledoval, jak se mladík otřásl při takové nepříjemné představě. „Ty utíkáš, on po tobě vystřelí z luku a zasáhne tě do ramene. Vyskočíš na koně, on cválá za tebou. Daleko od lidí, hluboko v lese, zastavíš, slezeš z koně, necháš ho přijít k sobě, aby ti kyjem rozbil hlavu! Připadá ti to logické?“

„V takovém případě se vzdávám,“ zvedl panoš Ota bezmocně ruce. „Co budeme dělat?“

„Já půjdu spát, protože jsem dneska vstával před rozedněním. Zítra ráno pojedu ještě jednou vyslechnout toho uhlíře. Pokud to půjde, tak i jeho syna. Ty by ses mohl ještě podívat do Dubu. Není snad tak pozdě.“

XXIII.

Panoš Ota si řekl, že by vlastně nebylo vůbec špatné podívat se do městského šenku. Vyhládlo mu a když viděl, jakou břečku dostávají vojáci ze špitální kuchyně k večeři, rozhodl se vyrazit hned. Ze stáje vyvedl koně a zamířil k dolní bráně. I když teprve padal soumrak, překvapilo ho, že jsou vrata již zavřená. Mnich fortnýř se tvářil nerudně. Nemohl zapomenout Otovi a královským vojákům, jak dopoledne zneuctili jeho autoritu. Ale když dostal tři měďáky, celkem ochotně panoše pustil a dokonce slíbil, že mu otevře, až se bude vracet.

„Bratře fortnýři," obrátil se na něj panoš Ota, ještě než se brána zase zavřela, „vidím, že nejsi špatný člověk. Vůbec to tady neznám. Tak mě napadlo, že bys mi mohl poradit. Vezmi si ještě tyhle dva měďáky a řekni mi, kde bych se mohl dobře pobavit!"

„Jsem mnich," odpověděl fortnýř důrazně, ale přesto po penězích natáhl ruku. Ota však zavřel dlaň dříve, než si je vytáhlý fortnýř stačil vzít. „Když nevíš, nedá se nic dělat!" řekl Ota lhostejně, rozvázal váček, aby měďáky uložil zpět.

„Neříkám, že nevím," kvapně opáčil mnich a bezostyšně natáhl ruku s otevřenou dlaní. „Jen tě upozorňuji, že jsem mnich," dodal. „Ale mohl bych poradit." Ota váček zase zavřel a pověsil zpět k opasku. Měďáky nechal v dlani, ale nespěchal, aby je dal fortnýřovi. „Nejdřív mluv," poručil.

„Sjedeš dolů přes potok, projedeš mezi několika chalupami a dostaneš se na náměstí. Tam má šenk rychtář. Ten ti ale neradím. Je tam draho a není tam vůbec žádná legrace. Budeš pokračovat přes náměstí dolů, kolem kaple, až budeš mít před sebou cestu v úvozu. Z jedné strany ji lemuje veliký ovocný sad. Ta cesta tě dovede ke mlýnu pod městem. Mlynář tam má velký šenk. Čepuje pivo jako křen."

„A dál?"

„Nu," váhal mnich a chtivě hleděl na měďáky, „kdyby ke dvěma našel ještě jeden bratříček, možná bych poradil i víc"

„Bratříček je tady," sáhl Ota do měšce. „Jenom jestli má důvod, aby se stěhoval k tobě!"

„Jako děvečka tam slouží jeden sirotek ze vsi. Johanka. Myslím, že s ní se domluvíš!“ Ota souhlasně přikývl a podal peníze mnichovi. Hned jak měďáky zmizely ve fortnýřově váčku zabouchla se branka v masivních klášterních vratech. Ota se ocitl v šeru sám.

Šenk našel snadno. Jeho okna zářila lákavě do tmy a zevnitř se ozýval smích a zpěv. Koně uvázal u křivého, téměř ztrouchnivělého plotu. Musel sklonit hlavu, aby prošel nízkými dveřmi. Uvnitř stálo šest dlouhých stolů, z nich dva byly už obsazené. V malém krbu vedle dveří hořel oheň, na rožni se opékalo sele a vonělo po celém stavení. Tuk, který z něj kapal, padal se syčením do praskajících plamenů. Jakmile Ota vstoupil, hovor utichl. Přítomní si ho nedůvěřivě prohlíželi.

Panoš Ota přátelsky pozdravil a pak si sedl stranou k prázdnému stolu. Ostatních si nevšímal. Věděl, že jim musí nechat čas, aby si na něj zvykli. Stejně to chodilo ve všech venkovských hospodách. „Hej, šenkýři,“ zavolal. Snažil se, aby jeho hlas nezněl příliš pánovitě. „Přines mi džbánek něčeho dobrého. Ale chraň tě všichni svatí, jestli to nebude k pití. Taky bych něco zakousl!“

„Jak si přejete, urozený pane,“ ukláněl se špinavý tlouštík, který se vynořil z vedlejší místnosti, jež sloužila jako výčep a kuchyně dohromady. „Mám tu kousek srnčí kýty, mohu také nabídnout pár jelitek. Taková nedostanete ani u našich johanitů!“

„To tedy ne,“ usmál se Ota, když si vzpomněl na večerní šichtu. Ale ještě dříve, než si stihl vybrat, otevřely se dveře a do šenku se dral s velikým rámusem hlouček kameníků. Před chvílí jim skončila celodenní dřina, a protože se dokázali s fortnýrem rovněž dohodnout, byli tu. Kameníci se přátelsky pozdravili s vesničany, ale sedli si sami k volnému stolu hned vedle ohniště.

„Tak poslouchej šenkýři,“ poručil si panoš Ota, „dal bych si kus té kýty. Ale chci, aby mi ji přinesla Johanka Kdo se má dívat na tvůj mastný pupek! A piva přines hned dva džbánky.“

„Jak poroučíte,“ culil se šenkýř a v očích mu svítila vychytralá hamižnost. „Pošlu Johanku. Ta má určitě pěknější pupek než já. Budete se moci přesvědčit sám. Ale pokud vás bude obsluhovat má děvečka, musíte připlatit deset měďáků!“

„Ty kuplíři," udeřil Ota pěstí do stolu. Ne, nechtěl vyvolat hádku a byl ochoten zaplatit. Deset měďáků byla slušná cena. Věděl však, že v podobných obchodech se smlouvat musí, aby ho nepovažovali za hlupáka.

V tu chvíli se však ve dveřích do kuchyně objevilo drobné plavovlasé stvoření s nosíkem vzdorně pokrčeným a očima modrýma jako chrpy. Postavu měla pružnou jako vrbový proutek, ale současně příjemně zaoblenou. Panoš Ota zálibně polkl a aniž by z dívky spustil oči, okamžitě souhlasil se šenkýřovou cenou.

„Takže platí," ujišťoval se umaštěný tlouštík ještě jednou. Pak se obrátil k plavovlásce a houkl na ní: „Rozárko, skoč pro Johanku!"

„Tohle není Johanka?" vzpamatoval se Ota.

„Kdo? Ten kvítek v kuchyni?" smál se šenkýř. „Kdepak, to je má dcera. Hned přivede Johanku." Přimhouřil spiklenecky oči a pokračoval: „Budete určitě spokojený, urozený pane! Udělá vám všechno, jak si to budete přát." Hned pak odkvačil k sousednímu stolu, odkud na něho nedočkavě pokřikovali kameníci.

Panoš Ota ale na Johanku nepočkal. Za zády šenkýře se protáhl mezi stoly a pootevřenými dveřmi vklouzl do kuchyně. Zatímco v šenku to nakysle páchlo pivem, mastnotou a potem, v kuchyni se převalovaly dráždivé vůně pečeného masa, koření a čerstvé zeleniny. Místnost byla prázdná. V protější stěně si Ota všiml masivních dveří z neopracovaných bukových trámků. Proběhl kuchyní kolem čadícího ohniště a vyšel do hospodářského dvora v zadní části usedlosti. Rozhlížel se houstnoucí tmou a zahlédl ještě světlý stín suknice, mizící v čeledníku za stodolou. Do ticha hučel nedaleký jez.

„Tu dívku musím mít," řekl si, i když tušil, že to může přinést problémy. Tiše přešel dvůr a nahlédl do šera čeledníku. Šenkýřovu dceru uviděl u dřevěné příčky, oddělující čeledník od stodoly. Stála až těsně u ní a mezerou mezi dvěma prkny něco sledovala. Připlížil se po špičkách k ní a zezadu ji pevně objal. Dívka se vůbec nepolekala a jen se rozmarně zavrtěla. Ota na svých svalnatých rukách ucítil hroty jejích mladých ňader. Trochu sevření povolil a dívku otočil obličejem k sobě, aby ji mohl políbit.

V tu chvíli se Rozárka vyškubla a vlepila mu tak silný políček, že panoš překvapením div neupadl. Dívku však z náruče nepustil.

„Co to do tebe vjelo?“ vyjekl, ale hned se vzpamatoval. „Tak ty budeš škrábat, ještěrko,“ smál se tiše.

„Pusť mě! Kdo vůbec jsi?“ ptala se dívka. V hlase však zněla spíše zvědavost než pobouření.

„Pěkný chlap,“ zubil se Ota. „To snad stačí!“

„Nefandíš si trošku? Takových už jsem viděla!“

Ota Rozárku pustil a poodstoupil o krok. Nasadil kritický výraz, přimhouřil oči, chvilku si dívku prohlížel a pak opáčil: „Taky jsem se v tom šeru spletl!“

„V čem jsi se spletl?“ ptala se dívka zvědavě, i když se snažila hrát uraženou.

„Původnějsem si myslel, že vidím překrásnou vílu. Teď ale vidím, že jsi obyčejná venkovská holka.“

Rozárka ohrnula ret a uraženě se zamračila. Chvilku přemýšlela a pak tiše špitla: „Možná, že jsi docela pěkný chlap!“

Ota si dlaní přejel po obličeji, aby zakryl vítězný úsměv a pak mazlivě řekl: „Promiň. Ty taky nejsi obyčejná venkovská holka!“

Oba se tiše rozesmáli.

„Co tu vlastně děláš?“ ptal se Ota zvědavě a pohladil Rozarku po zlatavých vlasech. Dívka vzala Otu za ruku a prstem naznačila, aby se podíval na to, co před chvílí sledovala ona. Mezerou mezi prkny bylo vidět do sousední stodoly. Tam se v šeru na seně miloval robustní mladík s kyprou černovláskou.

Ota se obrátil k Rozárce s káravým výrazem ve tváři. „Tajně se dívat na takové věci mně zrovna nepřipadá jako vhodná zábava pro mladou pannu.“

„A proč?“ ušklíbla se šenkýřova dcera. „Člověk se musí pořád učit. Naše Johanka by mohla zkušenosti rozdávat. Ta svede i řeholníka.“

„To je… Ten mladík je mnich?“

„Nevidíš? Tamhle na sloupu visí jeho plášť a kutna.“

Sotva si Ota ověřil, že má pravdu, dychtivě ji políbil. „Jsi poklad! Teď musím něco zařídit. Ale neboj, vrátím se!“ A vyběhl z čeledníku.

Do stodoly vrazil schválně hodně hřmotně. Vrhl se ke sloupu, kde visela kutna a chopil se jí. Ale nahý mládenec nečekal.

Orientoval se bleskurychle. V mžiku byl na nohou a se skloněnou hlavou se jako rozzuřený býk vrhl na Otu.

Kdyby panoš Ota neprošel četnými půtkami nejen na rytířských kolbištích, ale i v hampejzech nejpochybnější pověsti, asi by ho takový útok zaskočil. Jenže Ota přesně věděl, co má udělat. Naprosto klidně v posledním okamžiku uskočil stranou, takže rozběhlý mladík nedokázal změnit směr. Se supěním Otu minul, přesto ho dokázal udeřit pravou rukou, v níž držel jakési dřevo. Otu zasáhl do břicha, ale velice slabě. Ota nechtěl tenhle boj zbytečně protahovat. Prudkou ranou zasáhl mnicha do týla a pak mu ještě stihl nastavit nohu. Mládenec zakopl a s hlasitým žuchnutím se svalil na zem.

„To by snad stačilo," navrhoval Ota, ale jeho sok vyskočil pružně na nohy a vrhl se znovu na panoše. Tentokrát si dával větší pozor. Oba se střetli a se zarputilým výrazem si vyměňovali prudké údery rukama i bolestivé kopance. I když byl řeholník zdatný soupeř, měl Ota od začátku navrch. Utržil sice několik ran, ale většinu soupeřových výpadů dokázal vykrýt. Naopak jeho pěsti zasahovaly s pravidelnou přesností sokovu hlavu a břicho.

Boj trval jen pár minut. Řeholník pomalu umdléval, z roztrhlého obočí mu crčela krev a stékala po obličeji. Jeho údery ztrácely na síle i jistotě. V jednu chvíli se Otovi podařilo prudce zasáhnout mladíkovo břicho dvěma přímými ranami. Mnich se zlomil v pase a těžce lapal po dechu. Toho Ota využil a další ranou ho srazil k zemi.

Sklonil se k úpícímu mládenci a teprve když se ujistil, že mu od něho už žádné nebezpečí nehrozí, ohlédl se po kypré černovlásce. Nahá dívka ležela na seně tam, kde ji její milenec před chvílí opustil. Nevypadala vůbec vyděšeně nebo dokonce naštvaně. Usmívala se svůdně na Otu. „Ty jsi mi ale silák," ocenila jeho výkon.

„Alespoň se trochu přikrej, nestydo," ozvala se z otevřených vrat stodoly Rozárka. Nedalo jí to a přiběhla za Otou. Sledovala celý zápas a v jejích očích ještě doznával strach. „Ty bys snad chtěla každého chlapa, který projde kolem!"

Ota neměl chuť poslouchat dívčí hašteření. Sklonil se ke svému protivníkovi a pomohl mu vstát. „Neboj se," klidnil ho. „Nejsem ani lupič, ani pobuda. Jmenuji se Ota ze Zástřizlí a jsem panoš pana Oldřicha z Chlumu!"

„Znám tě. Viděljsem tě, jak jsi s družinou přijel do kláštera," bručel řeholník. „Dělám pomocníka fortnýřovi."

„A přesto ses na mě vrhl?"

„Přesto? Právě proto!"

„Tomu nerozumím."

„Copak si myslíš, že je mi jedno, když jsi mě našel s touhle courou?"

Panoš Ota umlčel Johančiny protesty a pomohl řeholníkovi obléknout si kutnu a plášť. „Nikdo se to nemusí dozvědět!"

„Ocenil bych tvou mlčenlivost," přikývl mnich a pozorně si Otu prohlížel.

„Za všechno na světě se ale musí platit!" oznámil se sladkým úsměvem panoš Ota.

„Kolik chceš?" optal se unaveně potlučený mnich.

„Nechci peníze. To ti snad už mohlo dojít. Chci něco mnohem důležitějšího. Informace!"

„To nemohu," řekl mladík smutně. „Převor nám zakázal s vámi mluvit o všem, co se týká kláštera a bratra Anselma zvlášť."

„Pak se hned ráno dozví, kde jsem tě potkal!"

„Ty…" chtěl se znovu vrhnout na Otu, ale bolest v těle ho včas varovala. Chvíli přemýšlel, pak sklonil hlavu: „Dobrá souhlasím. Ale pod jednou podmínkou. Nikdo se nesmí dozvědět, že jsem ti to prozradil já!"

„To je samozřejmé," usmál se panoš Ota. „Hej, ty," obrátil se na Johanku, neboť Rozárka zatím zmizela, „přines nám dva džbánky piva. A hezky zčerstva, nebo ti zmaluju tu tvou hříšnou zadnici."

Johanka na sebe otráveně navlékla suknici, ne příliš čistou halenu a odběhla. Hned jak zmizela, pobídl Ota mnicha: „Jak se jmenuju já, už víš. Jak říkají tobě?"

„Manhart a pocházím z Doksan. Kromě toho, že pomáhám fortnýřovi, jsem také iluminátor. Myslím, že ne špatný."

„Kdyby ses věnoval svatým knihám, nemuseli jsme se porvat," dobromyslně se zubil panoš. „Teď vážně, chci slyšet všechno, co se týká Anselma. Jaký byl, kdy do kláštera přišel, od kdy ho postrádáte, co se s ním podle tebe stalo. Prostě chci vědět všechno."

„Protože musím říci, že rozhovor s tebou neshledávám zvláště příjemným, budu stručný," odsekl Manhart. „Anselm přišel do našeho kláštera asi před rokem. Byl to hřmotný hrubý chlapík, bez vzdělání, bez vkusu. V knihovně, kde pracuji, jsem ho za celou dobu ani jednou neviděl. Ostatně stejně neuměl číst."

„Kvůli tomu, že neuměl číst, ho určitě nikdo nezabil. Mluv k věci!"

„Moc se toho o něm říct nedá. Býval často pryč, to vím bezpečně, protože jsem ho někdy pouštěl fortnou i pozdě v noci nebo hodně brzy ráno. Někdy byl pryč celé dny. Měl od převora zvláštní povolení, protože jinak nikdo z příslušníků našeho řádu neopouští komendu na delší dobu. Není důvod. Pět mší denně. Máme čas jenom mezi nimi, a to se toho příliš stihnout nedá. Anselm na mše příliš často nechodil. Dokonce ani když byl v klášteře."

„Kdo nosil zprávy do Prahy?"

„To je pravda. Pokud něco spěchalo, jezdíval Anselm. Ale těch cest nebylo moc, protože se jinak zprávy posílaly pravidelně po komturovu poslu, když přinesl příkazy z Prahy. Anselm býval pryč mnohem častěji, i když žádné zprávy nikam nevezl. Když o tom přemýšlím, tak vlastně vůbec netuším, proč odjížděl tak často."

„Když se vracel, jezdil s prázdnou?"

„Nevím, ale jeho cela byla prázdná. Lůžko, kříž, truhla a pár kusů oblečení. Jako v každé jiné cele. Nic jiného jsme nenašli!"

„Jak to tak přesně víš, co?"

„Hned jak zmizel, nařídil převor, abychom prohledali jeho celu. On totiž…," mnich nervózně polkl a uprostřed věty se odmlčel.

„Co on?" naléhal panoš Ota. Ale dříve, než mohl Manhart odpovědět, vklouzla do stodoly Johanka se dvěma džbánky. Podala jim je a chtěla se usadit na trám vedle mlatu. Ale panoš Ota ji vyhnal.

Oba mladíci se s rozkoší napili řídkého, ale chutného piva. „Tedy," drbal se na kudrnaté hlavě Manhart, „podle příkazu převora jsme v jeho cele hledali peníze. Říká se, že Anselm zmizel se všemi penězi z naší klášterní pokladnice. Proto teď nemá převor čím vyplatit kameníky. Muselo toho být hodně, nevyznám se v tom, ale slyšel jsem, že jsme tam měli mít přes sto kop stříbrných! Ale pro Boha všemohoucího, nikomu ani muk! Je to naše tajemství. Ví o tom

jen pár členů řádu. Dokonce se to tají i před ostatními mnichy a řeholníky! I když si myslím, že někteří něco tuší. Ono se nic neututlá.“

„Tak je to tedy! Dobrá,“ přemýšlel panoš Ota. „Kdy vlastně Anselm zmizel?“

„Počkej chvíli! Dneska je středa,“ hbitě počítal na prstech, chvilku přemýšlel a pak vyhrkl, „Ano, tak dneska je to přesně čtrnáct dnů, protože ještě ve středu před svatým Václavem byl na ranní mši, ale na večerní ho už nikdo neviděl. Jistě, dneska jsou to přesně dva týdny! Zmizel během předminulé středy.“

„Kdy jste zjistili, že ukradl peníze?“

„To přesně nevím. Peníze má na starosti převor a bratr Guldram. Ale za mnou s tím přišel převor asi tak tři nebo čtyři dny poté, co Anselm zmizel. Počkej, svatého Václava bylo v pátek, Anselm zmizel ve středu a jeho celu jsme prohledávali v neděli. Takže za čtyři dny. Kromě převora jsem u toho byl jen já, pokladník Guldram a jeho pomocník bratr Vincent. Vzpomínám si, že bratr Guldram protestoval, abychom ve svátek Boží nedělali takovou věc. To je skutečně všechno!“

„Dobře, můžeš jít. Kdyby sis na něco vzpomněl, najdeš mě snadno. Zítra nebo pozítří tě možná ještě jednou vyslechne můj pán. Pokud bude potřeba. Nepočítej, že tímhle rozhovorem jsi svůj dluh splatil. Mé mlčení je drahé! Jak vidím, není pro tebe problém zmizet z kláštera. Vždyť pomáháš fortnýřovi, tak co se divím? Pokud by tě můj pán chtěl vyslechnout, bude to někde venku, mimo váš klášter. Zdi mají uši a nebylo by dobré, aby vás ostatní řeholníci spolu viděli. Mám pravdu?“

Panoš Ota se beze spěchu otočil a odešel ze stodoly. Mnichovy oči, sevřené do úzkých zlostných štěrbinek, ho zle měřily. „Tohle mi jednou zaplatíš!“ bručel si pro sebe Manhart. Ota přešel dvůr a mířil zpět do šenku. Cítil hlad a večeři už měl určitě na stole. Tu se ze tmy vynořila drobná postava s plavými vlasy. „Jdeš za Johankou?“

„Vůbec ne, hledám tebe,“ lhal Ota. „Přece jsem ti říkal, že se vrátím hned, jak vyřídím svou věc.“ Vzdychl a cítil, jak mu kručí v břiše. Ale žaludek věděl, že bude muset ještě chvíli počkat. Objal Rozárku a pohladil ji po tváři. Tentokrát nedostal políček.

XXIV.

Ráno se Oldřich rychle nasnídal, jídlo mu donesl jeden z vojáků. „Panoš Ota se vrátil teprve před chvílí a hned usnul," omlouval ho. „Myslel jsem, že vám zatím posloužím já."

„Doufám, že alespoň něco zjistil," bručel královský prokurátor.

„Milivoji, osedlej koně, pojedeme ven."

„Kolik vojáků mám vzít s sebou, urozený pane?"

„Někoho si vyber, dva budete stačit." V klášteře teprve zvonili na ranní mši, když odjížděli. Projeli probouzejícím se Dubém a po klikaté dobře upravené cestě mezi úzkými pásy polí, na jejichž strništích šustila v ranním větru sláma. Zamířili vzhůru do kopce, zpátky, odkud včera přijeli.

Když dorazili k rozcestí na Čihadle, královský prokurátor zastavil. „Tady se rozdělíme," rozhodl. „Dál jeďte sami. Propátráte okolí. Ten zavražděný mnich byl zraněný. Nemohl jet dlouho, půl hodinu, možná o něco déle. To znamená, že to místo, kde ho střelili šípem, nemůže být daleko. Hledejte především obydlí, ať už to bude tvrz, vesnice nebo chatrč na samotě. Pokud potkáte nějaké lidi, vyptávejte se jich, jestli něco nevědí. Prohledejte to tu důkladně, nepospíchejte. Vrátit se můžete až večer."

„A co vy, urozený pane?" optal se Milivoj. „Zůstanete sám. Tady nejsme doma. Cizí les. A stala se tu vražda! Kdo ví, kdo se tu potuluje!"

„Já se o sebe umím postarat," odpověděl trochu upjatě Oldřich, i když ho starost jeho vojáka potěšila. „Bůh s vámi," rozloučil se a sám sesedl. Koně uvázal k bříze a s potěšením vdechoval svěží ranní vzduch. Tohle bylo kouzelné místo. Už včera obdivoval nádherný výhled, který se tu do kraje otevíral. Stál a očima bloudil po titěrných vesničkách i vzdáleném modravém hřebenu pohraničních hor s homolí Ještědu uprostřed. Tu za sebou uslyšel praskot lámaných větviček. Instinktivně uskočil a tasil meč. Křovím za ním se prodíral malý kluk. Oldřich zbraň zastrčil zpět do pochvy, aby ho nepoděsil.

Ale kluk měl pro strach uděláno. Došel až k Oldřichovi a zvědavě si ho prohlížel. Bylo mu asi deset let a byl oblečený jen v roztrhané plátěné košili. Měl na ní tolik špíny, že se jen stěží dala rozeznat její původně šedobílá barva.

Oldřich se rozesmál a nabídl mu přátelsky ruku. Chlapec ji uchopil, nerozhodně přešlápl bosýma nohama ve spadaném jehličí a pak se optal: „Kdo jsi?“

„Královský prokurátor a správce hradu Bezděz,“ odpověděl Oldřich hrdě. Na umouněného kluka to žádný dojem neudělalo.

„Hm, neznám. Ale jak ti říkají?“

„Oldřich.“

„Hezké jméno. Já jsem Jíra,“ vyhrkl se zjevnou pýchou. „Jmenuji se po otci, on je také Jíra. Bydlíme tamhle v lese. Otec pálí milíře. Dělá dřevěné uhlí pro sklárny, pro kováře a tak.“ Vida, pomyslel si královský prokurátor. Přijedu, abych navštívil uhlíře a našel jeho syna, a on se mi připlete do cesty sám. To je skoro jako řízení osudu. Nahlas řekl s úsměvem: „Poslyš, když žiješ tady v lese, to sem asi chodíš často, viď?“

„Každý den,“ potvrdil chlapec. „Zvlášť když je pěkné počasí jako dneska. Ukazuju lidem cestu a oni mi za to dávají dárky. Tobě taky ukážu cestu!“

Oldřich sáhl s vážným výrazem do váčku a podal mu několik měděných penízků. Moc se za ně koupit nedalo, přesto se chlapcovy oči rozzářily překvapením. Takové bohatství! „Za to tě dovedu, kam budeš chtít,“ vyhrkl radostně.

„To ani nemusíš, ale chtěl bych vědět, jestli jsi tu v poslední době neviděl tlustého muže v plášti s červeným křížem. Takovým, jaký nosí johaniti z Dubu!“

„Toho vídám často. Ale ten nikdy nejde pěšky, vždycky jede na koni. Nikdy se ještě nezeptal na cestu!“ odpověděl chlapec bez většího zájmu. Co s lidmi, kteří to tu znají a nelze na nich vydělat?

„Kdy jsi ho viděl naposledy?“ Oldřich popošel do stínu vysokého buku a posadil se na rozložitý pařez. Ranní slunce začínalo nepříjemně pálit, dneska bude asi po dlouhé době vedro, říkal si. Teď měl chlapcův špinavý obličej téměř proti svému. Povzbudivě se usmál.

„Vzpomeneš si, kdy to bylo?“

„Nedávno!“

„Před kolika dny?“ zajímal se Oldřich.

Chlapec mlčel a královský prokurátor pochopil, proč mouněný kluk nedokáže odpovědět.

„Jíro, ty neumíš počítat, viď?“

„Umím,“ bránil se, ale bylo vidět, jak se pod nánosem prachu červená. „Jedna, dva, tři, čtyři, pět…, a tak dál!“

„Co je po pětce?“ naléhal Oldřich. Bylo jasné, že tady končí chlapcovy matematické znalosti.

„No, to vlastně nevím, snad zase jednotka a dvojka, ne?“

„Proč myslíš?“ vrtěl hlavou královský prokurátor se zájmem.

„No na druhé ruce začínají prsty zase od jednotky, podívej!“ a rychle přepočítal dvakrát za sebou prsty na obou nikách.

„Kdybys měl dny, před kterými jsi viděl toho tlustého muže na koni spočítat podle rukou, kolik by to bylo?“ zkoušel to královský prokurátor jinak. Jíra usilovně přemýšlel, krčil čelo a tiše si pro sebe mumlal. Najednou se vítězně usmál a zvedl ruku s roztaženými prsty, pak ještě jednou a když ji zvedl potřetí, nechal vztyčené jen dva prsty. „Před tolika dny to bylo, Oldřichu!“

„Před dvanácti,“ opakoval královský prokurátor. Pak rychle počítal. „Bylo to tedy v pátek na svatého Václava! Poslyš, Jíro, nevíš náhodou, kam ten člověk jel?“

„Jak bych nevěděl. Vracel se do kláštera!“

„Vracel se?“

„Odkud jel nevím, protože odsud je vidět jenom na tuhle stranu kopce. Přehnal se na koni kolem a rovnou do města. Projel bránou a pak zmizel.“

„Potom jsi ho už neviděl?“

„Ne, pak už ne. Proč tě to zajímá? Lidí tu projíždí hodně, skoro každý den někdo. Proč se nezeptáš taky na jiné?“

„Až zase příště,“ smál se královský prokurátor. V duchu počítal. Od převora se dozvěděl, že se Anselm ztratil ve středu před svatým Václavem. Ale ještě dva dny poté, v pátek na svatého Václava, ho tenhle kluk viděl živého. Pokud si ovšem nespletl dny. Jestli má pravdu a v pátek se Anselm vracel do Dubu, pak si ho někdo musel všimnout! Tohle bude muset panoš Ota ověřit.

Oldřich si s chlapcem povídal ještě chvilku a na rozloučenou vyndal z měšce ještě pár měďáků. To už chlapcova vděčnost neznala

mezí. „Víš co,“ smál se Oldřich, „jestli mi chceš ukázat cestu, tak mě odveď ke svému otci. Chtěl bych se ho na něco optat.“

„Mého otce?“ divil se chlapec. „Ten bude určitě rád, pojďte!“

„Počkej,“ mírnil ho královský prokurátor. „Je to daleko?“

„Ani ne, za chvilku tam budeme!“

„Nebylo by lepší, abychom jeli na koni?“ nadhodil Oldřich. Odvázal svého ryzáka a hocha posadil za sebe.

Projeli řídkým borovým lesem, za kterým narazili na úzkou pěšinu, která je dovedla až k rozlehlé mýtině. Tam stála chatrč stlučená z hrubých klád. Spáry ve stěnách byly utěsněny hlínou a drny. Střechu pokrývaly velké pláty kůry, zatížené plochými kameny, aby je vítr neshodil, protože nebyly přitlučené hřebíky. Na opačné straně mýtiny stál veliký milíř, z něhož se valil dým. Kolem obcházel vysoký, hřmotně vypadající muž ve špinavé haleně, a drny navlhčenými v nedaleké tůňce ucpával díry, z nichž se valil bělavý kouř.

„Můj táta!“ ukazoval hoch hrdě. „Táti,“ volal, „vedu návštěvu!“

Špinavý uhlíř se bez většího zájmu podíval na královského prokurátora a optal se: „Chcete uhlí?“

„Ne,“ zavrtěl Oldřich hlavou a než stačil pokračovat, uhlíř zavrčel: „Tak co sem lezete? Co chcete?“

„Včera tu byl můj panoš, hovořil s tebou,“ začal královský prokurátor úředním hlasem. Zůstal sedět na koni, věděl, že to na obyčejné lidi platí. „Chtěl jsem si promluvit s tvým synem. Máš neobyčejně bystrého hocha!“

Kluk se nadmul pýchou, ale uhlíř jen zabručel: „Kdyby mi raději pomáhal. Pořád někde lítá a když jsem ho před chvílí potřeboval, tak tu nebyl. A tak je to pořád!“

„Ty sám ale často neodcházíš pryč?“ vyptával se Oldřich nerudného uhlíře.

„Jak bych mohl,“ odsekl muž zlostně. „Co mi umřela žena, jsem na všechno sám. Copak mohu odejít od milíře, když hoří?“

„Chodívá sem za tebou někdo? Kdo tu byl za poslední dva týdny?“

„Kdo by sem chodil? Všichni vědí, že uhlí bude hotové až po neděli. Pak přijdou.“

Oldřich přemýšlel. Od uhlíře se toho zřejmě moc nedozví, ale pak si vzpomněl na jeho poznámku, kterou řekl před chvílí. Ani nevěděl, proč si jí všiml. „Proč tu měl být tvůj hoch před chvílí?“ optal se zvědavě.

„Ale,“ mávl uhlíř rukou, „hledal ho jeden urozený pán. Že ještě přijede!“

„Kdo ho hledal?“ zbystřil královský prokurátor.

„Jak to mám vědět? Dejte mi pokoj, mám práci!“

Královský prokurátor vytáhl z váčku stříbrňák a hodil ho na zem k uhlířovým nohám. „Vyber si, buď mi všechno řekneš a já ti dobře zaplatím, nebo pro tebe pošlu vojáky a strčím tě do vězení! Je to na tobě!“

Uhlíř stříbrňák zvedl, nedůvěřivě do něho kousl, aby se přesvědčil, zda je pravý. Beze slova ho položil na kámen vedle drnů, které měl připravené k utěsnění milíře. Pak se obrátil ke královskému prokurátorovi a váhavě odpověděl: „Ten člověk byl z Dubu, johanita. Nevím, jak se jmenuje. Chtěl mluvit jenom s klukem. Víc nevím. Klidně si své vojáky pošlete!“

„Pošlu,“ přikývl Oldřich. Když si všiml úleku v klukových očích, pokračoval: „Neboj, tátu ti tu nechám. I když si myslím, ze by mu pár ran holí neuškodilo. Jíro, hrozí ti nebezpečí! A veliké. Moji vojáci tě budou hlídat. Zatím se schovej někde v lese a slib, že teď nebudeš nikomu ukazovat cestu. Zalez a nevystrkuj nos, dokud nepřijedou moji lidé. Poznáš je podle toho, ze budou mít na praporcích stejný znak, jako mám na plášti. Vidíš tu černou orlici?“

„Vidím,“ špitl hoch hrdě. Netušil sice, co se děje, ale potopil, že se stal důležitým člověkem. Tohle pomyšlení ho hřálo.

„Ještě něco. Až tu budou moji vojáci, nesnaž se jim zmizet! Drž se jim na dohled. Hlavně se nesmíš nechat nikým odvést. Ani kdyby pro tebe přišel někdo z dubských johanitů!“

„Promiňte, pane,“ zabručel uhlíř. „Ale oni jsou naše vrchnost.“

„Jsem zástupcem krále a ten stojí výš, než všichni johaniti dohromady, co jich v Čechách žije,“ odpověděl Oldřich přísně. „Jménem krále ti nařizuji, abys poslouchal jenom moje lidi. Zvláště si dej pozor na toho mnicha, pokud by se znovu objevil. Jasné?“

Pak otočil koně, zamával chlapci na rozloučenou a vydal se zpět do Dubu. „Tomu se to nařizuje," bručel uhlíř a na kouřící milíř přidal několik drnů.

Oldřich uvažoval, co ten hoch může vědět, že po něm někdo z johanitů jde. „Na chlapcovu stopu jsem ho vlastně přivedl já," uvědomil si naštvaně. „Včera jsem Otovi říkal, že se sem chystám. Někdo nás tajně poslouchal! Ten někdo věděl o mých plánech a třeba se rozhodl odklidit svědka. Jenže svědka čeho?"

Do kláštera dorazil záhy po snídani. Zedníci a kameníci už pobíhali po lešení, ale jinak ještě všude panoval klid. Oldřich seskočil z koně a právě když podával uzdu jednomu ze svých vojáků, přitočil se k němu zámožně vypadající tlouštík v modrém plášti. „Promiňte, pane," oslovil ho německy. „Hledám bratra Anselma, ale nikdo mi neumí poradit! Fortnýř jako by byl hluchý a jeden z kameníků mne dokonce hrubě urazil. Přitom je Němec jako já a určitě mi dobře rozuměl."

„Bratra Anselma že hledáš?" zvedl Oldřich obočí údivem. Teď se mu hodilo, jak mniši plnili převorův příkaz mlčet o zmizelém druhovi. „Proč ho hledáš? Co mu chceš?"

„To je snad má věc!" odsekl tlouštík vztekle a otočil se, aby pokračoval v hledání.

Královský prokurátor ho chytil za rameno a trhnutím obrátil zpět. „Jen pomalu. Jsem královský prokurátor Oldřich z Chlumu. Ptát se budu já, rozumíš? Kdo jsi?"

Tlouštík přemýšlel jen chvilku a pak se uklonil. „Jmenuji se Robert a žiji v Sasku. Jsem kupec, obchoduji se suknem. Tamhle za čeledníkem stojí mé vozy. Vracím se domů z Prahy zastavil jsem se tu, abych si trochu odpočinul. Tenhle špitál pro poutníky nestojí za moc, ale je pořád levnější než ubytování v zájezdním hostinci. Kromě toho nesu peníze pro bratra Anselma. Chci mu vrátit půjčku! Proto ho hledám."

„Počkej tu, hned tě vyslechnu!" přikázal Oldřich. Rychle rozdělil úkoly svým lidem. Nechal vzbudit panoše Otu a dva muže poslal hlídat uhlířova syna. Pak se obrátil zpátky na kupce: „Tak, a můžeme jít!" Chtěl ho vyzpovídat, aby o tom nikdo nevěděl. Zamířil

proto do své jizby v konventu. Jednomu ze svých vojáků poručil hlídat na chodbě u dveří.

Oldřich se pohodlně usadil v křesle, nalil si pohárek medoviny a pak se přísně zadíval na tlouštíka. „Tak mluv. Všechno, co víš o Anselmovi a jak je to s těmi penězi!“

„Nic jsem neudělal, urozený pane,“ přešlápl kupec a žíznivě se zadíval na pohár s medovinou. Podzimní den se skutečně vyvedl a byl mimořádně teplý. V místnosti leželo těžké dusno. Ale Oldřich jeho nevyslovené přání ignoroval. Kupec vzdychl a začal vysvětlovat.

„Asi před měsícem se mi naskytl vynikající obchod. V Liberci nabízel jeden handlíř vůz sukna o dva denáry na štůčku levněji než jiní kupci. Jenže jsem zrovna neměl dost peněz. Už jsem myslel, že z obchodu sejde. Pak jsem si vzpomněl na bratra Anselma. Už předtím mi několikrát půjčil. Znal mě a věděl, že mu s penězi neuteču. Dal mi pětadvacet kop. Měl jsem štěstí, sukno bylo pořád k maní. Koupil jsem ho, odvezl do Prahy a výhodně prodal. Teď se vracím domů. S bratrem Anselmem jsme se dohodli, že se sejdeme tuhle neděli v Lipé v šenku U zlatého kola. Jenže on nepřišel. Původně jsem si myslel, ze se někde zdržel, ale když se neobjevil ani v pondělí, vydal jsem se na cestu sem. Jedu už domů a tohle je zajížďka, ale chci svůj dluh vrátit. I s úrokem je to třicet kop. Jsem poctivý obchodník!“ skončil důrazně.

V tu chvíli se otevřely dveře a dovnitř vklouzl panoš Ota. Pod očima měl šedé kruhy od nevyspání, ale vesele se usmíval, jako by se nic nestalo. Královský prokurátor mu beze slova ukázal, aby zůstal a poslouchal.

„Roberte,“ pokračoval ve výslechu, „ty peníze byly Anselmovi, nebo ti je dal z klášterní pokladnice?“

„O to jsem se nestaral, urozený pane. Dostal jsem peníze koupil jsem sukno, pak ho prodal a vydělal jsem na tom. Víc mne nezajímalo! Jsem kupec, chci jen splatit svůj dluh a pak pokračovat domů.“

„Svým způsobem máš pravdu. Jsi kupec a zajímáš se jenom o to, jak vydělat. Pokud jsi po cestě navíc všude platil mýto, je všechno v pořádku. Jenže Anselma někdo zavraždil! A ty jsi důležitý svědek.

Takže o tom, kdy budeš pokračovat domů, rozhodnu já. Kdo o té půjčce věděl?“

„Nevím, na mou duši! Anselm mi říkal, že se ostatní členové řádu o peníze nestarají. Kladl mi na srdce, abych o půjčce mlčel. Říkal, že není dobře, aby se vědělo, kolik je v klášteře peněz. Mohlo by to přilákat různé pobudy. Myslel jsem si, že má pravdu, proto jsem ho poslechl,“ naříkal tlustý kupec.

Oldřich dopil, postavil pohár na stůl a vstal. Rozhodl se, je na čase píchnout do vosího hnízda! „Půjdeme za převorem! Jdi zatím na chodbu a počkej tam na mě!“ nařídil tlouštíkovi. Kupec odcházel a bručel si polohlasně, že tohle má za svou poctivost.

Když za naštvaným kupcem zapadly dveře, obrátil se královský prokurátor na svého panoše. „Doufám, že jsi ve městě něco zjistil, když už jsi tomu věnoval celou noc,“ optal se přísně. Jakmile Ota skončil, Oldřich se přestal mračit. „Udělal jsi kus dobré práce,“ pochválil ho. „I když pátráš dost netradičním způsobem, někdy je to zřejmě užitečné. Co jsi zjistil, je skutečně zajímavé,“ bručel si pro sebe.

„Tak ten mladý mnich tvrdí, že Anselm vykradl klášterní pokladnici. Najednou se kolem téhle vraždy točí obrovské peníze! Konečně je čeho se chytit. O téhle věci bude muset převor Adalbert vypovídat, ať se mu to líbí nebo ne. Máme v ruce první trumf, Oto! Ty peníze, které přinesl kupec. Počkej, jak mu s nimi zamotám hlavu. Zajdu s tím tlouštíkem do převorovy pracovny a ty ho rychle sežeň, že na něj čekáme.“ Královský prokurátor vyšel na chodbu a zamířil k presbytáři za ním na svých krátkých nohách cupital obtloustlý kuec a zadýchaně funěl. Na převora nečekali dlouho.

Adalbert zbledl, když ho královský prokurátor v rychlosti seznámil s kupcovou výpovědí. Mlčel a přemýšlel. Teprve po chvíli odpověděl přiškrceným hlasem: „O té půjčce nevím samozřejmě vůbec nic. Není však pravděpodobné, aby měl některý z členů řádu takové jmění. Pochopitelně, někteří mají pár měďáků pro svou potřebu a protože to řeholní pravidla výslovně nezakazují, toleruji to. Nejsme žebráci, jako třeba řád svatého Františka,“ dodal se špatně skrývaným opovržením v hlase.

„I mnich je přece člověk. Je ovšem jasné, že takové peníze musel Anselm ukrást z klášterní pokladnice! Jeho být nemohly! Takové jmění, pětadvacet kop. Vraťte mi je, pane Roberte, dám je zpět tam, kam patří!“

Dříve však, než si převor vzal od kupce měšec s penězi, zmocnil se ho Oldřich. „To vůbec není jasné,“ namítl chladně. „Jak by se k nim Anselm dostal? Spravoval snad řádovou pokladnu? Copak ji nezamykáte? Než se vyšetří, odkud peníze pocházejí, zůstane měšec v mých nikách. Pokud převore neprokážeš, že peníze patří tvému řádu, propadnou podle zákona králi! Roberte,“ obrátil se na kupce, „můžeš jít. Svůj dluh jsi splatil a já každému dosvědčím, že jsi čestný a poctivý obchodník. Bůh tě provázej!“

Hned, jak se kupec s děkovnými úklonami rozloučil, vyskočil převor rozhořčeně ze svého křesla a vztekle udeřil pěsti do stolu: „Nemůžete, urozený pane, zadržovat klášterní penize. Kdo sáhne na majetek církve, protiví se Bohu a smrtelně hřeší!“

„Jak si můžeš být jistý, že to jsou klášterní peníze? Co když si je Anselm také někde vypůjčil? Pokud vím, až dosud mi nikdo nehlásil, že by se tu stala krádež. Nevěřím, že byste si ztráty peněz nevšimli! Ve vaší pokladnici tedy určitě nechybějí a proto je původ těch peněz nejasný!“

„Jsou klášterní,“ opakoval sveřepě převor. Chvíli nervózně přecházel pracovnou a pak se vrátil do křesla. „Abyste rozuměl, urozený pane,“ začal smířlivě, „i náš řád má své problémy, o nichž se nedá bez souhlasu ctihodného komtura Wolframa hovořit. Ale věřte mi, ty peníze nám skutečně patří!“

„Proč bych ti měl věřit? Ke mně se místo jako ke královskému úředníkovi chováš spíše jako k nepříteli. Přitom by nám oběma mělo jít o stejnou věc. O pravdu a potrestání viníka hanebné vraždy. Bráníš pátrání a stále se oháníš církevními privilegii. Já si myslím, že vražda je smrtelný hřích a každý křesťan musí udělat vše, aby byla potrestána! Vaše privilegia v tom nehrají žádnou roli.“

„Ano, vražda je těžký hřích. Nemáte však pravdu, že je jedno, zda se přitom porušují církevní privilegia. Protože pak ve jménu stíhání jednoho hříchu spácháte hřích jiný. Zanechme však svárů, které by možná měli řešit učení teologové a ne já, pane královský

prokurátore! Abych vám dokázal, že respektuji váš úřad, řeknu vše, co smím. Bratr Anselm opravdu ukradl peníze z klášterní pokladnice! Je samozřejmé, že jsme si toho všimli," pokračoval trochu ironicky. „Já osobně to vím už nejméně dva týdny. Bratr Guldram, správce naší pokladnice, vám to potvrdí. Hned ho sem pozvu."

Převor Adalbert zavolal jednoho z noviců a poslal ho pro Guldrama. Pak nalil Oldřichovi červené víno do skvostné číše z nazelenalého skla, zdobené podle palestinského vzoru malými perličkovými nálepy.

„Bratr Anselm byl samotář," začal. „Když přišel do kláštera, požádal mne, zda by se mohl věnovat různým pochůzkám. Nakupoval v okolí všechno nezbytné pro klášter, kontroloval poplužní dvory, vybíral platy od rychtářů a také vozil zprávy. Až dosud byl velice spolehlivý. Netuším, co se mohlo stát!"

„Kdy jsi ho viděl naposledy? Třeba se jen mihnout!"

„Je to víc než čtrnáct dní. Ve středu před svatým Václavem. Ale to už jsem myslím říkal."

„To je pravda. A kdy jste zjistili, že chybějí peníze?"

V tu chvíli vstoupil do jizby drobný stařík se svraštělou tváří z níž vyčníval úzký špičatý nos. Měl unavené pohaslé oči, opíral se o silnou hůl a kráčel dost těžce. Neobratně se uklonil a uctivě čekal, až ho převor osloví.

„Bratře Guldrame," začal Adalbert, „řekni panu královskému prokurátorovi, jak to bylo s bratrem Anselmem a penězi z naší pokladnice! Můžeš mluvit, zbavuji tě příkazu mlčení."

Stařík chvilku neklidně těkal očima z jednoho na druhého, pak se sípavě nadechl a tichým hlasem potvrdil, že peníze skutečně chybějí. Po útěku bratra Anselma chtěl totiž jeho pomocník Vincent přepočítat peníze v pokladnici a tehdy s hrůzou zjistil, že je prázdná.

„Jak se k nim však mohl zloděj dostat, to opravdu nevím," pokračoval sklíčeně. „Zámky na truhlicích byly neporučené a klíče jsou jen dva. Jeden mám já a druhý ctihodný převor. Ani můj pomocník Vincent je nemá," dodal důrazně.

„Je ovšem pravda," ozval se převor Adalbert, „že bratr Guldram nechává klíč od pokladnice během dne ve své cele pod polštářem svého lůžka. To ví tady každý. Mnohokrát jsem mu to vytýkal."

„Svým bratrům věřím," odpověděl Guldram důstojně. „A nikdo cizí o tom úkrytu nevěděl."

„Anselmovi jsi také věřil?" optal se královský prokurátor.

„Věřil a stále věřím. Peníze se z pokladnice ztratily, to je pravda. Ale nevěřím, že je ukradl on!"

„Co si myslíš, není podstatné. Ty jsi odpovídal za pokladnu, na to pamatuj!" chladně ho přerušil převor. Ve svém hlase jen stěží potlačoval vztek.

„Proč myslíš, bratře Guldrame, že Anselm ty peníze neukradl?" optal se zvědavě královský prokurátor.

„Jsem už starý a musím hodně odpočívat. Často proto pobývám ve své cele. Anselm u mě nikdy nebyl a dokonce ani kolem. I když ten nebohý bratr nebyl jistě vzorem zbožnosti, nebyl to určitě typ sprostého zloděje!"

„Jsi už starý," přerušil ho neuctivě převor. Pak se obrátil na Oldřicha a důrazně vysvětloval: „Guldramovi to nemyslí, jak by mělo! A také špatně vidí. Proto dostal k ruce bratra Vincenta. Aby mu pomáhal a aby ho hlídal. Peníze nejsou maličkost!"

Stařík se chtěl ohradit, ale Oldřich neměl náladu poslouchat hašteření obou mnichů. Přísně se na starce zadíval a optal se: „Poslyš, bratře Guldrame, slyšel jsem, že váš klášter půjčuje za úrok peníze! Co o tom víš?"

Guldram zavrtěl vyděšeně hlavou. „Lichva? Vždyť je to hřích a sám Kristus vyhnal lichváře z jeruzalémského chrámu! Copak bychom se mohli chovat tak bezbožně? Sami často nemáme peněz nazbyt a půjčujeme si! Ale abychom půjčovali na úrok my? To se mýlíte, urozený pane."

„Ale bratr Anselm peníze půjčoval. Kameníkům, kteří tu stavějí, kupcům, možná i dalším. O tom jsi neslyšel?" dotíral královský prokurátor.

Guldram vyděšeně kroutil hlavou. „Nevěřím, urozený pane, nevěřím," opakoval pouze.

Víc ze stařík nedostali. Proto ho převor propustil a pak se obrátil na královského prokurátora. „Někdy už nemá jasnou hlavu a říká nesmysly. Ale to důležité potvrdil. Peníze, které přinesl kupec, byly ukradeny z naší pokladnice!"

Oldřich mlčel a měšec s penězi, který až dosud ležel na stole před ním, zvedl a přivázal k opasku.

Převor Adalbert zkřivil svou masitou tvář hněvem. „Radím vám, abyste se našemu řádu neprotivil, jinak zjedná náš ctihodný komtur u krále nápravu!“

„Jak je libo, převore! Ale do té doby zůstanou peníze u mě!“

XXV.

Blížil se oběd. I když byla polovina října, slunce na jasné modré obloze žhnulo, jako by bylo parné léto. Horké paprsky vysušovaly kaluže, jež zbyly po předešlých deštivých dnech.

V údolí se zvedal kouřový opar. Kdo se nemusel pachtit venku, odpočíval raději ve stínu.

Královský prokurátor seděl spolu s panošem Otou a velitelem Divišem ve své jizbě. Tady byl příjemný chládek. Silné kamenné zdi johanitského konventu chránily před sluncem a královskému prokurátorovi poprvé po delší době nevadilo, že se v krbu netopí. Na stolku stál velký hnědý džbán, v němž panoš přinesl ledovou vodu přímo ze studny.

„A to jsi za svou Martou nejel ani dneska ráno?“ divil se Oldřich, když Diviš skončil vyprávění, co všechno včera v noci zažil. Své hlášení ovšem podstatným způsobem zkrátil. O setkání s Wilburgou nepadlo ani slovo.

„Za mou Martou,“ bručel hřmotný velitel. „Zajakou mou? Prostě nebyl čas. Myslím si, že ten mladík, kterého jsem chytil, je důležitý. Nechtěl jsem zdržovat vyšetřování.“ Na chvíli se odmlčel a pak ještě zabručel: „Navíc nebylo jisté, jestli Marta zůstala u sestry, nebo se vrátila do Hrádku. Třeba bych ji minul!“

„Pokud se týká žen, byl jsi vždycky vozembouch,“ culil se panoš Ota. „Tak se mi zdá, že jsi nakonec ještě rád, že máš výmluvu, proč jsi se s ní nesetkal!“

„Já musím především ocenit tvou svědomitost, Diviši,“ pochválil ho královský prokurátor. „Oty si vůbec nevšímej! Alespoň jeden z vás myslí víc na své povinnosti než na ženské,“ řekl a vrhl káravý pohled na svého panoše. „Ale slibuju, Diviši, hned jak to půjde, dám ti volno, abys mohl za ní zajet. Kde máš toho zajatého mladíka?“

„Říkal jsem si, že by nebylo dobré přivést ho sem do kláštera. Převor nemusí vědět všechno,“ pokračoval a přitom se mračil na Otu, „Toho mládence, jmenuje se Jošt, jsem nechal na cestě kousek před Dubém na kraji lesa. Zůstali s ním oba vojáci, které mi půjčili na

Grabštejně, a ti ho hlídají. Nám neuteče jako z Lemberku," dodal kousavě.

„Když mluvíme o Lemberku," zamračil se královský prokurátor, „děkuju pěkně, žes sjednal návštěvu pana Havla tady v Dubu. To už se opravdu těším," dodal ironicky.

„Vidíte, urozený pane, kam někdy vede přílišná svědomitost?" neodpustil se jedovatou poznámku panoš Ota.

„Kdo nic nedělá, nic nezkazí," bručel Diviš. „Budete chtít urozený pane, vyslechnout toho mladíka?"

„Ale samozřejmě! Najíme se a pojedeme." Oběd odbyli miskou ne příliš dobré a řídké zelné polévky s kusem chleba, kterou podávali všem hostům klášterního špitálu. Panoš Ota se nabízel, že sežene něco lepšího, ale královský prokurátor odmítl. „Raději pojedeme, než někdo našeho zajatce objeví!" nařídil.

Vojáci v barvách pána z Donína spolu se spoutaným mladíkem čekali na kraji smrkového lesa, na malé mýtině, šikovně ukryté zrakům pocestných za hradbou akátů. Jošt měl ruce i nohy svázané do kozelce a ještě byl připoután ke vzrostlé jedli. Jeden voják stál nad ním s připraveným kopím v ruce. Druhý se slastně povaloval v mechu, v ústech žmoulal stéblo trávy a dřímal. O kousek dál se popásali tři koně.

„Tak tady ho máme," ukazoval hrdě Diviš na vytáhlého a nesmírně hubeného černovlasého mladíka. Podle věku to byl spíše ještě chlapec. Došel ke stromu a uvolnil mu pouta. „Ale budeš se chovat rozumně!" upozorňoval ho. „Jinak ti přelámu všechny kosti."

Jošt si třel odřenou kůži na zápěstí a na kotnících. „Jo," zavrčel. „Je vás jako honících psů."

Královský prokurátor došel k jedli, u níž mladík seděl. Zastavil se těsně nad ním a prohlížel si ho. Rukou si bezděčně hladil svůj hustý černý vous. Zvažoval, jak z něho dostat pravdu. Jošt, i když sotva odrostl chlapeckému věku, byl na první pohled práskaný ničema. „Na takové platí jedině síla. Nahnat jim strach," rozhodl se.

„Diviši," pokynul svému veliteli, „dej mu pár ran holí, aby si pamatoval, že družina královského prokurátora není smečka honících psů!"

Jeden z vojáků, který Oldřicha doprovázel, našel rychle v nedalekém mlází pružnou větev a s ní mladíka okamžitě vyplatil.

„Neřekl jsem, že jste pes!“ bránil se Jošt a nenávistně si ho měřil.

„Proč jsi zabil mnicha Anselma v lese za Čihadlem?“ chladně se optal královský prokurátor. Našel si velký kámen, obrostlý trávou, a posadil se. Odepjal si meč a postavil si ho mezi nohy. Rukama se pohodlně opřel o příčku jílce. „Jak to bylo? Mluv pravdu, nebo budeš zpívat na mučidlech!“

„Nikdy jsem u Čihadla nebyl,“ opáčil mladík vzdorně.

„Nikdy? Podívej se na své škorně, ty tě usvědčují ze lži,“ přísné ho napomenul Oldřich. Jošt skonil hlavu a nechápavě se díval na kožené, hodně rozdrbané boty. Jedna byla sepnutá přezkou, druhá jen svázaná jakýmsi drátem. Zavrtěl hlavou. „Co je s nimi?“

„Tohle!“ vykřikl královský prokurátor hněvivě, vstal a před mladíkův obličej strčil přezku, kterou vytáhl ze svého měšce. „Nehodí se k tvým škorním? Tu jsme našli kousek od zavražděného mnicha.“

Jošt nic neříkal, protože bylo na první pohled jasné, že ji ztratil on.

„Tys byl v lese za Čihadlem. A zabil jsi bratra Anselma!“

„Já ho nezabil, na mou duši! Ani nevím, jak se jmenoval!“

„Tohle říká každý,“ opáčil opovržlivě královský prokurátor. „Jak se k tobě dostaly jeho peníze?“

„Žádné peníze nemám!“ odpověděl Jošt. „Tvůj sluha mě už prohlížel. Potvrdí, že mluvím pravdu!“

„Tak jinak,“ přikývl královský prokurátor. „Jak se k tobě dostaly peníze toho zavražděného. Myslím měšec, který ti vzali na Lemberku? Tvé lhaní už mě začíná nudit!“

Mladík sebou trhl. O jeho zatčení na Lemberku zatím nepadlo ani slovo. Jošt s nelibostí pochopil, že tihle lidé vědí víc, než mu bylo milé. Něco jim bude muset říct, rozhodl se. „Byla to všechno náhoda,“ zabručel. Ještě chvilku váhal a pak začal překotně svou zpověď.

„Stalo se to v pátek na svatého Václava. Šel jsem akorát do Dubu, v sobotu tam měl být trh. Říkal jsem si, kdyby z toho tak neco

káplo pro chudáka jako jsem já, dobré by to bylo! Noc byla teplá, tak jsem si ustlal v lese. Akorát když jsem usínal uslyšel jsem koňský dusot. Po cestě od Kněžiček se řítil na koni nějaký muž v bílé kutně. Pak jsem zjistil, že je to mnich, protože měl na prsou červený kříž.“

„A co plášť, měl na něm také červený kříž?“ optal se královský prokurátor.

„Ne, urozený pane, plášť vůbec neměl, jenom tu kutnu!“

„To víš jistě?“

Jošt přikývl: „Samozřejmě! Hned jak ho ten druhý zabil, prohlídnul jsem ho. To už patří k řemeslu. Nic u sebe neměl. Buďte si jistý, kdyby měl plášť, asi bych si ho vzal.“

„Jenže toho mrtvého jsme našli s pláštěm na ramenou,“ oponoval Oldřich zamyšleně. Jošt pokrčil rameny a čekal, zda má pokračovat.

„Mám mu trochu pomoci? Třeba si vzpomene,“ navrhl Diviš a potěžkal v ruce hůl.

„Ne, Diviši,“ zavrtěl hlavou královský prokurátor. „V tomhle mu věřím.“

„Že by si mrtvý mnich až pak oblékl plášť, aby mu nebyla zima, tomu máme věřit?“ bručel nespokojeně velitel.

„Mám pokračovat?“ optal se nespokojeně mladík. Už to chtěl mít za sebou. „Zůstal jsem schovaný ve křoví, byla už skoro tma, vidět mě nemohl. Podle zvuků jsem poznal, že za tím prvním jede ještě někdo. Také ten mnich se pořád ohlížel, když akorát kousek ode mě jeho kůň klopýtl a shodil ho. Padnul do mechu, udělal kotoul, ale nic se mu nestalo. Vyskočil, chytil svého koně za uzdu, aby nasedl, ale viděl, že jeho kůň má dost. Ržál bolestí a krčil nohu, asi ji měl zraněnou. Tak sáhl k opasku, odepjal měšec a ukryl ho do mlází. Pak vzal koně za uzdu, kus popošel, vytasil meč a ukryl se za stromem. To už přicválal ten druhý. Taky johanita. Když ho ten první uviděl, sklonil meč a vystoupil z úkrytu. Ten druhý také sesednul a šel pomalu naproti tomu prvnímu. Chvíli si něco povídali, pak se ten první otočil a sklonil se, aby se podíval svému koni na zraněnou nohu. V tu chvíli ten druhý sebral ze země klacek a rozbil mu hlavu. Potom ho prošacoval a nakonec odtáhl kousek stranou od cesty. Vyskočil na svého koně, toho druhého vzal a uzdu a pomalu ho

odváděl. Hned jak zmizel, šel jsem se podívat do mlází a tam jsem našel ten váček s penězi. Taková je pravda, přísahám!“

„Kam přesně odtáhl toho zabitého mnicha?“

„Kousek od cesty, nechal ho ležet v mechu u takového velikého kamenu.“

„Nepleteš se? Nehodil mrtvolu do jámy u dvou dubů?“

„V žádném případě, urozený pane!“

„A nepokusil se ten druhý johanita mrtvolu ukrýt? Třeba naházet na ni větve?“

„Vůbec, taky mě to trochu zarazilo. Ale pak jsem si řekl, že mniši nemají v takových věcech praxi a asi na to v tom rozčilení zapomněl.“

„A co ty, tys nezapomněl?“

„Proč bych to dělal, já ho přeci nezabil,“ opáčil uraženě mladík.

„Jak vypadal ten druhý mnich?“ optal se královský prokurátor po krátkém přemýšlení. To, co Jošt řekl, byla zřejmě v hrubých rysech pravda. Jenže neodpovídalo místo, kde mrtvého zanechal vrah a kde ho potom královský prokurátor našel. Jako by po Joštovi přišel na místo vraždy ještě někdo další.

„Jak vypadal vrah nevím, byla už tma a já byl dost daleko! Navíc měl plášť s kápí přetaženou přes hlavu. Zrovna začínalo pršet. Neviděl jsem mu do tváře. Ale řekl bych, že byl docela urostlý.“

„To není moc,“ ironicky poznamenal Diviš a pokynul jednomu z vojáků, aby holí pomohl mladíkovi ve vzpomínání. Ale Oldřich ho zarazil. „Možná ti věřím,“ řekl přísně. „Možná! Ale chci vědět víc. Jak sesedal ten druhý mnich z koně?“

„Jak?“ podivil se vyslýchaný mladík. „Prostě seskočil!“

„Snadno, nebo s námahou?“

„Snadno, stejně tak snadno pak zase nasedl.“

„Dobrá. Co ten měšec, kolik v něm bylo peněz?“

„Strašně moc, byl těžký, že se skoro nedal unést. Nevím, deset kop stříbrňáků, možná i víc.“

„Jak se ale dívám, moc tě nemrzí, že jsi o něj přišel?“ nadhodil královský prokurátor.

„Koho by to nemrzelo?“ opáčil mladík. „Říká se, lehko nabyl, lehko pozbyl. Hlavně, abyste mi věřil, že s tou vraždou nemám nic společného a pustil mě! Měl jsem už takhle smůly dost.“

„Kdo lže v maličkostech, lže možná ve všem,“ řekl přísně Oldřich. „Ještě jednou, a pravdu! Jak to bylo?“

„Bylo to tak, jak říkám! Přísahám na mou duši, urozený pane,“ vzlykal mladík.

„Diviši, dej mu dvacet ran, ať se nerouhá! Přísahat na svou duši! Lháři,“ vykřikl zlostně královský prokurátor a přísně si pohladil vousy.

„Já si také myslím, že Anselma zabil a tohle je jenom vymyšlená povídačka,“ pošeptal Diviš Otovi.

„Nesmysl,“ ušklíbl se panoš Ota. „Našemu pánovi jde o něco jiného. Jošt nevraždil a on to ví. Jemu jde o peníze!“

„Vždyť ty peníze zabavil Havel z Lemberka. Sám mi to potvrdil,“ protestoval Diviš.

„Tak poslouchej,“ špitl panoš Ota.

Urostlý voják zatím skončil s exekucí. Otřel si zpocené čelo a ještě oddechuje únavou se vrátil na své místo k ostatním. Jošt se kroutil na zemi bolestí. Z očí mu tekly slzy a tiše sténal.

„Tohle byl jenom začátek,“ upozornil ho královský prokurátor. „To máš za to, že jsi křivě přísahal! Takže znovu. Jak to bylo ve skutečnosti?“

Jošt sklonil hlavu a polohlasně vzlykal. Neřekl však nic.

Královský prokurátor si ho chvilku pozorně měřil a pak přísně řekl: „Dobrá, myslíš si, že dostaneš ještě jeden nebo dva výprasky, to se přežije, ne? A pokud tě někdy pustíme, shrábneš peníze a budeš si do smrti žít jako pán, nemám pravdu?“

„Jaké peníze?“ zabručel mladík.

„Jaké? No přece ty, co tam v lese ukryl Anselm. Já totiž vím, že měšec, který ti zabavili na Lemberku, je jenom část z těch peněz. Kde je zbytek?“

„Jak, jak o nich víte?“ zakoktal se Jošt. Dosud zarputilý výraz obličeje se změnil ve výraz nechápavého děcka. „To je snad má věc! Už na začátku jsem ti řekl, že vím víc, než si myslíš!“ odpověděl

suše královský prokurátor. „Teď pojedeš s mými vojáky a ukážeš jim, kde je zbytek!“

„A potom?“ zvedl mladík hlavu a podíval se upřeně na Oldřicha. Poprvé od začátku výslechu se strachem v očích.

„Pokud se najde skutečný vrah mnicha Anselma, čeká tě pár měsíců ve vězení. Aby ses tam nenudil, budeš přes den pracovat. Na mém Bezdězu je třeba každá ruka.“

„A když se ten vrah nenajde?“

„To bych ti nepřál, protože to bys měl smůlu,“ řekl s lhostejným úsměvem královský prokurátor. „Matyáši, vezmi si pár vojáků a jeď s ním. Ať jste co nejdřív zpátky. Tohle povedené kvítko pořádně hlídejte, nepřejte si vědět, co by se stalo, kdyby vám utekl! Diviš s Otou zůstanou se mnou. Počkáme na vás.“

Hned jak družina královského prokurátora odjela lesní cestou nahoru k Čihadlu, rozloučil se Oldřich s vojáky z Grabštejna. Každému dal pár měďáků a popřál šťastnou cestu.

„Promiňte, urozený pane,“ začal nedočkavě Diviš. „Jak jste věděl, že ty peníze nebyly všechny?“

„Anselma přistihl někdo, právě když obcoval se ženou. Diviši, nechává si muž při podobných příležitostech na sobě opasek?“

„To záleží na tom, jak moc člověk spěchá a také…“ vmísil se do hovoru panoš Ota. V očích mu hrály provokativní ohníčky.

„Upřesním, Diviši,“ přerušil ho královský prokurátor. „Nechává si normální muž na sobě opasek? Panoše Otu z našich úvah vynech!“

„Samozřejmě že nenechává,“ zabručel Diviš. Celá věc mu došla. „Když Anselm utíkal, stihl si akorát navléknout kutnu!“

„Přesně tak“ souhlasil Oldřich. „Kromě toho, copak měl zavražděný Anselm opasek, když jsme ho našli?“

Diviš přemýšlel jenom chvilku. Před očima si vybavil pohled do jámy, kterou s panošem Otou odkryli. „Neměl, urozený pane, neměl ho!“

„Tak vidíš. Kde měl tedy ve skutečnosti ty peníze? Jedině přivázané u sedla, ne na opasku! Jenže copak se k sedlu přivazuje měšec? Vždycky buď vak, nebo truhlička. Já osobně si myslím, že Anselm měl spíše truhličku. Když v lese spadl s koně a zjistil, že zvíře nemůže dál, musel truhličku ukrýt. Byla příliš těžká, aby ji

mohl nést. Kdyby měl peníze jen v měšci u opasku, neměl by důvod schovávat je, protože by měšec snadno unesl! Věřil přece, že se dokáže útočníkovi ubránit. Zvláště když měl meč!“

Asi za hodinu se vrátili vojáci, kteří jeli prohledat místo vraždy. Zrzavý Matyáš, pyšný na to, jak výtečně splnil úkol, měl k sedlu přivázanou malou okovanou truhličku, jejíž panty už začínaly reznout. „Něco přes sto kop stříbrňáků, urozený pane!“ hlásil.

„Výborně,“ pochválil ho Oldřich. „Jošta tu zatím nepotřebuju. Bude nejlepší, Diviši, když s ním pošleš dva vojáky do Stráže, ať ho Marek z Vartemberka vsadí do vězení. Tam bude Joštovi nejlépe. Někdy později si ho vyzvednu! Oto, ty pojedeš s nimi a odvezeš mému švagrovi truhličku s penězi. Nechci ji mít tady u sebe! Markovi zdůrazni, že to jsou peníze, které patří našemu králi. Do večera ať jsi zpátky.“

XXVI.

Odpoledne sluneční žár ztratil na síle. Byl říjen a podzim neúprosně připravoval příchod zimy. Listy stromů se barvily do žlutá a s tichým šelestěním padaly k zemi. Už když se družina královského prokurátora blížila k johanitské komendě, byl ruch na nádvoří kláštera zřejmý. Když se přiblížili k bráně, sám fortnýř hlásil: „Pan Havel z Lemberka. Náš štědrý příznivec. Přijel s velikou družinou a teď je u našeho převora!“

„Pospíšil si,“ zabručel královský prokurátor a s obavami se zhlížel po mužích s erbem pana Havla. „Poslyšte,“ houkl na vé vojáky. „Sežeňte ostatní a zalezte do čeledníku. Ať se odtud ani nehnete!“

„Urozený pane, s vojáky pana z Lemberka se dobře známe. Nehrozí, že bychom se s nimi pohádali nebo nedej Bože porvali,“ namítl opatrně velitel Diviš. „Sám mám mezi nimi několik dobrých kamarádů.“

„O to nejde,“ opáčil netrpělivě Oldřich. „Ale místa na spaní je tady v klášteře zatraceně málo. Ohlídejte si čeledník, ať nepřijdete o střechu nad hlavou! Rozumíš, Diviši?“

„Samozřejmě!“ rozzářil se rozložitý velitel. „Pokud tam budeme my, nikdo nám ho nevezme!“ Během minuty byl čeledník obsazen královskými vojáky. „Nácvik odpočinku!“ volal na své muže.

Oldřich se zatím odebral do své ložnice. Odložil meč, sundal přilbu a otřel si zpocené čelo, pak rozepjal plášť a pohodlně se usadil v křesle. Výhled z okna do roviny prozářené sluncem vypadal teď úplně jinak, než když včera mrholilo. Také případ, který řešil, se zdál být jasnější. Chvíli si třel ruce a přemýšlel. Hodně věcí se vyjasnilo, ale jako celek to pořád nedávalo smysl. Navíc chyběla koruna toho všeho, jméno vraha.

Ozvalo se tiché zaklepání. Královský prokurátor vyskočil. Podle zvuku poznal, že to není ani Diviš, ani Ota. Ti klepali mnohem razantněji. Do komnaty vstoupil novic, nazrzlý pořízek s pihami v kulaté tváři. „Urozený pane,“ uklonil se, „ctihodný převor Anselm vás zve na odpolední mši. Jak jistě víte, máme vzácného hosta, pana Havla z Lemberka.“

„Kdy mše začíná?“ optal se Oldřich trochu nerudně. Pravda, od včerejšího rána, kdy přijel, nebyl ještě ani jednou na bohoslužbě, ale nebyl přece mnich! Měl spoustu práce a té dával přednost. Ne že by nebyl pevný ve víře. Považoval se za dobřeno křesťana, ale poznal tolik špatných a hříšných církevních hodnostářů, že často otevíral své srdce Bohu raději sám. Dokonce se přistihl, že mu mše vadí a z úst pražského biskupa zní modlitba jako pokrytectví.

Do stejného pytle s biskupem řadil i převora Adalberta, jenže odmítnout nemohl. Už kvůli Havlovi z Lemberka „Jestlipak s ním přijela jeho žena Zdislava?“ napadlo ho. Zdislava bývala v mládí krásná dívka, jak slyšel. Měla spoustu obdivovatelů a mnohým prý dala více než jen úsměv. Pak se provdala za pana Havla. Když se Oldřich před několika lety přestěhoval na Bezděz, žili oba manželé jako vzor skutečných křesťanů. Jak říkala jeho žena Ludmila, byli protivně zbožní.

„Slyšíte, urozený pane?“ optal se uctivě novic. „Druhé zvonění! Asi za deset minut bude třetí a po něm mše začne. Ctihodný převor si dovolil vyhradit vám čestné místo vedle oltáře.“

„Řekni,“ odpověděl formálně královský prokurátor, „že si vážím té pozornosti a že určitě přijdu!“

Chrám svatého Jana Křtitele vznikl přestavbou starší kaple. Nebyl sice ještě dokončen, ale hlavní loď, oddělená od obou bočních kaplí řadou masivních sloupů, už byla zastřešena a mohly se tu konat bohoslužby. Oltářní archa bylo skvostné dílo. Desková malba ve středu znázorňovala svatého Jana, jenž křtí v Jordánu zástup věřících. Obraz nesla bohatě zlacená kompozice spletených větví s listy a vinnými hrozny, vyřezaná z lipového dřeva. Po stranách stály sochy čtyř evangelistů a za nimi byla boční křídla oltáře s malými, ale rovněž skvostnými malbami. Obrazy představovaly utrpení raných křesťanských mučedníků. Před archou stál na tabernáklu tucet masivních stříbrných svícnů se silnými voskovicemi, které v šeru chrámové apsidy ozařovaly oltář.

Královský prokurátor zvědavě vstoupil, hned u dveří se ho ujal otylý mnich, který se představil jako bratr Eufrozín. „Vítejte, urozený pane, v našem skromném stánku Páně,“ drmolil a vedl Oldřicha středem lodě mezi úplně novými dubovými lavicemi k oltáři. Po

pravé straně kněžiště stála tři křesla, přes něž byl přehozen fialový brokát, vyšívaný stříbrem. V levém křesle seděl Havel z Lemberka, zbylá dvě byla prázdná. Když uviděl královského prokurátora, vstal a uklonil se. Oldřich věděl, jak si tenhle bohatý velmož potrpí na formality. Úklonem hlavy pozdrav opětoval a pak přijal čestné místo v prostředním třesle. Všiml si, že za křeslem pana z Lemberka je upevněna zástava s jeho rodovým erbem a za jeho se skví veliký prapore s přemyslovskou orlicí.

„Hned informuji ctihodného převora Adalberta, že mše může začít," drmolil ochotně mnich, který Oldřicha doprovázel. Zbožně se pokřižoval, otočil se a odcupital. Oldřich si všiml zvláštního způsobu jeho chůze. Eufrozín trochu napadal na levou nohu. „To je zvláštní," pomyslel si. „Vždycky jsem si představoval členy johanitského řádu jako rytíře, připravené kdykoli bojovat s nevěřícími, ale v téhle komendě jsou buď starci, přejedení tlouštíci nebo chromí. Vůbec se neliší od mnichů jiných řádů."

„Jsem rád, že se opět setkáváme," usmál se přátelsky Havel z Lemberka. „I když za tak smutných okolností. Vím, co se stalo a až skončí mše, probereme to při večeři spolu s převorem a ostatními bratry. Teď se tím ale nebudeme rozptylovat. Co říkáte chrámu?" optal se hrdě.

„Nádherné dílo," pochválil stavbu Oldřich. „Paní Zdislava je tu s vámi?"

„Bohužel," odpověděl smutně Havel. „V našem špitále jsou nějaké problémy, tak musela zůstat se svými nemocnými."

V bočním vchodu do chrámu se objevil průvod johanitů. Nejdříve šli laičtí členové, potom několik noviců, mladší řádoví bratři, a průvod uzavíralo několik starců, mezi nimi i Guldram. S mírným odstupem za nimi kráčel jako poslední převor Adalbert s berlou v ruce na znamení svého úřadu. Průvod důstojně obešel celý vnitřek chrámu a zastavil se před oltarem. Všichni poklekli a pokřižovali se. Pak se laičtí bratři spolu s novici usadili na lavicích v lodi chrámu, zatímco mniši měli svá místa v nádherně zdobených křeslech po stranách apsidy s oltářem. Mši celebroval sám převor za asistence čtyř mnichů.

Oldřich mechanicky opakoval slova modliteb podle nápovědy, kterou nahlas předříkával robustní obtloustlý mnich. Viděl ve svém životě už hodně mizerně sloužených mší, protože kdysi navštěvoval církevní školu a sám mnohokrát ministroval, proto uměl ocenit preciznost, s níž převor tuto bohoslužbu vedl.

Se zájmem si prohlížel členy místního kláštera. V bílých pláštích s rudými kříži na ramenou vypadali jako hejno sokolů. Studoval jejich tváře a překvapilo ho, že většina působila prázdným a lhostejným dojmem. Tihle mniši měli daleko k odvaze a nadšení Gerarda, vynikajícího rytíře, který stál před stopadesáti lety u zrodu johanitského řádu.

Havel z Lemberka sledoval mši s tichým vytržením. Při Laudamus se naklonil k Oldřichovi a tiše špitl: „Dojemné!“

Pak Oldřich přestal mši sledovat úplně a pohledem bloudil po chrámu. Prohlížel si i nádherný oltář, když tu si všiml malého vyobrazení v horní části levého křídla. Utrpení svatého Šebestiána. Obraz představoval známou scénu, v níž pohanští žoldnéři střílejí z luků šípy na hubeného mladíka. V těle mučedníka, který byl původně římským legionářem, avšak přestoupil na víru a odmítl se zříci křesťanství, byl zabodnuto několik šípů a z ran vytékala rudá krev.

Královský prokurátor se u tohoto výjevu zastavil a upřeně si ho prohlížel. Anselma také zasáhl šíp. Jaká je tu spojitost? Ano, v tom obraze je klíč, jenže stále nemohl přijít na to, jaký. Asi jako člověk, který si nemůže vzpomenout na nějaké slovo, má ho na jazyku, cítí ho, ale nedokáže vyslovit.

Uvědomil si najednou, že do něho trochu netrpělivě rýpl Havel z Lemberka. Měl ruku nataženou k Oldřichovi a čekal. Královský prokurátor mu ji automaticky stiskl na znamení odpuštění, jak vyžadoval závěr modlitby Otčenáš. Před očima se mu mihla zástava s erbem pána z Lemberka a v tu chvíli mu to došlo.

Oldřichovi vojáci samozřejmě užívali v boji šípy z královské zbrojnice, které nebyly označené. Nebyl ani důvod. Římští legionáři na obraze ale střídali na mučeného Šebestiána šípy, které nesly barevné označení legie! Stejně tak si většina šlechticů označovala své šípy. Třeba proto, aby bylo na honu zřejmé, kdo lovené zvíře

skutečně zasáhl. A také proto, komu připadne kořist po nepříteli, zabitém v boji.

„Mělo mě to napadnout dřív!“ zlobil se na sebe Oldřich.

„Jenže královští vojáci si šípy neoznačují, a proto mi to uniklo, kterým byl zraněn Anselm, mohl mít nějakou značku. Podle ní by se mělo zjistit, komu patřil!“ Div nevyskočil, ale mše ještě neskončila.

Převor kráčel k pulpitu, který byl jen pár kroků od křesel, v nichž seděl královský prokurátor a pán z Lemberka. Na jeho desku položil pergamen, zbožně se pokřižoval a pak začal hlasitě předčítat kázání. Jako téma si vybral verš z Knihy Mojžíšovy. Královský prokurátor se ironicky usmál, protože mu bylo jasné, že téma bylo určeno především jemu. Adalbert hovořil o tom, že člověk nemá pochybovat o úradku Božím a bezvýhradně se má podřídit jeho nekonečné moudrosti.

Po mši se mniši seřadili opět do dvojstupu a důstojně opustili chrám. Zůstal jedině bratr Eufrozín, který se ujal obou velmožů a odvedl je do refektáře. „Ostatní bratři tu budou hned,“ omlouval se. „Večeře začne za chvíli, prosím o strpení!“

Oba velmože usadil do čela dlouhého stolu. Všichni příslušníci řádu jedli vždycky společně. Každý mnich tu měl svou stolici a na stole dřevěnou misku, lžíci a hliněný pohár z tmavé neglazované hlíny.

„Dnes byl mimořádně horký den na to, že je říjen,“ nadhodil královský prokurátor. „Nedáme si zatím něco ke svlažení hrdla, pane Havle?“

„Výtečný nápad,“ pochválil ho pán z Lemberka. Pak se obrátil na mnicha, který stál uctivě za jejich křesly. „Bratře, přines džbán vody. Ale čerstvou, ze studny. Ať je studená!“ Pak se přátelsky usmál na Oldřicha na znamení, že je vše zařízeno. V tu chvíli ztratil královský prokurátor zbytek dobré nálady, že v tom lese nepovraždili všechny johanity a pana Havla s nimi! prolétlo mu hlavou.

Večeře však nebyla tak špatná, jak se Oldřich původně obáva1. Hustá masová polévka se zeleninou, pečené skopové s jahelnou kaší, ryba, sýr, řeřichový salát a na závěr zázvorové placky. K pití se podávalo husté červené víno ředěné vodo jež skvěle chutnalo. Zatímco královský prokurátor během večeře ožil, pán z Lemberka se

tvářil značně upjatě. Nakonec to nevydržel a naklonil se k převorovi: „Bratře Adalberte, máte šikovného kuchaře. Na klášter až zbytečně šikovného! Ta večeře je jistě vynikající. Ale hodila by se podle mne na stůl rozmařilých břichopásků, kterým jde spíše o tělesné rozkoše než o duši. Neočekával jsem něco takového v klášteře!“

„Naše strava bývá jindy velice skromná,“ rychle se omlouval převor, který si pozdě uvědomil svou chybu. „To kvůli vám, urozený pane, jsme chtěli trochu oživit naše fádní způsoby.“

„To nebylo vůbec nutné,“ opáčil chladně Havel z Lemberka. Pak se obrátil na královského prokurátora a když si všiml jeho spokojeného výrazu, zabručel: „Vám snad, pane královský prokurátore, dnešní večeře vyhovovala?“

„I dobrou krmí je možno vzdát chválu Bohu,“ opáčil Oldřich.

Pán z Lemberka se zamračil a chladně odpověděl: „Měl jsem lepší mínění o královských úřednících! Ale vidím, že plevel bezbožnosti zapouští kořeny už i v okolí našeho nejmilostivějšího panovníka!“

Ještě než se stihl odvrátit, pronesl Oldřich s nevinným úsměvem ve tváři: „Svatý Agustin.“ Řekl to hodně hlasitě, aby to všichni slyšeli. Ne, nebylo moudré přít se s Havlem z Lemberka, zvláště pokud šlo o výklad víry. Za správný považoval totiž pouze ten, který zastával on a jeho žena Zdislava.

„Proč zmiňujete tohoto skvělého filozofa, když mluvíme o tak nízkých věcech, jako je obžerství?“ zabručel káravě.

„Protože to jsou jeho slova!“

„Čí?“ nechápal pán z Lemberka.

„Svatého Augustina. To on řekl, že dobrou krmí je možno vzdát chválu Bohu. Jen jsem citoval jeho dílo,“ řekl sladce Oldřich.

Havel z Lemberka se pátravě díval do očí královského prokurátora. Kohokoli jiného by asi zle znectil. Ale věděl, že Oldřich z Chlumu je neobyčejně vzdělaný. Nebyl důvod nevěřit mu. Zamračil se a s prstem přísně vztyčeným řekl: „Cesta spasení je pokora, nikoli pýcha. Já znám ze svatého Augustina jiné myšlenky. Takové, které upevňují víru. Neměl byste se míchat do teologie, to nechte papežskému konektoru. Spíše byste měl hledět, abyste vypátral vraha nebohého bratra Anselma!“

„Proto jsem zde," řekl chladně Oldřich. Jeho rozpustilý výraz byl rázem pryč. Přísně si měřil johanity rozesazené kolem dlouhého obdélníkového stolu. Někteří ještě přežvykovali, jiní si už prsty vydloubávali zbytky masa ze zubů. Ve tvářích všech se zračila nasycená spokojenost a pohoda.

„Dříve, než vám řeknu, co jsem zatím zjistil, prosím o váš názor, pane z Lemberka," začal královský prokurátor. „Je to vlastně problém teologický a já bych se nerad znovu dopustil stejné chyby, že bych se snažil vyložit něco, k čemu jsem nebyl povolán. Tedy, pane Havle, je vražda mnicha věcí církevní?"

„Samozřejmě není," odpověděl zprudka oslovený šlechtic. „Církevní věcí je vše, co se týká víry. Ale světské věci podléhají světským úřadům. Jiná věc je, že vrah, který se dopustil smrtelného hříchu, bude pykat, až předstoupí před tvář Boží. Ale tady na zemi je povinností soudu, aby se zabýval vraždou. Rozumím tvé otázce, pane Oldřichu, ale ujišťuji tě, že já vraždu mnicha za církevní záležitost nepovažuji!"

„Děkuji, pane z Lemberka," řekl královský prokurátor a lehce se uklonil. Pak se obrátil k převorovi, který seděl po jeho levici. „Nechci znovu vyvolávat malicherné spory. Slíbil jsem, že budu, pokud to jen půjde, vyšetřovat mimo zdi této komendy. Jenže musím svůj názor změnit!"

„A proč?" optal se chladně převor Adalbert. „Než o všem rozhodne náš ctihodný komtur Wolfram, nedovolím, aby…"

„Komtur Wolfram v tuto chvíli již o celé věci ví a předpokládám, že je na cestě sem," řekl klidně Havel z Lemberka.

Převor zalapal po dechu. „Jak by se to dozvěděl? Já jsem mu ještě nic nehlásil!"

„Včera jsem mu poslal svůj list. Mám rychlého posla, určitě již dávno dorazil do Prahy," oznámil věcně pán z Lemberka. Pak se obrátil na královského prokurátora. „Tak jak je to s vyšetřováním?"

„Hned od začátku ukazovaly nepřímé stopy na spojení Anselmovy vraždy s tímto klášterem. Dnes se mi podařilo najít svědka, který vraha viděl. Viděl ho přímo při činu. Byl schovaný v lese a přesně popsal, jak vrah rozbil hlavu nebohému bratru Anselmovi. Tím vrahem byl člen johanitského řádu!"

Po prokurátorových slovech několik mnichů vyskočilo a křičelo: „Hanba! Skandál! Hanebná lež, pomluva! To si nedáme líbit!“

„Kdo tedy vraždil?“ optal se nevzrušeně pán z Lemberka.

„Můj svědek vraha nezná jménem. Nicméně ho viděl a jsem si jistý, že ho pozná. V pravý čas ho sem přivedu. Předtím však musím objasnit ještě několik drobností. Zatím musí stačit, když řeknu, že vrah bratra Anselma je zde v klášteře. Dokonce je mezi námi v tomto refektáři!“

Převor Adalbert vstal, rty stažené hněvem. „Když jsem vám, urozený pane, poskytl přístřeší, jak se na křesťana sluší, udělal jsem hroznou chybu. Takové obvinění! Všechno je to jen lež. Pomluva, aby král mohl zasahovat do našich věcí! Nejsem tak naivní, abych nepochopil, oč vám jde!“

Pán z Lemberka si převorova projevu nevšímal. Měl přivřené oči a polohlasně se modlil. Teprve když se pokřižoval, obrátil se zpátky na královského prokurátora.

„Můžete dokázat, co tvrdíte? Bože všemohoucí, bylo by možné, aby vraždil někdo z místních johanitů? Bratr aby zabil bratra? Jaký by to byl svět?“ šeptal zděšeně. Převora si nevšímal, jako by tu vůbec nebyl.

„Mohu, samozřejmě, že to mohu dokázat,“ klidně odpověděl Oldřich. „Zítra nebo pozítří přivedu svědka, který označí vraha. Do té doby by neměl nikdo opustit tuto komendu! Zvláště nikdo z členů řádu!“

Havel z Lemberka přemýšlel jenom krátce a potom přikývl. Přísně se podíval na převora, který začal protestovat. „Je to rozumné opatření. I já tu zůstanu. Chci vidět, jak to dopadne.“

„Dozvíte se to, pane z Lemberka,“ slíbil královský prokurátor. I když zněla v jeho hlase bezstarostná jistota, v duši měl trach. Dobře věděl, že kdyby vraha neusvědčil a nepodařilo, mu prokázat, že vraždil někdo z johanitů, upadl by v nemilost u krále. Tohle bylo něco jiného než půtky s biskupem a jeho lidmi, Johanitský řád se těšil králově přízni. Kdo ví, zda by nepřišel o svůj úřad? Ale Oldřich nebyl ochotný ustoupit. Zvláště teď ne.

XXVII.

Panoš Ota se ze Stráže vrátil brzy, ještě před příchodem večera. Na hradě pána z Vartemberka dostal najíst, a tak se mu jelo skvěle. Byl však propocený až na kůži, protože bylo dusno k padnutí. Jakmile se vrátil do Dubu, stáhl si halenu a nechal ji sušit u ohně. Zatím chodil jen v nohavicích, do půli těla nahý.

Rychle se s Divišem rozdělil o své zážitky a pak nadhodil: „A co budeme dělat teď večer?“

„Pan Oldřich nás dneska večer potřebovat nebude. Co kdybychom pátrali sami?“ nadhodil Diviš opatrně. „Pán se ostatně sám zmínil o několika věcech, které by stálo za to prověřit. Určitě by nebyl proti!“

„Ty myslíš prověřit pár věcí z toho, co nám řekl Jošt?“

„Přesně tak,“ přikývl Diviš. „Já bych se porozhlédl tady v maštalích, jestli najdu toho zraněného koně, na kterém jel Anselm. Ty zkus v Dubu zjistit, u koho byl Anselm v pátek na svatého Václava odpoledne!“

Panoš Ota si okamžitě uvědomil, že by ho tenhle úkol mohl zavést znovu do hospody u mlýna. Bez váhání souhlasil. Přes hlavu si přetáhl plátěnou halenu, která zatím uschla, a na ni ještě drátěnou košili. Kdo ví, co ho může potkat.

„Oto,“ sledoval jeho chvatné přípravy Diviš, „před setměním ať jsi zpátky! Až skončí hostina, mohl by tě pan Oldřich potřebovat. A pokud ne před spaním, tak určitě zítra ráno. Ať místo tebe nemusí zase sloužit někdo jiný!“

„To je starostí,“ bručel nakvašeně mladík. Osedlal koně a vyrazil. Zamířil do uličky, která vedla z náměstí k městské bráně. Dub měl mizerné hradby, většinou dřevěné palisády s hliněným příkopem. Také brána bylo velice honosné označení pro široká dřevěná vrata. Nikdo je nehlídal, pouze na noc je buď rychtář nebo ponocný zavírali na závoru. Ota seskočil s koně a dal se do řeči se ženami, které bydlely v ulici u brány. Nakonec našel tu, kterou potřeboval.

Stará Bíglová, vdova po hrnčíři, nemohla už dobře chodit, a tak většinu času trávila na zápraží svého roubeného přízemního domu.

Sledovala všechno, co se kolem dělo. Také to přísně hodnotila a své poznatky s neutuchající vervou sdělovala všem v okolí.

„Ty patříš k té královské družině," začala potěšené, když se u ní zastavil. „Už jsem tě několikrát viděla, když jsi jel kolem."

„Potřebuju pomoc," začal Ota a nasadil rozpačitý úsměv bezbranného chlapce, se kterým vždycky slavil úspěch. „Ty znáš bratra Anselma?"

„Abych neznala toho havrana," zabručela babka. „Ale už dlouho jsem ho neviděla. Proslýchá se, že ho někdo zabil?" řekla s dychtivou zvědavostí v hlase.

„Právě," přitakal neurčitě panoš Ota. „Kdys ho tu viděla naposledy?"

„V pátek na svatého Václava. Odpoledne projel kolem, jenže nezabočil do kláštera, ale vzal to dolů přes náměstí ke mlýnu. Hned jsem si říkala, co tam asi chce? Myslela jsem původně, že jede za Johanou. Tu prý už znáš taky," řekla významně a s vědoucím úsměvem přejela pohledem Otu od hlavy až k patě. „Ale za chvíli byl zpátky. Tak rychle to snad ani nemohl stihnout, říkala jsem si. Projel přes náměstí, kolem mě a ven z Dubu. To bylo naposledy, co jsem ho viděla!"

„A později toho večera, neviděla jsi tu projet ještě nějaké jiné mnichy? Třeba johanitu, který by jel na koni a druhého vedl za uzdu?"

„Kdepak," zavrtěla stará Bíglová smutně hlavou. „U rychtáře v šenku byla zábava. To víš, pár chlapů se tu jmenuje také Václav. Objednali nějakou tu rundu a já už toho moc nevydržím. To není jako když jsem byla mladá!"

„Věkem to není," zaskřehotala bezzubá babizna, které se opírala o prohnilou stěnu chlívku sousední usedlosti a zvědavě poslouchala. „Když je něco zadarmo, tahle drbna to do sebe narve, i kdyby měla puknout!"

„Ty vymiškovaná potvoro," zaječela Bíglová hněvivě, shýbla se pro kámen a hodila ho po bezzubé sousedce. Ale netrefila se. Panoš Ota pochopil, že tady se už víc nedozví. Rychle poděkoval a klidil se pryč. Za jeho zády se rozvíjela krásná hádka, doprovázená vodopádem šťavnatých výrazů. Zamířil přes náměstí k úvozové

cestě. Vždyť přece ta babka tvrdila, že v šenku u mlýna byl Anselm těsně před svou smrtí.

I když se Rozárka snažila nedat to najevo, čekala netrpělivě na panoše Otu už od pozdního odpoledne. Byla si jistá, že znovu přijde. Vyhlížela oknem z šenku a když ho konečně zahlédla, vyběhla mu vstříc na dvůr. Chytila ho za ruku, prst si přiložila ke rtům a sykla: „Tiše!“ Rozhlédla se, jestli je nikdo nepozoruje a pak ho vtáhla do své komůrky za kuchyní. Nedala mu čas. Jediné, čeho si kromě lože stačil všimnout, byla úzkostlivá čistota kolem. Ale to už si Rozárka rozvazovala šněrování a stahovala blůzičku. Ota chvíli zápasil s drátěnou košilí, bez cizí pomoci se svlékala dost obtížně. Konečně s řinčením dopadla na podlahu.

Na loži ale nezůstali dlouho. Když se prudká vášeň mladého těla vybila, Rozárka se rychle oblékla a se zářícíma očima políbila Otu na tvář. „Až se upravíš, nenápadně vyklouzni ven a přijď za mnou do šenku. Mám pro tebe důležité zprávy! Musím běžet, aby si otec něčeho nevšiml!“

„Jaké zprávy? Když jsou důležité, proč jsi mi to neřekla hned?“

„Tohle bylo důležitější,“ smála se Rozárka, uhladila si svou soukenou suknici, utáhla šněrování halenky a pak tiše ,zmizela.

Otovi nedalo žádnou práci dostat se nenápadně ven. Bylo ještě brzy a šenk zel prázdnotou. Pouze u jednoho stolu seděli tři sedláci. Šenkýř něco připravoval ve sklepě a Rozárka obsluhovala sama. Před Otu postavila hnědý džbán, z něhož příjemně vonělo nakyslé pivo. Nalila do dvou pohárů a sedla si na lavici vedle něj.

„Tak poslouchej,“ špitla a úkosem mrkla na sedláky. Ti však již byli dosti podroušení. Usoudila, že nemusí šeptat. „Ten tvůj Anselm byl u nás v šenku právě v pátek na svatého Václava. Ten den se konal v Jablonném výroční trh a já tam byla nakupovat. Vůbec jsem o Anselmově návštěvě nevěděla. Teprve dneska se mi otec přiznal.“

„Proč tu byl?“ zvědavě se optal panoš Ota a žíznivě se napil. Pivo bylo vynikající a po milování mu chutnalo dvojnásob.

„Jako vždycky,“ povzdechla si Rozárka. „Přijel pro úroky. Abys rozuměl, původně tu byl jen mlýn, ale asi před půl rokem nám Anselm nabídl koupit si ještě právo šenku. Otec neměl dost hotových

peněz a bratr Anselm souhlasil s půjčkou. Teď mu ten dluh splácíme!“

„Kdo ho viděl odjíždět?“

„Ty hlupáčku,“ skoro něžně ho pokárala Rozárka. „Můj otec ho nezabil! Neměl důvod. Šenk chvála Bohu vynáší víc peněz, než jsme si mysleli. Zvlášť od té doby, co sem přišli ti němečtí kameníci. Sedávají tu skoro každý večer. Právě ten pátek, co se tu Anselm zastavil, splatil otec poslední splátku. Teď už klášteru nedlužíme nic!“

„Tak jsem to nemyslel,“ pohladil Rozárku po tváři. „Já vím, že Anselm odjel živý. Kromě jiných ho viděla stará Bíglová. Má oči jako ostříž.“

„Baba protivná,“ utrhla se dívka.

„Ať je jaká chce,“ přerušil ji Ota, „řekla mi spoustu zajímavých věcí. Já se ptám kvůli něčemu jinému. Kdo mohl vědět, že byl Anselm u vás a dostal nějaké peníze? Bylo to hodně? Proč se pak nevrátil do kláštera? Co myslíš, ví něco tvůj otec?“

„Neví. Byl rád, když Anselm nasedl na koně a zmizel. Ale zjistila jsem, že mluvil ještě s Johankou, té žádný mužský nejde. Vyčíhala si ho a hned na něj, jestli se nechce potěšit. Víš on byl na ženské jako čert. Mně taky nadbíhal. Ale dal Johance košem. Smál se, že má políčeno na jinačí křepeličku. Optej se jí.“

„Kam jenom mohl jet? Že by jel na zálety?“ přemýšlel Ota. Dopil druhou číši a cítil, že se ozývá hlad. Rozárka skočila do kuchyně a přinesla žitné placky a tvaroh s cibulí. „Po dobrém výkonu se sluší posilnit!“ usmívala se provokativně. Pak ale zvážněla. „Ptala jsem se sousedů. Nejen ta čarodějnice u brány si umí všímat. Ryšavý Matěj je z chalupy tamhle u náhonu. Ten pátek večer pracoval v sadu, má ho za městem hned u cesty. Anselma si všiml. Měl prý dost napilno, už se smrákalo. Na křižovatce odbočil do údolí na Kněžičky. To je vesnice kousek tímhle směrem. Johaniti tam mají velký poplužní dvůr.“

Panoš Ota žvýkal placku a přemýšlel. Věděl, kde jsou Kněžičky. Ležely na druhé straně kopce, přímo pod lesem, kde našli tělo zavražděného mnicha. To by souhlasilo.

Venku se zatím setmělo. S blížícím se koncem roku přicházela noc rychle. Ota spokojeně jedl, občas bezděčně pohladil Rozárku pod stoleni, aby si toho nikdo nevšiml. Cítil se příjemně unavený a uvažoval, jak dál. Především musí zjistit, jak se neznámý johanita o Anselmovi dozvěděl. Z komendy odjel Anselm ve středu a hned jak za dva dny přijel do Dubu, zamířil do šenku a pak do Kněžiček. V komendě se vůbec nezastavil. To by znamenalo, že někdo musel vrahovi říci o Anselmově návratu a kam odjel. Pokud by takového člověka našel, mohl by pomoci usvědčit vraha! Ale i tak nebylo jasné, jak mohl vrah vědět, že Anselm pojede do lesa u Čihadla. Pokud by se tudy vracel do Dubu, byla to zajížďka. A navíc cesta přes kopec.

Do šenkovní jizby vešel hostinský. Nesl čtyři smolné louče, které upevnil do kovových držáků na stěnách. Zlostně šlehl okem po Rozárce a pak na ni houkl: „Nevysedávej tu a běž se starat o kuchyni! A vy, pane, pokud hledáte nějakou láryni, která si ochotně vyhrne sukně, už včera jsem vám řekl, že na to je tu Johanka. Mou dceru nechte na pokoji! Je to slušné děvče. Jestli tomu nechcete rozumět, budete mít co dělat se mnou!“

„Snad nebude tak zle,“ klidnil ho Ota. Sáhl do váčku a na stůl položil stříbrňák. Šenkýř ho spokojeně shrábl. „Čím mohu urozenému pánu posloužit?“ optal se smířlivějším tónem.

„Přines konvici dobrého vína, vypijeme si pohár spolu!“

„Jak si, urozený pane, přejete,“ souhlasil ostražitě šenkýř a bezděčně si utíral špinavé ruce o mastnou halenu, jež se mu vzdouvala přes tlusté břicho.

Když odběhl do sklepa pro víno, vklouzla do šenku Rozárka. S prstem na rtech ukazovala Otovi, aby ji neprozradil. „Jsem přece rytíř,“ na oko se mračil panoš. „Až v noci skončíš, mohu za tebou přijít ještě jednou? Tedy… jestli budeš chtít. Když jsi to počestné děvče,“ napodoboval hlas jejího otce.

„Budu tě čekat,“ špitla a odběhla ke stolu na druhé straně, který zatím obsadili kameníci a hlasitě se dožadovali pití. Ota nastražil uši, protože z jejich radostného povyku vyrozuměl, že dnes jim převor zaplatil alespoň část dluhu. Urostlí kameníci cinkali plnými váčky a

panoš pochopil, že dneska to tu míní táhnout hodně dlouho. To mu samozřejmě křížilo plány s Rozárkou.

Šenkýř se za chvíli vrátil a vláčel veliký džbán, v němž měl rudě červené víno, tmavé jako krev. Trochu přelil do menšího džbánku, který postavil před Otu, a zbytek nechal na stole pro kameníky. Ti se vrhli s hlasitým křikem na víno a za bujarého řevu naprosto nesrozumitelných německých přípitků si mohutně zavdávali.

Od šenkýře se Ota nic nového nedozvěděl. Potvrdil, co již věděl od Rozárky. Lichva se stala jakýmsi soukromým podnikem bratra Anselma. Šenkýře výslovně žádal, aby se o půjčce nikde nezmiňoval. Že prý by to vrhalo špatné světlo na celý klášter.

Když Ota dopil poslední pohár sice trochu trpkého, ale jinak výtečného vína a kameníci si objednali další džbán, domluvil se pohledem s Rozárkou, že nemá cenu dál čekat. Už chtěl vstát a odejít, když ho baculatá šenkýřova ruka vtlačila zpět na lavici.

Tlouštíkův obličej ztratil dosavadní servilní výraz. Otovi se zdálo, že oči pod tučnými víčky hledí najednou přísně. „Víte, mladý pane," začal šenkýř pomalu, rozvažoval slovo za slovem, jako by téměř zadrhával. „Jsem jenom obyčejný člověk. Vám se může zdát, že život je příjemná zábava. Jste svobodný, kdo vám může ublížit? Já, když se špatně podívám na některého z našich mnichů, dostanu napráskáno. Nedej Bože, abych nahlas řekl, co si o nich myslím! Provazy jsou zatraceně pevné a větve rostou vysoko. Nechtěl bych se na některé houpat. Život v poddanství není hra, urozený pane! Rozárku mám velice rád a je to jediný člověk, který mi po smrti mé ženy zbyl. Vím, že mi jednou odejde. Ale až se to stane, ať je to ve vší počestnosti! Vy jste pán, nemám právo vás kárat. Chci vás ale snažně poprosit. Pokud si Rozárku nechcete odvést jako manželku, nechte jí být! Vy se pobavíte, polaškujete a až odjedete, co jí zbyde? Jenom hanba. Víte, jak se s hanbou mezi lidmi těžko žije? A teď vás, urozený pane, provázej Bůh!"

Panoš Ota vyšel z šenku do příjemné podzimní noci. Nad hlavou měl vysoké nebe plné zářivých hvězd, ve vzduchu dráždivě vonělo zralé ovoce a tlející listí. Ota nic z té krásy nevnímal. Vzal svého koně za uzdu a pomalu ho vedl úvozem do kopce k náměstí. Kráčel

tiše se svěšenou hlavou a přemýšlel. „Sakra, proč hned každý mluví o manželství?“ zlobil se.

U brány johanitské komendy byl za chvíli. Vrata byla zavřená a ve fortně tma. Hvízdal na prsty, pak na bránu zabušil jílcem meče a nakonec začal křičet, co mu síly stačily. Ale marné. Bylo to divné, protože takový rámus musel fortnýře vzbudit, i kdyby spal sebetvrději. „To vypadá, jako by toho pitomce také někdo zavraždil,“ bručel si pro sebe otráveně. Když už se chtěl vzdát a obrátit se zpátky, aby si našel nějaké příhodné místo na přespání, zavrzala boční branka. V ní stál s loučí v ruce Samek, voják z družiny královského prokurátora. Pocházel z Polska a mluvil vždy měkce, ostatní se mu smáli, že šišlá.

„Já to věděl, žes to ty,“ vítal panoše.

„Jak to, že tu není fortnýř?“ zajímal se Ota, chytil koně za uzdu hned u tlamy a hlavu mu stáhl trochu k zemi, aby mohli projít nízkou postranní brankou. Kůň se chvilku vzpouzel, ale nakonec se protáhl za nádvoří kláštera za svým pánem.

„Úplně všichni mniši jsou s naším pánem v refektáři. Poslal mě sem velitel, abych na tebe počkal,“ vysvětloval důležitě. „Ale myslel jsem, že přijdeš dřív. Zrovna jsem si musel odskočit, takže to chvíli trvalo. Jakou jsi dostal dneska?“ Ženy ho vždycky neobyčejně zajímaly, ale jak se mu smáli ostatní, pouze z dálky. O to více obdivoval Otovy úspěchy.

Panoš ale neměl náladu. Mávl jen rukou a netrpělivě zabručel: „Starej se o sebe, já se do tvých věcí taky nepletu! Kde najdu Diviše?“

Samek pokrčil rameny, že je dobře a odvedl Otu k horní stodole, u níž seděl na oji vozu velitel družiny s několika vojáky pána z Lemberka a živě rozprávěli. Když uviděl Otu, poplácal nejstaršího z nich po rameni. „Pivo vám tu nechám, dopijte ho. Musím ještě něco zařídit! Mějte se.“

„Vždyť už je džbán stejně skoro prázdný, Diviši,“ smál se voják v plášti s erbem lvice, který náležel rodu pána z Lemberka. Pak zvedl ruku na znamení, že se také loučí.

„Pojď, Oto,“ chytil zjizvený velitel panoše za předloktí a táhl ho stranou. Došli ke studni, Diviš zvedl se země okov s vodou a hltavě se napil. „Jak jsi pořídil?“

Ota mu v rychlosti pověděl, co dělal Anselm v pátek na svatého Václava v Dubu a jak potom odjel do Kněžiček. Diviš pozorně poslouchal. „Hm, byl jsi mnohem úspěšnější než já,“ vzdychl si. „Nevěřil bys, jaký bordel tu mají v hospodářství! Lítal jsem od jednoho čeledína k druhému, ale nikdo mi neuměl říci, na jakém koni Anselm odjel a zda je ten kůň zpátky v maštali, nebo zda pořád chybí. Až jsem náhodou potkal toho Manharta. Spěchal akorát na mši, ale přesto mi řekl, že kůň bratra Anselma se tu objevil hned po svatém Václavu, ale protože měl nalomený nárt, museli ho utratit. Ale kdo toho koně přivedl, to nevěděl. A neví to tu asi nikdo. Jošt měl pravdu, když říkal, jak ten druhý johanita zabil Anselma a pak si odvedl jeho zraněného koně. Ale moc nám to nepomůže!“

„Ani v Dubu se mi nepodařilo o tom druhém johanitovi něco zjistit. Večer na svatého Václava byla veselíce v šenku na náměstí. Nikdo si ničeho nevšiml. Navíc si ten neznámý asi dával pozor. Mohl přijet třeba až pozdě za tmy. Nebyl to určitě žádný hlupák!“

„No jo, Oto, ale co teď? Vždyť už to vypadalo, že ho máme, a pořád nic!“

„Počkej, Diviši,“ přemýšlel panoš Ota. Zvedl na chvíli hlavu k tmavé obloze a mnul si ruce. „Jasně, to by mohlo být ono!“ vykřikl, ale hned hlas ztlumil. „Myslíš, že je náš pán ještě vzhůru?“

„Můžeme se podívat,“ přikývl Diviš. „Protože jsi zase nebyl k maní,“ dodal s lehkou výčitkou, „postaral se o něj tlustý Urban. Přišel teprve před chvílí. Řekl bych, že pan Oldřich je ještě vzhůru!“

„Tak rychle za ním,“ popoháněl robustního velitele panoš.

Královský prokurátor seděl v křesle, ale byl už převlečený do dlouhé plátěné košile, v níž spával. Unaveně zvedl oči, když jeho pomocníci vstoupili. „Tak Ota se našel?“ pousmál se. „Jakou historku sis vymyslel tentokrát, abych tě omluvil?“

„Odpusťte urozený pane,“ vyhrkl panoš Ota, „ale myslím, že jsem na něco přišel. Pamatujete, jak vám ráno řekl uhlíř, že nějaký cizí johanita hledal jeho syna? Já si myslím, že to bylo proto, že ho ten chlapec, jak že se jmenuje? Jíra. Že ho ten Jíra asi viděl. Ne při

vraždě, samozřejmě. Ale mohl ho zahlédnout, jak jede kolem Čihadla a vede na uzdě druhého koně. Nebo se vrah jenom bál, že ho Jíra mohl vidět. Pokud by to byla pravda, tak ten hoch by byl jediný svědek, který může vraha poznat. A usvědčit ho!“

„Proč myslíš, Oto, že jsem nechal toho chlapce hlídat vojáky?“ opáčil Oldřich a dlaní si hladil černé nepoddajné vousy.

„Vy jste to věděl?“ zklamaně se zeptal panoš.

„Napadlo mě hned, že ten hoch viděl něco, co by mohlo vraha usvědčit. Jenže jsme nebyli s vyšetřováním tak daleko, abych věděl, co by vlastně mohl vidět. Proto jsem ho ráno dál nevyslýchal. Na co bych se ho ptal? Ale když teď od Jošta víme, jak se vražda stala, je situace úplně jiná. Uvidíme do rána. Možná za ním zajedu a jestli si vzpomene, vezmu ho sem aby vraha usvědčil“

„Ale co když ani on toho tajemného johanitu s kápí přes hlavu nepozná?“

„To je samozřejmě možné. Jenže já se pro tenhle případ pojistil. Dokonce si myslím, že ani nebude potřeba chlapce vyslýchat. Připravil jsem past. Dnes jsem při večeři s mnichy úmyslně řekl, že mám svědka. Řekl jsem i pár detailů, takže vrahovi je jasné, že si nevymýšlím. Pokud počítám správně, ví, že musí jednat rychle. A protože o Joštovi nemá tady v klášteře nikdo ani ponětí, musí si myslet, že tím svědkem proti němu je uhlířův syn. Počítám, že se vrah vyděsí a dneska v noci se pokusí chlapce zabít. Musí riskovat, protože neví, na čem je. Je v nepříjemné situaci. Naši vojáci by ho měli snadno chytit. Až tahle past sklapne, řekne nám sám, jak to ve skutečnosti přesně bylo. I s tím zraněním od šípu!“

„Neměl bych, urozený pane, poslat na Čihadlo ještě nějaké vojáky?“ strachoval se Diviš. „Aby tomu chlapci neublížil. Přece jen, naši jsou tam jen dva!“

„Ale jsou to vycvičení vojáci,“ namítl královský prokurátor. Chvíli se zamyslel a pak řekl: „I kdybys měl pravdu, je pozdě. Nesmíme toho neznámého vyplašit! Netuší, že chlapce hlídáme. Proto se nebude u uhlíře chovat opatrně. Tohle naši zvládnou. Do rána ho tu máme!“

XXVIII.

Ráno vrazil panoš Ota do ložnice královského prokurátora, oči na vrch hlavy. „Urozený pane,“ volal hned od dveří, „něco se stalo!“

„Naši chytili vraha?“ protáhl se Oldřich. Dnes se po dlouhé době zase pořádně vyspal. Už se těšil domů, i když věděl, že tam na lůžku nebude mít zdaleka takový klid, jako tady. Alespoň první dny. Má dluh vůči Ludmile.

„Vražda! Stala se další vražda!“

„Kde?“ Oldřich hbitě odhodil pokrývku a vyskočil. „Koho zabili?“

„Další johanita je mrtvý, urozený pane. Zabili ho dneska v noci. Přímo tady v klášteře!“

„Pomoz mi. Musím se rychle obléknout. Snídani připravíš až potom!“ úsečně poroučel. „Co o tom víš?“

Panoš podával Oldřichovi jednotlivé součásti oblečení a pomáhal zapnout přezky zbroje. „Celkem nic moc,“ vykládal chvatně. „Jen že jeden z mnichů nepřišel na ranní mši. Pán z Lemberka se za ním osobně vydal do dormitáře, aby ho vyplísnil. Našel ho v jeho cele zavražděného. Víc nevím. Hned mě poslali pro vás!“

„Půjdu to vyšetřit. Sežeň zatím Diviše, ať za mnou přijde se čtyřmi vojáky do dormitáře. Ty si vezmi ostatní a uprav refektář pro oficiální zasedání soudu.“

Ve sloupovém ambitu rajské zahrady, hned u postranního vchodu do kostela, se královský prokurátor střetl s Havlem z Lemberka a převorem Adalbertem. Oba živě diskutovali. Když k nim došel, zběžně se pozdravili. Formality tentokrát vynechali.

„To už přestává všechno,“ hněval se pán z Lemberka. „Kdybych na vás včera nedal, pane královský prokurátore, mohl ten nebožák možná žít!“

„Tak to bývá, když chce někdo dokázat vinu druhého za každou cenu, bez ohledu na skutečnou pravdu,“ chladně ho doplnil převor Adalbert. „Už včera jsem vám říkal, urozený pane,“ obrátil se na Havla z Lemberka, „že obvinění královského prokurátora jsou čirý nesmysl!“

„Tak dost!“ křikl hněvivě Oldřich. „Co se stalo? Nechtě Prosím na úvaze královského soudu, kdo nese vinu za zločiny, které se tu staly!“

„Pojďte s námi,“ souhlasil věcně pán z Lemberka. „přesvědčíte se sám.“

Prošli ambitem a zahnuli do malé chodbičky, jež spojovala tuto část konventu s křídlem budovy, v níž byly ložnice mnichů. Před jednou z cel stáli dva vojáci s erbem pána z Lemberka a zkříženými kopími bránili asi deseti pobouřeným mnichům, aby pronikli do komnaty, kde zavražděný ležel.

„Nikomu z mnichů jsem nedovolil vstoupit, abyste všechno viděl na vlastní oči,“ suše podotkl pán z Lemberka.

Mniši v bílých pláštích s červenými kříži na ramenou se neochotně rozestoupili. Zle si měřili královského prokurátora, Oldřich měl dokonce dojem, že si jeden z nich za jeho zády odplivl.

Vojáci vzdali svými kopími čest svému pánu a pak uctivě otevřeli dubové dveře. Byly nízké, královský prokurátor musel sklonit hlavu, aby se neudeřil o pískovcový kvádr, který tvořil horní ostění vchodu. Vstoupil první, za ním pan Havel i převor Adalbert. Ostatním mnichům ale vojáci opět zatarasili cestu. Na chodbě se ozvalo nespokojené reptání i nenávistné poznámky na adresu královského prokurátora. Právě v tu chvíli se na kamenných dlaždicích chodby ozvaly rázné kroky. Diviš přivedl královské vojáky a během minuty vytlačil mnichy z dormitáře ven. Převor Adalbert chtěl protestovat, ale Havel z Lemberka ho zarazil. „Jenom by nás zdržovali,“ podotkl věcně. „Jen nechte královského prokurátora dělat svou práci!“

„To už jsem jednou udělal. A podívejte, jak to dopadlo,’ odvětil zlostně převor a ukázal svou pěstěnou rukou do rohu.

V malé cele kromě prostého lože v rohu stála pod okny nevelká truhla na šaty, okutá železnými pásy, prostá stolice a klekátko, nad nímž visel na stěně dřevěný kříž natřený černou barvou.

Na lůžku leželo tělo mladého mnicha, oblečeného v řádový oděv. Kolem bylo tratoliště zaschlé krve. Z hrudi zavražděného vyčnívala jakási dřevěná, hodně ohmataná násada. Královský

prokurátor si klekl na zem, aby si mohl vražedný nástroj prohlédnout zblízka.

Nemusíte se namáhat, urozený pane," řekl zle převor. „Kamenické dláto, kdybyste tu věc nepoznal!"

Královský prokurátor se rozhodl, že na převorovy výpady nebude reagovat. Potřeboval klid, aby si mohl všechno důkladně prohlédnout. Mladík ležel na zádech, jako by spal. Ruce měl složené podél těla. V břiše a hrudi byla vidět téměř desítka hlubokých ran. V levé části hrudi měl zabodnuté dláto skoro až k rukojeti. Jeho oči nesly ještě výraz překvapení a úleku. Jinak se však jeho bledá tvář, jasná a klidná, lemovaná kudrnatými světlými vlasy, podobala cherubínovi na hlavním oltáři.

„Kdo je to?"

„Bratr Vincent, pomocník správce naší pokladny bratra Guldrama."

Královský prokurátor si vzpomněl, že toho mladíka už jednou viděl v souvislosti s pátráním po penězích, které vzal Anselm z klášterní pokladnice. „Můj medikus mrtvého prohlédne," řekl suše, vstal a dlaní si oprášil kolena. Znovu se rozhlédl, ale kromě prostého vybavení tu nebylo vůbec nic, co by mohlo s vraždou nějakým způsobem souviset. „Za chvíli začne v refektáři zasedání královského soudu. Protože jsme na církevní půdě, myslím si, pane z Lemberka, že by bylo vhodné, abyste mi pomohl jako přísedící."

„Nu, není to běžný postup," přemýšlel šlechtic. „Spíše byste měl ten úkol svěřit převorovi. Ten je tady nejvyšším církevním hodnostářem."

„Už jednou jsem řekl, že Anselma zavraždil některý z členů řádu," opáčil chladně královský prokurátor. „Ze svého podezření nemohu bohužel vyjmout ani převora. Jediný, kdo tu má nepochybně čisté svědomí jste vy, pane Havle."

„Ale tady přece nejde o vraždu bratra Anselma," váhal ještě pán z Lemberka. Rázným gestem umlčel převora, který chtěl z protestovat proti podobnému nařčení, aby je nerušil.

„Jde, pane Havle," oponoval Oldřich. „Je to na delší vypravování. Ale jsem si jistý, že to spojení dokážu! Měl byste u soudu být. Před třiceti lety jste řádu věnoval tento Újezd, aby tu

vybudoval komendu. Velkorysý dar, který jste obětoval Bohu, vás zavazuje k odpovědnosti!“

Pán z Lemberka přemýšlel jen chvíli a pak tiše přikývl „Než začneme, zajdu se pomodlit do chrámu, aby mi Bůh dal sílu být spravedlivým!“ Sepjal ruce, sklonil hlavu a pomalu odcházel, ale ve dveřích se otočil, přísně si změřil královského prokurátora a se zvednutým prstem řekl: „Ale pamatujte si mladíku, jestli jste udělal chybu a svou neopatrností jste poškodil zájmy tohoto řádu a porušil povinnou úctu k Bohu, nebudu mít s vámi slitování!“ Pak se otočil, přitáhl si úžeji k tělu svůj plášť a s vojáky v patách opustil dormitář. Převor Adalbert ještě chvíli nerozhodně přešlapoval, ale pak se bez rozloučení vzdálil též.

Královský prokurátor si povzdechl a měl chuť si odplivnout na zem, stejně jako to před chvílí udělal některý z řádových bratrů. „Diviši,“ zavolal, „pojď sem!“

Urostlý velitel se horlivě hnal ke svému pánu a nevšiml si, jak nízký vchod cela má. Ozvala se tupá kovová rána, jak jeho přílba narazila do pískovcového překladu nad dveřmi. „Sakra, zatracená práce,“ zaklel, ale hned se pokřižoval, aby mu Bůh odpustil, že se tak chová v klášteře.

Oldřich se trochu smutně usmál. „Nemusíš prosit Boha za odpuštění. On tohle místo už dávno opustil!“ Povzdychl si a unaveně se posadil na dřevěnou stolici, stojící u stěny cely. „Moje plány nevyšly. Past nesklapla a já nevím proč. Ale snad ještě není nic ztraceno. Hned pošli čtyři vojáky za uhlířem k Čihadlu. Přivezte jeho syna, ať se podívá na tohodle zavražděného a řekne, jestli bratra Vincenta někdy viděl a pokud ano, kde a kdy. Pak zajdi do refektáře za Otou. Řekni mu, aby si osedlal koně a zajel do Kněžiček zjistit, co tam vědí o Anselmovi. A ještě něco. Napadlo mě to až včera. Někteří lučištníci si dávají na šípy svou značku. Prohlížel jsem si ten ulomený kus, který měl Anselm zabodnutý v rameni. Na dříku jsou hned za hrotem vyřezány dva spojené křížky. Ať si Ota ten ulomený kus vezme s sebou a pokusí se zjistit, kdo v okolí tuhle značku používá.“

Diviš se praštil dlaní do čela. „Já jsem ale pitomec," zabručel. „Mělo mě to taky napadnout! Když jsem sloužil pánu ze Šternberka, používali jsme podobné značky."

„Ještě něco. Pár mužů pošli do Stráže, ať přivedou Jošta a vezmou s sebou truhličku s penězi. Teď už nemá cenu ho skrývat. Poděkujte panu z Vartemberka, že se u něj na zpáteční cestě zastavím. Teď už běž," netrpělivě řekl královský prokurátor. „Máme málo času! Až všechno zařídíš, přijď do refektáře na soudní jednání."

Unaveně vstal a vydal se na druhou stranu dormitáře, kde byl boční vchod, kterým se dostal přímo na nádvoří. Zamířil ke stavební huti. Nikdo dneska nepracoval. Všichni kameníci a zedníci seděli s vyděšenými výrazy ve tvářích na trámech pod přístřeškem. Hlídali je vojáci pána z Lemberka. Královský prokurátor se zastavil a rychle hledal zelenou kazajku a oranžové nohavice. Mistr Gotthard seděl na kraji přístřešku, trochu stranou od svých mužů. Na nízkém stolku měl rozložený pergamen, na který cosi zuřivě psal.

Oldřich k němu zamířil, ale cestu mu zastoupil jeden z vojáků, dlouhán s tváří podobanou od neštovic. „Stát, tam nikdo nesmí! Nařízení pana z Lemberka!"

Oldřich ho beze slova chytil za rameno a i když byl o půl hlavy menší, odstrčil ho tak silně, že dlouhán div neupadl. Podobaný voják zaklel a vytasil meč. „Hned toho nech," vztekle zakřičel velitel družiny pána z Lemberka a když ho voják okamžitě neposlechl, udeřil ho přes ruku ratištěm kopí. „Promiňte urozený pane," omlouval se královskému prokurátorovi. Pak cosi začal vyčítat podobanému vojákovi.

Oldřich došel až k výstředně oblečenému mistru kamenické hutě. Ten zatím přestal psát a se zájmem sledoval šarvátku. Uctivě vstal, mírně se uklonil a nabídl královskému prokurátorovi své místo, aby se posadil.

„Děkuji, spěchám, mistře Gottharde," řekl německy vlídně Oldřich. „Jen jediná otázka. Zaplatil ti včera převor Adalert nějaké peníze? Můj panoš říkal, že tví muži včera v šenk u mlýna slavili."

„Ne moc, ale zaplatil," potvrdil Gotthard mrzutě. „Ale já bych stejně dneska práci nezastavil. Urozený pane, proč nás ti vojáci

hlídají? Ani na lešení nesmíme. Co se děje? Nic jsme neprovedli a jak jsem řekl, nechceme utéct od rozdělaného díla.“

„Kvůli stavbě to není,“ odpověděl vážně královský prokurátor. „Dneska v noci byl zavražděn jeden z mnichů. Kamenickým dlátem!“

„Cože?“ vykřikl pobouřeně stavební mistr. „Vy nás podezříváte?“

„Já ne,“ klidnil ho královský prokurátor. „Já chci naopak dokázat, že s tím nemáte nic společného!“

„Tak proč nás hlídáte?“

„To jsou vojáci pána z Lemberka. Až se ukáže, že se pan Havel zmýlil, nechají vás na pokoji. Ale zatím to musíte vydržet!“

„Jen aby,“ bručel nedůvěřivě mistr Gotthard.

„Řekni mi, kam si schováváte na noc dláta?“ ,

„No,“ podrbal se na ježaté hlavě německý stavitel, „abych řekl pravdu, jak kdo. Někteří kameníci jsou pořádní a vždy večer nářadí vracejí. Můj pomocník je pak uklízí do truhly, která se zamyká. Ale především ti starší si nářadí různě schovávají tady po huti. Prý aby měli ráno zase to své.“

„Kolik tu vlastně máš kamenických dlát?“

„Ale pane?“ zvedl hlavu překvapeně mistr Gotthard. „Kdo to má vědět? Každou chvíli se nějaké zlomí, nějaké ztratí. Tupé vozíme ke kováři, aby je nabrousil. Nevím, ale několik kop jich určitě bude.“

„Hm,“ přemýšlel rychle Oldřich. „Ještě drobnost. Když ti včera převor dával peníze, byl u toho někdo?“

„Nikdo!“ opáčil překvapeně mistr Gotthard. „Pozval mě jako obvykle do své pracovny. Tam podobné věci vyřizujeme vždycky.“

„Zatím uklidni své muže,“ rozloučil se s ním královský prokurátor. „Buďte trpěliví. Počítej, že budeš předvolán k výslechu!“

„Nemám s tím nic společného,“ bránil se kamenický mistr. „Řekni to u soudu. Já mu budu předsedat,“ usmál se povzbudivě královský prokurátor a pak se vydal do refektáře.

XXIX.

Panoš Ota vyvedl ze stáje koně, rychle ho osedlal, vyšvihl se do sedla a přejel téměř prázdné nádvoří k bráně. Jako by se život v johanitské komendě zastavil. Ani ve fortně nikdo nehlídal. Projel Dubem a po rozbahněné stezce mezi loukami zamířil do Kněžiček. Ani včerejší slunečný den nedokázal cestu vysušit, a proto musel jel opatrně.

Vesnice byla malá, jen asi deset chalup a velký poplužní dvůr. I když Ota dorazil až téměř před polednem, bylo na návsi živo. Lidé se právě scházeli se sekerami, pilami, klíny a silnými konopnými provazy. Chystali se do lesa na dřevo. Ač se na něho dívali zpočátku nedůvěřivě, nakonec mu potvrdili, že na svatého Václava už za tmy nějaký mnich navštívil místní dvorec. Víc nikdo nevěděl. Jak dlouho se zdržel, kdy odjel, nic. Nebo vědět nechtěl. Panoš Ota si už pomalu zvykal, že církevní poddaní jsou mnohem ustrašenější než svobodní sedláci kolem Bezdězu.

Dvorec v Kněžičkách byl výstavný. Podobal se spíše malé tvrzi, obehnaný kolovou hradbou ze silných klád, nahoře zašpičatělých a opálených v ohni. Uvnitř stál patrový roubený dům s pavlačí, podepřenou dřevěnými sloupy, dvě stodoly s doškovými střechami, řada chlévů a kůlna. Dvorec měl velká vrata do návsi, odkud přijel Ota, druhá menší byla na opačné straně dvora, směrem na humna. Vrata byla ze silných hrubě opracovaných klád a připomínala spíše bránu pevnosti než vstup do zemědělské usedlosti.

Protože vjezd z návsi byl otevřen, Ota vjel do dvora, koně zastavil před maštalí a seskočil na zem. Uzdu hodil postaršímu čeledínovi, který tu zevloval s vidlemi od hnoje v ruce. Pak zamířil do domu. Na zápraží mu cestu zastoupil robustní podmračený muž v modrém soukenném kabátci. Šlachovitou rukou vytasil dýku zastrčenou za opaskem a hrotem ji namířil proti němu. „Stát!“ houkl pánovitě. „Kdo jsi a co tu chceš?“

„Královského služebníka nevítáš zrovna přátelsky,“ řekl Ota stroze a ukázal na erb s orlicí, který měl na svém plášti. To však nijak nezměnilo mužův nepřátelský postoj.

„Proč jedeš sám? Kde máš družinu a královskou zástavu?“

„Jedu sám, protože se mi chce," netrpělivě odsekl panoš. Pak položil výhružně ruku na jílec meče. „Nejdřív mi přines něco k pití. Pak mi odpovíš na několik otázek!" Aniž si muže dál všímal, prošel kolem něho do síně. Měl zkušenosti s podobnými lidmi a věděl, že přezírání je nejjednodušší způsob, jak dosáhnout svého.

Robustní chlap něco nesrozumitelného zaklel, pak zastrčil dýku zpět za opasek a následoval panoše do prostorné jizby domu. Kromě krbu, dvou truhlic a police s nádobím zde stály i čtyři stoly a kolem nich řada lavic. Zřejmě byl v dvorci také místní šenk. Na stěně u okna visel veliký věnec z čerstvého chvojí, propleteného pestrými lučními květy. Komnata byla čistě uklizená a na první pohled působila příjemným dojmem.

Ota usedl k oknu, odkud byl výhled na nedaleký les. Podmračený muž přešel místnost a otevřel dveře za krbem, kde se nacházela jakási komora. Houkl dovnitř, pak si sedl ke stolu proti Otovi. „Jmenuji se Vít," začal sice zdvořile, ale nijak ochotně. „Tenhle dvůr mám v nájmu od bratrů johanitů, ale to asi víte." Ota si s potěšením uvědomil, že mu hostitel přestal tykat.

„Já jsem Ota ze Zástřizlí, vyšetřovatel královského prokurátora Oldřicha z Chlumu." Než ale stačil říci, proč přijel, objevila se pihovatá dívka se zrzavými vlasy. Měla je spletené do dvou dlouhých copů a sahaly jí téměř až do pasu. Její velké zelené oči si Otu prohlížely s nelíčeným zájmem. Na stůl postavila krajáč mléka a slaměnou ošatku s vonícím čerstvě upečeným chlebem. S uzarděním se uklonila a hned odběhla.

Pokud by byl panoš Ota v jiné náladě, asi by ocenil její půvaby, ale teď si ji jen zběžně prohlédl. Pak se pozorně zahleděl do Vítova obličeje, zbrázděného vráskami. „Lidé ve vsi mně řekli, že tu byl večer na svatého Václava jistý mnich. Předpokládám, že se jmenoval Anselm. Je to tak?"

„Je," připustil muž neochotně. „Občas sem jezdívá. Vybírá peníze za nájemné a kontroluje hospodářství."

„A posledně?"

„Jako vždycky. Vzal si peníze, najedl se a přespal nahoře v patře domu. Johaniti tam mají zařízenou komnatu, pokud tu chce někdo z kláštera přespat. V sobotu brzo ráno odjel. Pak už jsem ho neviděl."

„Říkáš, že odjel brzy ráno?“ zeptal se Ota nedůvěřivě. Jošt přece vypověděl, že vraždu viděl už v pátek večer. V tom případě musel být Anselm v sobotu ráno už po smrti. Kdo z těch dvou lže? Nahlas se zeptal: „Kam odjel náhodou nevíš?“

„Nesvěřoval se mi,“ odpověděl Vít klidně, požehnal chléb křížem, ukrojil dva krajíce a větší podal panošovi. „Ale pokud mohu soudit, vracel se do Dubu. Vždycky to tak dělal, když dostal peníze. Ono není radno toulat se po kraji s plným měšcem,“ dodal s náznakem ironie v hlase.

„To máš bohužel pravdu. Bratra Anselma totiž někdo zavraždil, ale to už možná víš!“ Vít jen mlčky přikývl a tiše žvýkal ještě teplý chléb. Ota se napil nádherně vychlazeného mléka a přemýšlel.

Také Vít mlčel. Teprve po chvíli dodal s převahou v hlase. „Abyste zbytečně neztrácel čas, urozený pane, optejte se mého čeledína Marka. To ráno mu otevíral vrata, protože Anselm odjížděl za svítání, byla skoro ještě tma. Když kolem něho projel na náves, vrata zase zavřel. U nás hledáte marně. Tady Anselm nezemřel a nikdo z nás ho nezavraždil!“

„Máš krásnou dceru,“ nadhodil panoš, aby získal čas. Pokud by se ukázalo, že Vít mluví pravdu, dalo by se vůbec věřit něčemu z toho, co Jošt včera vypověděl?

„Lucie je skutečně krasavice,“ souhlasil Vít a jeho pohled zjihl. „Však ji také čeká skvělá budoucnost. Před vánoci se bude vdávat. Bere si Konráda Wolfa ze Smržová! Zemana! Bude svobodná, stane se šlechtičnou. Má dcera nebude poddaná jako já,“ dodal pyšně. „Dostal jsem už souhlas i od johanitů.“

Panoš Ota znal Konráda Wolfa. Vlastnil výstavnou tvrz ve Smržově, k níž patřilo několik vsí, veliký kus lesa, rybník a právo mýta na cestě do Jablonného. Pocházel ze starobylého zemanského rodu, věrného odnepaměti králi. Svoje svobody a majetek si jeho předkové získali za služby ve vojsku. Po založení Bezdězu měli pánové ze Smržová povinnost spolu s dalšími zemany chránit nový královský hrad. S Konrádem Wolfem se ale Ota znal už dříve. Byli stejně staří a nějaký čas vyrůstali spolu na královském dvoře. Pak se Ota stal panošem královského prokurátora a Konrád Wolf zdědil rodinnou tvrz.

„V tom případě ti musím blahopřát," usmál se panoš. „Znám ho. Vyrůstali jsme spolu. Konrád je skvělý muž!"

Vít se rozzářil a nerudná podmračenost zmizela z jeho tváře. Zavolal na svou dceru, aby přinesla sádlo se škvarky a sám namazal Otovi dva krajíce chleba. „Představ si, Lucie, zná tvého Konráda. Prý spolu vyrůstali!"

Dívka vrhla na Otu krátký pohled a pak se usmála. „Vidím, že můj snoubenec vyrůstal v dobré společnosti." Chtěla ještě něco říci, ale Vít se zamračil a vykázal ji pryč.

Chléb se sádlem skvěle voněl a panoš se do něho s chutí zakousl. Zatímco Ota vychutnával jídlo, Vít vyprávěl. O Lucii a Konrádovi i o životě na dvorci v Kněžičkách. Vít byl dobrým hospodářem, to bylo na první pohled zřejmé, a o své práci rád hovořil. Ota se zájmem přikyvoval, i když mu ve skutečnosti chov krav a sklizeň žita byly lhostejné. Chtěl jen získat Vítovu důvěru, aby se dozvěděl co nejvíce o Anselmovi.

Když dojedli a Ota se zvedal k odchodu, jako by mimochodem požádal Víta, zda by mu neukázal komnatu, kde Anselm spal.

„Proč?" nájemce dvora se zamračil a jeho sdílnost byla ta tam. Ostražitě si mladíka měřil. „Již jsem vám řekl, pane, že tady Anselm nezemřel!"

„To já vím," usmál se Ota. „Našli jsme ho v lese dost daleko odtud. Jenže netušíme, kdo ho zavraždil. Můj pán si myslí, že tu třeba nechal něco, co by nám pomohlo vraha vypátrat!"

Vít stále nespokojeně bručel, ale nakonec souhlasil. Doprovodil Otu do patra, kde se na konci pavlače nacházela nevelká jizba. Byla honosně zařízena překrásným dubovým nábytkem, mnohem dražším, než jaký měli mniši ve svých celách v Dubu. Postel zakrývala nebesa se zataženým modrým závěsem. U krbu stálo křeslo, zdobené výjevem z dobytí Jeruzaléma, stejným jako v převorově pracovně v klášteře. V polici na stěně bylo několik hliněných pohárů. Pod ní stála u neomítnuté kamenné stěny nevelká truhlice, okovaná železnými pásy. Nebyla zamčená a panoš ji snadno otevřel.

Uvnitř našel kožené sandály, několik pečlivě složených čistě vypraných bílých košil, soukenné nohavice a pár dalších kusů spodního oděvu. Žádné listiny, peníze, nic. Ota si věci pozorně

prohlížel, když už chtěl truhlu zavřít, nahmatal pod složenými košilemi něco tvrdého. Vylovil růženec z modrobílých korálků, navlečených na kožené šňůrce. Chvíli ho obracel v dlani a pak ho vrátil zpět. Posadil se do křesla a přemýšlel. Vít stál u dveří a trochu lhostejně si mladíka měřil.

„Co se vám nezdá, urozený pane?“ optal se po chvíli znepokojeně.

„Nic důležitého, jen taková drobnost, ale ta se tě stejně netýká,“ odpověděl bezstarostně. Nalezený růženec, když o tom teď uvažoval, mu dával téměř jistotu, že Anselm odjel v chvatu skutečně už v pátek večer. Bylo to tak, jak vypověděl Jošt. Tady se Anselm miloval, s kým jiným než s Lucií? Někdo ho vyplašil a mnich musel utéct tak rychle, že tu zapomněl svůj růženec. Ne, Anselm nemohl odjet v sobotu ráno. Jošt mluvil pravdu a Vít lže! rozhodl se v duchu panoš Ota.

Vstal z křesla, upravil si opasek s mečem a pokračoval: „Říkal jsi, že tvůj čeledín v sobotu ráno otevíral Anselmovi vrata. Jen pro jistotu, zavolej ho. Chtěl bych ho vyslechnout. Ale ne tady. Půjdeme na dvůr, stejně už odjíždím.“

„Vy mi nevěříte!“ chladně konstatoval Vít a bez jediného náznaku přátelství, které dával ještě před chvílí okázale najevo, zavřel za Otou dveře mnišské komnaty a doprovodil ho po schodech dolů do přízemí.

Čeledín Marek byl tím mužem s vidlemi, jehož panoš při svém příjezdu viděl. Měl silná ramena, ale to byla zřejmě jeho jediná přednost. V obličeji se zračila vrozená tupost. Odpovídal jednoslabičně a měl veliké problémy, aby pochopil, co se po něm vlastně chce. Po dlouhém vysvětlování a vyptávání ovšem potvrdil, že sám otevíral bránu a viděl Anselma odjíždět.

„Jak víš, že to byl Anselm?“ dotíral panoš Ota.

Vít se zamračil. „To by snad stačilo, pane. Už vám přece řekl, že ho viděl odjíždět. Tak co ještě chcete?“

„Povinnost je povinnost,“ pokrčil Ota rameny. Znovu se obrátil na čeledína, kterého přemýšlení zjevně unavovalo a s prázdným výrazem sledoval Otu a svého pána. „Ten muž, co odjížděl, byl Anselm?“ dotíral panoš. „Určitě jsi ho poznal?“

„Tak, poznal," přikývl čeledín.

„Viděl jsi mu do obličeje?"

Čeledín znovu usilovně přemýšlel, až vraštil čelo, ale bylo zřejmé, že události staré čtrnáct dnů jsou pro něj tak vzdálené, že si už vůbec nic nevybavuje. Ota v duchu klel, protože čeledín byl bez diskuse slabomyslný. Takový člověk by ovšem těžko dokázal lhát. Dokonce by se ani nedokázal naučit jakýkoli výmysl, kdyby to po něm jeho pán chtěl. Někde se musela stát chyba. Ale kde? Bylo totiž jisté, že čeledín skutečně viděl v sobotu ráno Anselma odjíždět.

„Dobrá, můžeš jít," propustil nakonec slabomyslného čeledína. Trochu rozladěně se obrátil k Vítovi a zkoumavě si ho měřil. „Jsem rád, že i tvůj čeledín potvrzuje Anselmův odjezd. Můžeš být klidný."

„Jsem klidný," opáčil muž, ale naježené vousy a bezděčné pohyby rukou svědčily o opaku. „Budete si ještě něco přát, pane?"

Ota zavrtěl hlavou, přátelsky se rozloučil, vyšvihl se do sedla a vyrazil na zpáteční cestu do Dubu. Můj pán bude mít zase o čem přemýšlet, říkal si. Proč by Vít lhal? Co by z toho vůbec měl? Vždyť Anselma má na svědomí někdo jiný. Jedině, že by Vít někoho kryl, ale ani to nedávalo příliš smysl.

Ota se zastavil hned za vesnicí, a protože polední slunce připalovalo, posadil se na chvíli do stínu košatého dubu, aby si odpočinul. Tu uslyšel jakési vrzání a vzápětí se na cestě objevila dvoukolová kára s košatinou, tažená vychrtlým koníkem. Za opratě ji vedl podmračený robustní muž v dlouhém černém plášti, za ním šla unaveně kostnatá černovláska středního věku v ne příliš čisté hnědé suknici a šedém plášti. Opírala se o kárku, aby se jí lépe šlo. Ke kárce byla na dlouhém provazu přivázaná koza, vyhublá snad ještě více než kůň. Průvod uzavíralo asi třináctileté děvče v dlouhé plátěné košili, na několika místech dost neuměle záplatované, a dva psi neurčité barvy. Podivná rodina došla až k Otovi a protože košatý dub, pod kterým ležel, bylo jediné místo u cesty, kde byl teď stín, zastavili se.

„Dovolíte, urozený pane, abychom si u vás odpočinuli?" optal se zdvořile muž v černém plášti. „Dneska je horko jako v létě," bručel a dlaní si otíral zpocené čelo. „Jano, dej mi napít," zavolal na dívku.

Ota už se zvedal, aby jim místo pod stromem uvolnil, protože netoužil po společnosti, když tu si všiml, že na kárce nejsou ani zemědělské produkty, ani nějaké řemeslnické výrobky pro trh, ale směsice všemožného haraburdí. Velká rudá plachta, trubka, buben, robustní vrhací nože, silné lano, čepice s rolničkami a spousta dalších pestrých kostýmů.

„Vy jste kejklíři?“ optal se dychtivě. Měl rád vystoupení potulných žonglérů, ale už dlouho o zádně nezavadil.

„Jsme, urozený pane,“ odpověděl uctivě muž a podal Otovi džbán s vodou, který mu přinesla jeho dcera. „Také hrajeme divadlo, já chodím po provaze a máme skvěle vycvičené psy. Můžete se přesvědčit sám.“

„Jedete do Dubu?“

„Večer tam budeme vystupovat a zítra pokračujeme dál.

V sobotu se konají v Liberci výroční trhy. Snad si konečně vyděláme pár stříbrňáků. Poslední týdny byly moc špatné,“ stěžoval si kejklíř. „Pršelo a lidé měli jiné starosti, než se chodit dívat na naše umění.“

„Já si čas najdu,“ usmíval se Ota.

„Pán je zřejmě znalec,“ zalichotila mu hubená žena, která odvázala koně, aby se napásl, a pak si unaveně sedla na zem a opřela se zády o kmen rozložitého dubu.

Panoš nerozhodně přešlápl. Vlastně by měl jet dál, ale nějak se mu nechtělo. Také kejklíř si všiml jeho váhání a vytušil, že by mohl na bohatě oblečeném mladíkovi vydělat.

„Urozený pane,“ vyhrkl, „proč byste se večer mačkal mezi obyčejnými zevlouny? My vám naše představení ukážeme tady. Času máme spoustu a tady ve stínuje mnohem lépe, než se trmácet na sluníčku!“

Ota váhal jenom chvíli. Pak dychtivě přikývl, odvázal od opasku měšec a vytáhl hrst měďáků. Podal je komediantovi a usmál se: „Alespoň dneska na večeři vám to stačit bude!“

„Urozený pane,“ ukláněl se muž, „tolik peněz za naše skromné umění! Budete určitě spokojený,“ sliboval.

Ota se usadil na zem a muž se ženou rychle začali připravovat představení. Kejklířova dcera vzala do ruky trubku a zahrála

poměrně slušně jakousi rychlou taneční melodii. Potom předvedl muž krátké vystoupení se psy, žena chvíli žonglovala se třemi kužely a dívka metala kozelce a salta.

„A teď, urozený pane," sliboval kejklíř, „uvidíte vrcholné číslo našeho programu. Při něm jde o život!" Zkáry vytáhl šest těžkých vrhacích nožů, potěžkal je v ruce, poodstoupil od dubu a pak jeden po druhém zasekl do vrásčitého kmene. „Vidíte, ostré jako břitva," říkal spokojeně, když je vytahoval. „Teď si ke stromu stoupne má žena a já ty nože budu vrhat znovu. Ze stejné vzdálenosti jako předtím. Kdyby mi ujela ruka, byl by to její konec," upozorňoval s nacvičeným dramatický tónem v hlase.

„Stalo se už, žes ji zranil?" ptal se zvědavě Ota.

„Mnohokrát," téměř hrdě odpověděl kejklíř. „Proto si na sobě nechává jen košili, abych nepoškodil šaty, pokud bych se přesně netrefil. Kůže sroste, ale sukno nikoli," vysvětloval. „Navíc v tom plášti hraje krále. Moc krásná hra, ale dlouhá. Tu bychom teď nestihli."

„Tvoje žena hraje krále?"

„A proč ne? V plášti a s vousy ji stejně nikdo nepozná!"

Žena zatím odložila suknici i plášť a v dlouhé špinavé košili se postavila ke kmeni. Kdyby nebyla tak hubená, byl by to určitě zajímavý a možná i trochu lechtivý pohled. Ale Ota se díval stranou a přemýšlel.

„Stalo se něco, pane?" zaraženě se optal kejklíř a už napřaženou ruku s nožem svěsil podél těla.

„Jak jsi to říkal? Tvá žena si sundá plášť, abys ho nepoškodil, kdyby ses netrefil, je to tak? A pokud bys ji zranil, tak si tu ránu zakryje nepoškozným pláštěm," opakoval polohlasně. Pak vyskočil. „Jsem to ale hlupák," vrtěl hlavou. „A přitom je to lak jednoduché. V plášti nepoznáš ani ženu, natož mnicha!"

„Co je vám pane?" optala se starostlivě žena, která u stromu čekala, až kolem ní začnou létat ostré nože. „Neuštkl vás had?"

Panoš Ota se letmo usmál. „Vaše představení se mi moc líbí, jenže teď musím honem něco důležitého zařídit. Ale večer určitě přijdu. Tady máte," řekl a hodil jim ještě několik měďáků. „Tak večer na viděnou!"

Vyšvihl se na koně, otočil ho a cválal zpět po cestě do Kněžiček. Rodina zůstala zmatená ve stínu dubu a kejklíř nechápavě vrtěl hlavou. „Jo, když máš peníze, můžeš se chovat jako blázen," řekl pak a spokojeně potěžkal mince. „To jenom my chudáci musíme být normální. Balíme a jedem do Dubu. Dneska se konečně najíme."

Panoš Ota se vyhnul vesnici a zamířil rovnou do lesa, kde místní lidé zpracovávali na velké mýtině pokácené stromy. Muži řezali klády na menší polena a ženy je nakládaly na vůz. Právě doložily fůru a šly si na chvíli odpočinout. Také muži přestali pracovat a přidali se k nim. Mezi lidmi začaly kolovat džbány s vodou, které donesl z nedaleké studánky otrhaný chlapec. Všichni žíznivě pili, až jim pramínky studené vody stékaly po bradách a na krk.

Panoš Ota zdvořile pozdravil, seskočil z koně a sedl si k nim na zem. Rychle se mu podařilo rozptýlit jejích polekané pohledy. Ostatně už se jednou potkali na návsi, byli tedy staří známí. Chvíli si povídali o všem možném, ale nakonec se přece podařilo stočit řeč na pana Konráda Volfa a na jeho nastávající ženu Lucii.

„Konrád Volf je rytíř jak se patří," vykládal Ota rozšafně. „Bojovali jsme spolu v horních Rakousích a viděl jsem na vlastní oči, jak při útoku rozseknul jednoho uherského jezdce na dvě půlky! Ten má v ruce sílu, to by nikdo nevěřil!" I vesničanům byl zřejmě urostlý rytíř sympatický. „Pán ze Smržová je správný chlap," konstatovali.

„To ho tu asi vídáte často?" nadhodil Ota.

„Máte pravdu, pane, někdy i dvakrát týdně," s chápavým úsměvem odpověděl hubený sedlák, jemuž chyběly na levé ruce dva prsty.

„Ten si tu musí užívat!" pokračoval s hranou závistí v hlase Ota. „Viděl jsem pannu Lucii, holka jako víno. Klidně bych tu byl v noci místo něj!"

„A proč v noci? Abyste si užil, urozený pane, na to stačí chvilka," pochechtával se obtloustlý vesničan. „Lucie to umí rychle!"

„Kdybys nepomlouval," ohradila se hubená kostnatá žena ve špinavé plátěné suknici. „Neposlouchejte ho, urozený pane!"

„Co bych pomlouval," okřikl ji obtloustlý vesničan. „Vít nacpe Lucii do postele každému, pokud z toho něco kouká. Kolik už měla nápadníků, to jsi zapomněla?"

„A co?" ozval se starší muž se zrzavými vlasy. „Moje nebožka taky nebyla panna, když jsem si ji bral. A jaká to byla skvělá manželka!"

„Abyste rozuměl, urozený pane," vysvětloval rozšafně jiný vesničan, „co já vím, pán ze Smržová tu nikdy nezůstává přes noc! A tomu, co se říká o Lucii, nevěřte! Viděl ji někdo z vás při tom?" obrátil se na ostatní.

„Třeba já," hrdě se hlásil jeden mladík. „Když ještě chodila s tím kupcem z Dubu, viděl jsem ji ve stodole. Proto taky vím, že je zrzavá úplně všude."

„Kdo ví, cos viděl," zabručela špinavá vesničanka. „Konráda Wolfa si drží od těla, a i kdyby chtěla, copak se od nich Vít hne? Někdy si myslím, že si toho zemana bude brát on a ne jeho dcera. A aby tu zůstal v noci, to Vít nepovolil ani žádnému z předchozích nápadníků!"

„No počkej," namítl jiný vesničan, urostlý mladík, „není to tak dávno, co pán ze Smržová v noci přijel. Třeba to už nemohl bez Lucie vydržet," dodal s lascivním gestem. „Lucie určitě není z těch, které chlapy odmítají. Možná to Vít povolil, svatba stejně bude už brzo. Třeba si Konrád Wolf řekl, že nebude kupovat zajíce v pytli," rozesmál se, až se zakuckal.

„To si Lukáši vymýšlíš," protestovali ostatní.

„Kdepak, já ho taky viděl," potvrzoval další hospodář, který až dosud seděl stranou a mlčel. „Bylo to na svatého Václava a s Lukášem jsme se vraceli z pastvy. Byla už skoro noc, když se přehnal kolem nás na koni jako vítr a rovnou do dvorce."

Mezi vesničany vypukla hádka, zda to může být pravda, nebo zda oba hospodáři vypili víc, než snesou. A také o to, zda je Lucie slušné děvče, nebo zda o svůj věnec přišla. Nic dalšího se však už Ota nedozvěděl. Přesto byl spokojený. Nápad, který dostal, sedláci potvrdili.

Za chvíli již cválal po kamenité cestě úbočím lesnatého kopce ke Smržovu. K výstavné tvrzi dojel záhy odpoledne. Konrád Wolf byl

urostlý černovlasý mladík s příjemným, i když trochu hubeným obličejem. Výrazné lícní kosti a úzké rty mu sice dávaly přísný výraz, ale veliké tmavé oči se dívaly přátelsky. Srdečně panoše objal. „Co tě sem, Oto, přivádí? Takhle nečekaně?“ smál se a šťastně si ho odváděl do velké jizby v přízemí tvrze.

„Tak tohle je ta tvá slavná tvrz, Konráde? Netušil jsem, že smržovské panství je tak veliké!“ rozhlížel se panoš Ota. Strop komnaty byl z tmavých trámů. Na neomítnutých stěnách z šedavých kamenů visela zbroj, několik skvěle cizelovaných pancířů a přileb, nádherný dvouruční meč, palcát s držadlem vykládaným stříbrem a masivní luk s toulcem, nádherně zdobeným měděnými cvočky. Na stěně mezi úzkými okny, připomínajícími střílny, byla jednoduchá freska s rostlinným ornamentem, zelenými listy a červenými květy. V rohu se nacházel obrovský krb z pískovcových kvádrů, v ohništi stála železná troj nožka a na ní byl zavěšen kotlík zčernalý od sazí. Před krbem byla dvě křesla s přehozy z vlčích kožešin.

„Vždyť ty si tu žiješ jako velmož!“ zvolal Ota obdivně.

„Nestěžuju si,“ usmál se urostlý zeman skromně.

Panoš Ota došel ke stěně, kde visela zbroj. Měl zbraně vždycky rád, a proto si je se zájmem prohlížel. Jako by bezděčně vytáhl z toulce jeden šíp. Ihned si všiml značky na dříku za hrotem. Dva spojené křížky, vyřezané do dřeva, stejné jako na zbytku šípu, který našli v rameni zavražděného Anselma. Vrátil ho zpět a ještě chvíli obdivoval nádhernou výzdobu palcátu, visícího vedle. Pak se obrátil a usmál na svého přítele.

„Jedu za svým pánem a tak jsem si řekl, že se k tobě musím konečně jednou podívat. Proto jsem odbočil z hlavní cesty a teď jsem tu.“

„Posaď se. Anežko, přines něco k jídlu a džbánek piva.“

„Ne, ne,“ bránil se Ota. „Jsem tu vlastně jenom na skok. Dost spěchám. Už jsem obědval, ale něčeho bych se v tom horku napil.“

„Tak co je nového?“ zajímal se Konrád Volf. „Na téhle samotě se toho moc nedozvím.“

„Všechno při starém,“ vyprávěl panoš. „Každý je proti každému. Podle zásady ‚Urvi co můžeš‘. Náš král Přemysl má teď problémy v rakouských zemích. Nový císař na něj tlačí, aby se toho

území vzdal. Jenže kdo by se dobrovolně vzdal takového majetku? Když o něj navíc Přemysl léta bojoval! Říká se, že bude zase válka.“

„Také jsem něco takového slyšel,“ přitakal mladík. Protože děvečka zatím přinesla ošatku ze slámy s povidlovými koláčky a džbánek výtečně chlazeného řídkého piva, nabídl nejdřív svému hostu a pak se s chutí sám napil. Otřel si rty a se zájmem se optal: „A co tvá služba u královského prokurátora?“

„Pan Oldřich je dobrý pán,“ odpověděl panoš. „Práce je až nad hlavu. Dostavuje se Bezděz, to by ještě šlo. Hlavně ale vyšetřuje různé zločiny a uklidňuje hádky mezi sousedy. Pořád musím někam jezdit. Nevěřil bys, kolik zločinů se v poslední době stalo. Zrovna minulý týden. Grabštejnský purkrabí zavraždil svého pána Jindřicha z Donína. Toho jsi přece znal?“

„Znal,“ přisvědčil černovlasý mladík. „Tak grabštejnský pán je po smrti? Komu hrad připadne, to už víš?“

„To zatím neví nikdo. Ale řekl bych, že jeho bratr Jaroslav to nebude! Nějak se do toho namočil a můj pán přísahal, že o tom zpraví krále. Ale ať nemluvíme jenom o špatnostech tohoto světa,“ usmál se panoš Ota a vzal si z mísy další koláček, musel uznat, že jsou vynikající. „Ty máš ale skvělou kuchařku,“ mlaskl spokojeně. „A přitom jsem slyšel, že se jí chceš zbavit!“

„Jak zbavit,“ nechápal rychle Konrád Wolf.

„No, prý si hodláš přivést novou hospodyni. Chceš vyměnit svobodu za manželské okovy!“

„Ach tak,“ rozzářil se hostitel šťastně. „To je pravda, před Vánoci budu mít svatbu. Pokud to půjde, přijeď také! Bude za dva měsíce, v sobotu před svatou Barborou.“

„Jaké je tvoje nevěsta?“ vyzvídal zvědavě panoš Ota.

„Krásná, až se dech tají,“ zasnil se Konrád Wolf. „Kdybys ji viděl! Jemná, milá a něžná. Kdyby byly všechny ženy takové, jako ona, zmizely by manželské hádky!“

„Nebyla by to tak trochu nuda?“ ohradil se panoš Ota. „Pokud by byly všechny ženy jako andělé, s kým bych si užíval třeba já? Žena a hřích patří k sobě už od časů praméti Evy!“

Konrád Wolf se zamračil a dost hrubě odsekl: „Určitě by bylo na světě líp, kdyby po něm nechodili proutníci jako jsi ty!“

„Znával jsem tě trochu jiného," zabručel trochu rozpačitě Panoš Ota. „Mám dobrou paměť, Konráde!"

„To je pryč! S Lucií je to jiné. Proč myslíš, že si nechci vzít nějakou z urozeného rodu? Přitom jich je tady v okolí víc než dost. Panny," řekl pohrdavě. „Vyválejí se skoro s každým a svatba by to měla schovat. Pak vzdychají v loži a přetvařují se, jako by předtím nic nebylo!"

Ota kroutil hlavou. „Nebuď nespravedlivý, Konráde. Nejsou všechny takové. Znám jednu či dvě, a ty jsou počestné. I když je fakt," pokračoval s potměšilým výrazem, „že jedna je hrbatá a druhá šilhá a měří skoro dva metry!"

„Já to myslím vážně!" odsekl Konrád Wolf. „Lucie je opravdu jiná! Svět jí nezkazil a má své zásady."

„Konráde, známe se dlouho. To mi chceš namluvit, že tvá nevěsta je ještě panna? Že jsi se s ní ještě nepomiloval? Dva měsíce před svatbou?"

Konrádu Wolfovi blesklo zle v očích. Odvrátil na chvíli tvář k ohni a stiskl své úzké rty, až zbělely. Ota mlčel a s napětím ho pozoroval. Jestli se takhle hloupě chová každý zamilovaný, říkal si, dej Bůh, ať zůstanu až do smrti nezodpovědným proutníkem. Či jak mě to Konrád nazval.

„Nebudeš mi Oto věřit," tiše začal Konrád Wolf, „ale já se jí skutečně zatím nedotkl. Samozřejmě, pomazlíme se, polaskám ji, ale na loži jsme spolu ještě nebyli."

„Co s ní v tom případě děláš v noci? To si vyprávíte pohádky?"

„Nezůstávám u ní přes noc," odpověděl upjatě Konrád Wolf. „Nemyslíš, že se o téhle věci bavíme nějak zbytečně dlouho?"

„A co v pátek na svatého Václava?" ostře zaútočil panoš Ota. „Tos u ní také nebyl?"

„Kde… kdes takovou lež sebral?"

„To je má věc! Chci odpověď. Neptám se tě jako tvůj přítel Ota, ale jako vyšetřovatel královského prokurátora. Chci pravdu!"

Konrád Wolf vyskočil, ruce zaťaté v pěst. „Nebyl jsem tam!" křičel hystericky. Otočil se a několikrát přešel napříč místností. Pak se zastavil těsně u křesla, v němž Ota seděl. „Vidím, žes mi lhal. Tys

nepřijel na návštěvu jako přítel. Říkal jsi, že spěcháš. Nebudu tě dál zdržovat! Sbohem!“

„Ale Konráde,“ začal panoš Ota. „Nevztekej se hned! Musíme si pár věcí vysvětlit…“

Konrád Wolf sáhl výhružně po své dýce a chladně ho přerušil. „Odejdi, než zapomenu na naše bývalé přátelství! Už tě nechci ani vidět!“

Panoš Ota pokrčil rezignovaně rameny. Měl z rozhovoru špatný pocit a vyčítal si, že ho vedl tak hloupě. Jistě, Konrád Wolf je nějakým způsobem namočen do celého zamotaného případu Anselmovy smrti, ale určitě si nezasloužil, aby s ním Ota mluvil tak příkře. Jenže vzít zpět se to už nedalo.

Panoš vyšel na dvůr, kde už mu čeledín připravil koně. Vyšvihl se do sedla a cválal zpátky stejnou cestou podél lesa do Kněžiček. Teď litoval ještě víc, že se s Konrádem pohádal tak rychle, protože nestačil dopít džbánek chlazeného piva. Jak by teď přišlo vhod! I když už slunce na obloze pomalu klesalo, bylo stále dusno a teplo. Dnešní den jako by ani nepatřil k podzimu. Cítil, že se mu začíná jazyk lepit na patro. Věděl, že hned za druhým ohybem cesty je studánka, všiml si jí, když jel do Smržová.

Zastavil a seskočil s koně. Bylo zde příjemně. Vysoké husté smrky vrhaly chladivý stín a hladina studánky se lákavě jiskřila. Klekl si do trávy, sklonil se a do dlaní nabral ledovou vodu. Napil se a právě v tu chvíli vyskočila z úkrytu za stromem robustní postava a než stačil Ota cokoli udělat, ucítil tupý úder do hlavy. Vzápětí ztratil vědomí a obestřela ho těžká tma, jako by se ponořil do kádě s kolomazí.

XXX.

Královský prokurátor měl na sobě fialový kabátec, vyšitý zlatým dracounem, který nosil na zasedání soudu jako úřední šat. Lehkou úklonou hlavy pozdravil Havla z Lemberka, když vstoupil do refektáře upraveného pro nadcházející zasedání královského soudu. Křesla potažená rudým suknem byla připravená pro něho a pro pana z Lemberka jako přísedícího. Rudým suknem byl pokryt i masivní stůl. V jeho středu stál kříž zdobený emailem. Trochu stranou leželo velké pečetidlo, odznak úřadu královského prokurátora. V rohu stolu seděl písař a připravoval si svitky čistých pergamenů, svazek nových husích brků a hliněnou misku s hnědým duběnkovým inkoustem. Vchod do refektáře hlídali dva vojáci s tasenými meči a další čtyři stáli za křeslem královského prokurátora. Drželi kopí s praporci, na nichž byly znaky českého krále.

Oldřich pokynul veliteli Divišovi, aby nalil medovinu pánu z Lemberka a pak jemu. V prázdném refektáři zatím vládl klid a pohoda. Oldřich nepospíchal se zahájením. Upil příjemně hořký nápoj a pak se usmál na pana Havla.

„Dříve než začne oficiální jednání, měli bychom si spolu vyjasnit pár věcí. Jak jste to, urozený pane, myslel, když jste mě ráno obvinil z viny na smrti toho nebohého mladíka?“

„Řekl jsem to trochu jinak,“ upjatě odpověděl pán z Lemberka. „Vinu na jeho smrti nesu vlastně i já. Má chyba byla, že jsem vám uvěřil a myslel si, že vrah bratra Anselma se nachází ve zdech tohoto kláštera. Nařídil jsem svým vojákům, aby celou noc pečlivě hlídali komendu a nikoho nepustili ven!“

Královský prokurátor v duchu zaklel. Co se mu sakra do toho Havel plete? S Havlem z Lemberka byly vždycky problémy. Proto mu tedy připravená past nevyšla! Vrah nemohl odjet do lesa k uhlíři, lemberští vojáci ho prostě nepustili ven. Zůstal tedy přes noc v klášteře. To úplně měnilo celou situaci.

Oldřich rychle uvažoval. Bylo zřejmé, že Anselma zavraždil bratr Vincent. Jeho viděl Jošt tehdy v lese. I když Jošt Anselmovu vrahovi neviděl do obličeje, protože měl na sobě plášť a kápi, popsal ho jako vysokého a štíhlého mladíka. To přesně odpovídalo postavě

bratra Vincenta. Navíc si byl jistý, že tuto úvahu potvrdí i výslech uhlířova syna Jíry.

Jenže Vincent byl mrtvý. Jeho vražda musela nějak souviset s probíhajícím vyšetřováním. Včera Oldřich v refektáři prohlásil, že má svědka, který viděl Anselmova vraha. Vincentova vražda znamená, že mladík musel mít komplice, uvažoval královský prokurátor. Když Vincentův komplic včera večer zjistil, že nemůže odjet z kláštera a zlikvidovat uhlířova syna, jehož považoval za klíčového svědka, dostal strach. Kdyby uhlířův syn označil za Anselmova vraha Vincenta, určitě by se mladý johanita přiznal. A vyzradil by i svého komplice. Dostal strach a aby ho Vincent nemohl prozradit, zavraždil ho.

Oldřich měl na sebe tak trochu vztek, že ho nenapadlo, že by Vincent mohl mít komplice. Jenže nic v dosavadním vyšetřování na to neukazovalo. Komplice, ale v čem? ptal se. Jošt viděl vraždit johanitu s kápí na hlavě, z něhož se vyklubal bratr Vincent. Vincent byl sám, u Anselmovy vraždy jeho neznámý komplic jistě nebyl! Co měl tedy na svědomí Vincentův komplic a proč tak riskoval, že Vincenta zabil?

„Byla to chyba," opakoval pán z Lemberka a pokřižoval se. „Snad mi ji Bůh odpustí. Měl jsem raději poslat své vojáky hlídat konvent. Vrah by se nedostal do dormitáře a bratr Vincent by žil!"

„Bratr Vincent byl vrah," trochu neuctivě mu skočil do řeči královský prokurátor. „Jsem si jistý, že právě on zavraždil bratra Anselma! Proto nevěřím, že ho zabil někdo zvenčí. Zločin plodí další zločin. Stráž u vchodu do konventu by jeho smrti nezabránila!"

„Je snadné obvinit z vraždy někoho, kdo se nemůže bránit," odpověděl pohrdavě Havel z Lemberka.

„Pokud si nevíte rady s tímhle případem, neobviňujte alespoň řeholníka, který zemřel skoro jako mučedník. Nezapomeňte, Bůh slyší vaše slova a zná také vaše myšlenky. Je vševědoucí a až se ocitnete před jeho tváří, budete litovat!"

„Zatím ale ještě chodím po tomto světě. Jako královský prokurátor odpovídám nejen svému svědomí, ale především našemu králi Přemyslovi, že budu stíhat zločiny," odpověděl přísně Oldřich. Aniž se dál ohlížel na pana Havla, nařídil zahájit jednání.

Jako první vstoupil převor Adalbert, oblečený do bílé řádové kutny a pláště s červeným křížem na rameni. Na krku měl zavěšen honosný stříbrný převorský kříž a v ruce držel berlu jako odznak svého úřadu. Důstojně došel až ke stolu, nepatrným úklonem pozdravil a pak zůstal stát s hrdě vztyčenou hlavou.

„Jménem našeho krále Přemysla zahajuji toto soudní jednání, Bůh ať nám pomáhá," pronesl královský prokurátor zahajovací formuli. „Převore Adalberte, co víš o smrti příslušníka tvého řádu, bratra Vincenta?"

„Nebudu zbytečně ztrácet čas nářkem, který mi zní v duši. I když mé srdce pláče nad smrtí věrného služebníka Božího a dobrého bratra, rozum mi říká, abych potlačil svou bolest a udělal vše pro potrestání viníků," začal pokorným hlasem převor. „Teprve dnes ráno jsme našli tělo zavražděného bratra, ale já jsem už nyní schopen označit před tímto soudem vraha. Zločince ze všech nejhoršího, protože se zločinu dopustil na posvátné církevní půdě!"

„Koho chceš obvinit před tímto soudem?" optal se Oldřich a obrátil se na písaře, aby vše, co převor řekne, pečlivě zaznamenal.

„Obviňuji kamenického mistra Gottharda! On zabil bratra Vincenta. Nástroj, kterým tu hrůznou věc spáchal, ho ostatně usvědčuje. Ale nejen to! Během včerejší večeře dal náš pokladník bratr Guldram klíče od klášterní pokladnice svému pomocníkovi, nebohému bratru Vincentovi. Nebylo mu dobře a chtěl jít brzy spát. Byl nesmírně rozrušen. Kdo by ostatně nebyl po hrubých výpadech, kterých jste se, pane královský prokurátore, dopustil vůči našemu společenství zbožných mnichů? Bratr pokladník je již velice starý!"

Oldřich nezúčastněně přikývl. „Pokračuj, převore! Hlavně žádám důkazy!"

„Kamenický mistr Gotthard se pak v noci vplížil postranním vchodem z nádvoří do dormitáře. Protože budovu opravoval a má její plány, věděl přesně, v které cele spí bratr Vincent a kde máme pokladnici. Vplížil se k němu a zabil ho. Pak se zmocnil klíčů a z pokladnice odnesl všechny peníze, které jsme tam měli! Ostatně již dlouho vyhrožuje, že si svůj plat vezme, třeba i násilím. I vy jste ho přece slyšel, pane královský prokurátore!"

„Ještě včera ráno jsi tvrdil, že nemůžeš zedníkům a kameníkům zaplatit, protože pokladnice je prázdná. Kde by se v ní najednou vzaly peníze?“

„Já jsem je převorovi dal,“ ozval se Havel z Lemberka. „Copak mi mohlo být lhostejné, že bratři nemají na zaplacení?“

„Kolik?“ věcně se optal Oldřich.

„Deset kop ve stříbře,“ řekl klidně pán z Lemberka. „Dost na to, když má člověk rychle tolik peněz sehnat, málo na to, aby mohl ctihodný převor zaplatit všechny dluhy kláštera.“

„Dobrá,“ přikývl královský prokurátor. „Písaři, zapiš přesně i to, co řekl pán z Lemberka! Převore Adalberte, proč by kamenický mistr Gotthard vraždil a kradl peníze, když jsi mu je stejně hodlal dát?“

„Klášter má dluhy i jinde, a ty se mi v tuto chvíli zdály důležitější.“

„O tom jsme spolu ovšem nemluvili,“ ohradil se pán z Lemberka a zamračil se na převora. „Ty peníze byly určeny pro kamenickou huť!“

„Vím, je to možná moje chyba, urozený pane,“ sklonil hlavu převor Adalbert, „ale náš řád věnuje od svého založení péči špitálům, které poskytují přístřeší poutníkům. Tady v okolí jich je několik, jimž jsme patrony. Vždy na svatého Václava jim dáváme oblili, vejce, dřevo na topení a také pár stříbrňáků. Nechtěl jsem, aby ti nejnuznější trpěli jen proto, že nám někdo naše vlastní peníze ukradl. Navíc je na cestě sem náš ctihodný komtur Wolfram, jak jste sám řekl, urozený pane,“ uklonil se Havlovi z Lemberka. „Ten určitě peníze přiveze. Kamenická huť není na tomto světě ta nejnuznější a dělníci mohou ještě den nebo dva počkat! A to jsem také mistru Gotthardovi řekl!“

„Jak se vůbec dozvěděl, že jste dostal peníze?“ lhostejným hlasem, stejným jako na začátku výslechu, pokračoval královský prokurátor.

„To jsem mu řekl já,“ zamračil se Havel z Lemberka. „Potkal jsem ho na nádvoří a řekl mu, aby se nedurdil, že dostane první splátku. To jsem ovšem nevěděl o bohulibém rozhodnutí převora Adalberta, které v souvislostech, jež právě nastínil, dodatečně schvaluji.“

„Kdy jsi převore řekl mistru Gotthardovi, že mu nic nezaplatíš?“ pokračoval královský prokurátor nevzrušeně. Gestem ruky si přivolal Diviše a pošeptal mu, aby přivedl k výslechu kamenického mistra.

„Bylo to těsně před večeří. Byl v mé pracovně a velice se rozčiloval. Hrozil mi a když odcházel, řekl, že budu litovat! Tehdy jsem nechápal hrozný význam jeho slov,“ řekl se zkroušeným výrazem ve tváři převor.

„Takže peníze od pana Havla zůstaly ležet v pokladnici přes noc. Dneska ráno jsi je chtěl poslat jako dar špitálům?“ upřesňoval Oldřich.

„Přesně tak,“ přikývl převor. „Jak můžeš vědět, že ty peníze vzal on?“

„Požádal jsem o pomoc pána z Lemberka. Jeho vojáci zedníky a kameníky prohlédli a peníze u nich našli. U mistra Gottharda dokonce objevili kožený váček, v němž mi peníze pan Havel přinesl.“

„To je vážná věc,“ přikývl královský prokurátor. Právě v té chvíli přivedl Diviš kamenického mistra. Němec klel ve své rodné řeči, až mu hlas přeskakoval do fistule. Když však došel před soudní tribunál, uctivě ztichl. Královský prokurátor ho pak rychle seznámil s převorovým obviněním.

„To nebýt pravda. Ten muž lhát,“ křičel rudý hněvem mistr Gotthard. „Když já být včera u něj, on mi sám ty peníze dala, že zaplatit kus chtít!“

„Ty tedy tvrdíš, že jsi peníze od převora Adalberta dostal? Písaři, zapiš jeho výpověď!“

„Dostala, dostala!“ kvílel mistr Gotthard. „Hned pak já dala něco svým lidem. A zbytek mít u sebe a teď o ta peníz přijít. Zase nemít nic, já se zbláznila!“

„Mistře Gottharde, zabil jsi bratra Vincenta?“

„Né, já nezabila, já čestná muž,“ protestoval Gotthard a dva vojáci měli co dělat, aby temperamentního muže udrželi.

„Kdes byl včera večer a v noci?“

„Tady, v klášter. Já spát ve svá komora!“

„Kdo může potvrdit, žes svou komoru v noci neopustil, mistře Gottharde?“ optal se vážně královský prokurátor.

„Já mít komora jenom pro sebe. Nikdo druhá se mnou nebýt. Když unavená, já spát sama," naříkal kamenický mistr.

„Nuže, pane z Lemberka," obrátil se královský prokurátor na svého přísedícího. „Co vy o tom soudíte? Stojí tu slovo proti slovu. Pokud by byl mistr Gotthard vrah, pak má samozřejmě převor Adalbert pravdu. Ale pokud má pravdu mistr Gotthard a převor mu skutečně ty peníze dal, bylo by třeba ptát se na mnoho dalších a velice nepříjemných věcí. Mám pokračovat ve výslechu?"

„V žádném případě, pane královský prokurátore," odpověděl chladně Havel z Lemberka. „Jenom bychom ztráceli čas. Je nad slunce jasnější, že převor by nelhal. Z toho tedy vyplývá, že mistr Gotthard lže a on zavraždil nebohého bratra Vincenta! Vyzývám vás, zatkněte mistra Gottharda a potrestejte ho podle práva!"

Královský prokurátor nechal vše zapsat a pak pokynul užaslému Divišovi, aby kamenického mistra spoutal a odvedl někam, kde ho budou hlídat dva královští vojáci do doby, než ho dopraví do vězení na Bezděz.

„Sezení královského soudu je skončeno. Ale rozsudek v případě vraždy bratra Vincenta zatím nevynesu. Počkám, až přijede ctihodný komtur Wolfram!" řekl královský prokurátor a vstal od stolu.

„Počkejte," chytil ho Havel z Lemberka za ruku. „Případ je jasný, proč vlastně chcete jeho ctihodnost komtura obtěžovat? Vyneste rozsudek!"

„Vražda se přece stala na církevní půdě," opáčil neurčitě královský prokurátor. „Musím si vyžádat jeho souhlas!"

„Jaký souhlas?" rozčiloval se převor Adalbert. „Právě jsme usvědčili vraha! K čemu je nám královský soud, když ani neumí potrestat zločince podle zemského práva!"

„Pomalu, převore," řekl chladně královský prokurátor. „Ujišťuji s plnou odpovědností svého úřadu, že zločinec potrestán bude. Přísně a spravedlivě. Na to dávám slovo rytíře. Dnešní jednání je skončeno!" Za nespokojeného reptání pána z Lemberka i převora odešel z refektáře a jeho vojáci ve dvojstupu za ním.

Když vyšli na nádvoří, pokynul Oldřich Divišovi, aby chvíli počkal, než spoutaného kamenického mistra odvede. „Mistře

Gottharde," oslovil ho německy, „vím, že jsi nevinný, ale věř mi, zatím to musí takhle zůstat. Měj trpělivost a důvěřuj mi!"

„Tohle slyším od převora už nejméně tři týdny," vztekal se kamenický mistr. „Jsem nevinný, nevinný!"

Pak dva vojáci odvlekli mistra Gottharda do špinavé kolny vedle čeledníku, kde družina královského prokurátora spala. Současně Diviš oznámil, že už před chvílí přivedli vojáci uhlířova syna Jíru a teď čekají, až bude mít královský prokurátor čas.

„Chvíli počkej, až bude refektář prázdný a pak tam chlapce odveď. Dej tam také přinést tělo zavražděného bratra Vincenta."

Za chvíli byl Oldřich v refektáři zpátky. „Zdravím tě, Víte," přátelsky se usmíval na chlapce. Ten stál zaraženě u dveří a bojácně se rozhlížel. „Stalo se něco," optal se a i když se velice snažil, aby jeho hlas zněl kurážně, měl slzy na krajíčku.

„Nestalo se nic, chlapče," laskavě pokračoval Oldřich. Sáhl ke svému opasku, rozvázal váček a vyndal z něj stříbrný denár.

„Vidíš, tohle bude tvoje. Když mi zase ukážeš cestu!"

„Ukázat cestu?" zaradoval se hoch. „Rád, pojďte ven a řekněte, kam potřebujete, urozený pane. Znám to tu dobře!"

„Ale ne," klidnil ho Oldřich potěšené, protože Jíra už ztratil prvotní ostych. „Potřebuji poradit s jinou cestou. Cestou, která by vedla k odhalení zločinu. Jestli mi rozumíš?"

„Ne," zavrtěl chlapec hlavou. „Ale to nevadí."

Zadními dveřmi z ambitu rajské zahrady vstoupili čtyři vojáci a na márách nesli tělo, přikryté bílou plachtou. Došli až ke královskému prokurátorovi a postavili nosítka na zem.

„Nesmíš se bát," pokynul Oldřich chlapci. „Pojď sem ke mně. Teď ti ukážu jednoho mrtvého muže. Prohlídni si jeho obličej a pak mi řekni, jestli jsi ho už někdy viděl!"

Jíra došel k márám a v jeho obličeji se zračila mnohem více zvědavost než strach. Hned jak jeden z vojáků poodhalil bílou roušku a odkryl mrtvolně bledý obličej zavražděného Vincenta, nadskočil kluk nedočkavostí. „Jasně, že ho znám. Tedy, nevím, jak se jmenuje, ale občas přes Čihadlo jezdil. Na koni. A taky si nikdy nechtěl dát ukázat cestu!"

„Přikryjte ho zase a mrtvolu odneste do kaple," nařídil královský prokurátor svým vojákům. Pak se obrátil na chlapce. „Neviděl j si třeba, že by jel na koni a druhého vedl za uzdu?"

Kluk přemýšlel jenom chvilku. „Viděl," vyhrkl spokojeně a po očku sledoval, kde je slíbený stříbrňák. „Ten samý den, co jsem viděl toho tlustého mnicha. Jak jsi se mě na něj posledně vyptával, Oldřichu!"

„Bylo to ráno, nebo večer?"

„Už po západu slunce. Chtěl jsem už jít domů spát, když jsem uslyšel, že jedou dva koně. Říkal jsem si, třeba někdo zabloudil a bude potřebovat radu. Tak jsem čekal. Ale kolem projel jenom tenhle mladík a za uzdu vedl koně, který kulhal. Ani nezpomalil a jel dál, asi do Dubu. Nevím, byla už tma." Na chlapcově obličeji bylo vidět, že se strachuje, zda za tak kratičkou vzpomínku peníze dostane.

„Tady máš," podal mu Oldřich na natažené dlani stříbrňák. „Diviši, odveďte ho k uhlíři, ale hlídejte ho dál. Jíro, zůstaň raději doma, pár dní se nikde netoulej. Vydrž to, možná tě ještě budu potřebovat!"

„A to byste mi zase zaplatil?"

„Pokud tě budu potřebovat, určitě ti zaplatím," přikývl hlavou královský prokurátor. „Pokud by bylo něco nového, Diviši, přijď mi říct! Budu u sebe. Musím si celý případ promyslet!"

Pomalu odcházel z refektáře. Jírovo svědectví potvrzovalo vinu bratra Vincenta. To on zavraždil Anselma. Až dosud bylo všechno založena jen na úvahách, ale teď tu byl konečně očitý svědek.

Minulo poledne a už se chýlilo k večeru, když bránou na dolním nádvoří vjel do kláštera se svou družinou komtur Wolfram, nejvyšší představitel Řádu svatého Jana Křitele v Čechách. Diviš udýchaně běžel do ložnice královského prokurátora. Zastihl ho, jak sedí v křesle a dříme. Šetrně ho vzbudil a hlásil komturův příjezd. „A ještě něco," pokračoval ustaraně. „Chce s vámi mluvit nějaká dívka. Taková pihatá plavovláska. Co chce, nevím, tváří se ale vystrašeně a že prý je to otázka života a smíti!"

„Tak ji přiveď," povzdechl si Oldřich.

Diviš byl s dívkou vmžiku zpátky. Drobná plavovláska se lehce uklonila a aniž čekala na svolení, hned spustila. „Asi jste o mně už

od svého panoše Oty slyšel. Jmenuji se Rozárka a jsem dcera šenkýře z hospody u mlýna.“

„Vzpomínám si,“ přikývl ne zcela soustředěný Oldřich. Ještě se úplně neprobudil.

„Otovi hrozí nebezpečí, musíte ho zachránit!“

„Jak to víš? Co mu hrozí?“

„Před chvílí přijeli k nám do hospody nějací kejklíři. Vyprávěli, že u Kněžiček potkali urozeného mladíka, podle popisu to byl váš panoš. Prý mu předváděli nějaké kousky ajemu se tak líbily, že nadšeně slíbil přijít se podívat na jejich vystoupení do Dubu. Jenže nepřišel. Mám o něj strach!“

„Možná právem,“ zabručel královský prokurátor. „Ota sice není příliš dochvilný, pokud jde o službu u mě, ale co vím, vystoupení kejklířů ještě nikdy nezmeškal. Neboj se, najdeme ho. Teď můžeš jít!“

Dívka rozpačitě přešlápla ve dveřích a s hlavou sklopenou k zemi se chtěla něco optat, ale pak si to rozmyslela, otočila se a vyběhla ven. Slyšet bylo jen pleskání bosých chodidel o dlažbu chodby, kudy utíkala.

„Diviši, vezmi si všechny volné muže a co nejrychleji se jeď podívat do Kněžiček. Prohlédni poplužní dvůr i stavení kolem a všechny tamní vyslechni. Pokud budeš mít sebemenší podezření, že o něm něco vědí, obraťto tam vzhůru nohama. Hlavně zjisti, kde je Ota!“

XXXI.

Panoš Ota se probral v temném sklepení. Nejdřív si vůbec neuvědomoval, kde je a proč. Hlava mu třeštila bolestí, nemohl se vůbec hýbat, protože měl ruce i nohy pevně spoutané koženými řemeny, které se bolestivě zařezávaly do kůže. Jazyk se mu žízní lepil na patro. Skoro se dusil, protože ústa měl zacpaná roubíkem. Zaslechl jakýsi zvuk, pištění. Vzápětí si s odporem uvědomil, že je to krysa. V temnu a tichu slyšel tichounké cupitání měkkých tlapek.

Jak dlouho takhle ležel, nebyl schopen odhadnout. Sklepení nemělo okno, nevěděl ani, zda je noc nebo den. V kobce to páchlo a Ota zatoužil po čerstvém vzduchu. Spílal si kvůli neopatrnosti. Pak uslyšel kroky a vzápětí vrznutí pantů. Otevřely se dveře a do tmy vniklo nažloutlé světlo louče.

„Tady je," uslyšel drsný mužský hlas. Jen chvilku Otovi trvalo, než poznal Víta, nájemce dvora v Kněžičkách. To se dalo čekat, říkal si trpce.

„Nestalo se mu nic?" staral se druhý muž, který do kobky vstoupil za Vítem a zůstal schován ze jeho mohutným tělem. Pak ho odstrčil a prošel k zadní stěně, u které panoš Ota ležel. Klekl na zem a z Otových úst vytáhl roubík. „Jak ti je?" optal se s účastí.

„Skvěle, milý příteli," zachrčel panoš Ota a vyčítavě se díval do tváře Konráda Wolfa ze Smržová. „Pít!" zaprosil.

Konrád Wolf se tázavě podíval na Víta a když vousáč kývl, odběhl a vrátil se s džbánkem, v němž byla chladná voda. Otovi se zdálo, že v životě nic tak výtečného nepil. „Kde to jsem?" optal se.

„V Kněžičkách, u mého přítele Víta."

„Ptát se budeme my!" vztekle ho přerušil hřmotný nájemce dvora. „To stačí," rozhodl a sám odtrhl džbánek od Otových úst. „Teď budeš zpívat! Kdo tě sem poslal?"

„Můj pán, královský prokurátor, už jsem vám to říkal," snažil se Ota odpovědět pevný hlasem. Byl bezmocný a i když Oldřich věděl, že Ota do Kněžiček jel, nepůjde svého panoše hledat hned večer, pokud se nevrátí. Ota se často zdržel přes noc v dívčí náruči a vracíval se až ráno. Oldřich mu za to sice mnohokrát vyčinil, ale přesto jeho zálety toleroval. Královský prokurátor vyhlásí poplach až

zítra, a to bude určitě pozdě. Poprvé v životě Ota zalitoval svých úspěchů u žen.

„Lžeš," vyštěkl Vít a udeřil panoše do obličeje. „Kdyby tě poslal královský prokurátor, nebudeš sám. Pojedou s tebou jeho vojáci. Tys přijel čenichat jako krysa." Obrátil se na Konráda Wolfa a dodal: „Myslím, že můžeme být klidní. O jeho cestě neví!"

„Ví," unaveně odporoval panoš Ota. Bezděčně se mu mihlo hlavou, že mu Vít už zase tyká. To nebylo dobré znamení. „Neříkám, že by mě můj pán začal hledat hned, ale poslal mě sem. Právě proto, že jsem měl čenichat jako krysa, jel jsem sám. Když se nevrátím, první místo, kam jeho vojáci pojedou, bude sem!"

„Alespoň máme čas," konstatoval Vít suše. „Nic tu nenajdou."

„Dej mi ještě napít," zaprosil panoš. Když polkl několik doušků, uvědomil si, že skutečně nemá žádnou šanci. Jestli ho za chvíli zabijí a tělo zakopají někde v lese, královský prokurátor jim sice vraždu dokáže, protože uměl rozlousknout i zapeklitější případy, ale co to bude Otovi platné? Tihle hlupáci si myslí, že když ukryjí mrtvolu, nikdo na ně nepřijde.

Ota rychle přemýšlel. Jediné, co ho napadlo, bylo protahovat to co nejdéle. Třeba se ještě něco stane! Rozhodl se hovořit o vraždě. Byl si jistý, že ho nezabijí dřív, dokud neprozradí, co ví. Navíc cítil zlomyslnou radost, že se jim může vysmát, že je odhalil.

„Víte, ty neumíš střílet z luku, že?" optal se zamračeného nájemce a pokusil se převalit stranou, protože ho brněl přelezený bok.

„Co má být?" zabručel nerudně Vít. „Zavražděný johanita, bratr Anselm, měl v rameni šíp vystřelený z luku. Johanitští mniši luky vůbec nepoužívají a sedláci v okolí taky ne. Bylo jasné, že v tom musel mít prsty nějaký zeman. Ale současně, že mu musel pomáhal někdo, kdo se v lukostřelbě vůbec nevyzná."

„Proč bych měl rozumět lukostřelbě?" vztekle bručel Vít. „Stačí, že z luku umí střílet Konrád!"

Panoš Ota si v duchu zopakoval Joštovu výpověď. Pochopil, že někdo musel hýbat s tělem mrtvého Anselma ještě potom, co Jošt zmizel. Proto ty nesrovnalosti mezi tím, co Jošt řekl a co na místě vraždy objevili.

„Je dobré znát i to, co momentálně nepotřebujeme," namítl Ota. „Když jsi, Víte, v sobotu ráno ukrýval tělo zavražděného Anselma a na jámu s mrtvým házel větve a klestí, nenapadlo tě odstranit z jeho těla zlomený šíp? To byla veliká chyba! Netušil jsi totiž, že si každý lučištník dělá na šípu značku. Dva spojené křížky, je to tvoje značka Konráde?"

Mladý zeman němě přikývl a pak se vyčítavě podíval na Víta. „Tvrdil jsi, že jsi zakryl všechny stopy!"

„Jak jsem mohl tušit, že budeš takový hlupák a budeš si značit šípy!" opovržlivě se ušklíbl nájemce.

„Všechny stopy stejně nikdy nezakryješ. To si myslí každý zločinec, ale pravda vždycky vyjde najevo," řekl Ota. „Nevěděl jsem původně, čí ta značka je, ale po návštěvě u Víta jsem to začal tušit. Proto jsem si u tebe, Konráde, prohlížel zbraně, které máš na stěně. Tu značku jsem samozřejmě na šípech našel!"

„Jak tě ale vůbec napadlo jít hledat tu značku ke mně?" vrtěl hlavou Konrád Ota.

Ota se chvíli kroutil, brněly ho ruce, ale byl spoutaný tak pevně, že se mu nepodařilo ani trochu se uvolnit. Přesto pokračoval: „Stačilo jít po Anselmových stopách. Nejdřív jsem zjistil, že ten den, kdy byl zabit, to je na svatého Václava, odjel do Kněžiček. Současně jsem věděl na základě ohledání jeho mrtvoly, že se Anselm těsně před smrtí pomiloval s nějakou dívkou a…"

„To není pravda," vykřikl bledý vztekem Konrád Wolf. Jeho dosud zvědavý výraz se změnil a z mladíkovy tváře čišela zloba. Několikrát kopl spoutaného Otu bolestivě do žeber. „Lžeš! Vymýšlíš si, abys mně ublížil. Tak to nebylo!"

„Ale bylo," pokračoval skoro zlomyslně Ota. „Anselm měl ještě stopy na těle, když jsme ho našli. Kromě tvé Lucie žádná jiná nepřipadala v úvahu. Tys je ale přistihl, Konráde. Anselm musel rychle utéct. Tak rychle, že si nevzal ani plášť a dokonce ani svůj růženec. Ten jsem našel dneska dopoledne v truhlici. Pod složenými košilemi. Bylo tedy jasné, že se začátek tragédie stal tady. Konrád vystřelil z luku za Anselmem a zasáhl ho!"

„Anselm odjel až v sobotu ráno. Copak jsi nehovořil s mým čeledínem?" posměšně se optal Vít. „Tohle dosvědčí každému a jsem

si jistý, že by Marek ani na mučidlech svou výpověď nezměnil. Co chceš proti tomu dělat?“

„Hezká pohádka,“ ušklíbl se panoš Ota. „Ale já vím, že Anselm zemřel už v pátek večer. Můj pán má svědka! Já bych řekl, že se to dá vysvětlit snadno. To s tím údajným Anselmovým odjezdem v sobotu ráno. Tvůj pacholek, Víte, mnoho rozumu nepobral. Možná si nepamatuje ani svoje jméno. Stačilo, aby sis na sebe vzal Anselmův plášť a přehodil si přes hlavu kapuci. Pak jsi před svým pacholkem nasedl na koně a odjel z tvrze pryč. Ten hlupák je přesvědčený, že viděl odjíždět johanitského mnicha. Šikovné alibi!“

„Nejsi hloupý,“ souhlasil Vít. „A dál?“

„Takže souhlasíš, že Anselm odjel skutečně už v pátek večer?“

„Ptám se tu já,“ upozornil hrubě Vít a několikrát kopl do ležícího panoše. „Co víš ještě?“

„Když jsi odjel v johanitském plášti z dvorce, chvíli jsi asi bloudil po lese, ale nakonec jsi tělo mrtvého Anselma našel.

Oblékl jsi mu jeho plášť, to bylo chytré, aby to nevypadalo, že odněkud ve spěchu utíkal. Ale zase tak chytré to nebylo, jak si myslíš. Vyrobil jsi jenom další důkaz proti sobě. Musím se znovu vrátit k tomu nešťastnému šípu. Už jsi někdy viděl, aby šíp zasáhl rameno člověka, který má na sobě plášť, aniž by v tom plášti po něm nebyla díra?“

„Drobnost,“ odsekl Vít popuzeně. „Co dál, ty čmuchale?“

„Mrtvolu jsi odtáhl kus od cesty, hodil do jámy a zaházel větvemi. Nechtěl jsi, aby ji někdo našel příliš brzy. Za chvíli tu bude zima. Všechno zapadne sněhem. V lese se potulují vlci. Kdo ví, co by na jaře z mrtvoly zbylo? Kdo by dokázal z těch zbytků něco poznat, mám pravdu? Chtěl jsi chránit Konráda Wolfa, ale současně ho mít v hrsti!“

Ota se ohlédl po mladém zemanovi. Konrád Wolf je neposlouchal, měl nepřítomný pohled a rty se mu chvěly. Bez souvislosti ze sebe vyrazil: „Anselm se nemiloval s Lucií. Dobýval se k ní, když jsem přijel, to je pravda. Ale ten mnišský dobytek ji nedostal. Ještě jsem zachránil její čest! Lžeš, Oto, Anselm se s ní nemohl milovat. Nemám tě rád!“

„Kdybys nepřijel Konráde ty, zasáhl bych já!“ klidnil mladého zemana Vít. „Copak bych dovolil, aby Anselm zneuctil mou jedinou dceru? Kdykoli tu Anselm spal, vždy jsem ji hlídal. To víš sám. Už dříve se o něco podobného pokoušel a také jsem ho odkázal po patřičných mezí. Vychovat dospívající dceru, to dá panečku práci. Skoro jako hlídat zlatý poklad před nevěřícími.“

„Pokud bys hlídal zlatý poklad před nevěřícími stejně horlivě jako čest své dcery, bylo by to zlato už dávno v pokladnici bagdádského chalífa. To, co říkáš, je samozřejmě nesmysl,“ ušklíbl se Ota. Vít se zle zamračil, ale Otovi to bylo jedno. Co mohl ztratit? Musel nějak dokázat, aby ho Konrád Wolf poslouchal. A aby pochopil, jak se to má s Lucií a jejim otcem.

„Já si myslím, že mezi Lucií a Anselmem to začalo už dříve. Neměl jsi peníze na platy, Víte, které jako nájemce johanitům odvádíš. Třeba byla neúroda, medvěd ti roztrhal pár ovcí, nevedlo se ti v kostkách, Lucie chtěla nové šaty, co já vím? Každopádně Anselmovi jsi nezaplatil a on nebyl z těch, kdo by byl ochotný počkat. Souhlasil ale, že si místo zástavy nechá dluh uhradit jinak. Přízní tvé dcery.“

„Co ty víš,“ odfrkl nazlobeně Vít, „kolik dá práce sehnat dceři věno, pokud ji chceš dobře provdat!“

„Když navíc hraješ kostky a necháš se každou chvíli oškubat,“ hněvivě vykřikl Konrád Wolf. Ale hned zase začal škemrat: „Víte, že to tak nebylo, jak říká Ota? Že jsi neudělal z Lucie děvku?“

„Kdybys nečekal až na svatební noc,“ ironicky ho přerušil Ota, „věděl bys, že Lucie už dávno není panna. Jestli mi nevěříš, přesvědč se sám, zda jsem mluvil pravdu!“

Konrád Wolf stál bledý, zimničně se chvěl, ruce zaťaté v pěst, až mu zbělely klouby. „Víte, je tvá dcera panna?“ vyrazil hystericky. Skočil k hřmotnému nájemci dvora, chytil ho za lem kazajky a cloumal s ním. „Je panna?“ křičel.

„Jen klid, mladíku,“ procedil Vít mezi sevřenými rty a rázně setřásl jeho ruce. „Kdo zabil Anselma? Byl jsem to snad já? Tak mlč!“

Pak popošel až ke spoutanému panošovi. Začal bít Otu pěstmi do obličeje a do prsou. „Ty lotře prolhaná,“ sípěl rudý vzteky. Ota

ucítil prudkou bolest a najednou nemohl popadnout dech. V tu chvíli však Konrád Wolf chytil Víta kolem ramen a smýkl jím stranou. I když byl o něco menší než urostlý nájemce, byl stejně jako každý rytíř vycvičený v boji a síly měl více než dost. Vít se ovšem nemínil vzdát. Udeřil Konráda pěstí do žaludku, ale to byla jeho poslední úspěšná rána. Mladý zeman ho zasypal krupobitím úderů, pod jejichž razancí musel ustoupit a nakonec se bez dechu schoulil u stěny jako zbitý pes. Chvíli ležel na zemi a snažil se popadnout dech.

„Už toho bylo dost," zařval Vít brunátný vzteky a těžce se zvedl. „Nedovolím, aby někdo zhatil svatbu mé Lucie! Nemysli si, chlapečku, že teď couvneš! Moje dcera se stane zemankou. Ať se ti to líbí, nebo ne. Vím toho na tebe víc než dost, Konráde. A je mi jedno, co se stane se mnou! To si uvědom!"

„A ty si uvědom, že mně je to taky jedno," opáčil rezignovaně Konrád Wolf. „Já zabil Anselma a tys zabil mou lásku! Čí vina je těžší?"

„Ty jsi Anselma nezabil, Konráde!" vykřikl skoro zoufale Ota.

„Nevěř mu!" snažil se ho překřičet Vít. „Jsi vrah, Konráde. A vezmeš si mou Lucii!"

„Anselma jsi trefil šípem do ramene. Na to se přece neumírá!" chraptěl Ota. Měl vyschlé hrdlo a už skoro nemohl mluvit.

„Pokud jsem toho hajzla nezabil já, tak kdo ho zabil? Vít?" optal se mladý zeman a bledý vyčerpáním se opřel o stěnu za sebou.

„Vůbec ne, byl to jiný mnich, bratr Vincent! Rozbil mu kyjem hlavu."

„Znám Vincenta," dutě přitakal Konrád Wolf. „To on mi přinesl zprávu, že mi je Lucie nevěrná. Jestli se prý chci přesvědčit, ať hned jedu s ním! Spolu jsme přijeli do Kněžiček a on zůstal čekat na návsi!"

„Krysa!" přerušil je výhružně Vít. „Tohle si Vincent odskáče!"

„Vyběhl jsem na pavlač. Dveře Ludmiliny komnaty byly potevřené. Lucie ležela úplně nahá na loži. Byla překrásná," vzdychl zeman. „Když jsem vstoupil, dostal jsem prudkou ránu do týla. Ten bídák Anselm stál za dveřmi. Upadl jsem, on mě přeskočil a utíkal pryč."

„Lucie tě miluje," klidnil Vít mladého zemana. Ten se však na něho naštvaně obrátil: „Jak to bylo s Anselmovou smrtí? Říkal jsi, že jsem ho zabil já! A teď bratr Vincent."

„Není to teď jedno?" řekl chladně Vít.

„Lucii si stejně vezmeš!"

„Nikdy," vykřikl Konrád Wolf. „Moje Lucie je mrtvá."

Vít na něho zařval rudý vztekem: „Nedovolím zhatit její svatbu! Běž za ní nahoru, já to tady vyřídím!"

„Co tu chceš vyřizovat, pro Boha živého? Lhal jsi mi. O Lucii i o té vraždě. Udělal bys cokoli, jen abych si vzal tvou dceru. A lhala mi i Lucie! Moje milovaná Lucie je děvka! Kolik chlapů už ji mělo? Víš to vůbec? Jsi sobec, který myslí jen na sebe!" křičel Konrád Wolf se slzami v očích.

V tu chvíli ho chytil Vít pravou rukou pod krkem a levou vytáhl tesák, který měl mladík zavěšený u pasu. Jeho špičku mu opřel o hrdlo. „Řekl jsem ti jasně, abys odešel!" dodal výhružně. „Nic mě nezastaví! Vezmeš si Lucii, nebo přijdeš o hrdlo. Já možná taky, ale ty půjdeš do pekla se mnou. Toho panoše tu zítra najde jeho pán s tvým tesákem v hrudi. Tak si vyber! Buď se staneš mým zetěm, nebo před soudem odpřisáhnu, že jsi ho zabil ty. Kdo střílel z luku? Já ne!"

„Copak bych mohl po tom všem milovat tvou dceru?"

„Buď Lucie, nebo kat!" chladně řekl Vít. „Panoše zabiju, až se setmí, zakopeme ho v lese. Já umím mlčet. To si piš. Anselma jsme přece nezabili. Tak proč bychom měli mít prsty v panošově zmizení? Abych nezapomněl, okamžitě si změň značky na šípech a budeš v bezpečí. Pak si vezmeš Lucii! Copak se ti nelíbí? Teď ji můžeš mít každou noc, dá ti spoustu dětí a budete spolu šťastní."

„Konráde," zvolal panoš Ota s hrdlem zadrhlým strachem, „pomoz mi, pro Boha všemohoucího! Pokud mne zabijete, můj pán vás nechá popravit. Copak si myslíte, že jste chytřejší než on?"

Mladý zeman chvíli stál, pak svěsil hlavu a aniž se na spoutaného Otu podíval, tiše vyšel ven.

„Mohu se alespoň pomodlit?" zaprosil Ota.

„Nač? Alespoň to budeš mít dřív za sebou!" odpověděl klidně Vít a klekl si na zem. Jednou rukou uchopil panoše za vlasy, druhou s tesákem napřáhl, aby mu podříznul hrdlo.

Ota si uvědomil, že teď už necítí strach, spíše smutek. Jeho pozemská pouť takhle hloupě skončí. Zavřel oči a začal se rychle modlit Otčenáš.

V tu chvíli se ozval venku hluk a vzápětí se prudce otevřely dveře. V nich stál Diviš s taseným mečem. „Hned ho pusť!“ nařídil přísně.

„Má Lucie,“ vykřikl zoufale Vít a kolem úst se mu objevila pěna. „Musí být šlechtičnou!“ Pak se zasmál, ale to již nebyl hlas člověka, nýbrž vytí šílence. Ztratil rozum, uvědomil si Ota. Zaplavila ho ledová úzkost. Tak blízko k záchraně, a přece tak daleko! Tenhle šílenec byl schopný všeho!

Vít máchl tesákem, aby dokončil, co začal. Ota zavřel oči v bezmocné hrůze. Ale dříve, než se ostří dotklo jeho hrdla, zasvištěl vzduchem Divišův meč. Tiše to křuplo a spoutaný panoš ucítil slabý náraz do prsou. Pak ho polilo cosi teplého, lepkavého.

Když oči otevřel, uviděl ve světle louče hrůzný obraz. U jedné stěny ležela uťatá Vítova hlava a na něm spočíval bezhlavý trup, z něhož se řinula krev. Panoš ucítil bolestivé křeče v žaludku, začal zvracet a pak omdlel.

XXXII.

V jizbě johanitského dvorce v Kněžičkách, osvětlené čadícími loučemi, seděl v čele stolu královský prokurátor. Panoš Ota odpočíval na lavici u stěny. Byl bledý a všechno ho bolelo. Za křeslem královského prokurátora stál velitel Diviš s taseným mečem na znamení, že se projednává hrdelní případ. Kolem stěn hlídali nehnutě královští vojáci s kopími. Před stolem na pečlivě vydrhnuté podlaze ze smrkových prken klečel s hlavou pokorně skloněnou smržovský zeman Konrád Wolf.

Královský prokurátor zahájil improvizované sezení soudu. Stručně zopakoval, jak byl mnich Anselm zavražděn, i to, co později následovalo. Zvláště události posledních hodin. Když skončil, podíval se přísně na klečícího mladíka.

„Jsi obviněn, že jsi zranil bratra Anselma. To zranění nebylo vážné a byl jsi svým způsobem v právu. Lucie ti byla zasnoubená, a proto jsi mohl chránit její čest i své dobré jméno. Kromě toho se to zranění nestalo příčinou Anselmovy smrti. Tyto skutky proto jako zástupce krále nepovažuji za zločiny proti zemským zákonům. Za ně nebudeš potrestán!“

Oldřich se napil medoviny, kterou mu do prosté hliněné číše nalil velitel Diviš, a úředním hlasem pokračoval. „Vít, nájemce tohoto dvorce, unesl mého panoše Otu. Chtěl ho zabít. Ty jsi možná nesouhlasil, pane Konráde Wolfe, ale neudělal jsi nic pro jeho záchranu!“

„Já mu chtěl pomoci,“ naříkal mladý zeman a po tváři mu tekly lítostivé slzy. „Ale násilím mne zahnal!“

„Zachoval ses jako zbabělec! Nejen, že ses nepokusil mého panoše zachránit, ale dokonce ses usnesl, že jeho smrt bude pro tebe výhodnější. To je podle mne mnohem těžší provinění, než všechno ostatní, co jsi spáchal.“

„Promiň, Oto,“ s ruměncem studu ve tváři zašeptal klečící mladík. „Já…“

„Přátelé ve zbrani si musí pomáhat,“ pokračoval královský prokurátor nemilosrdně. „Je to zákon rytířské cti. Ale kromě věcí, které nám diktuje srdce, jsou tu i zákony, které určuje náš milostivý

panovník. Zákony, nad jejichž dodržováním bdí soud. Podle těchto zákonů platí, že každý, kdo vztáhne ruku na královského úředníka či jeho pomocníka, bude potrestán na hrdle. A stejný trest stihne i toho, kdo by se nepokusil takovému zločinu zabránit nebo mu vědomě napomáhal!“

Mladík se těžce zvedl ze země. Došel ke kraji stolu, sepjal ruce a prosebně se zadíval na královského prokurátora: „Milost, urozený pane. Jsem mladý, mohu toho ještě hodně vykonat pro čest a slávu našeho krále Přemysla! Miloval jsem Lucii a nevěděl jsem, co dělám. To všechno Vít!“

„Pane Konráde Wolfe,“ odpověděl Oldřich po krátkém přemýšlení unaveně: „Každý z nás může vykonat ve svém životě hodně dobrého pro slávu našeho krále a blaho jeho lidu. Ale to není důvod, aby tím lidé omlouvali své hříchy! Bůh dal lidem duši a rozum, proto vše, co uděláme, je výhradně naše rozhodnutí. A naše vina. Před Bohem i před králem. Potvrzuji svůj rozsudek! Zítra ráno za úsvitu budeš popraven!“

Mladý zeman se ještě chvíli díval do očí královského prokurátora, jako by mu dobře nerozuměl, a pak omdlel. Dva vojáci ho zvedli a odtáhli ven.

„Nešlo by…,“ začal tiše panoš Ota, ale Oldřich ho přerušil: „Nešlo, Oto! Ještě něco?“

„Ano, urozený pane! Jak mne Diviš našel? Tak rychle. Už jsem myslel, že je konec.“

„Poděkuj Rozárce! Co se divíš? Kdyby náhodou nevyslechla kejklíře, kterým bylo divné, žes nepřišel na jejich vystoupení, bylo by po tobě. To děvče má určitě nárok na odměnu! Už proto, že má víc rozumu než ty. Nechal ses chytit jako začátečník. Styď se, Oto,“ řekl královský prokurátor unaveně.

Následujícího dne bylo od rozbřesku v johanitské komendě v Dubu rušno. Přijel ctihodný komtur Wolfram a všichni se starali, aby jim nemohl představený řádu vytknout nějakou nedbalost. Když šel panoš Ota z čeledníku na dolním nádvoří do konventu za svým pánem, potkal bratra Manharta. Pozdravili se a pak řekl mladý mnich klidně: „Poslyš, až se to někdy bude hodit, ten výprask ti oplatím!“

„Kdykoli budeš chtít," usmál se Ota. „Ale než to uděláš, dovol, abych tě večer pozval do šenku na pár skleniček. Vezmi to jako nabídku k usmíření. Navíc mám co oslavovat. A taky musím poděkovat jedné dívce!"

„Platí. Ovšem za předpokladu, že tu náš komtur nezůstane přes noc. Jinak bych musel zůstat v klášteře, to doufám chápeš?"

„Jasně, ale doufám, že nám to vyjde!" kývl na pozdrav a pokračoval dál. Přemýšlel, čím by se Rozárce odvděčil nejlépe. Když o tom hovořil s Divišem, radil mu starý voják, aby jí koupil pěkný šperk. Nejdřív to Ota zavrhl, ale když teď o tom uvažoval, nezdál se mu ten nápad špatný.

Refektář byl upraven pro soudní jednání, jehož se měli jako přísedící zúčastnit i komtur Wolfram a Havel z Lemberka. Křesla a stůl potáhli královští vojáci rudým suknem, písař si připravil dostatek husích brků i prázdného pergamenu. V místnosti hořely louče, upevněné v železných držácích na stěnách, ale i několik voskovic, zasazených do cínových svícnů, rozestavěných po dlouhém stole, u něhož zasedl soudní tribunál.

Panoš Ota se postavil za křeslo královského prokurátora, které bylo uprostřed. U dveří i podél stěn stáli vojáci s královskými praporci. Komtur Wolfram a pán z Lemberka přišli s malým zpožděním společně. Oldřich je sice laskavě, ale rezervovaně pozdravil. Ani oni dva se netvářili příliš přátelsky. Komtur od včerejšího odpoledne, kdy přijel, s Oldřichem kromě letmého pozdravu nemluvil. Královský prokurátor byl celý včerejší večer mimo klášter, což mohl komtur považovat za nezdvořilé. Ale Oldřich jim nemínil vysvětlovat, že cesta do Kněžiček byla v tu chvíli mnohem důležitější.

„Zavolejte převora Adalberta," nařídil královský prokurátor hned, jako oba urození přísedící zasedli ke stolu.

Nečekali dlouho. Na chodbě uslyšeli hřmotné klapání sandálů a vzápětí do komnaty vrazil převor Adalbert, upocený a rudý rozčilením. Rozhlížel se, kde je připravené křeslo pro něj. Ale Oldřich mu chladně ukázal, aby si sedl před stůl na lavici, určenou pro obžalované a svědky.

„Co to má znamenat?“ vykřikl popuzeně a otočil se na komtura Wolframa. Ten s bezvýrazným pohledem přikývl, aby královského prokurátora poslechl. Přesto se brunátný převor vzpěčoval dál, až ho dva vojáci na určené místo dostrkali téměř násilím.

„Jakým právem?“ prskal vztekle. „Tady je církevní půda!“

„Královský prokurátor povede výslech s mým souhlasem,“ řekl chladně komtur Wolfram. „Jsem tu proto, abych zjistil pravdu. Je ovšem třeba plně respektovat formální náležitosti tohoto soudu, abychom předešli pomluvám. Já vím, že ani jeden z našich bratrů není zločinec. Jsme mniši a žijeme zbožným životem. Nemáme co skrývat, a proto souhlasím, aby v tomto výjimečném případě královský soud projednal celý případ na církevní půdě. Jedině tehdy, pokud v té politováníhodné věci prokážeme upřímnou snahu pomáhat zákonu, rozptýlíme pochybnosti, které by mohly vzniknout. Mé rozhodnutí ber, převore Adalberte, jako příkaz!“

Královský prokurátor poděkoval. Pak vstal a přísně se zahleděl na robustního převora. I když byl mnich rudý rozčilením, nebyla na něm znát ani stopa nervozity nebo strachu. Tvářil se sebejistě.

„Viním tě, převore Adalberte, z vraždy příslušníka johanitského řádu bratra Vincenta!“ pronesl hlasitě, s patřičným důrazem na každé slovo.

„Co je to za nesmysl?“ vykřikl převor vztekle. „Ctihodný komture, chápu váš příkaz. Ale proč mám poslouchat takové urážky?“

„Řekl jsem, že souhlasím s jednáním královského soudu na církevní půdě,“ nevzrušeně opáčil komtur. „Způsob jednání ať si zvolí pan královský prokurátor sám. On je odpovědný za průběh tohoto jednání. Nebudu ho nijak omezovat ani ovlivňovat. Pán z Chlumu je svobodný muž a král jistě ví, proč mu svěřil tento úřad. Ale pokud pan královský prokurátor neprokáže svá obvinění, budu samozřejmě požadovat po našem milostivém králi satisfakci. Nikdo nesmí bez důkazů obviňovat náš řád, chráněný milostí Boží a potvrzený několika papeži!“ řekl výhružně komtur Wolfram. „Svou trpělivostí tomuto soudu rád pomohu, ale tvrdě zakročím proti jakémukoli bezpráví, pokud by se mělo dotknout našeho požehnaného řádu!“ Přes ostrá slova se však komtur Wolfram na

královského prokurátora netvářil nepřátelsky. Oldřich, který znal komtura jako chytrého a nesmírně nebezpečného muže, věděl, že zatím vyčkává. Ne, komtur Wolfram nebyl tak pošetilý, aby dělal ukvapené soudy. Právě na to Oldřich spoléhal.

„To, co říkám, není žádný nesmysl," pokračoval královský prokurátor přísně. „Celý případ je strašlivě zamotaný a bude třeba, abych nejprve objasnil Anselmovu smrt. Protože s ní zavraždění bratra Vincenta souvisí. Na počátku všeho byla hamižnost. Tvoje, převore, a Anselmova. Brali jste si peníze z klášterní pokladny, půjčovali je na vysoký úrok a zisk jste si nechávali pro sebe. Ty jsi tu lichvu kryl a Anselm, který měl možnost volně jezdit po okolí, peníze půjčoval. Dokud pokladnici spravoval starý Guldram, nehrozilo nebezpečí, že by si něčeho všiml. Pak se ale jeho pomocníkem stal bratr Vincent. Neměl sice Guldramovy znalosti a chvíli trvalo, než pochopil, jak se má s klášterními penězi hospodařit. Byl však bystrý a brzy přišel na to, co se děje. Mlčel a tvářil se, že si ničeho nevšiml. Měl svůj plán."

Komtur Wolfram s omluvným gestem zarazil Oldřicha a obrátil se na převora: „Je pravda, co pan královský prokurátor tvrdí? Půjčovaly se tu skutečně peníze z řádové pokladny a zisk z úroků šel do měšce některého z bratrů?"

„Zdá se, ctihodný komture, že to tak bylo," rozmrzele odpověděl brunátný převor. „Pan královský prokurátor přivedl několik svědků, kterým Anselm peníze půjčil. Ale já o tom, přísahám při Bohu všemohoucím, nevěděl!" V jeho slovech byl cítit strach. Stejně jako Oldřich znal mimořádnou lakotnost komtura Wolframa. Věděl dobře, že pro jeho představeného je krádež jednoho stříbrňáku mnohem těžším zločinem, než vražda řádového bratra. „To Anselm a Vincent. Ti kradli peníze. Já ne. Já se o pokladnu nestaral!"

„Ale měl bys. Od toho jsi převor!" opáčil chladně komtur Wolfram.

„Lichva!" vyhrkl zděšeně pán z Lemberka. „Lichva na svatém místě. Takový hřích! Každý, kdo o ní věděl, musí být přísně potrestán, pane královský prokurátore!"

„A především ten, kdo si zisk nechával pro sebe," doplnil ho komtur. „Prosím, pane královský prokurátore, pokračujte," řekl téměř laskavě.

„Vincent si vymyslel plán, jak se Anselma zbavit. Není mi sice jasné, proč byl ten plán tak složitý, ale uskutečnil ho. Anselma zabil. Na to jsou svědci, ctihodný komture!"

„Kdo?" opáčil se zájmem Wolfram.

„Vraždu viděl jistý tulák, jmenuje se Jošt. Kromě něj však zahlédl bratra Vincenta také syn místního uhlíře."

„Poddaní," zabručel s odporem komtur Wolfram. „To mají být svědci?"

„Před Bohem jsou si lidé rovni. To říká bible. A protože Boží zákon je pro každého křesťana tou nejdůležitější zásadou, tvrdím, že lidé si jsou u soudu rovni i před zákonem světským," pokračoval královský prokurátor.

„Před Bohem si lidé snad rovní jsou," namítl ironicky komtur Wolfram. „Ale v žádném případě ne před zákonem světským! V tom se hluboce mýlíte, pane královský prokurátore. Poddaný nemá právo obvinit svého pána. O duchovním nemluvě. Tuhle starobylou zásadu najdete už v dekretech, která vydal milostivý kníže Břetislav blahé paměti! Proto svědectví, o kterých hovoříte, nepovažuji za věrohodná. Zbytečně bychom ztráceli čas, abychom je vůbec poslouchali. Máte něco jiného, co by potvrzovala vaše obvinění?"

„Samozřejmě," trpělivě pokračoval královský prokurátor. „Když se bratr Vincent vrátil po zavraždění Anselma do kláštera, převor Adalbert si domyslel, jak to bylo. Možná mu to Vincent řekl sám."

„Protestuji," vyskočil převor. „Já o ničem nevěděl! A navíc pochybuji, že by se bratr Vincent dopustil tak těžkého zločinu!"

Havel z Lemberka seděl tiše, hlavu v dlaních. Polohlasně se modlil. „Kde se v lidech bere taková zloba?" optal se polohlasně komtura. „Jak může věřící křesťan obviňovat sluhu Božího z tak hrozných věcí. V jakém světě to žijeme?"

„Ještě hroznější je, že může sluha Boží takové věci vůbec vykonat. Já tvrdím, že převor Adalbert věděl, co se stalo. Uvědomil si současně, že se ocitl před obrovským problémem," pokračoval nevzrušeně královský prokurátor. „Anselm totiž před nedávném

půjčil s jeho souhlasem všechny peníze, které ctihodný komtur Wolfram poslal na výstavbu komendy. Půjčil je jen na krátkou dobu. Kdyby se Anselmovi nic nestalo, přinesl by je zpět a oba, převor i Anselm, by vydělali spoustu stříbrňáku. Tenhle obchod byl totiž něco jiného, než půjčování měďáků lidem z okolí. První velká příležitost, a takhle hloupě se zhatila! Převor Adalbert dostal strach. Jedinou možností, jak od sebe odvrátit podezření, bylo prohlásit, že Anselm vykradl pokladnici a utekl. Proto nechal převor pár dní po vraždě prohledat Anselmovu celu. Muselo to vypadat, že ty ztracené stříbrňáky hledá. I když dobře věděl, že jsou pro klášter ztraceny. Přitom to asi musela být spousta peněz. Kamenický mistr hovoří o dluhu téměř sto kop stříbrných."

Komtur Wolfram se mračil, jeho husté obočí nad černýma pichlavýma očima se spojilo do jedné linky, která dodávala jeho obličeji zlověstného výrazu. „Pán z Lemberka mi už řekl, že klášter má nějaké dluhy, a proto nám daroval peníze, za které jsem mu vděčný a Bůh jistě jeho štědrost odmění. Ale neřekl jsi mi, převore, že se ztratily peníze, které jsem před časem poslal na výstavbu konventu. Kde jsou?"

„Ctihodný komture, skutečně je nehodný bratr Anselm ukradl," přikývl se strachem převor. „Nechtěl jsem přivolat na naše hlavy ještě větší hněv, když se svými bratry prožíváme tak těžkou a tragickou dobu."

Wolfram si chladně měřil svého převora, ale již nic neříkal. Pak se obrátil na královského prokurátora a vybídl ho, aby hovořil dále.

„Když jsem před shromážděním mnichů prohlásil, že mám svědka Anselmovy vraždy, dostal převor Adalbert strach," pokračoval Oldřich. Zatím šlo všechno podle jeho plánu. „Převorovi bylo jasné, že pokud dokážu Vincentovu vinu, odhalím i jeho. Musel tedy ve své hře pokračovat. Ale už jen sám. Vsadil na kartu se smrtí a zavraždil Vincenta. Vše ovšem narafičil, aby podezření padlo na kamenického mistra Gottharda. Udělal ale chybu. Peníze, které dostal od pána z Lemberka, dal skutečně mistru Gotthardovi. Nedal je do pokladnice, jak se nám snažil ráno namluvit. Jeho výpověď je zapsaná a ostatně pán z Lemberka ji slyšel. Je to tak, pane Havle?"

„Je,“ přikývl velmož. „Ale už včera jsem řekl, že výpověď mistra Gottharda je nevěrohodná a vůbec nic nedokazuje, že peníze od převora skutečně dostal. Já věřím, že převor dal můj měšec do klášterní pokladnice, odkud ho pak v noci vrah ukradl!“

„Ale kdepak, urozený pane,“ namítl přesvědčivě Oldřich. „Převor dal ty peníze mistru Gotthardovi. Dal mu je už večer, ještě před společnou večeří. Netušil ovšem, že zedníci a kameníci chodí skoro každý den po klekání do dubských šenků. Fortnýř je vždy za malou úplatu pouští ven z kláštera a v noci jim zase otevírá, aby se mohli vrátit. Kameníci ten večer v hospodě mohutně oslavovali a všem se chlubili, že konečně dostali svůj plat. Bratr Vincent byl ovšem zavražděn až v noci, po společné večeři, na níž jsem byl s vámi tady v refektáři. Převor tvrdí, že Gotthard vraždil proto, aby se mohl vloupat do pokladnice kláštera. Proč by to ale Gotthard dělal, když už pokladnice byla zase prázdná a on měl své peníze?“

„Na soudu, o němž hovoříte, pane královský prokurátore,“ ozval se pán z Lemberka, „ovšem také zaznělo, že peníze zedníkům mohl Gotthard dát ze svého jen proto, aby měl alibi a zamaskoval zločin, který chystal! Není důvod, abyste obviňoval převora Adalberta.“

„Kde by mistr Gotthard ty peníze vzal? Všichni tu vědí, že huť byla bez prostředků a hrozilo zastavení práce.“

„Jak to mohu vědět?“ zabručel pán z Lemberka. „Ale úvahy, které tu tak šikovně kroutíte, jsou jenom slova. My po vás ale chceme důkazy. Je to tak, ctihodný komture?“

Wolfram pozorně poslouchal a bylo vidět, že přemýšlí. Trochu roztržitě přikývl, ale do debaty se nezapojil.

„Navrhuji,“ řekl královský prokurátor a vstal, „aby byl převor Adalbert vyslechnut útrpným právem. Mučení zemské zákony doporučují. Pokud jako důkaz nestačí to, o čem jsem zatím hovořil. Zřejmě je nutné, aby se převor přiznal sám, pokud ovšem ty zločiny spáchal. Věřím, pane z Lemberka, že takový důkaz by vám mohl stačit! Ať za nás chybující smrtelníky rozhodne Bůh. Pokud převor není vinen, Bůh mu dá sílu, aby dokázal mlčet! Navíc je to služebník Boží. Pokud nic nespáchal, Bůh mu jistě pomůže. Kolik zločinů se už podařilo potrestat díky podobnému Božímu soudu!“

„Nesmysl,“ zabručel komtur Wolfram. „Mučit převora! Kde jste to, člověče, slyšel?“

„Napadá vás něco jiného, ctihodný komture?“ optal se trochu zklamaně královský prokurátor.

„Napadá,“ řekl zamračený komtur a rovněž vstal. „Ukončeme tento soud! Musím konstatovat, že se vám nepodařilo svá obvinění ani ve věci Anselmovy vraždy, ani ve věci vraždy bratra Vincenta prokázat. Zbytečně jste urazil převora a náš řád!“

„Dejte mi ještě jednu šanci,“ opáčil trochu prosebně Oldřich. „I když je to pouhý poddaný a nechcete s ním ztrácet čas, vyslechněte prosím Jošta, toho tuláka, který Anselmovu vraždu viděl. Pokud se prokáže, že Vincent Anselma skutečně zavraždil a že Anselm peníze z klášterní pokladnice neukradl, ale půjčoval je se souhlasem převora na lichvářský úrok, je logické, že Vincenta pak zabil převor Adalbert. Je to tak?“

„Není,“ řekl nerudně Havel z Lemberka. Komtur Wolfram ale mlčel a pak se zase posadil. „Řekl jsem na začátku našeho sezení, že chci, aby nikdo nemohl pochybovat o spravedlivém průběhu tohoto soudu. Výpověď toho tuláka samozřejmě není žádným důkazem, ale přesto ho vyslechnu. Přiveďte ho!“

Jošta přivezli tajně v noci Oldřichovi vojáci ze Stráže. K soudu ho spoutaného přivlekl velitel Diviš osobně. Hlídal ho celou tu dobu, aby se mu nic nestalo. Nebo aby, nedej Bože, zase nezmizel. Mladík trochu vzdorovitě poklekl před stolem, za nímž seděl soudní tribunál.

Havel z Lemberka vypadal v tu chvíli dost rozpačitě. Oldřich se na něho usmál: „To je ten mládenec, co jste ho nedávno chytil a vzal mu peníze, které měl u sebe, protože nedokázal vysvětlit, odkud pocházejí, že je to tak? Pak vám ale utekl z vězení, jenže mí lidé ho zase polapili. Jeho peníze jste předevčírem daroval klášteru, že?“

Pán z Lemberka přikývl a na jeho tvářil bylo znát, že je mu tahle situace velice nepříjemná. Oldřich ale hned přátelsky pokračoval: „Nicméně jste udělal dobře, pane Havle! Ty peníze totiž skutečně patřily původně tomuto klášteru. Je to část z peněz, které Anselm půjčil a které se ztratily!“

„Kde je zbytek?“ obořil se komtur Wolfram zhurta na Jošta.

„Já, já,“ koktal mladík vyděšeně. „Vzali mi je!“

„Kdo?“

„Tady ten,“ ukázal třesoucí se rukou na Oldřicha. „Ten mi je vzal.“

„Pane královský prokurátore, vy máte u sebe peníze našeho řádu?“ optal se přísně komtur Wolfram. Mladíka si přestal všímat.

„Mám u sebe truhličku s více než sto kopami stříbrnáků,“ přitakal Oldřich. „Ale zda jsou vašeho řádu, to bude zřejmě muset rozhodnout až náš nejmilostivější panovník!“

„Co je to za zbytečné průtahy?“ zlobil se komtur Wolfram. „Je jasné, že to jsou peníze johanitského řádu!“

„Podle čeho ty peníze poznáte? Máte je snad označené?“ ironicky nadhodil Oldřich. Jeho dosavadní pokora a lítostivé doprošování bylo to tam.

„Teď mne dobře poslouchejte, urození pánové. I když to jsou jen slova, mají svou váhu,“ začal a přísně se podíval na pána z Lemberka. „Pokud by tento soudní tribunál přijal jednomyslně důkazy o vině převora Adalberta, které jsem předložil, pak by ty peníze patřily nesporně vám, komture Wolframe. Pokud ovšem prohlásíme výpovědi poddaných, které jsem získal, za nevěrohodné a rozhodneme, že převor Adalbert je nevinný, pak nic nedokazuje, že by tahle truhlička patřila johanitům. Proč by o těch penězích měl Jošt mluvit pravdu a v ostatním lhát? Podle práva patří všechny nálezy, u nichž se nepodaří zjistit vlastníka, králi! A to je i tento případ.“

Komtur Wolfram stiskl rty, až mu zbělely. Znal Přemysla a věděl, že má pokladnu stále prázdnou. Král rozhodoval ve všech sporných případech tak, aby mu peníze zůstaly. I kdyby šlo o menší částku. Sto kop stříbrných, to bylo celé jmění. Pro takové peníze by král osvobodil převora Adalberta, i kdyby důkazů bylo mnohem více.

„Jestli se ovšem při jednání tohoto soudu prokáže, že peníze patří našemu řádu, nebudete se vzpěčovat vrátit je? Bez zbytečných průtahů. V případě, že se by se viník přiznal a soud došel k jednomyslné shodě, nebylo by zřejmě nutné čekat rozhodnutí našeho panovníka. Vždyť soudíme pouze neurozeného člověka!“ řekl se výzvou v hlase komtur Wolfram.

„Pokud se soud jednomyslně rozhodne, že převor Adalbert zabil bratra Vincenta a viník se přizná, pak vám ty peníze ihned předám. Hej, Oto, přines truhličku!“

V refektáři se rozhostilo ticho. Bylo slyšet, jak vojáci rozpačitě třou škorněmi o kamenné dlaždice podlahy. Převor Adalbert těžce dýchal. Nakonec to nevydržel a obrátil se na komtura Wolframa. Byl bledý strachy, jeho dosavadní nadutost byla pryč. „Ctihodný komture, říkal jste, že nelze mučit osobu duchovního stavu!“

„Samozřejmě nelze,“ přitakal komtur důstojně. V Adalbertově tváři se mihl vítězoslavný úsměv, ale komtur pokračoval. „Protože předpokládám, že před tváří Boží se každý skutečný věřící přizná sám. Pro osobu duchovního stavu to platí obzvlášť! O členech našeho zbožného řádu ani nemluvě, převore!“

Do refektáře se vrátil Ota, doprovázený dvěma vojáky, kteří položili na stůl malou okovanou truhličku. Když ji panoš Ota otevřel, byla plná kožených měšců, zavázaných červenými šňůrkami. Komtur Wolfram jeden měšec vzal do ruky, zkoumavě ho potěžkal, pak rozvázal šňůrku a na dlaň si vysypal několik poctivých stříbrných mincí. „V pořádku,“ přikývl, stejně jako když kupec dostává zaplaceno za své zboží. Vstal od stolu, do ruky vzal kříž, který stál jako symbol spravedlnosti před královským prokurátorem. Obešel stůl a zastavil se před lavicí, na níž seděl zhroucený převor Adalbert.

Zvedl kříž nad hlavu a klidným hlasem se optal: „Převore Adalberte, zavraždil jsi bratra Vincenta?“

„Ne, ne, nezavraždil!“ kvílel obtloustlý mnich.

„Vidíš ten kříž?“ přísně připomenul komtur. „Jsi služebník Boží. Pokud nemáš úctu před ním, v co pak věříš? Jestli se nepřiznáš, pak si pamatuj, že já bych nikdy nezapomněl, pokud by měl náš řád přijít tvou vinou o takovou spoustu peněz!“

„Co se mnou bude?“

„To se uvidí,“ řekl chladně komtur. „Ale ujišťuji tě, že v rukách královské spravedlnosti ti bude určitě lépe, než v mých. Nu, zabil jsi bratra Vincenta?“

„Zabil,“ hlesl převor Adalbert bledý vyčerpáním.

Komtur Wolfram se povýšeně usmál, vrátil kříž na stůl před královského prokurátora. Pak zvedl truhličku s penězi, lehce se

uklonil a řekl: „Jsem rád, pane z Chlumu, že si náš král zvolil za svého prokurátora muže tak čestného a spravedlivého, jako jste vy. S díky přebírám zpět naše peníze a tohoto muže předávám do rukou vaší spravedlnosti! Až bude protokol o jeho vině dokončen, rád na něj otisknu svou pečeť na znamení, že souhlasím se závěry tohoto soudu.“ Pak se obrátil a rychle odešel.

Havel z Lemberka si zděšeně měřil zhrouceného převora. „Pro Boha všemohoucího, bratře Adalberte, jak jste mohl?“

„Převore, tvá hra se smrtí skončila. Proč Vincent zabil Anselma?“ optal se královský prokurátor věcně. „To je jediná věc, která mi není úplně jasná. A hlavně, proč to udělal tak složitě!“

„Pít,“ zaprosil obtloustlý mnich. Když mu panoš Ota podal džbán s medovinou, smíšenou s vodou, hltavě ho skoro celý vypil. Utřel si ústa a pak zvedl hlavu.

„Byl to blázen,“ začal vztekle. „Vincenta svedla ta coura Lucie, dcera našeho nájemce v Kněžičkách!“ Pán z Lemberka se zděšeně pokřižoval. Taková slova na klášterní půdě! Převor si ho ale nevšímal a rychle vysvětloval, aby už měl všechno za sebou. Věděl, že prohrál.

„Vincent žárlil na Anselma, protože mohl zůstat v Kněžičkách celou noc. Současně ale chtěl peníze, které Anselm půjčkami vydělával. Jenže ten se s ním odmítl dělit. A já ostatně taky,“ dodal chladně. „Jak už jsem řekl, bratr Vincent byl blázen. Kdo to kdy viděl, aby se mnich zamiloval. Když si chtěl užít, mohl, ale on to s tou courou myslel vážně. Žárlil i na jejího snoubence. Proto si usmyslel, že zničí oba najednou, Konráda Wolfa i Anselma.“

„Jak se dozvěděl, že se na svatého Václava Anselm vrátil? V klášteře se přece vůbec nezastavil!“ přerušil ho královský prokurátor.

„Jeden měšťan z Dubu v pátek na svatého Václava slyšel, že se Anselm v hospodě chlubil, že si jede užít s Lucií do Kněžiček. Náhodou potkal bratra Vincenta a řekl mu o tom. To byla poslední kapka! Proto Vincent odjel do Smržová a řekl panu Konrádu Wolfovi o nevěře jeho snoubenky. Doufal, že rozzuřený zeman zabije Anselma, až ho přistihne s Lucií a pak ho za to popraví. Sám zůstal na návsi a čekal. Netušil samozřejmě, že ten zamilovaný zeman Anselma jenom poraní. Když bratr Anselm vyrazil ze dvorce na koni,

váhal jenom chvíli. Vincent, šílený žárlivostí, vyrazil za ním. Anselm ujížděl dost dlouho, protože ve tmě netušil, kdo ho pronásleduje. Teprve když se jeho kůň poranil a Anselm musel zastavit, zjistil, že za ním jede bratr Vincent. Zastrčil zbraň, protože si myslel, že je v bezpečí. Jenže Vincent šílený zoufalstvím sebral klacek a Anselma ubil! Teprve když přivedl jeho kulhajícího koně sem do kláštera, dozvěděl jsem se o tom. Jenže to už bylo pozdě. Kdyby alespoň Vincent věděl, kam se poděly peníze! Pak by se snad dalo něco dělat.“

„Odveďte ho,“ nařídil královský prokurátor přísně. Potom se zhluboka napil hořké medoviny, protáhl se, až pod ním křeslo zapraskalo. „Souhlasíte, doufám, pane Havle, s vývody tohoto soudu?“

„Co mi zbývá,“ opáčil ještě bledý velmož. Rychle se napil a barva se mu začala pomalu vracet. „Kde zůstala víra?“ vrtěl hlavou, jako by stále nemohl uvěřit tomu, co viděl. Vstal a doprovázen královským prokurátorem vyšel na nádvoří.

„Tak, to bychom měli,“ usmál se Oldřich. „Ani byste nevěřil, pane Havle, jak už se těším domů!“

„I věřím,“ řekl pán z Lemberka unaveně. „Ani já už se tu necítím dobře. Hned jak se vrátím na Lemberk, věnuji se pokání. Tohle bezbožné místo už nechci nikdy vidět! A jak jsem se cítil šťastný, když jsem tenhle klášter zakládal!“

„Podívejte, pane Havle,“ napřáhl Oldřich ruku a ukázal na rozestavěný konvent na druhé straně nádvoří. „Bude to nádherná stavba. Za pár let si nikdo ani nevzpomene na nějakého Anselma a Adalberta. Ale tenhle klášter tu bude dál. Vidíte ten portál? Sloupy obtočené vinnou révou a nad hlavicemi sloupů andělé? Vidíte tu sochu svatého Jana Křtitele, kterou dodělávají pod přístřeškem v huti? Dobří i špatní lidé přicházejí a zase odcházejí. Lidský život je krátký. Co tu po nás na světě vlastně zbyde? Víra v Boha a v naše děti. A také naše dílo. Po mně snad lidé, kterým vrátím víru ve spravedlnost. Po vás tenhle nádherný konvent. Pro hříchy jednoho člověka nezatracujte ostatní!“

Pan Havel z Lemberka stál tiše se sklopenou hlavou. Pak ji zvedl a dlouze se zadíval na ruch, který panoval na staveništi.

Vzdychl, otočil se k Oldřichovi a zvedl ruku v žehnajícím gestu. Ve vzduchu udělal veliký kříž a tiše řekl: „Bůh od nás chce často věci, na které lidský rozum nestačí. Je to těžká doba zkoušek. Musím se vám přiznat, čím jsem starší, tím víc se trápím. Co tu po mně zůstane? Budu se modlit, aby mi Bůh ukázal cestu. A aby opatroval vás i našeho milostivého krále!“

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Dýka s hadem

HŘÍŠNÍ LIDÉ KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

Představujeme vám barvitý a napínavý detektivní příběh z časů slavného českého „krále železného a zlatého“ Přemysla Otakara II.

Na svůj úřad nezvykle mladý královský prokurátor a současně správce hradu Bezdězu Oldřich z Chlumu má v pravomoci i vyšetřování a trestání hrdelních zločinů. Při vyšetřování vražd šlechtice, mnicha johanity a hradního kata prokazuje nejen své nemalé detektivní schopnosti, nýbrž i moudrost a rozvážnost. Autor, renomovaný historik, čerpá řadu motivů z dobových pramenů, v nichž zjišťuje, že život píše příběhy vskutku neuvěřitelné, a zpracovává je živým, současným jazykem do děl naplněných dramaličností, jež vzbuzují zvědavost a napětí od první do poslední řádky.

PhDr. VLASTIMIL VONDRUŠKA, CSc.

Narozen 1955 v Kladně. Absolvoval historii a národopis na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Působil v Československé akademii věd a v Národním muzeu v Praze, vydal mnoho vědeckých studií z oboru dějin kultury a terminologický Slovník starého zemědělského nářadí.

Řadu let se věnoval popularizaci české historie (publikace Památky národní minulosti, Katovny a mučírny, Tradice lidové tvorby. Církevní rok a lidové obyčeje, Život staré Šumavy). V současné době se věnuje dějinám skla a sklářských technologií, publikoval knihu České sklo – tradice a současnost a encyklopedickou příručku Sklářství. V Doksech u Máchova jezera založil sklárnu Královská huť, specializovanou na výrobu kopií historického skla. Za tuto činnost získal ocenění ministra kultury ČR.

Pod literárním pseudonymem Jan Alenský vydal historické středověké detektivky (Příběhy o úkladech a intrikách, Případ

plzeňských mordů, Případ nešťastného šlechtice, Falešný tolar a Osudný turnaj).

MOBA
Nakladatelství MOBA Kotlářská 53, 602 00 Brno e-mail: moba@mobaknihy.cz www.mobaknihy.cz
ISBN 80-243-0945-9
9 788024 309453